

PÜSPÖKLADÁNY

TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK FELÜLVIZSGÁLATA

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT KIEGÉSZÍTÉS

ALÁÍRÓLAP

GENERÁL TERVEZŐ:

Kőszeghy Építészet BT.

PH.

4029 Debrecen, Lorántffy u. 25.

Tel.: +36 20 384 38 50

.....

e-mail: koszeghy@gmail.com

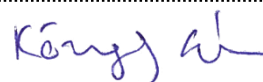
VEZETŐ TELEPÜLÉSTERVEZŐ: KŐSZEGHY ATTILA

TT-1 09-0260

TELEPÜLÉSTERVEZŐ MUNKATÁRS: KŐSZEGHY ÁBEL

TT-09-0655

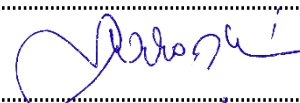
TELEPÜLÉSTERVEZŐ MUNKATÁRS: FÜZESI ATTILA

HÍRKÖZLÉS:

LAKATOS ISTVÁN

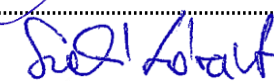
TH-15-0342

ENERGIAKÖZMŰ

SZABÓ LÓRÁNT

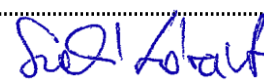
TE-09-0408

VÍZIKÖZMŰ

SZABÓ LÓRÁNT

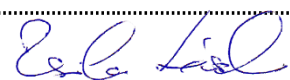
TV-09-0408

TÁJRENDEZÉS

ZSILA LÁSZLÓ

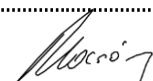
TK-09-0583

KÖZLEKEDÉS

MOCSÁRI ATTILA

TKö-09-0745

2018. JÚLIUS

PÜSPÖKLADÁNY

HELYZETFELTÁRÓ, HELYZETELEMZŐ, HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZE

Tartalom

ELŐSZÓ.....	9
1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ.....	10
1.1. TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK ÉS TÉRSÉGI KAPCSOLATOK, PÜSPÖKLADÁNY HELYE A TELEPÜLÉSHÁLÓZATBAN	10
1.2. A TELEPÜLÉS HELYZETE A TERÜLETFEJLESZTÉSI ÉS TERÜLETRENDEZÉSI DOKUMENTUMOK TÜKRÉBEN.....	15
1.2.1. A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat	17
1.2.2. Fenntartható és kompakt városszerkezet kialakítása	17
1.2.3. Az energiafüggőség csökkentése és a klímavédelem.....	18
1.2.4. A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése	19
1.2.5. A hátrányos helyzetű városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése	20
1.2.6. Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében.....	21
1.2.7. Stratégiai szemlélet a várostérségek tervezésében.....	21
1.2.8. A helyi és térségi gazdaságfejlesztés.....	22
1.2.9. Környezet- és természetvédelem	23
1.2.10. Vízgazdálkodás	24
1.2.11. Turizmus fejlesztése	25
1.3. A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA.....	28
1.3.1. Az Országos Területrendezési Terv	28
1.3.2. Hajdú-Bihar Megye Területrendezési Terve.....	34
1.4. A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERVEINEK - AZ ADOTT TELEPÜLÉS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ - VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	39
1.5. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK BEMUTATÁSA	41
1.5.1. A HATÁLYOS FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI	41
1.5.2. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK	41
1.6 A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVI ELŐZMÉNYEK VIZSGÁLATA.....	42
1.6.1. A hatályban lévő településrendezési eszközök	42
1.6.2. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV MEGÁLLAPÍTÁSAI, MEGVALÓSULT ELEMEEK	45
1.7. A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA.....	46
1.7.1. Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség	46
1.7.3. Települési identitást erősítő tényezők (történeti és kulturális adottságok, társadalmi élet, szokások, hagyományok, nemzetiségi kötődés, civil szerveződések, vallási közösségek stb.)	49
1.8. PÜSPÖKLADÁNY TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA.....	52
1.8.1. Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)	52
1.8.2. Esélyegyenlőség biztosítása	56
1.9. PÜSPÖKLADÁNY GAZDASÁGA	57
1.9.1. A település gazdasági súlya, szerepköre:.....	57
1.9.2. A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői:	57

1.9.3. A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai települést érintő fejlesztési elképzelése ..	59
1.9.4. A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők (elérhetőség, munkaerő képzettsége, K+F stb.):	
.....	60
1.9.5. Ingatlanpiaci viszonyok jellemzője	61
1.10. AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE	63
1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program.....	63
1.10.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE, INTÉZMÉNYRENDSZERE.....	67
1.10.3. Gazdaságfejlesztési tevékenység	68
1.10.4. Foglalkoztatáspolitikai	69
1.10.5. Lakás- és helyiséggazdálkodás	71
1.10.6. Intézményfenntartás	74
1.10.7. Energiagazdálkodás.....	74
1.11. TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK	76
1.12. A TÁJ ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA	76
1.12.1. Természeti adottságok.....	76
1.12.2. Tájhasználat, tájszerkezet	79
1.12.3. A védett és védendő táji, természeti értékek, területek:	80
1.12.4. Tájhasználati konfliktusok és problémák értékelése	86
1.13. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA	86
1.13.1 A települési zöldfelületi rendszer elemei	86
1.13.2. A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái	89
1.14. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA	90
1.14.1. Területfelhasználás vizsgálata	90
1.14.2. A telekstruktúra vizsgálata:	94
1.14.6. Az épített környezet értékei:	100
1.14.7. Az épített környezet konfliktusai, problémái:	123
1.15. KÖZLEKEDÉS	123
1.15.1. Hálózatok és hálózati kapcsolatok.....	123
1.15.2. Közúti közlekedés.....	123
1.15.3. Közösségi közlekedés	125
1.15.4. Kerékpáros és gyalogos közlekedés	128
1.15.5. Parkolás.....	130
1.16. KÖZMŰVESÍTÉS.....	130
1.16.1. Vízi közművek.....	130
1.16.2. Energiaellátás.....	135
1.16.3. Elektronikus hírközlés (vezetékes elektronikus hálózat, vezeték nélküli hírközlési építmények).....	137
1.17. KÖRNYEZETVÉDELME.....	138
1.17.1. Talaj.....	138
1.17.2. Felszíni és a felszín alatti vizek.....	140
1.17.3. Levegőtisztaság és védelme.....	143
1.17.4. Zaj- és rezgésterhelés.....	145

1.17.5. Sugárzásvédelem.....	145
1.17.6. Hulladékkezelés	146
1.17.7. Vizuális környezetterhelés.....	149
1.17.8. Árvízvédelem.....	150
1.17.9. Fennálló környezetvédelmi konfliktusok, problémák	151
1.18. KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLETFELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)	151
1.18.1. Építésföldtani korlátok.....	151
1.18.2. Vízrajzi veszélyeztetettség.....	152
1.18.3. Egyéb katasztrófavédelmi tényezők.....	156
1.19. ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY	156
1.20. TELEPÜLÉSI KLÍMA	158

ELŐSZÓ

A Településfejlesztési Konceptió és Integrált Településfejlesztési Stratégia kidolgozásának jogi háttérét adó országos törvényi előírások rövid ismertetése és Püspökladány település fejlesztésére is kiható területfejlesztési programok és területrendezési meghatározások.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény a településrendezési tervek készítésének folyamatát, azok jóváhagyásának rendjét, a tervek tartalmát és formáját új alapokra helyezte. A tervezés kereteit alapvetően a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (továbbiakban: Rendelet) szabja meg. E rendelet szabályozza az integrált településfejlesztési stratégián (a továbbiakban: ITS) túl a településfejlesztési koncepciók készítésének főbb szempontjait is. *A településfejlesztési koncepciót, az ITS-t és a településrendezési terveket alapos előkészítés után, a jogszabályban meghatározott államigazgatási szerveken túl a lakosság, az érdekképviselői szervek és hatóságok széles körű bevonásával kell készíteni.*

A településfejlesztési koncepció a településrendezési tervet *hosszútávra* megalapozó, a helyi önkormányzat településpolitikai elképzeléseinek, célkitűzéseinek foglalata, mely a település természeti, társadalmi, gazdasági, műszaki és környezeti adottságait figyelembe véve meghatározza az önkormányzat településrendezési cselekvési programját.

Az integrált településfejlesztési stratégia (ITS) *középtávra határozza meg a település fejlesztésének főbb irányait és konkrét lépéseit* az önkormányzat által jóváhagyott *hosszútávra szóló* településfejlesztési koncepciója alapján.

Jelen kötet a megalapozó vizsgálatot tartalmazza, amely a rendeletben foglaltaknak megfelelően helyzetfeltárás, helyzetelemzés és helyzetértékelés részekből áll.

A megalapozó vizsgálat célja, hogy kiinduló alapot szolgáltatson a koncepció és az ITS megalkotásához annak érdekében, hogy a koncepció és a stratégia céljai és intézkedései a tényleges szükségletekre reagálva reálisan kerülhessenek megfogalmazásra. A helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkarészek elkészítésekor a KSH adatai mellett (elsősorban a 2011. évi népszámlálás adataira támaszkodva) felhasználásra kerültek az önkormányzati adatbázisok is, emellett helyszíni adatgyűjtésre is sor került, valamint a településrészek és szegregátumok esetében a KSH külön adatsort ad, amennyiben ilyen van.

1. HELYZETFELTÁRO MUNKARÉSZ

1.1. Településhálózati összefüggések és térségi kapcsolatok, Püspökladány helye a településhálózatban

Az Észak-alföldi régió Magyarország keleti részén fekszik, és határos Romániával, Ukrajnával, valamint Szlovákiával. Területe 17.729 km², amely hazánk területének 19,1%-át teszi ki. A régiót Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye közigazgatási területe alkotja. Az ország második legnagyobb és egyben második legnépesebb régiója. Népsűrűség tekintetében a ritkábban lakott régiókhoz sorolható (83,6 fő/km²).

A városi jogállással rendelkező településeket alapul véve az Észak-alföldi régió Magyarország egyik legvárosodottabb régiója: 2011-ben az országos 10,4%-kal szemben településeinek 16,7%-a volt város (ez összesen 65 várost jelent). A régió központja Debrecen.

Püspökladány elhelyezkedése az Észak-alföldi régió járásainak hálózatában

Az észak-alföldi régió Magyarország agrárfejlesztése szempontjából súlyponti stratégiai területet képez. Az ország mezőgazdasági területének 21,7%-a itt található, ezzel a magyarországi régiók között – a Dél-Alföld után – a második. A terület legfontosabb természeti kincsei a nagy kiterjedésű, helyenként kiváló minőségű szántóterület, a természetes gázmezők, a szén-dioxid-, a termálvíz- és az agyagkészletek. A régió területén több nemzeti és helyi jelentőségű természetvédelmi terület van, melyek a terület 6,2%-át teszik ki. Az egyik legfontosabb a Világörökség részét képező Hortobágyi Nemzeti Park, amely jelentős vonzerővel bír a bel- és külföldi látogatók számára egyaránt.

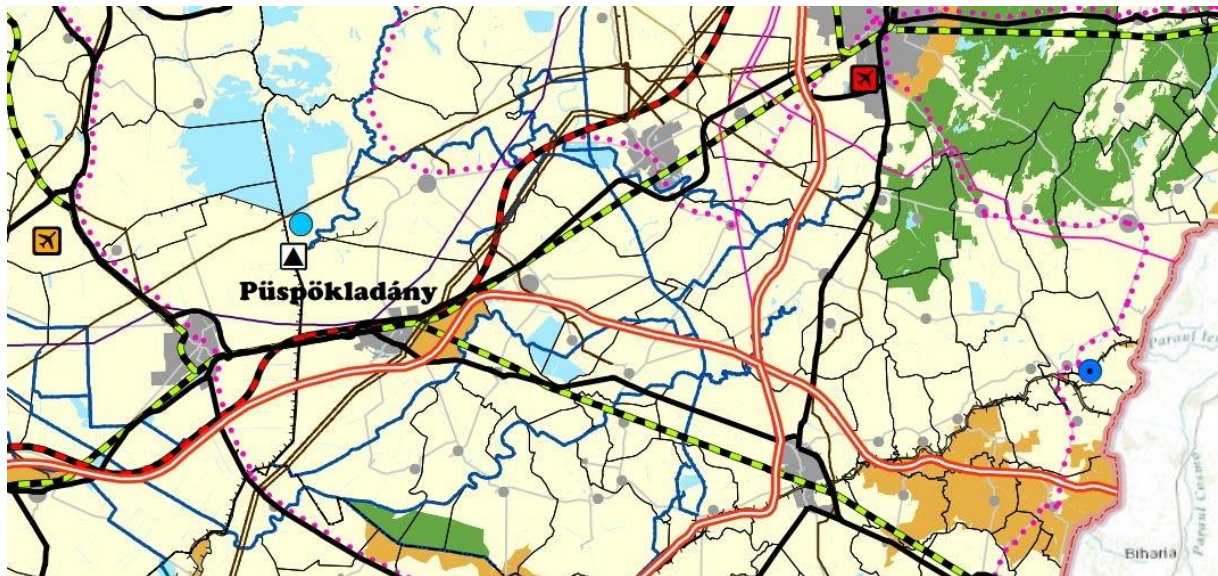
Közlekedés-földrajzi szempontból a régió kulcsfontosságú jelentőségű, csomóponti szereppel bír (vasút, közút, regionális repülőterek). Nagy jelentőségű a vasútvonal: ezen érhető el a legkönnyebben a főváros, a fővonal érinti mindhárom megyeszékhelyet és egyben a régió legfontosabb közlekedési tengelyében halad. A M3 autópálya immár elérte a régiót, továbbépítése jelenleg is folyik. A regionális repülőterek a gazdaság élénkítésében kulcsszerepet játszhatnak. A debreceni regionális nemzetközi repülőtér és a nyíregyházi, a szolnoki, valamint a kunmadarasi repülőterek jövőbeli fejlesztése erősítheti a régió vonzerejét.

A régió természetföldrajzi képét az Alföld határozza meg. Az agrárium jó adottságokkal bír. A mezőgazdaság mintegy 11%-kal járul hozzá a régiós GDP értékéhez, amely kétszerese az országos átlagnak. A mezőgazdaságnak régi hagyományai vannak: az Észak-Alföld Magyarországon belül jelentős élelmiszer-feldolgozó ipari alap-, illetve nyersanyagtermelő bázis és jó minőségű, a térséghez köthető agrártermékekkel rendelkezik. (Forrás: e-government.hu; terport.hu)

Az Alföld a turizmus szemszögéből nézve az ország egyik legsajátosabb és egyedi értékeket gazdagon magában rejtő tája: itt található a világörökség részét képező Hortobágy, a vízparti, öko- és az aktív turizmusra kitűnő lehetőséget biztosító Tisza és a Tisza-tó, valamint a jelentős potenciállal rendelkező gyógy- és termálfürdők.

A Püspökladányi kistérség az Alföld szívében, Hajdú-Bihar megye nyugati részén fekszik, három tájegység találkozásában. Megtalálható itt a Hortobágy száraz füves pusztája, a Nagy-Sárrét erekkel, csatornákkal átszőtt nedves rétjei és a Hajdúság löszös termőföldjei. Néhol erdősávok, erdőfoltok törik meg az Alföld rónaságát. A püspökladányi Farkasszigeten található arborétum értékes növényvilágával lenyűgöző látványt nyújt az erdei séták során. A térség termálvizekben gazdag, a négy legnépesebb településen - Püspökladányban, Nádudvaron, Kabán és Földesen - kiépített gyógyfürdők állnak a turisták és a helybeliek rendelkezésére.

Püspökladány elhelyezkedése a régióban

ORSZÁGOS TERÜLETFELHASZNÁLÁSI KATEGÓRIÁK

- Erdőgazdálkodási térség
- Mezőgazdasági térség
- Vegyes területfelhasználású térség
- Vízgazdálkodási térség

Települési térség

- 1000 ha felett
- 750 - 1000 ha között
- 500 - 750 ha között
- 100 - 500 ha között
- 100 ha alatt

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA- HÁLÓZATOK ÉS EGYEDI ÉPÍTMÉNYEK

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok és egyedi építmények

- Gyorsforgalmi út
- Főút
- Nagy sebességű vasútvonal
- Egyéb országos törzshálózati vasúti pálya
- Nemzetközi kereskedelmi repülőtér
- Egyéb kereskedelmi repülőtér és kereskedelmi repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Közös felhasználású katonai és polgári repülőtérre fejlesztendő repülőtér
- Országos kerékpárút-törzshálózat eleme
- Országos jelentőségű kikötő
- Határkikötő

Országos jelentőségű energetikai hálózatok és egyedi építmények

- Atomerőmű
- Egyéb erőmű
- 750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- 220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme
- Földgázszállító vezeték
- Kőolajszállító vezeték
- Termékvezeték

Országos jelentőségű vízi létesítmények

- Elsőrendű árvízvédelmi fővédvonal
- Országos jelentőségű csatorna
- Vásárhelyi-terv továbbfejlesztése (VTT) keretében megvalósuló vízkár-elhárítási célú szükségtározó
- Országos jelentőségű vízkár-elhárítási célú tározó
- 10 millió m³-t meghaladó térfogatú vízkár-elhárítási célú tározási fejlesztési lehetőség
- Kiemelt jelentőségű vízi építmény

Országos jelentőségű hulladékgazdálkodási építmények

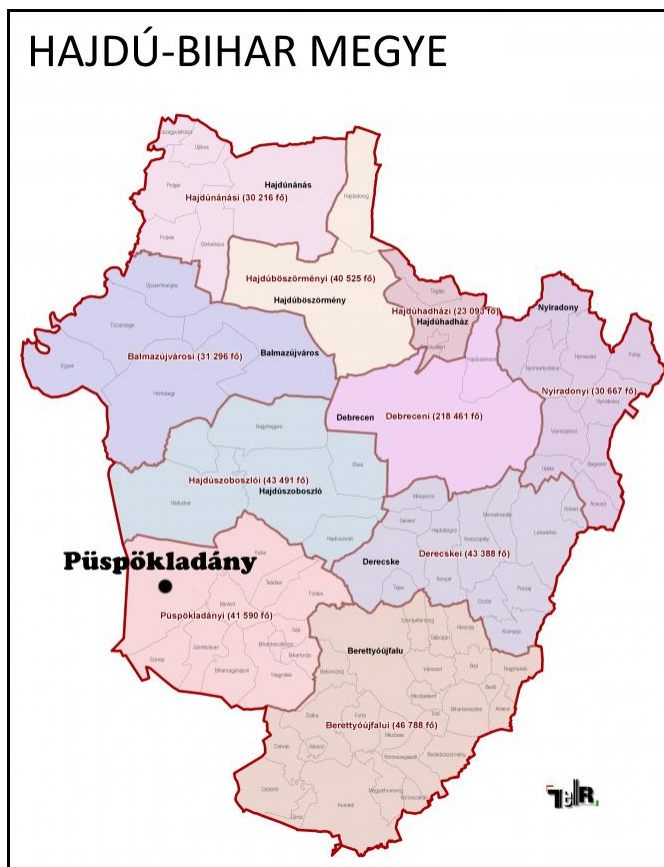
- Radioaktív hulladék-tároló
- Veszélyeshulladék-lerakó
- Veszélyeshulladék-égetőmű

Alaptérképi elemek

- Országhatár
- Megyehatár
- Közigazgatási határ
- Burkolt út

Püspökladány Hajdú-Bihar megye nyugati határán fekszik, Debrecentől 50 kilométerre délnyugati irányban, három tájegység, a Hortobágy, a Dél-Hajdúság és a Nagy-Sárrét találkozásánál. Síkvidéki település, az Alföld hajdani mocsárvilágából kiemelkedő hátságra épült. A város kiváló helyzeti energiája annak köszönhető, hogy fontos nemzetközi vasúti és közúti vonalak találkoznak a területén. Itt ágazik el a Budapestet Záhonyra összekötő 4-es, és a Püspökladányból Biharkeresztesen át Romániába tartó 42-es főút. Vasúton Budapest, Debrecen, Biharkeresztes és Szeghalom felől érhető el, jelentős vasúti csomópont.

Közigazgatási, oktatási és egészségügyi intézményei már évtizedek óta jelentős vonzást gyakorolnak a Nagy-Sárrét településeire. A középiskola vonzáskörzete igen széles, a szomszéd megyéken kívül kiterjed Heves, és Borsod-Abaúj-Zemplén megyére is. A város szakorvosi rendelőintézete nemcsak a város, hanem a környező települések egészségügyi ellátásában is fontos szerepet lát el.

Püspökladány a Sárréti Kistérség tagja, körzetközpontja. A Sárréti kistérség az Alföld tiszántúli területén, annak földrajzi közepén helyezkedik el. A terület közigazgatásilag Hajdú-Bihar megyéhez tartozik, annak DNY-i részét foglalja el. Hajdú-Bihar megyében egyedül itt létezik teljes egybeesés a KSH-körzet és az alulról szerveződő kistérségi szövetség között. Ennek eredményeként a körzet településeinek összetartozás-tudata erős. A sajátos sárréti lokálpatriotizmus fontos mozgósító társadalmi erő.

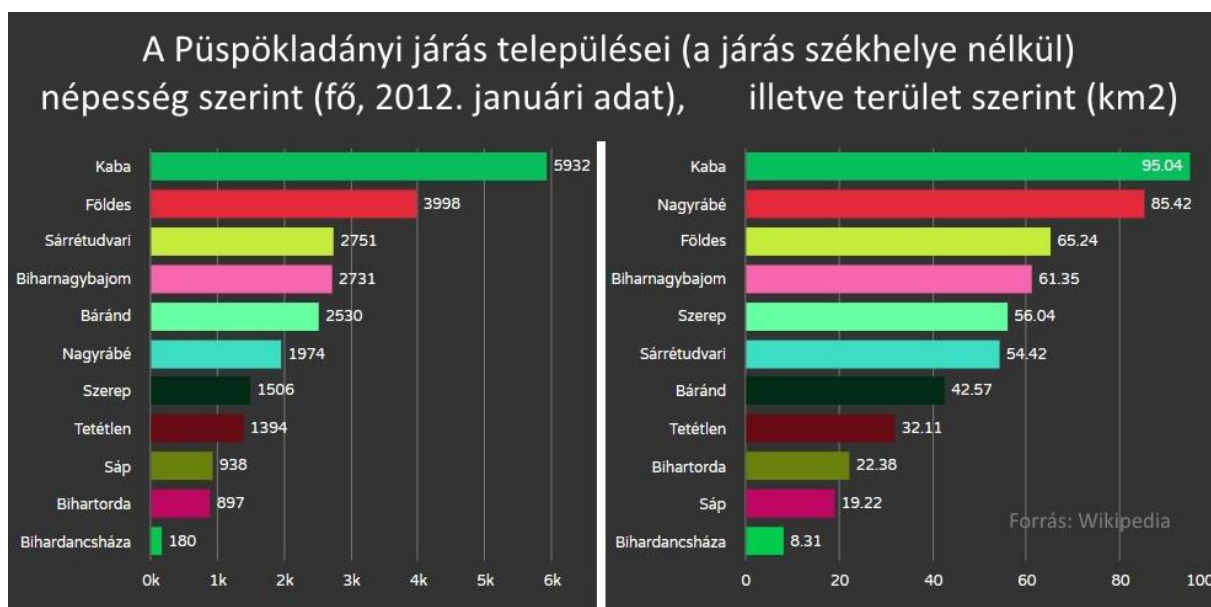
A Sárréti Többcélú Kistérségi Társulás Hajdú-Bihar megye nyugati részén, a megye dél-hajdúsági és sárréti településeit, a bihari települések egy részét magába foglaló, egymással és különösen a körzetközponttal, Püspökladány várossal szoros kapcsolatban lévő 13 település alulról építkező kistérségi szövetsége. (Forrás: Önkormányzat)

A Püspökladányi járáshoz tartozó települések: Püspökladány (város, járási székhely); Kaba (város); Földes, Nagyrábé, Sárrétudvari (nagyközségek); Báránd, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Bihartorda, Sáp, Szerp, Tetétlen (községek).

Püspökladány fő vonzáskörzete a kistérségben lévő települések. A város vonzáskörzetében a települések koncentráltan helyezkednek el, többnyire falusi, részben városi jellegű települések. Püspökladány a megyeszékhely - Debrecen - körüli agglomerálódó térségen kívül elhelyezkedő település, mely rendelkezik a jelentősebb vonzáskörzettel bíró, dinamizálható térségi központok jellemzőivel: alapvetően rurális jellegű tér kiemelkedő kisvárosi központja, mely fő közlekedési tengelyek mentén helyezkedik el, jelentős népességet tömörít, gazdasági súlya tekintélyes, fejlett intézményrendszerrel rendelkezik, és hosszabb ideje minősül jogilag is városnak.

Püspökladány területe 186,95 km², népessége a 2012. január 1-i adatok alapján 14.698 fő.

A járás további településeinek adatai:

Összegzésként megállapítható, hogy Püspökladány kistérségi, regionális szerepköre révén meghatározó tényező a térség településeinek ellátásában. A városközpont funkciói fejlettek, oktatási, kulturális, egészségügyi, közigazgatási intézményei a térség valamennyi településére erőteljesen vonzó hatást gyakorolnak.

1.2.A település helyzete a területfejlesztési és területrendezési dokumentumok tükrében

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvényt (továbbiakban: OTrT törvény) az Országgyűlés 2003-ban fogadta el. A törvény első átfogó módosítására 2008-ban került sor. Az OTTrT törvény 29. §-a úgy rendelkezik, hogy a terv felülvizsgálatát legalább 5 évente el kell végezni. Ennek megfelelően a törvény soron következő módosítása 2013-ban megtörtént: az Országgyűlés a módosító javaslatot 2013. december 9-én elfogadta, a törvény 2014. január 1-jén hatályba lépett.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) a kormányzati fejlesztéspolitika 2030, illetve 2014-2020 időtávlatában követni tervezett stratégia céljait, prioritásait jelöli ki, az ágazati fejlesztéspolitika (Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió) és a területfejlesztési politika (Országos Területfejlesztési Konceptió) kettősségét felszámolva. Az OFTK az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből kiindulva egy hosszútávú jövőképet, valamint fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg. Ezek alapján kijelöli a 2014–2020-as fejlesztési időszak nemzeti, szakpolitikai súlypontjait.

A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Közép-Európa gazdasági és szellemi központja, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. A jövőkép eléréséhez gazdasági és társadalomstratégiai fordulatra, az ebbe az irányba megkezdett lépések folytatására van szükség. Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt fogalmaz meg:

1. Értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdaság és növekedés
2. Népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom
3. Természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme
4. Térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet

Az átfogó célok elérése érdekében az OFTK tizenkét, az átfogó célokénál szűkebb, specifikus ágazati és területi célt tűz ki. A specifikus célok Magyarország lehetséges kitörési pontjaira, a fordulatot igénylő területek köré épülnek, az alábbiak szerint:

1. Gazdasági növekedés, versenyképes, exportorientált, innovatív gazdaság
2. Gyógyuló és gyógyító Magyarország, egészséges társadalom (egészség és sportgazdaság)
3. Élhető és életképes vidék, egészséges élelmiszer-termelés és ellátás
4. Kreatív tudástársadalom, korszerű gyakorlati tudás, K+F+I
5. Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, romainTEGRÁCIÓ
6. Jó állam: nemzeti közművek és közszolgáltatások, szolgáltató állam és biztonság
7. Nemzeti stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, és környezetünk védelme
8. Az ország makroregionális gazdasági és térszerkezeti csomópont
9. Többközpontú növekedésünk motorjai: városok és gazdasági térségek, azaz:
10. Vidéki térségek értékalapú felemelése
11. Egységes integrálódó társadalom és gazdaság, egyenlő létfeltételek az ország egész területén
12. Elérhetőség és mobilitás megújuló rendszere

Középtávon az OFTK kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, melyek az ország hosszú távú kibontakozását szolgálhatják. A 2014–20-as fejlesztési időszak - döntően uniós forrásokból táplálkozó, de az eddigiekhez képest szűkösebb - anyagi erőforrásait a stratégiai jelentőségű, gazdasági szempontból nagyfokú hozzáadott értéket produkáló területeken kell majd felhasználni. Ezzel a tematikus koncentrációval remélhetőleg már középtávon számszerűsíthető eredményeket lehet elérni. A prioritások kialakítása során igazodni kellett a forrást biztosító Európai Unió által a programozási időszakra megfogalmazott elvárásokhoz is.

Az Európai Unió és az OFTK által is támogatott alapelvek az integrált és fenntartható városfejlesztéshez kapcsolódnak. A várostérségek a gazdasági fejlődés motorjai, az innováció központjai, ahol a társadalmi, gazdasági és területi kohézió megvalósítható, így az Európa 2020 Stratégia és a Nemzeti Fejlesztés 2020 megvalósításában a városok szerepe kulcsfontosságú. A városok fenntarthatósága a hosszú távú fejlődés alapvető feltétele, mivel a városokat érintő

társadalmi-demográfiai válság vagy a környezeti problémák az ország gazdasági növekedését és társadalmi kohézióját veszélyeztethetik.

Az alábbiakban sorra vesszük a fejlesztési koncepció azon fejezeteit és pontjait, amelyek Püspökladány városának tekintetében is relevánsak.

1.2.1. A FENNTARTHATÓ ÉS HARMONIKUS VÁROS-VIDÉK KAPCSOLAT

A város-vidék egységes rendszert alkot. A városi centrumok központi funkciókat látnak el, amelyek elérhetőségét/hozzáférhetőségét biztosítani kell minden potenciális érintettnek. A városkörnyéki falvak a lakó- és rekreációs funkciókon kívül szerepet játszanak a városok élelmiszer-ellátásában és az ökológiai hálózatok, a városok körüli zöld gyűrűk, zöldfelületek biztosításában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A város és vonzáskörzetének szereplői közötti együttműködés ösztönzése.
- Központi városok belterületének vonzóvá tétele.
- Az ökológiai funkciójú területek további visszaszorulásának elkerülése.
- A városokban található központi szolgáltatások hozzáférhetőségének biztosítása: a nyitva tartás szervezése, a környéki parkolási lehetőségek biztosítása, a közösségi és alternatív, gyalogos és kerékpáros közlekedés általi megközelíthetőség lehetővé tétele, az elektronikus szolgáltatások kialakítása, kihelyezett vagy mobil szolgáltatások révén.

1.2.2. FENNTARTHATÓ ÉS KOMPAKT VÁROSSZERKEZET KIALAKÍTÁSA

Az erőforrások hatékony és fenntartható hasznosításának fontos alapja a kompakt településszerkezet.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A többközpontúság kiépítése nagytérégi, és városszerkezeti szinten egyaránt.
- Intenzív együttműködés elősegítése a szereplők között, hogy mérséklődjenek a közlekedési távolságok, és így korlátozódjon az urbanizált területek terjeszkedése a hatékony energia felhasználás szerint.
- Fenntartható mobilitási viszonyok megteremtése a városon belüli és város körüli utazási szükséglet mérséklése érdekében, a munkahelyek, lakóövezetek, szolgáltatási és közlekedési hálózatok elhelyezkedésének optimalizálása.

- A közlekedés racionalizálása és a fenntarthatóságának biztosítása, a környezetbarát alternatív közlekedési eszközök fejlesztése (vasút, elővárosi vasút, kerékpárutak, ahol lehet vízi közlekedés és ezek kombinációi).
- A városszerkezet tagolása beépítetlen területekkel, zöldterületekkel és a természetes szellőzést biztosító zónákkal.
- A városi zöldterületek minőségi bővítése, a közparkok szolgáltatásainak és infrastruktúrájának megújítása, hálózatba szervezése.
- A barnamezős területek (használaton kívüli ipari területek) előnyben részesítése a zöldmezős beruházásokkal szemben.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása.
- Jövedelemtől és életkortól függetlenül használható, mozgásra, egészséges életmódra és kreativitásra ösztönző tiszta (köz)területek.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása a természeti, az épített és a kulturális örökségeinkhez.

1.2.3. AZ ENERGIAFÜGGŐSÉG CSÖKKENTÉSE ÉS A KLÍMAVÉDELEM

A klímaváltozás alapvető okai és következményei nagyrészt a városi térségekben összpontosulnak. A városok mikroklimája a globális változás hatásai nélkül is jelentősen eltér a kevésbé urbanizált térségektől, ezek a különbségek pedig a klímaváltozás hatására a későbbiekben felerősödhetnek. A klímaváltozás hatásaira koncentrálnak megközelítésmód és az alkalmazkodóképességet célzó intézkedések egyben lehetőséget is teremtenek az alternatív gazdasági növekedésre és a környezettudatosság növelésére.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Helyi szabályozások, adók, pénzügyi ösztönzők és beruházások alkalmazása a városi klímavédelem érdekében.
- A zöld és kék gazdaság céljainak és elveinek követése, valamint a lokális erőforrásokra épülő helyi gazdaság erősítése.
- A klímabarát építészeti megoldások előnyben részesítésének támogatása.
- A környezetbarát és hatékony, energiatakarékos távfűtő rendszerek fejlesztése, távhő-rekonstrukció.
- Jobb elérhetőség biztosítása kevesebb közlekedési szükséglettel az optimális területhasznosítás révén.

- Klímabarát, alacsony szén-dioxid kibocsátású, versenyképes és biztonságos városi tömegközlekedés kialakítása, a gyalogos és a kerékpáros közlekedés előtérbe helyezésével, valamint a szolgáltatások technikai alkalmazkodása a klímaváltozáshoz.
- A szélsőséges mikroklíma mérséklésére kiegyenlítő (kondicionáló) zöldfelületek biztosítása.

1.2.4. A DEMOGRÁFIAI VÁLTOZÁSOK - A VÁROSI NÉPESSÉGFOGYÁS KEZELÉSE, A CSALÁDOK ÉS A HELYI KÖZÖSSÉGEK MEGERŐSÍTÉSE

A városok demográfiai problémáinak kezelésére átívelő, integrált beavatkozások szükségesek, kiemelt hangsúlyt fektetve a megfelelő munkalehetőségek teremtésére, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás eszközeivel. Egy városon belül is jelentős különbségek lehetnek az egyes városi területek gazdasági és társadalmi lehetőségeit illetően, vagy a környezetminőség változása szempontjából. A városoknak és az érintett szervezeteknek fel kell készülniük a társadalom korszerkezetének változásából következő új szükségletek kielégítésére, felfedezve a helyzetből adódó kihívások mellett a lehetőségeket is. Ezzel párhuzamosan, a helyi szintről kiindulva támogatni kell a kiegyensúlyozottabb korszerkezetet célzó politikák bevezetését (beleértve a családbarát politikákat), valamint a magasabb gazdasági aktivitási arányt célzó intézkedéseket.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Komplex megoldások a demográfiai kihívásokra
- Családbarát városok kialakítása
- Helyi munkaerő-piaci programok megvalósítása az idősödés miatti és az elvándorlásból fakadó munkaerő kiesés elkerülése érdekében.
- Új és jobb minőségű szolgáltatások biztosítása az idősödő népesség számára (szociális ellátás, egészségügy, kultúra, közlekedés, akadálymentes környezet, stb).
- Közösségfejlesztő kulturális és társadalmi programok megvalósítása.
- Gyermekek jótéti és a családokat érintő oktatási, szociális és egészségügyi szolgáltatások biztosítása megfelelő minőségben, kapacitásokkal és elérhető módon.
- Családbarát foglalkoztatási és munkahelyi környezet megteremtése, a távmunka lehetőségének széles körű biztosítása.
- Akadálymentes, családbarát környezet kialakítása, és a családbarát társadalmi környezet erősítése.

- A gyermekvállalás közösségi szerepének, fontosságának tudatosítása a helyi társadalom számára, a gyermeket vállalók megbecsülése, családbarát példák támogatása és népszerűsítése.
- A közbiztonságot erősítő elemek az épített környezet kialakításában, társadalmi összefogás keretében, esetenként pedig infokommunikációs és térinformatikai eszközök, rendszerek alkalmazásának ösztönzése a várostérségek működésében a bizalom és a biztonság megerősödése érdekében.
- Közösség- és társadalom-orientált városfejlesztés.

1.2.5. A HÁTRÁNYOS HELYZETŰ VÁROSRESZEK HANYATLÁSÁNAK MEGÁLLÍTÁSA, MEGELŐZÉSE

A városok nagy kihívásokkal néznek szembe, különösen a magas munkanélküliség és a társadalmi kirekesztés jelent komoly helyi szintű szociális kockázatokat. Egyes társadalmi csoportok vagy akár egész városrészek további elszigetelődésének megakadályozása érdekében nemcsak a magas képzettséget igénylő munkahelyek megteremtése a cél, hanem figyelmet kell fordítani az alacsonyabb képzettségű rétegek munkalehetőségeinek bővítésére, valamint a hátrányos helyzetű – különös tekintettel a leromlott városrészekben koncentrálódó – társadalmi csoportok szociális, oktatási és lakhatási helyzetének javítására, fejlesztésére is.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Szegregáció megelőzése a hátrányos helyzetű városrészekben.
- A helyi közösség oktatási, képzési és kulturális lehetőségeinek fejlesztése, a gyermekekre és fiatalokra összpontosító proaktív politikák kialakítása.
- A fizikai környezet megújítása.
- A szegregált területek kialakulásának megelőzése, a kialakult szociális problémák hatékony kezelése.
- Városrehabilitációs tevékenység hatékonyabb működtetése és új programok bevezetése, különösen:
  - fenntartható köztér-rehabilitáció, közterület-felújítási súlyponttal rendelkező komplex, funkcióbővítő városrehabilitációt megvalósító mintaprojektek,
  - szociális rehabilitációs mintaprojekt,
  - önkormányzati bérlakás mintaprojekt előkészítése,
  - a lakóközösségek mindennapjait érintő, fenntartható, környezettudatos beruházások megvalósítását tartalmazó beruházások.

1.2.6. EGYÜTTMŰKÖDÉS A TÖBBSZINTŰ KORMÁNYZÁS JEGYÉBEN

Magyarországon az önkormányzati rendszer sajátossága, hogy minden földrajzilag önálló település egyúttal önálló önkormányzattal is rendelkezik – meglehetősen nagyfokú önállósággal és feladatkörrel. A város és vidékük kapcsolódásait területi irányítási szinteken lehet összehangolni, ez azonban Magyarországon kevésbé érvényesül. A többszintű kormányzás legfontosabb elemei a reálfolyamatok és funkcióik révén összekapcsolódó, városi térséget alkotó települések együtt kezelése, tervezése; az összes érintett rendszerszerű informálásán és együttműködésén alapuló döntéshozatal és a különböző területi döntési szintek közötti kölcsönös együttműködés.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A kormányzati szervek városfejlesztéssel foglalkozó tevékenységeit jobban össze kell hangolni és egymással integrálni kell.
- A városok és vidékük együttműködésének elősegítése stratégiai és operatív kérdésekben (a területrendezésre, közös fejlesztésekre), a települések közös, együttes tervezési tevékenységének ösztönzése.
- Az integrált tervezés koordinációjának erősítése helyi és várostérség szinten, a várostérségek harmonikus fejlődését támogató, a koordináció kialakításához alapvető intézmények és eszközök meghatározása.

1.2.7. STRATÉGIAI SZEMLÉLET A VÁROSTÉRSÉGEK TERVEZÉSÉBEN

A városoknak kiemelkedő jelentőségük van a nemzeti, regionális és helyi gazdaság- és társadalompolitikai célok megvalósításában, ezért nagyobb figyelmet kell kapniuk a fejlesztéspolitikában.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Integrált városfejlesztési koncepciók és stratégiák készítését és a várostérségek együtttervezését ösztönözni szükséges.
- A városi klímatervezés szempontjainak beépítése a város különböző ágazati, tervezési programjaiba horizontális szempontként.
- Széleskörű, rendszeres és átlátható tervezési partnerség kialakítása a városokban, bevonva a lakosságot, a civil és gazdasági szereplőket.

- A városfejlesztési eredmények nyomon követése („monitoring”), a stratégiák rendszeres felülvizsgálata, aktualizálása.
- Erősebb akcióterületi megközelítés: az ágazati beavatkozásokat az egyes akcióterületeken és városrészen között össze kell hangolni.
- A települést használó célcsoportok igényeire reagáló keresletorientált várostervezés és -fejlesztés.
- Területileg integrált, komplex örökségvédelmi, értékvédelmi beavatkozások ösztönzése, fenntartható hasznosítása örökségeink megóvása és az értékeinkkel való gazdálkodás megvalósítása, környezetükkel együtt.

1.2.8. A HELYI ÉS TÉRSÉGI GAZDASÁGFEJLESZTÉS

A globalizálódó világban azok a helyi közösségek lehetnek sikeresek, amelyek felismerik helyi adottságaikat, értékeiket, és azokon alapuló fenntartható fejlesztést valósítanak meg. A hatékony és fenntartható, a külső tényezőknek kevésbé kiszolgáltatott térségi gazdálkodás érdekében előnyt kell élvezniük a környezetükbe illeszkedő, a helyi erőforrásokat sokoldalúan hasznosító és a jövedelmeket a térségben tartó kezdeményezéseknek.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Helyi gazdasági kapcsolatok fenntartható fejlesztése szempontrendszerének kidolgozása, különös tekintettel a helyi erőforrásokkal való takarékos gazdálkodásra és a mobilitási igények mérséklésére.
- Közösségfejlesztés, a helyi kezdeményezések ösztönzése.
- A helyi gazdasági együttműködések és termékek előállításának és térségen belüli értékesítésének az ösztönzése.
- A város és térsége élelmiszerellátásának helyi és térségi alapokra helyezése.
- Piaci helyszínek biztosítása a városban a környék áruinak számára.
- Az önkormányzat helyi gazdaságfejlesztési tevékenységeinek elősegítése.
- Szociális gazdaság kiépítése és fejlesztése.
- Helyi érdekű képzés, szakképzés kialakítása.
- Munkahelyteremtés a szuburbiában.

1.2.9. KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

A társadalom értékrendjében az anyagi jólét megszerzése, a fogyasztás valós jelentőségéhez képest aránytalanul nagy szerepet kap, míg a környezet minőségének, szolgáltatásainak értékelése nem megfelelő súlyú, jelentős energiaigény és -vesztés keletkezik. A társadalom polarizálódása a jómódúak növekvő fogyasztása mellett az elszegényedést is magával hozta. A kiszolgáltatottak lehetősége az önellátásra, az életmódváltásra, a takarékosági beruházásokra korlátozott. A tartós munkanélküliség sújtotta térségekben terjed a megélhetési célú, környezeti károkozással is járó bűnözés.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése a környezeti nevelés, szemléletformálás, a fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások, illetve a környezeti információkat biztosító rendszerek támogatásával.
- A gazdasági-társadalmi folyamatok térbeli szervezése során a környezet eltartó- és tűrőképességével, a táj terhelhetőségével való összhang biztosítása, a természeti erőforrások értékvédelme, degradációjának megelőzése.
- A környezetbiztonság növelése, veszélyeztetés megelőzése.
- A környezetvédelmi informatikai és monitoring rendszerek fejlesztése.
- A lakosság egészségét károsító folyamatok fékezése, visszafordítása, a környezeti eredetű betegségteher mérséklése.
- A táji sokféleség kataszterszintű nyilvántartása (a tájak számbavétele, a tájakra gyakorolt hatások elemzése, a tájak állapotának monitoringja, a változások nyomon követése).
- Az egyedi tájértékek és a kedvező tájkarakter-elemek megőrzése.
- A természetes és természetközeli élőhelyek megőrzése.
- Idegenhonos inváziós fajok terjedésének visszaszorítása.
- Zöldfelületek ökológiai értékének növelése.
- A településfejlesztés tudatosabbá tétele, a fejlesztés és a rendezés során a fenntarthatósági szempontok hatékonyabb érvényesítése, a települési értékek megőrzése, erősítése, azokon alapuló fejlesztések.
- Az épített környezet és a zöldfelületi rendszer védelme, fenntartható, érték alapú hasznosítása, a települések harmonikusabb tájba illesztése. Támogatni szükséges a szélsőséges hatásokat kiegyenlítő zöldfelületi rendszerrel bíró városszerkezetek létrejöttét.

- A mobilitás feltételeinek légszennyezés- és zajterhelés-csökkentő módon történő biztosítása.
- Zajterhelés csökkentése, a zajvédelmi intézkedések támogatása.
- A termőhelyi adottságokra és a saját biológiai alapokra építő területhasználat, termelési szerkezet és agrotechnika kialakítása.
- Talajaink mennyiségi és minőségi védelme, a talajok termőképességének megőrzése, szervesanyag-gazdálkodás, tápanyag utánpótlás.
- Területhasználati funkciók területi igényeinek minél kisebb termőfelület kieséssel járó harmonikus összehangolása, az agroökológiai adottságokhoz igazodó földhasználat, a barna mezős beruházások szorgalmazása, az épített örökség védelme, műemléki érték alapú hasznosítása, fejlesztése.
- Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése.
- Az évente képződő hulladék mennyisége folyamatosan csökkenjen.
- A képződő hulladék hasznosulása növekedjen, az újrafelhasználási célú hasznosítás részarányával együtt. A szelektív hulladékgyűjtés arányának és kiterjesztésének növelése.
- Vállalkozások környezettechnológiai és környezeti innovációs tevékenységének és környezetközpontú fejlesztéseinek támogatása.
- A biológiai és táji sokféleség megőrzésének és helyreállításának elősegítése a védett természeti területeken belül és kívül.

1.2.10. VÍZGAZDÁLKODÁS

A felszín alatti vizeknél problémát jelentenek az engedély nélküli vízkivételek, a vízszintsüllyedés, a nem megfelelő trágya- és növényvédőszer használata, valamint a nem megfelelő mezőgazdasági technológiák alkalmazása. Az árvízvédelem terén az elmúlt 150 évben végzett műszaki beruházások kedvezőtlen hatással voltak a vizek ökológiai állapotára, probléma az árvízi biztonság garantálása, továbbá számos térségben okoznak problémákat a síkvidéki vízelvezetés hiányosságai (belvízmentesítés).

Fejlesztéspolitikai feladatok:

- Az EU Víz Keretirányelv intézkedési programja alapján a vízkészletek mennyiségi és minőségi védelme (az észszerű és takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek terhelésének csökkentése).

- A támogatott projekteknel legyen kötelező feltétel a használt termálvizek energetikai hasznosítása és visszasajtolása.
- A csapadékvíz elvezetés és tárolás fejlesztésének támogatása.
- A nagyobb városok körül szerveződő agglomerálódó térségekben az ökológiailag fontos, településeket elválasztó zöldfelületi rendszer védelme és fejlesztése, a területfoglalás korlátozása, a közlekedési rendszerek összehangolása, a zöldmezős beruházások korlátozása.
- A barnamezős területek hasznosításának (kármentesítés, rehabilitáció) előtérbe helyezése a zöldmezős beruházásokkal szemben, anyag-, terület- és energiatakarékos, minőségorientált beruházások.
- Az épített környezet védelme, érték alapú, fenntartható fejlesztése.
- A vidékies térségekben a fenntartható tájhasználat kialakítása az adottságokhoz igazodó hagyományos és környezetbarát gazdálkodási módok felélesztése és elterjesztése révén.
- A táji értékekben gazdag területeken és a védett természeti területeken a természeti és táji sajátosságokra alapozott környezetbarát és minőségi turizmus fejlesztése.
- Az országos és a helyi jelentőségű védett természeti területek, a Natura 2000 területek és az országos ökológiai hálózat magterületeinek, ökológiai folyosó övezetének kiemelt védelme, a környezetbarát termelési rendszerek kialakítása.

1.2.11. TURIZMUS FEJLESZTÉSE

A turizmus fejlesztése nem kizárólag gazdaságfejlesztési eszköz, hanem multiplikatív hatásrendszeréből eredően egyéb társadalmi hatásokkal rendelkezik, amelyek kihasználását elő kell segíteni. Ide tartozik a kulturális hatás, hiszen a fogadóhelyen élőkben tudatosan saját kultúrájuk és hagyományuk értéke, továbbá a turizmus dinamizálja a kulturális kínálat bővítését és a helyi kulturális élet fejlődését. Ide tartozik továbbá a demográfiai hatás is, hiszen a turizmus fejlődésével megélénkül a desztinációk munkaerőigénye, és végül itt említhető a lakossági, területi identitásra gyakorolt pozitív hatása.

Fejlesztéspolitikai feladatok:

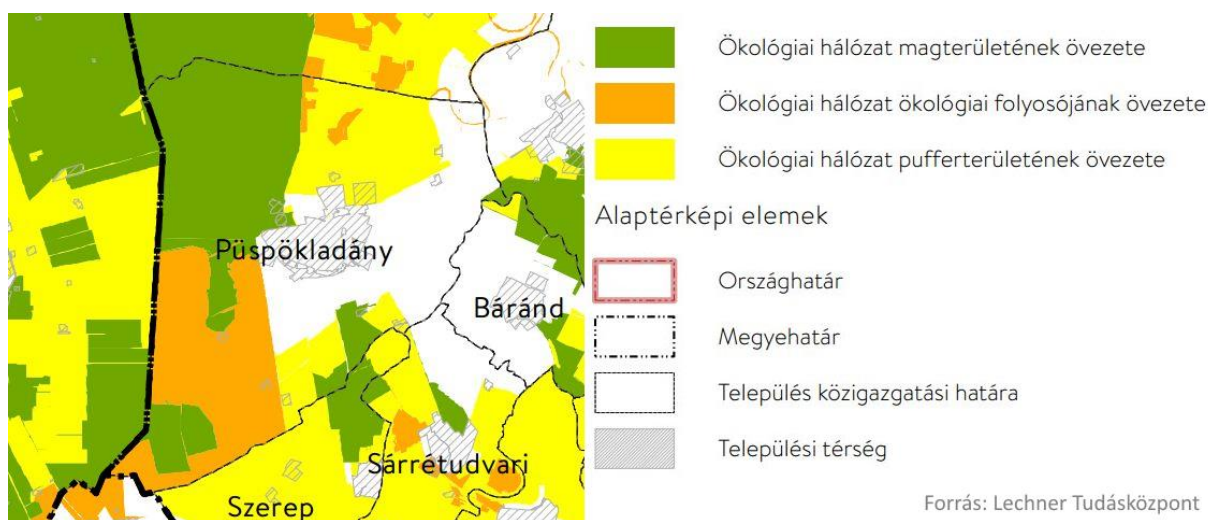
- Az épített örökség erőforrásként való használata a turizmusban, a művelődéstörténetileg hitelesen helyreállított és bemutatott objektumok számának erőteljes növelése.
- Rugalmasan igénybe vehető turisztikai szolgáltatások dinamikus fejlesztése.

- A fogyatékos személyek számára a turisztikai szolgáltatások, attrakciók akadálymentes, egyenlő esélyű hozzáféréseinek biztosítása.
- Fenntartható térhasználati alapelvek érvényesítése.

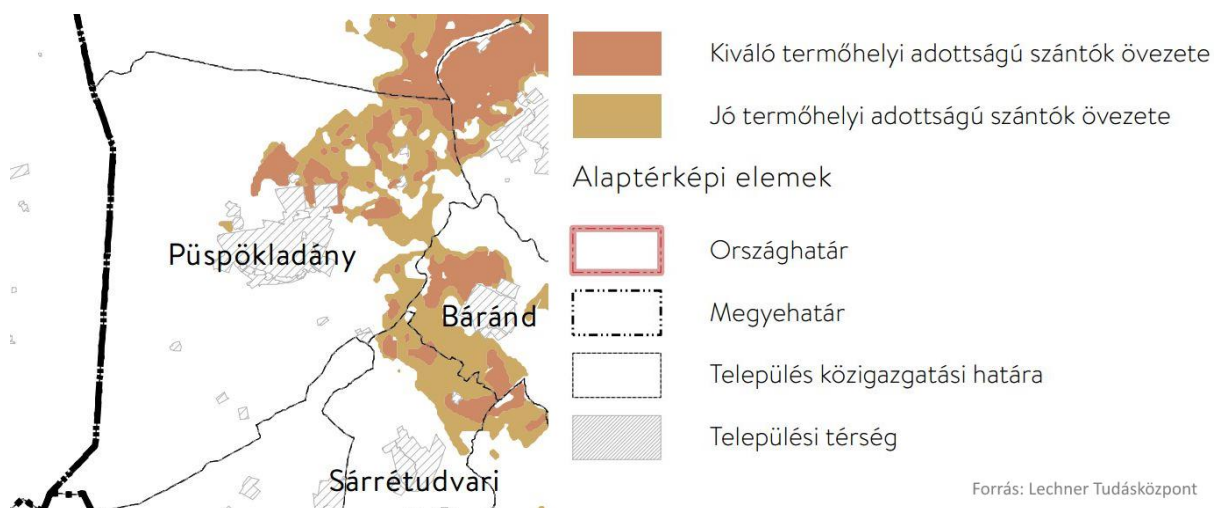
A vidékies térségek társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatainak értékelése alapján a helyi adottságokat érvényesítő, az adott térségben élő emberek részvételével formálódó programok és beruházások meghatározása és megvalósítása. Lényegében a helyi erőforrások azonosításán, feltárásán, mobilizálásán keresztül megvalósuló kisléptékű térségfejlesztés.

Püspökladány közigazgatási területét érintő térségi övezetek kijelölése az OTRT-ben:

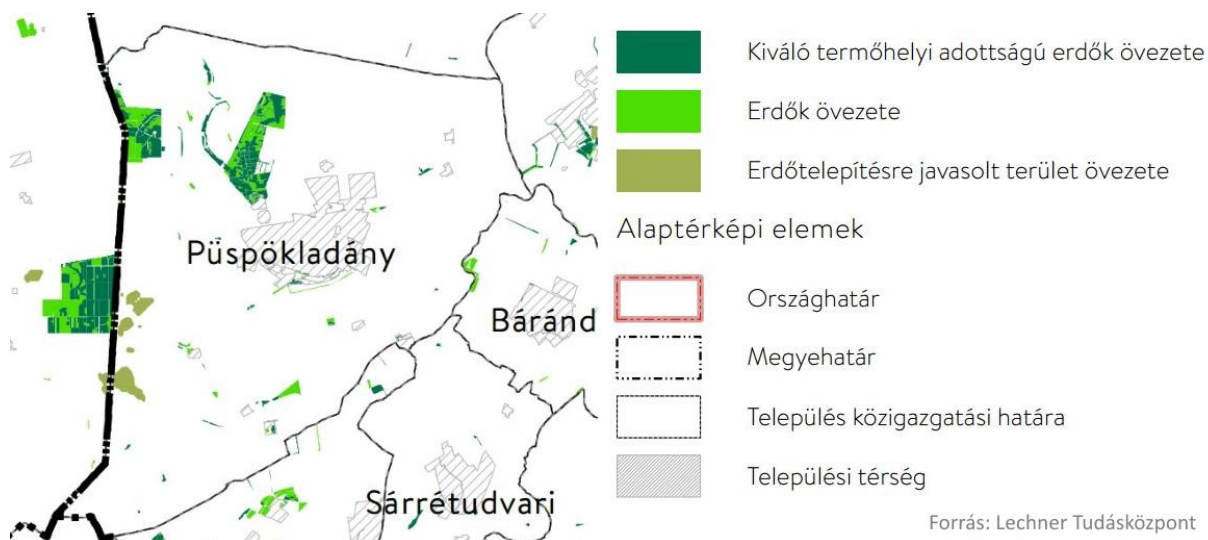
Ökológiai hálózat magterületének, ökológiai folyosójának és pufferterületének övezete:

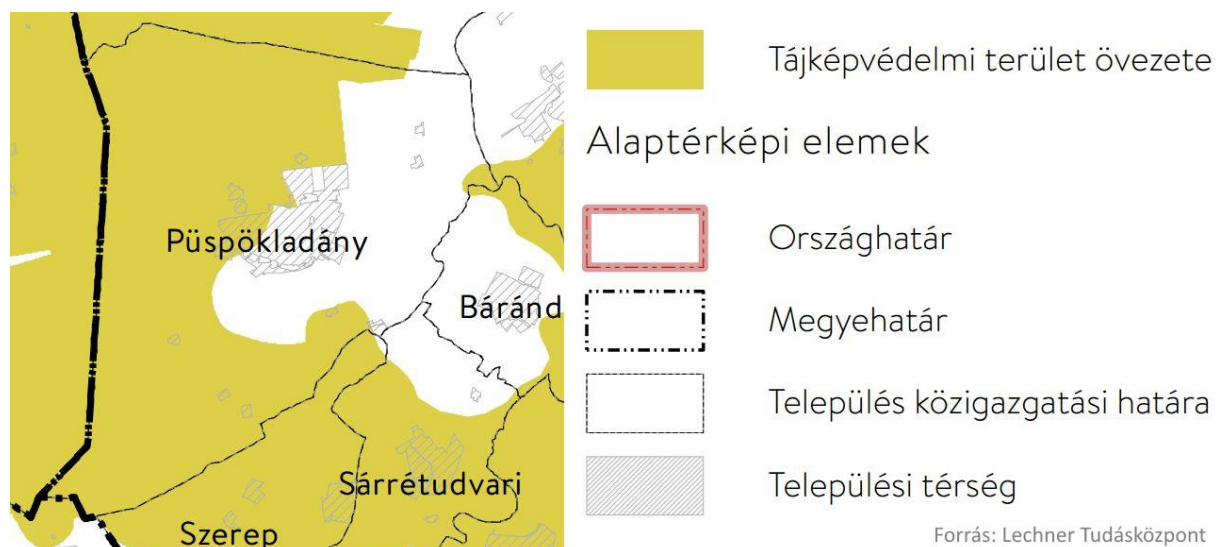
Kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántók övezete:

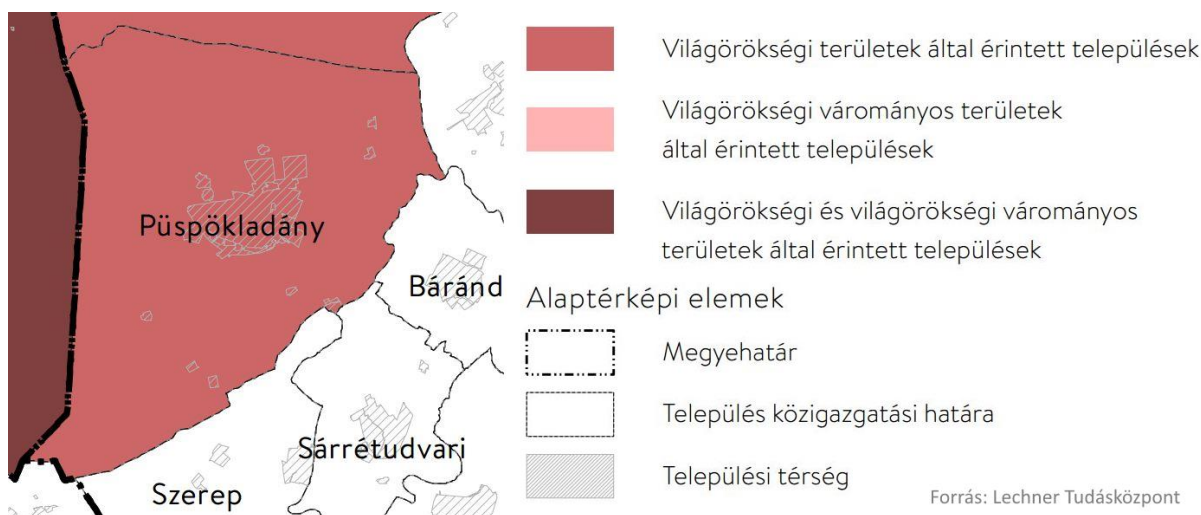
Kiváló termőhelyi adottságú és az erdőtelepítésre javasolt terület övezete:

Tájképvédelmi terület övezete:

Világörökségi és világörökségi várományos területek övezete által érintett települések:

Az Országos Területfejlesztési koncepció és Területrendezési Terv alapján készült Hajdú-Bihar megyei területfejlesztési programok és területrendezési meghatározások valamint az elfogadott megyei területrendezési terv Püspökladányt érintő infrastruktúra tekintetében megtartotta a kialakult szerkezeti jellemzőket. A területfelhasználás vonatkozásában az országos koncepcióból levezetett, a megyei területfelhasználásra kiható lehatárolásokat adott, amelyek a településrendezési tervi szinten érvényesíthetők. A település hosszú távú fejlesztési koncepciója a településszerkezeti tervi szinten érvényesítendő változásokat megfogalmazza

A 2009-ig készült és elfogadott megyei területrendezési program és terv vizuálisan megjeleníti a megyei táji és tájvédelmi jellemzőket, infrastruktúra adottságokat és a közeljövőbeli megvalósításra tervezett fejlesztéseket. Az országos területrendezési koncepció és terv meghatározásait lebontja a települések szintjére, az alábbiakban a Püspökladányt és közvetlen környezetét érintő meghatározások bemutatása egyben jelzi, hogy a településfejlesztési és rendezési dokumentumok rendelkezésére álltak az országos szinttől a települési szintig a szomszédos települések területfelhasználásának összehangolt kialakításánál irányadó jellemzők. Ugyanakkor a településközi egyeztetések nélkülözhetetlenek maradtak, hiszen a megyei tervi terület-határolás telek-lehatárolásig csak ez által érhet el.

1.3. A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

1.3.1. AZ ORSZÁGOS TERÜLETRENDEZÉSI TERV

Püspökladány településrendezési tervéhez az Országos Területrendezési Tervét (továbbiakban: OTTrT) kell figyelembe venni. Az OTTrT módosítását 2013. 12. 11-én fogadta el az országgyűlés a 2013. évi CCXXIX törvénnyel (továbbiakban Mtv.), mely 2014. január 1-én hatályba is lépett.

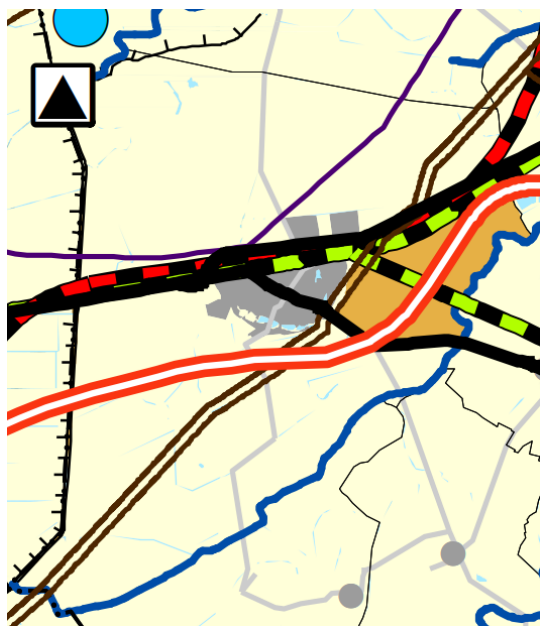

A Megyei Területrendezési Terveket 2018. december 31-ig kell a módosított OTrT-vel összhangba hozni.

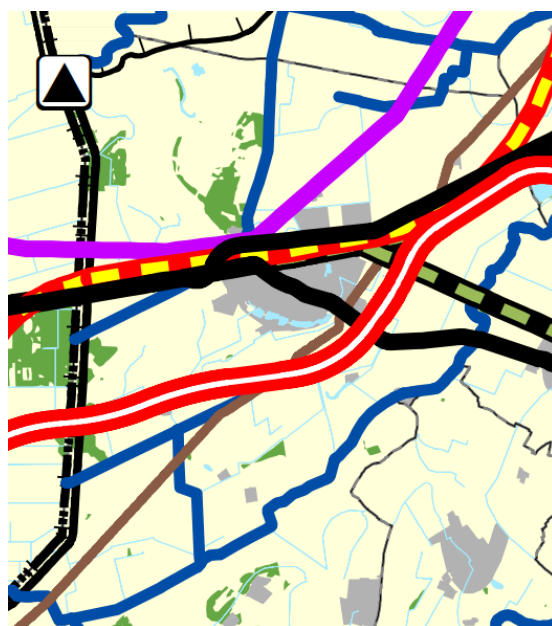
A megyei tervek összhangba hozásáig az Mtv. átmeneti rendelkezéseit kell alapul venni a településrendezési eszközök készítésénél.

A felülvizsgált OTrT elkészült, és jóváhagyásra vár, ezért tájékoztatóként az abban foglaltak is bemutatásra kerülnek.

Magyarország területi jövőképe: A cél egy olyan harmonikus és fenntartható társadalmi-gazdasági-környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, amely a helyi adottságokra épülő saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, amely szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek jelentős területi egyenlőtlenségek.

1. ábra Hatályos OTrT szerkezeti tervlap – részlet

2. ábra Tervezett OTrT szerkezeti tervlap - részlet

Püspökladány szerkezeti elemei:

Területfelhasználás szerint: mezőgazdasági térség, vegyes területfelhasználású térség, vízgazdálkodási térség, település térség 1000 ha felett. *(A tervezett új országos területrendezési terv vegyes területfelhasználású térséget nem állapít meg, viszont erdőgazdálkodási térséget igen.)*

Országos jelentőségű közlekedési hálózatok:

4. sz. főközlekedési út Budapest – Debrecen – (Záhony)

42. sz. főút Püspökladány-Berettyóújfalú - (Ártánd)

100. sz. vasútvonal Budapest – Szolnok – Debrecen – Nyíregyháza – Záhony

101. sz. vasútvonal Püspökladány – Biharkeresztes – (Nagyvárad)

128. sz. vasútvonal Békéscsaba – Kötegyán – Vésztő – Püspökladány

Tervezett M4 gyorsforgalmi út Üllő (M0) – Szolnok – Püspökladány – Berettyóújfalú – Nagykereki – (Románia)

Országos jelentőségű energetikai hálózatok

Földgázszállító vezeték:

101. sz. (Ukrajna) – Beregdaróc – Kisvarsány – Nyírgyulaj – Hajdúszoboszló – Püspökladány – Ecsefalva – Mezőtúr

102. sz. Hajdúszoboszló – Püspökladány – Ecsefalva - Mezőtúr

Elektromos hálózatok

750 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme

Országos jelentőségű természetes vizek, vízi közművek:

Kiemelt jelentőségű vízi építmény: Ágotai vészelszármű – Hortobágy-Berettyó

Országos jelentőségű csatornák: Hamvas-főcsatorna, Hortobágy-főcsatorna

(az új OTRT változásai alapján a fent felsorolt infrastruktúra elemek az alábbiak szerint változik:

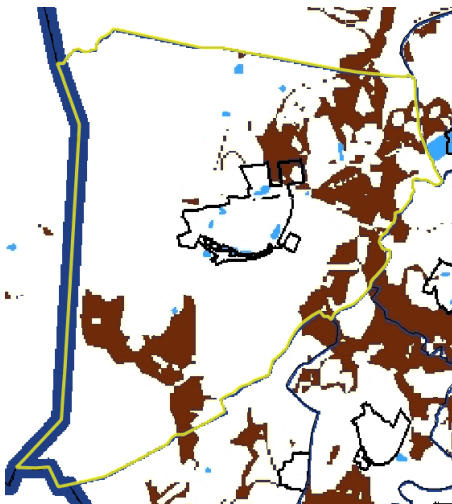
- a 128. sz. vasútvonal nem került bele a meglévő országos törzshálózati vasúti pályák felsorolásába
- a meglévő országos csatornák közé az Alsófutaki-csatorna, a K-VIII-10.-öntözőcsatorna – Püspökladány-Nádudvar, a Makkodi-főcsatorna, a Hamvas-Alsófutaki összekötőcsatorna is bekerült)

A Püspökladány érintő térségi övezetek kijelölése

Országos ökológiai hálózat

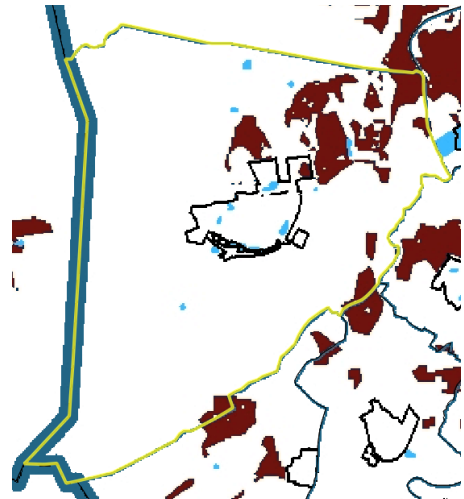
Jó termőhelyi adottságú szántóterület

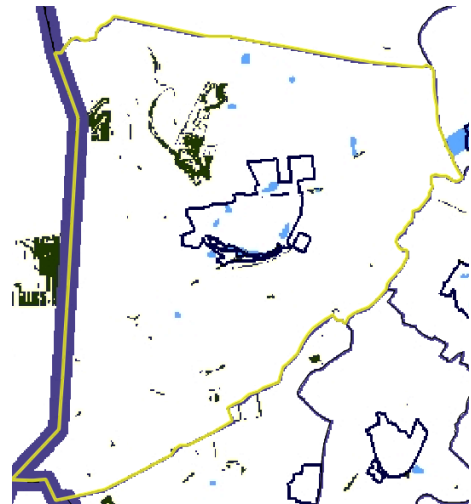
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület

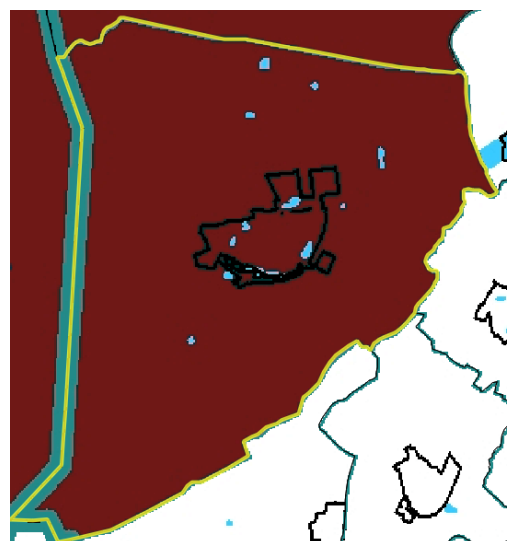
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület

Világörökségi és világörökségi várományos terület

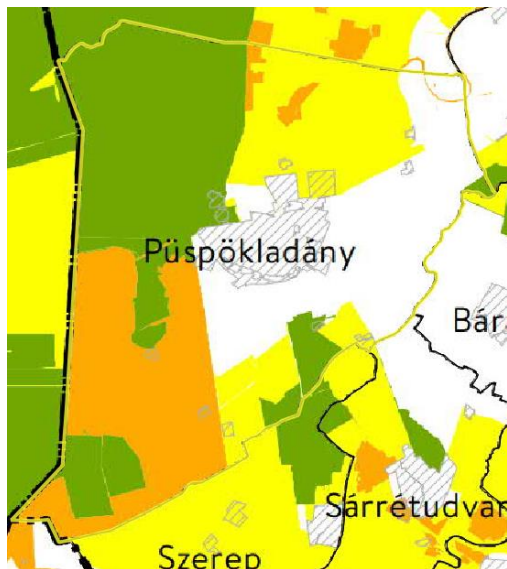

Országos vízminőség-védelmi terület

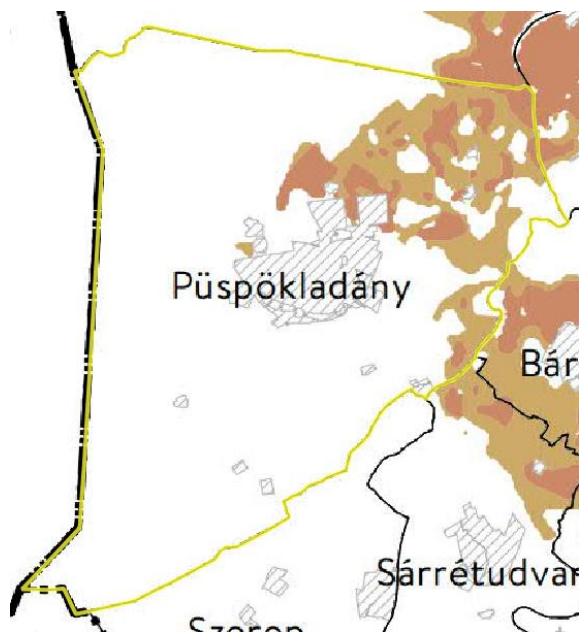

Az új OTrT által meghatározott térségi övezetei tájékoztatásként bemutatásra kerülnek:

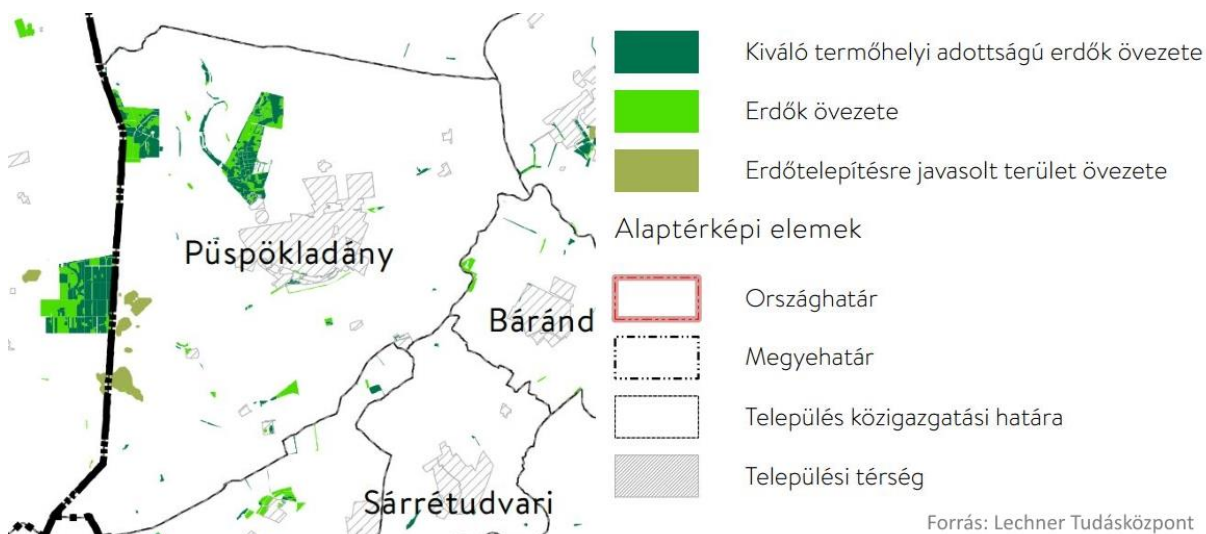
Országos ökológiai hálózat (magterület – zöld, ökológiai folyosó – narancssárga, puffterület – sárga)

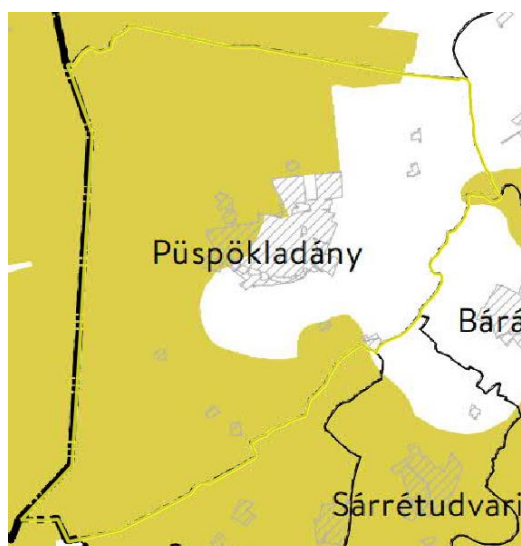
Kiváló- (sötétebb) és jó (világosabb) termőhelyi adottságú szántóterületek

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek övezete, erdők övezete és erdőtelepítésre javasolt terület övezete

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület övezete

Világörökségi területek által érintett település

Jelentős eltérés, hogy a vízminőség-védelmi terület a településre már nem került meghatározásra.

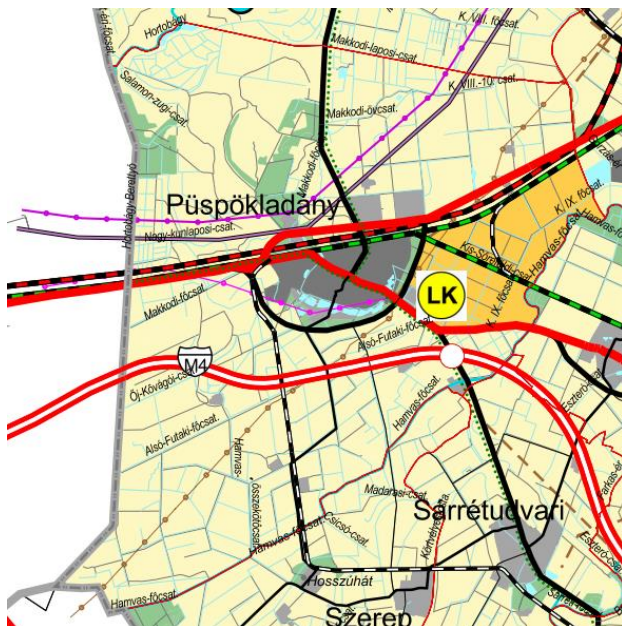

1.3.2. HAJDÚ-BIHAR MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE

A 2010-ben jóváhagyott területrendezési terv felülvizsgálata folyamatban van. (2018)

A Püspökladány Város Településfejlesztési Konceptiója és Településrendezési terve a várhatóan elfogadásra kerülő új megyei tervet is figyelembe fogja venni.

A hatályban lévő területrendezési terv által rögzített a települést érintő területfelhasználási kategóriák: mezőgazdasági térség, vegyes területfelhasználású térség, erdőgazdálkodási térség, vízgazdálkodási térség, városias települési térség, hagyományosan vidéki települési térség.

Országos jelentőségű közúti közlekedési hálózat:

M4 gyorsforgalmi út (Szolnok) – Püspökladány – Nagykereki térsége (M4) – (Románia) A gyorsforgalmi út nyomvonalának véglegesítése / engedélyeztetése folyamatban van. Az M4 Törökszentmiklós (Nyugat) – Püspökladány szakasz esetében a tervezés részeként szükséges a már elkészült engedélyezési terv és építési engedély módosítása is. A módosított építési engedély megszerzésének tervezett időpontja 2019. II. negyedév. A kiviteli tervek elkészítésének tervezett időpontja 2020. II. negyedév. (Nemzeti Fejlesztési Minisztérium tájékoztatása)

4. sz. elsőrendű főút – (Budapest – Szolnok) – Püspökladány – Debrecen – Hajdúhadház – (Nyíregyháza)

42. sz. másodrendű főút – Püspökladány (4. sz. főút) – Berettyóújfalu – Biharkeresztes – Ártánd – (Románia)

Térségi jelentőségű közúti közlekedési hálózat:

3405. jelű út Püspökladány – Nádudvar országos mellékút

4211. jelű út Püspökladány – Sárretudvari országos mellékút

Püspökladány déli elkerülő

Egyéb: külterületi út, kiszolgáló út, térségi kerékpárút hálózat (Nádudvar – Püspökladány és Karcag – Püspökladány – Biharnagybajom – Bakonszeg – Berettyóújfalu – Hencida – Pocsaj), nagysebességű vasútvonal

Vasúti közlekedési hálózat elemei:

Budapest-Szolnok-Debrecen-Nyíregyháza-Záhony (Ukrajna) transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő, meglévő országos törzshálózati vasútvonal

Püspökladány – Biharkeresztes – Románia transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő, meglévő országos törzshálózati vasútvonal

Vasúti mellékvonalak: Püspökladány – Szeghalom (Békéscsaba) 128. sz. vasútvonal

Térségi jelentőségű logisztikai központ

Energia hálózati elemek az MTrT-ben:

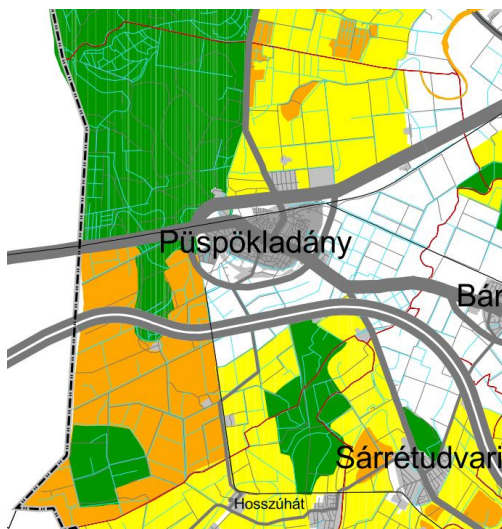
120 kV-os átvitelt befolyásoló elosztó hálózat:

- Debrecen – Balmazújváros – Nádudvar – Püspökladány
- Püspökladány – Berettyóújfalu
- Püspökladány – Karcag

Térségi szénhidrogén szállítóvezeték: Hajdúszoboszló – Püspökladány – Mezőtúr leágazása – Kaba – Földes

Püspökladány közigazgatási területét érintő térségi övezetek kijelölése

Ökológiai hálózat térségi övezetei

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete

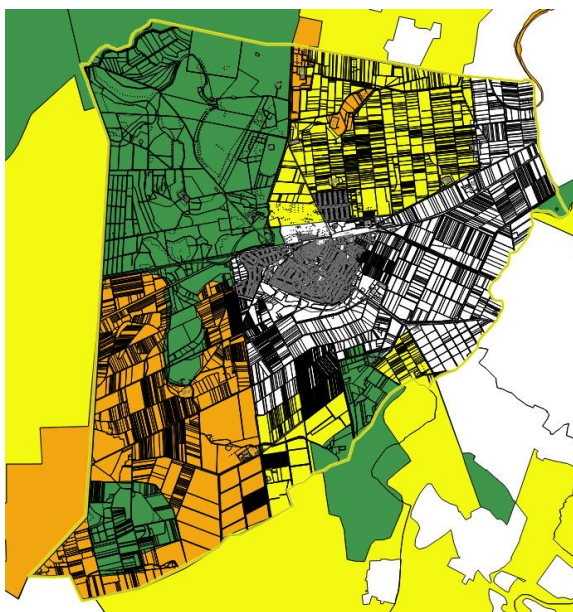

Az OTrT módosítását 2013. 12. 11-én fogadta el az országgyűlés a 2013. évi CCXXIX törvénnyel (továbbiakban Mtv.), mely 2014. január 1-én hatályba is lépett. A Megyei Területrendezési Terveket 2018. december 31-ig kell a módosított OTrT-vel összhangba hozni.

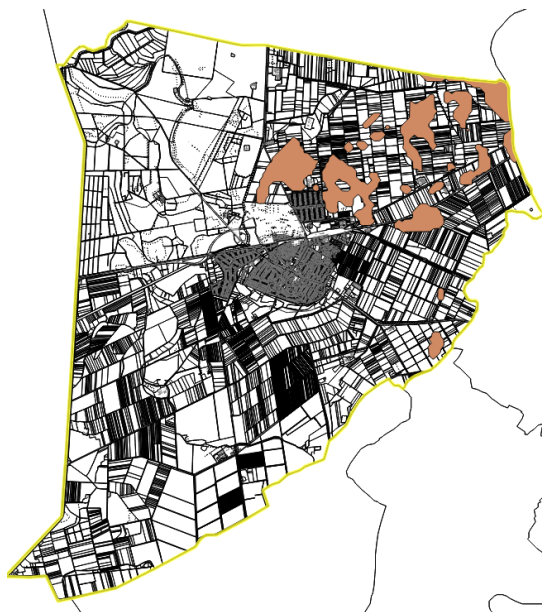
A megyei tervek összhangba hozásáig az Mtv. átmeneti rendelkezéseit kell alapul venni a településrendezési eszközök módosításánál, készítésénél.

A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről és az eljárás részletes szabályairól szóló 282/2009. (XII.11.) Korm. rendelet előírásainak megfelelően az országos és térségi övezetek lehatárolására az adatszolgáltatása megtörtént. A megkapott adatok alapján a térségi övezetek bemutatása is megtörténik:

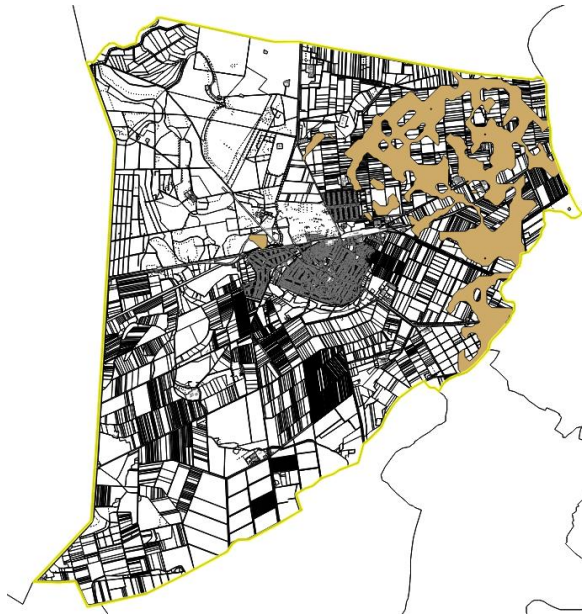
Országos ökológiai hálózat

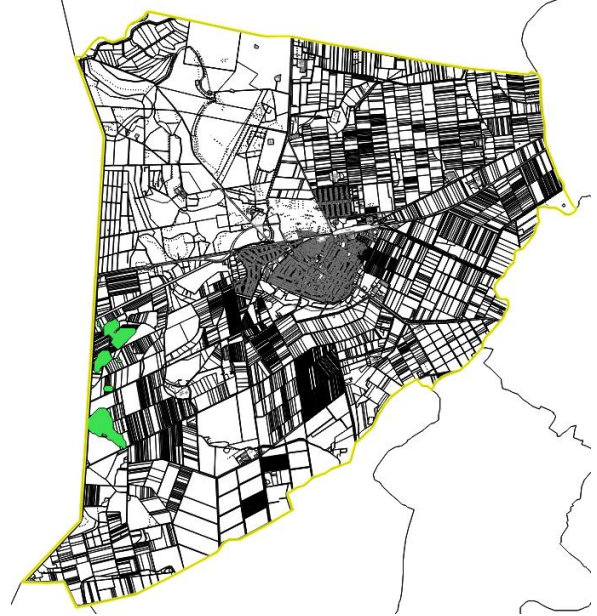
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület

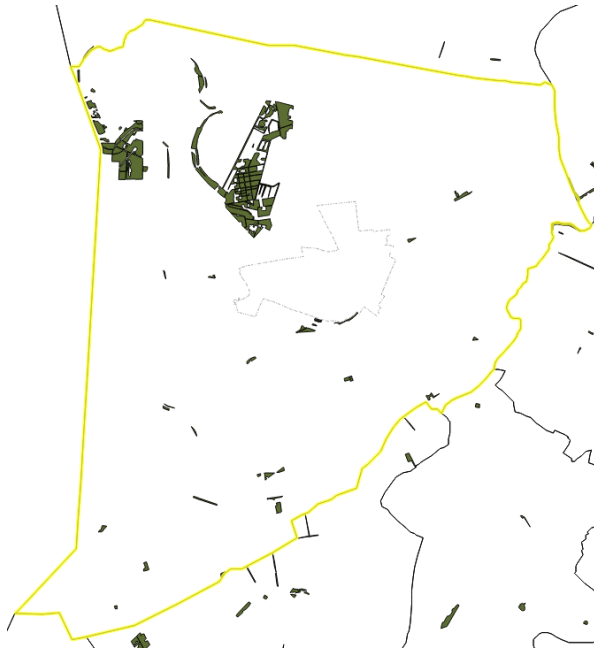
Jó termőhelyi adottságú szántóterület

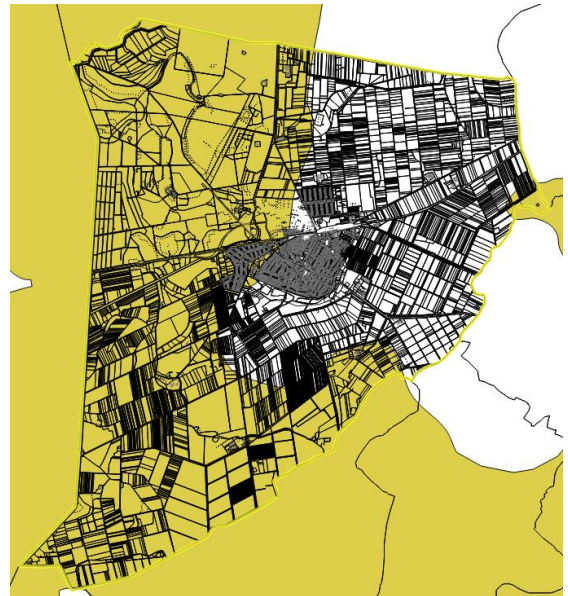
Erdőtelepítésre másodlagosan javasolt terület

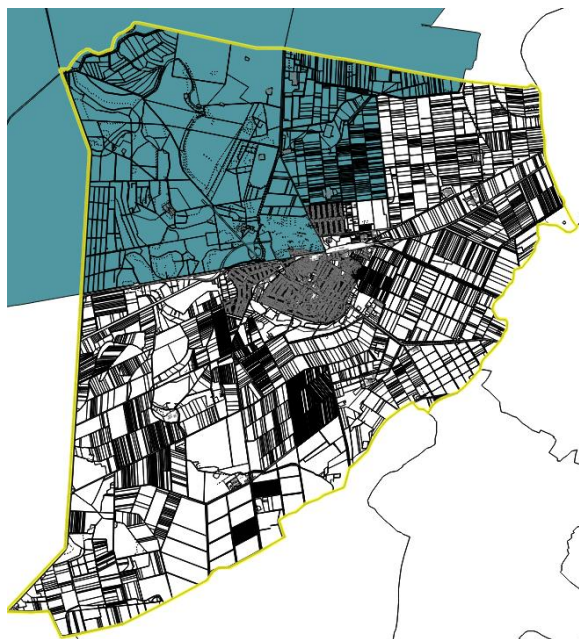
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület

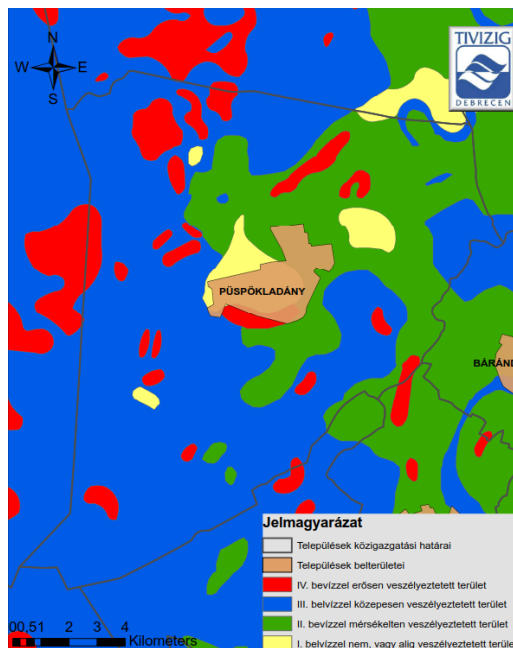
Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület

Világörökségi és világörökségi várományos terület övezete – Hortobágyi Nemzeti Park – A Puszta világörökségi helyszín

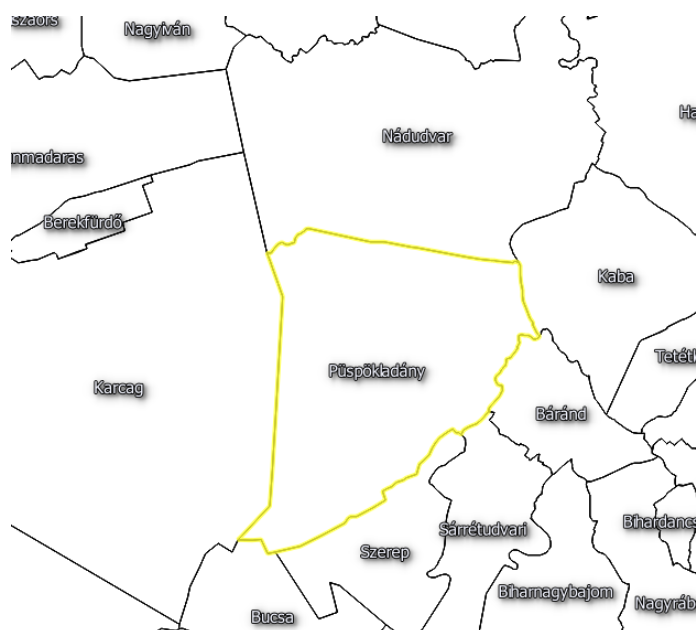

Belvízzel veszélyeztetett területek

1.4. A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

A szomszédos települések szerkezeti tervei a püspökladányi településszerkezeti terv határterületén összehangolt funkciókat tartalmaznak. A területfelhasználás tekintetében legerősebben ható település Kaba, Nádudvar és Karcag. A kisebb települések településszerkezeti tervei a közigazgatási határokon túlra, a szomszédos térségre történő hatásokat figyelembe vették. A települési adottságaiból adódóan – három megye határán helyezkedik el – melyek vizuálisan bemutatják a megyei területrendezési tervek által rögzített a Püspökladánnyal határos szomszédos települések területfelhasználásának összhangján túl a szomszédos települések gazdasági területeinek olyan lehatárolását, amik nem jelenthetnek zavaró hatást Püspökladány közigazgatási területén.

Jellemzői

Észak-Alföldi régió,

Hajdú-Bihar megye

Püspökladányi járás (székhelye)

Szomszédos települések: Nádudvar, Kaba, Báránd, Sárrétudvari, Szerep, Bucsá (Békés megye), Karcag (Jász-Nagykun-Szolnok megye)

A megye egésze és a kistérségek feltárhatóságának közös eszközei:

Közúti: gyorsforgalmi „hálózat” jelenleg M4 sz. gyorsforgalmi út,

az országos 4 sz. elsőrendű főútvonal

az országos 42. sz. másodrendű főútvonal

a 3405. jelű út Püspökladány – Nádudvar országos mellékút

a 4211. jelű út Püspökladány – Sárrétudvari országos mellékút

Vasúti: Országos törzshálózat eleme:

a 100-as számú Budapest – Záhony közötti vasútvonal

a 101-es számú Püspökladány – Biharkeresztes vasútvonal

a 128-as számú Békéscsaba – Püspökladány vasútvonal

A szomszédos települések figyelnek egymás kínálati arculatalakítására (források, eszközök), természeti adottságaira, a gazdálkodás lehetőségeire és hagyományaira, a településtörténetére és identitástudatára, az infrastruktúra, az anyagi és szellemi alapellátás településnagyságtól független követelményeire, szervező szerepkörök térségi rendbe illesztésére, specifikumok

kialakítására, a helyi érdekességek meglétére, adottságokhoz kapcsolódó kínálatbővítésre, a kellemes településképi együttesek kialakítására.

Figyelemmel kell lenni egymás térméretére, a természet vitálkapacitására és a települések „önmagát megújító” képességére.

Az országos szintű fejlesztési elképzelések mely a szomszédos településeket is érintik a település rendezési tervének módosításai során az elmúlt években is nagy szerepet kaptak (pl.: 100-as sz. vasút fejlesztése, az M4 sz. gyorsforgalmi út nyomvonala). A településnek ezen országos tervek készítése során kevés a befolyásoló hatása, de a tervek készítésében, egyeztetéseiben során a település vezetése mindig részt vett és vesz.

1.5. Hatályos településfejlesztési döntések bemutatása

1.5.1. A HATÁLYOS FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA VONATKOZÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A hatályos fejlesztési koncepcióra a rendelkezésre álló településszerkezeti és szabályozási tervek alapján lehet következtetni. A hatályos településfejlesztési koncepció 2004-ben készült és többszöri módosításon esett át az évek során. A hatályos szerkezeti terv olyan jelentős területfelhasználási változásokat nem irányozott elő, amelyek a település közigazgatási határán túli nagyobb térségre kihatnának. A jóváhagyása óta is többszöri módosításon esett át, lakossági és önkormányzati fejlesztési igények felmerülése következtében. A település integrált településfejlesztési stratégiáját 2015 szeptemberében fogadta el, melyet az ÉAOP-6.2.1/K-2014-0002 azonosító számú, „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” című program keretében dolgoztatott ki. A mezőgazdasági vállalkozások feldolgozóipari profilját befolyásoló koncepció-jellemzőkre következtetni lehet az elfogadott szerkezeti tervi szövegek alapján.

1.5.2. HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ÉS TELEPÜLÉSRENDEZÉSI SZERZŐDÉSEK

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 30/A §-a szerint: *„(1) A települési önkormányzat egyes településfejlesztési célok megvalósítására településrendezési szerződést (a továbbiakban: szerződés) köthet az érintett telek tulajdonosával, illetve a telken beruházni szándékozóval (a továbbiakban együtt: a cél megvalósítója). „*

A törvény értelmében az önkormányzat a szerződésben arra vállal kötelezettséget, hogy a szükséges településrendezési eljárást a megállapított határidőn belül megindítja és azt az

előírásoknak megfelelően lefolytatja. A szerződésben kikötött vagy vállalt kötelezettségek és a megvalósuló településrendezési cél között közvetlen összefüggésnek kell lennie.

Püspökladányban az elmúlt években rendszeresen módosított településrendezési eszközök készítése, leginkább a helyi vállalkozások, magánszemélyek fejlesztési céljainak megfelelően történtek. Ezen esetekben került sor településrendezési szerződések megkötésére, melyek háromoldalúan a kérelmező – az önkormányzat – és a tervező irodák közt valósult meg. Más esetben nem merült fel a településen településfejlesztési vagy – rendezési szerződés megkötésének szükségessége.

1.6 A településrendezési tervi előzmények vizsgálata

1.6.1. A HATÁLYBAN LÉVŐ TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

Az érvényes településrendezési terv a vonatkozó törvényi és rendeleti előírások betartásával készült, egyeztetési eljárások megtörténtek. Az önkormányzati működés korábbi éveiben az előző településrendezési terv készítése időszakában készült alátámasztó munkarészek a jogszabályokban előírtaknak megfelelően készültek.

Rendelkezésre állnak a megállapított és érvényes helyi szabályozási előírások, a határozattal elfogadott településszerkezeti terv és a rendelettel elfogadott szabályozási terv. A hatályos Településszerkezeti Terv a hosszútávú célkitűzések szerint, az önkormányzat településfejlesztési döntései alapján készült. A terv kijelöli a meglévő és tervezett beépítésre szánt területfelhasználási egységeket, a meglévő és tervezett közlekedési hálózatot, a táj-, természet-, környezetvédelemmel, örökségvédelemmel kapcsolatos javaslatait tartalmazza.

Az elkészült településszerkezeti tervet az önkormányzat képviselő-testülete 2004 novemberében, a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet 2005 májusában fogadta el.

Településszerkezeti terv:	88/2004. (XI.30.) ÖKT határozat
Helyi építési szabályzat és szabályozási terv:	7/2005. (V.27.) Ör. rendelet
Településfejlesztési koncepció:	32/2004. (III.25.) ÖKT határozat
Integrált településfejlesztési stratégia	92/2015. (IX.24.) ÖKT határozat
Településkép védelmi rendelet	17/2017. (IX.29.) Ör. rendelet
Településképi arculati kézikönyv	106/2017. (IX.28.) ÖKT határozat

A szerkezeti terv a HÉSZ és a szabályozási terv módosítására több ízben sor került, mind az önkormányzat, mind a helyi lakosság és helyi vállalkozások fejlesztési elképzeléseinek megfelelően.

A helyi építési szabályzatot módosító rendeletek:

19/2005. (IX.30.) önkormányzati rendelet

24/2009. (X.30.) önkormányzati rendelet

5/2011. (IV.01.) önkormányzati rendelet

17/2011. (X.28.) önkormányzati rendelet

5/2012. (II.10.) önkormányzati rendelet

14/2013. (X.17.) önkormányzati rendelet

11/2014. (VII.1.) önkormányzati rendelet

18/2014. (XII.19.) önkormányzati rendelet

2/2015. (I.30.) önkormányzati rendelet

8/2015. (V.1.) önkormányzati rendelet

17/2015. (XI.27.) önkormányzati rendelet

10/2016. (VI.30.) önkormányzati rendelet

13/2016. (IX.30.) önkormányzati rendelet

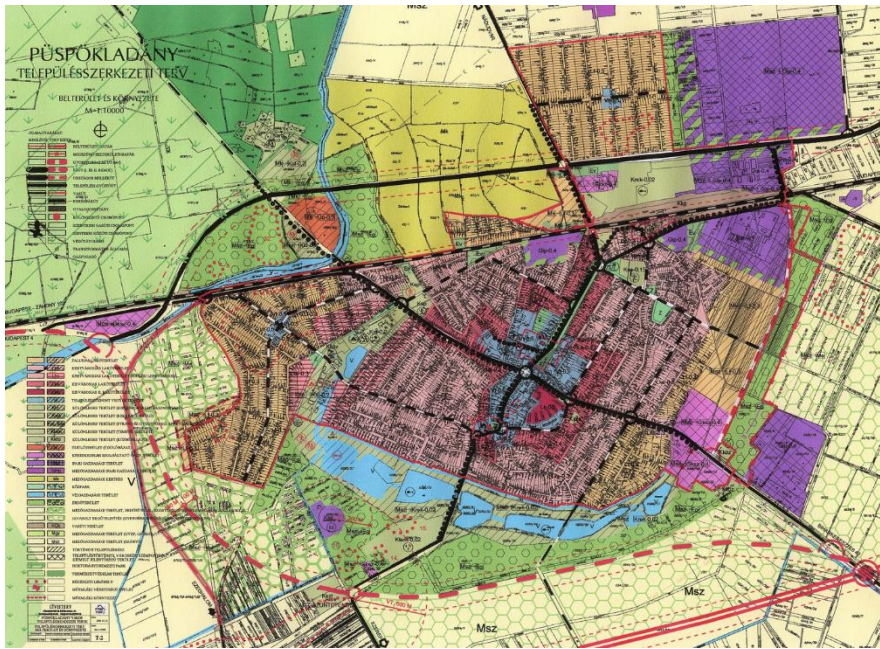
16/2016. (XI.25.) önkormányzati rendelet

18/2016. (XII.16.) önkormányzati rendelet

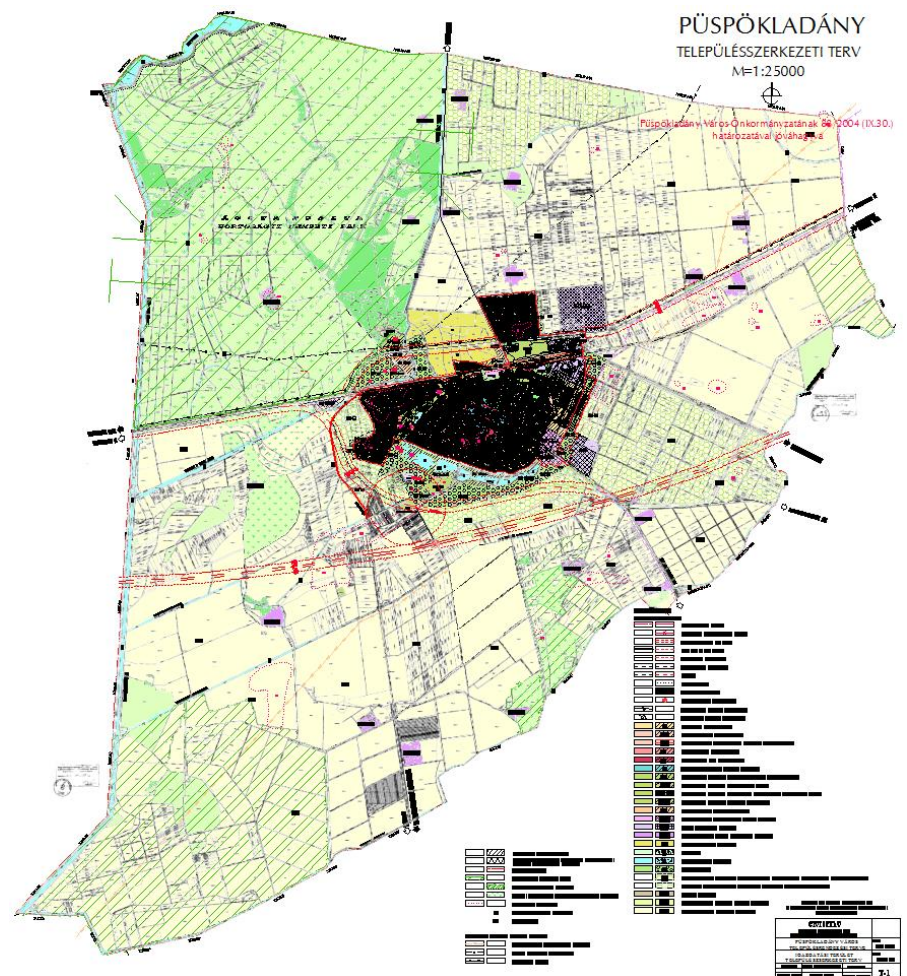
17/2017. (IX.29.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről

10/2018. (IV.27.) önkormányzati rendelet

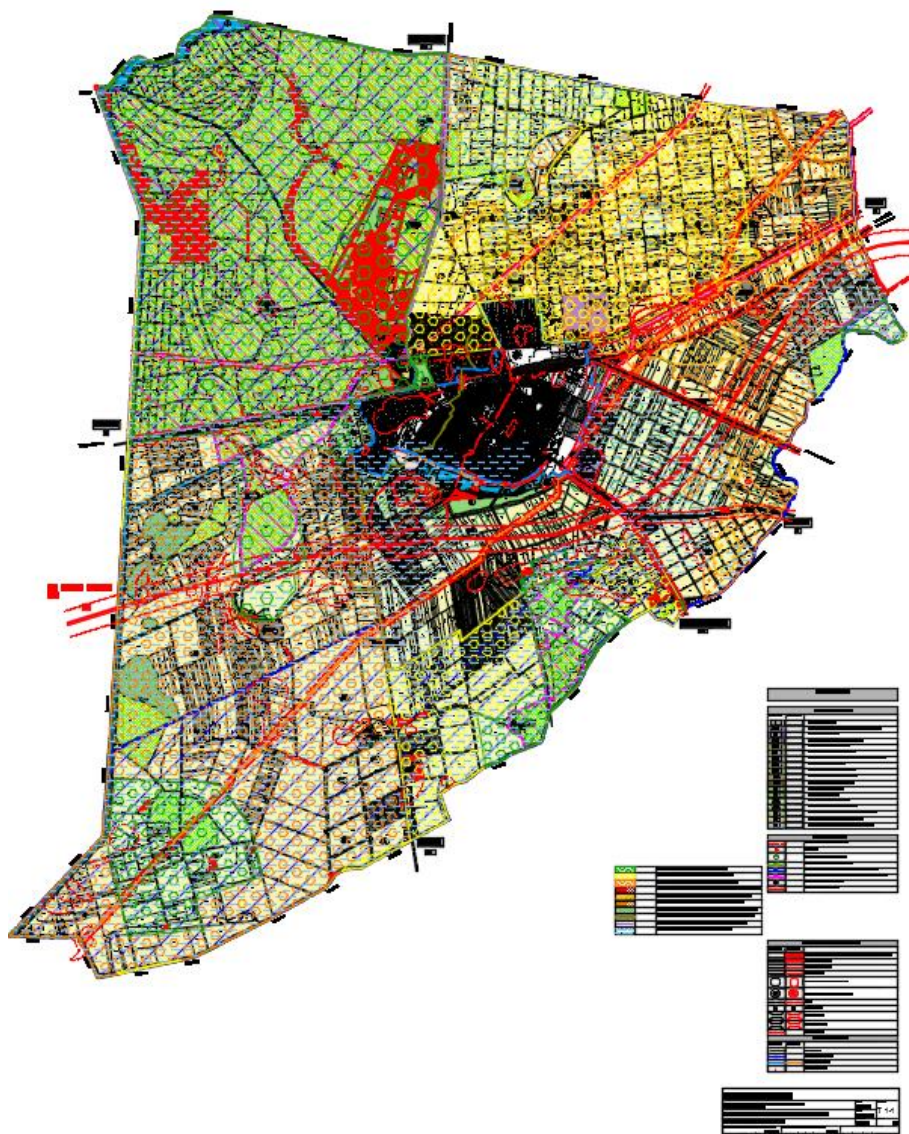

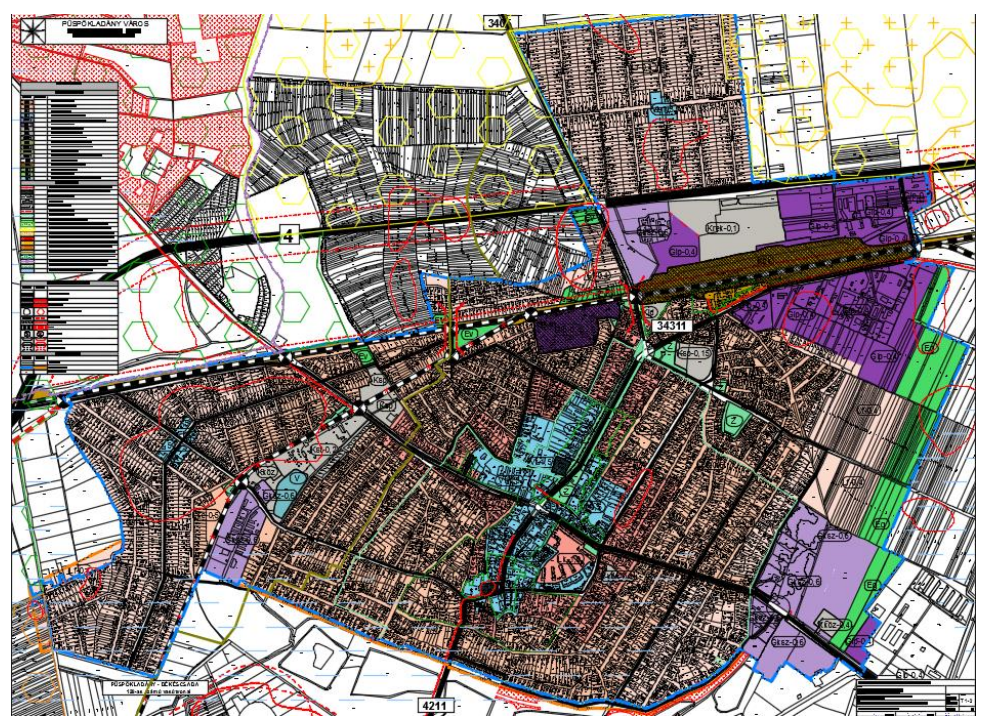
A 2004-ben jóváhagyott belterületi településszerkezeti terv

A 2004-ben jóváhagyott külterületi településszerkezeti terv

Hatályos (2018) külterületi településszerkezeti terv

Hatályos (2018) belterületi településszerkezeti terv

1.6.2. A HATÁLYOS TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV MEGÁLLAPÍTÁSAI, MEGVALÓSULT ELEMEEK

A településszerkezeti terv az alábbi követelményeket és általános alapelveket rögzíti:

- A település közigazgatási területén biztosítja a fejlesztendő országos szintű közlekedési hálózat nyomvonalait.
- A belterület forgalmi terhelése miatt kijelöli az elkerülő út nyomvonalát.
- A kiváló és jó termőhelyi adottságú szántóterületek nagyságát, a művelési ágot megőrzi.
- A termőföldek védelme, tájképi szempontok érvényesítése érdekében az erdősítés mértékét növeli.
- A beépítésre szánt területek nagyságát nem növeli, a fejlesztések területigényét a beépítettség intenzitásának növelésével, területfelhasználás átszervezésével, mély telkek alkotta tömbök belsejének feltárásával, a még használaton kívüli tartalék területek beépítésével oldja meg.
- A település központját fejleszti.
- Célul tűzi ki a közparkok mennyiségi bővítését és minőségi fejlesztését.
- Teljessé teszi a műszaki infrastruktúra ellátottságot.
- Előírja az épített és természeti értékek védelmét, fejlesztését a minőségi környezet biztosítása céljából.
- Megújuló energiák hasznosításának rendezési feltételeit biztosítja

A gazdasági területek alakításának alapelvei:

- Gazdasági fejlesztések számára a szabadon lévő területek hasznosíthatók, különösen az ipari park és a hozzá kapcsolódó területek.
- A belterületen zavaró hatású gazdasági területek kialakítását mellőzni kell, a meglévők áttelepítendőek.

A zöldfelület fejlesztésének alapelvei

- A településrészek lakóterületein a közösségi zöldterületek biztosítása.
- Utcafásításokkal a közparkokat zöldhálózati rendszerré való fejlesztése.
- A településközpont zöldterületének minőségi fejlesztése.

Tájrendezés, külterületi területfelhasználás alapelvei, követelményei:

- Erdősítés növelése
- A jó és kiváló – országos átlagot is meghaladó – minőségű termőföldeket védeni kell a beépítéstől.
- Védelmet igénylő területeken feladatkörében biztosítja a művelési ág fenntartását.

1.7. A település társadalma

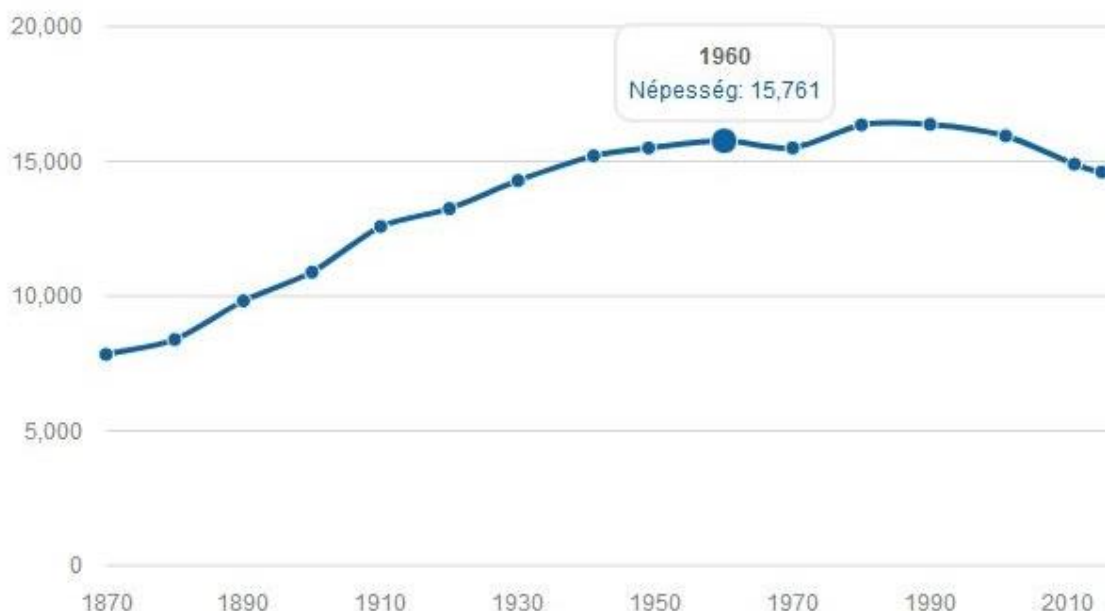
1.7.1. DEMOGRÁFIA, NÉPESSÉG, NEMZETISÉGI ÖSSZETÉTEL, KÉPZETTSÉG, FOGLALKOZTATOTTSÁG, JÖVEDELMI VISZONYOK, ÉLETMINŐSÉG

Püspökladány utolsó hivatalosan becsült népessége 14.833 fő (2017 évben), ami Magyarország akkori népességének 0.15%-a, Hajdú-Bihar megyének pedig 2.76%-a.

A demográfiai viszonyokat vizsgálva megállapítható, hogy Püspökladány népességszáma az 1870-es évektől kezdve hosszú évtizedeken keresztül folyamatosan növekvő tendenciát mutatott, egészen az 1960-as évekbeli enyhe visszaesésig. Aztán 1970 és 1990 között újból növekedett a népesség, a rendszerváltást követően azonban egy két és fél évtizedes csökkenő tendencia jellemezte a lakosságszámot.

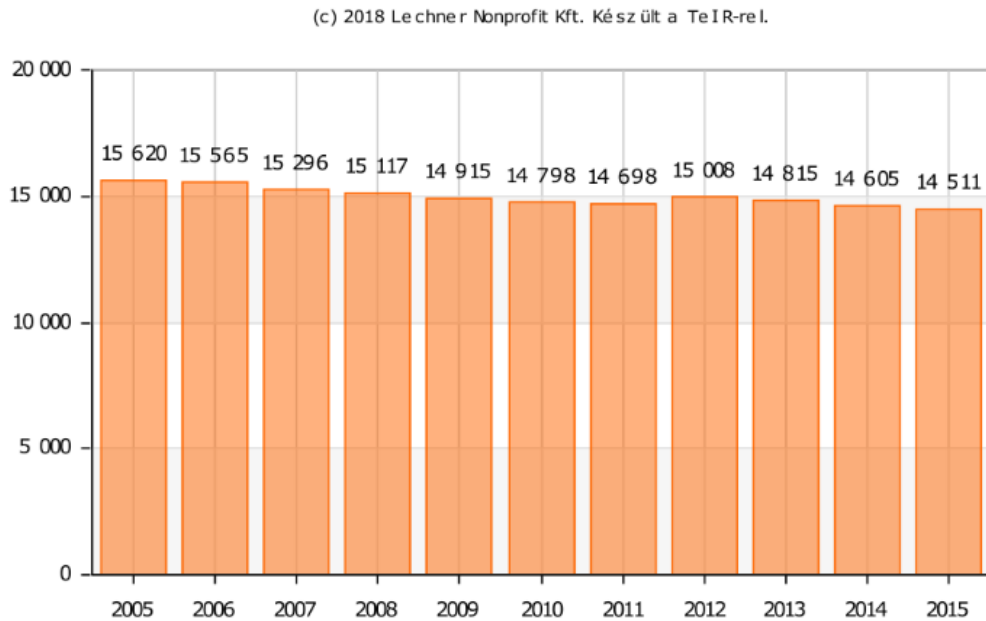
A népesség éves, százalékos változása Püspökladányban							
1870-1880	+0,68%	1910-1920	+0,51%	1949-1960	+0,15%	1990-2001	-0,24%
1880-1890	+1,59%	1920-1930	+0,76%	1960-1970	-0,17%	2001-2011	-0,68%
1890-1900	+1,03%	1930-1941	+0,57%	1970-1980	+0,54%	2011-2015	-0,49%
1900-1910	+1,46%	1941-1949	+0,24%	1980-1990	+0,01%	2015-2017	+0,78%

Püspökladány népességének alakulása 1870-től 2017-ig (fő)

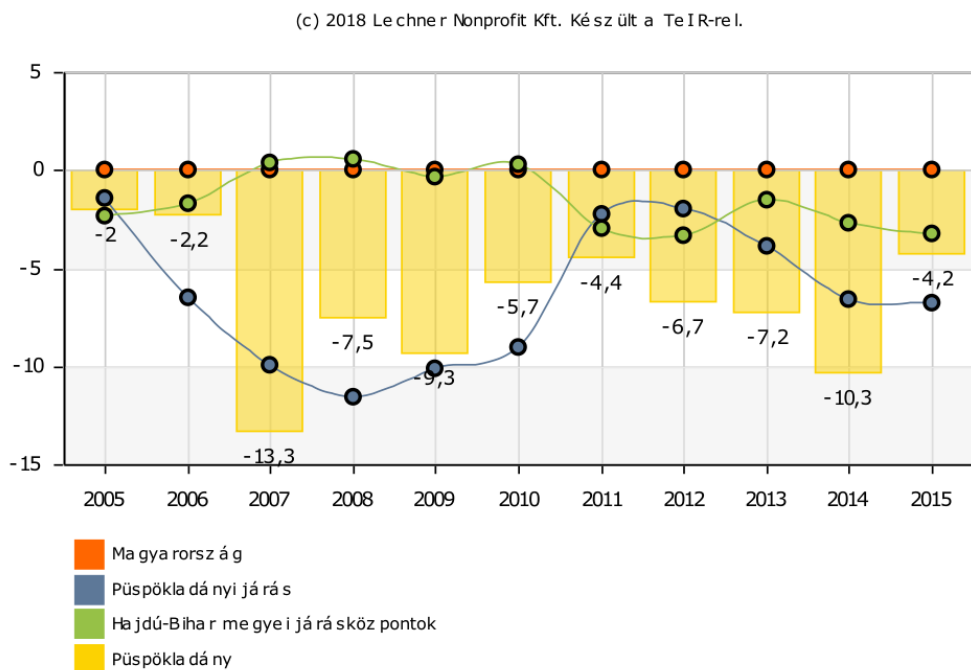
Forrás: nepesseg.com

Lakónépesség száma az év végén (fő)

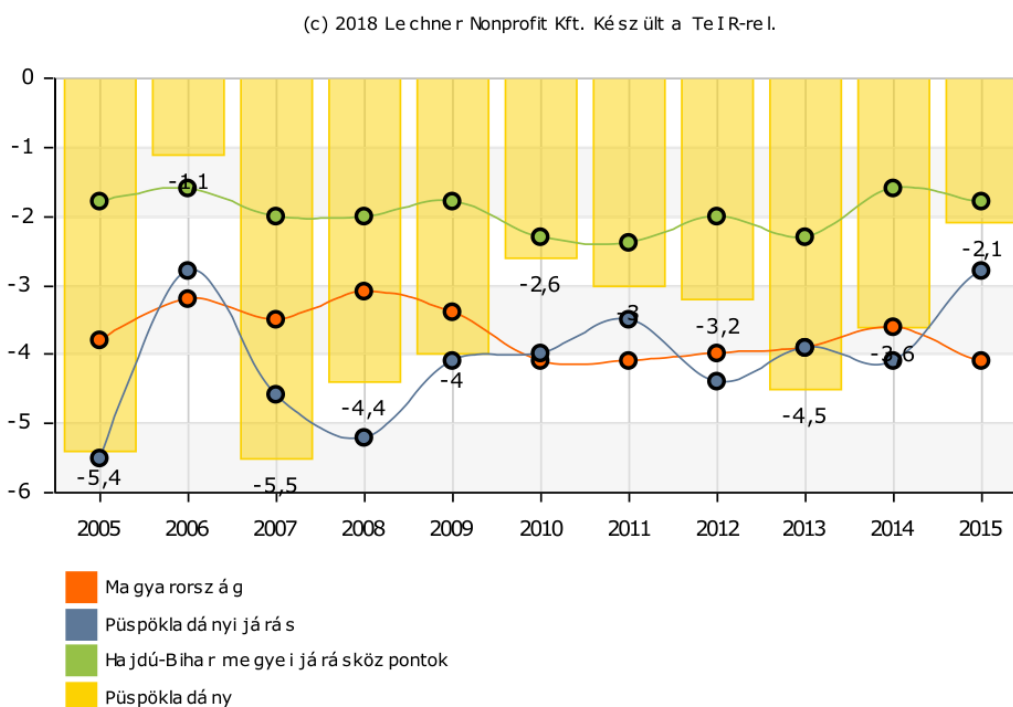
A népesség csökkenésének elsődleges oka az elvándorlás, és csak másodlagos ok a természetes fogyás. A szelektív migráció elsősorban a fiatal, képzetebb munkavállalói korú rétegekben jellemző. Ennek hátterében elsősorban a munkalehetőségek hiánya, a gyermeknevelési problémák, illetve a szabadidős és közösségi programlehetőségek hiánya állhat.

Vándorlási egyenleg (állandó, ideiglenes együtt)

Mivel a 2017-es lakosságszám-becslés 2015-höz képest 0,78%-os emelkedést mutat, megállapítható, hogy a két és fél évtizeden át tapasztalt csökkenési tendencia megállni látszik. Ha a népesség azonos ütemben változna, mint a 2015-2017 közötti időszakban (0,78%/év), ebben az esetben 2018-ban Püspökladány lakossága 14.948 fő lenne.

Természetes szaporodás, fogyás

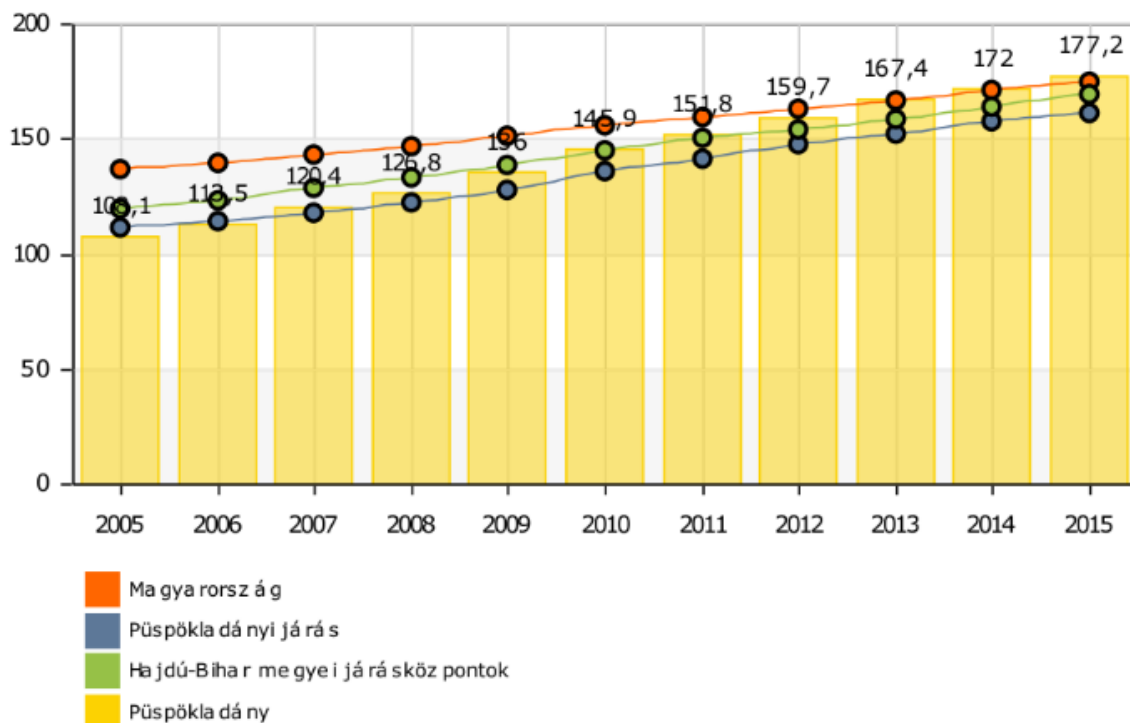
Püspökladányban az úgynevezett eltartott népesség rátája javuló tendenciát mutat. Ez a ráta a gyermeknépesség (0–14 éves) és az idős népesség (65–X éves) összege a 15–64 éves népesség százalékában. 2001-ben 50,14% volt az eltartott népesség rátája, míg 2011-ben ugyanez a mutató már 42,95% volt. Ez a számottevő csökkenés ugyan kedvező tendenciát jelez, de figyelembe kell venni azt is, hogy a gyermekkorúak számának csökkenése is hatással van a mutatószám pozitív irányú változására.

Tovább árnyalja a kedvező tendenciát a város öregedési indexe, azaz a 100 gyermekkorúra jutó idősek száma. Ez a mutatószám 2001-ben 63,39 volt, míg 2011-ben már 101,12 értéken állt. Megállapítható tehát, hogy 2011-ben az időskorú népesség száma már meghaladta a gyermekek számát.

Összességében elmondható, hogy a népesség öregedő tendenciát mutat, míg ezzel egyidejűleg az eltartott népesség aránya csökkent 2001 és 2011 között.

Öregségi mutató, (száz 0–14 évesre jutó 60–x éves)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.7.3. TELEPÜLÉSI IDENTITÁST ERŐSÍTŐ TÉNYEZŐK (TÖRTÉNETI ÉS KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK, TÁRSADALMI ÉLET, SZOKÁSOK, HAGYOMÁNYOK, NEMZETISÉGI KÖTŐDÉS, CIVIL SZERVEZŐDÉSEK, VALLÁSI KÖZÖSSÉGEK STB.)

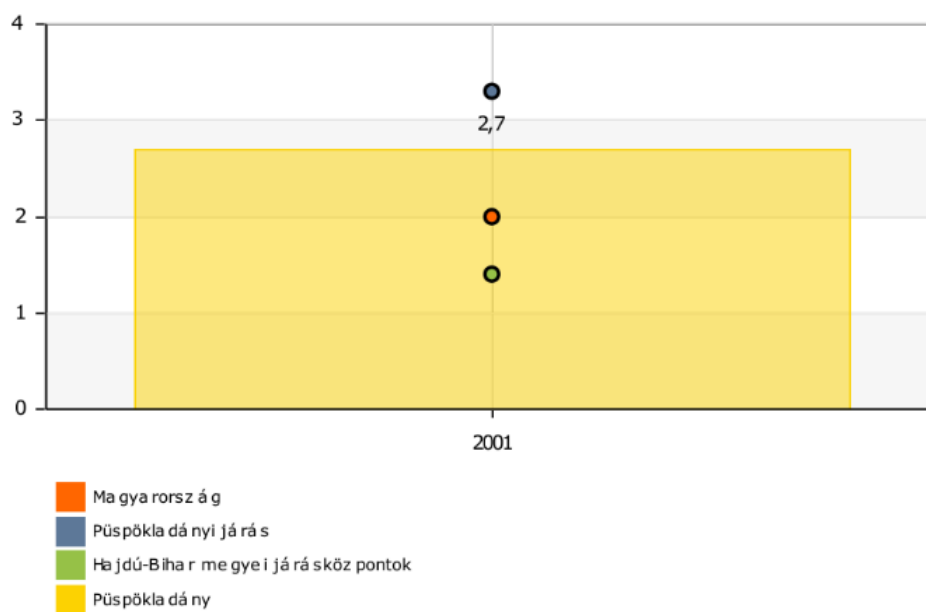
Püspökladány lakosságának nemzetiségi összetételével kapcsolatban megállapítható, hogy a város legjelentősebb nemzetiségi kisebbsége a roma kisebbség. A 2011-ben lezajlott népszámlálás során a magyar mellett a következő nemzetiségű lakosok nevezték meg identitásukat: cigány (591 fő), német (30 fő), román (28 fő), lengyel (7 fő), ukrán (3 fő), valamint 33 fő egyéb nemzetiséghez tartozó. Fontos megjegyezni, hogy a népszámlálások alkalmával a nemzetiséghez való tartozás felmérése mindig az egyéni identitásválasztás elve alapján zajlik.

Megállapítható, hogy 2001 és 2011 között gyakorlatilag minden, a városban élő nemzetiség tekintetében növekedés történt, a legnagyobb növekedés a cigány nemzetiségűek vonatkozásában mutatható ki, arányaiban pedig a magukat német vagy román nemzetiségűnek vallók létszáma nőtt meg.

Ezen jelenségek három okra vezethetők vissza. Egyrészt jelentősen emelkedett a nemzetiségi identitás megvallásának a népszámlálás során történő felvállalása. A második ok a természetes népszaporulat. Harmadik okként játszott közre a folyamatban a kettős állampolgárság rendszerének jelentős megváltozása.

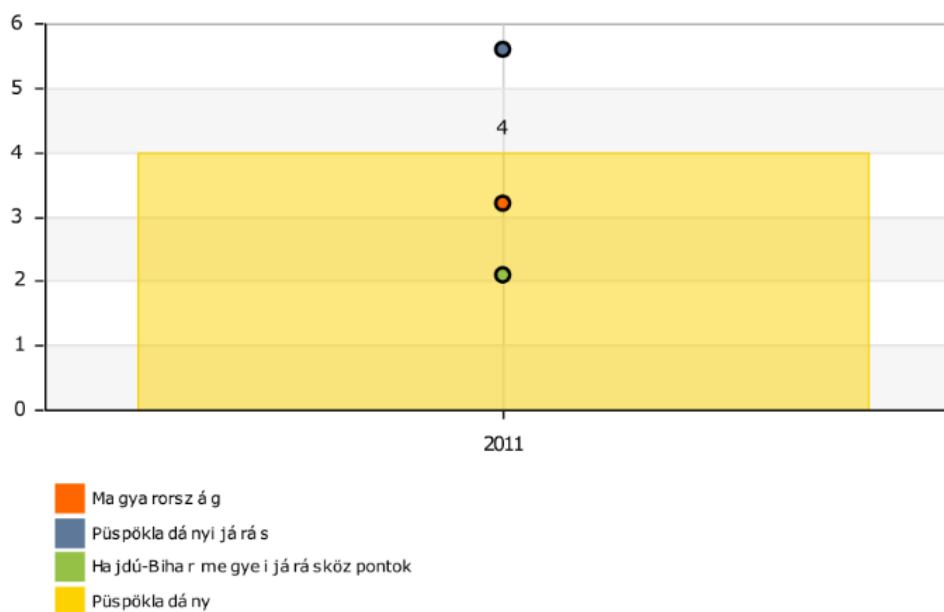
A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) – 2001

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re.

A cigány (romani, beás) etnikai kisebbséghez tartozó népesség aránya (%) – 2011

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re.

Egy településen az oktatás hagyományai, színvonala és minősége nem csupán a helyben élő gyermekek és fiatalok fejlődését befolyásolja, de igen komoly hatással van az egész település társadalmi életére, népességmegtartó erejére és jövőképére is. Az oktatás minőségét három tényező együttesen határozza meg, ezek a következők: a pedagógiai munka színvonala, az infrastrukturális tényezők, illetve az eszközellátottság.

Püspökladányban az általános iskolai végzettséggel sem rendelkező felnőtt lakosság létszáma az országos és megyei átlagnál kisebb arányban csökkent 2011-re. Az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők aránya közel 3 százalékponttal csökkent. Viszont a magasabb végzettségi kategóriákban, úgymint a középiskolai érettségivel vagy felsőfokú oklevéllel rendelkezők száma mind az országos, mind pedig a megyei átlagnál jóval magasabb arányban növekedett. Az érettségizettek száma 43%-kal az egyetemi vagy főiskolai oklevéllel rendelkezők száma pedig 67%-kal nőtt a 2001-es szinthez képest.

Püspökladány	2001	2011	Változás (százalékpont)
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzetek a 7 éves és idősebbek arányában (%)	26,8%	26,4%	-0,4
Érettségivel mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	16,0%	23,2%	7,2
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	24,5%	21,6%	-2,9
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	1,3%	10,0%	8,7

Ahogy országos viszonylatban, úgy Püspökladányra is igaz az a tendencia, miszerint a képzett munkaerőnek jelentős az elvándorlási szándéka. Jellemzően a fiatalabb korosztályra igaz ez a tézis, jelentős részük tartós elvándorlásban gondolkodik. Ennek következtében a település társadalma jobbra kétpólusú. Az egyik pólust a közepes képzettségű idősebb korosztály alkotja, melynek tagjai a településen gazdálkodnak és dolgoznak. A másik pólust a képzetlen, hátrányos helyzetű, döntően fiatalon megalapított családok alkotják.

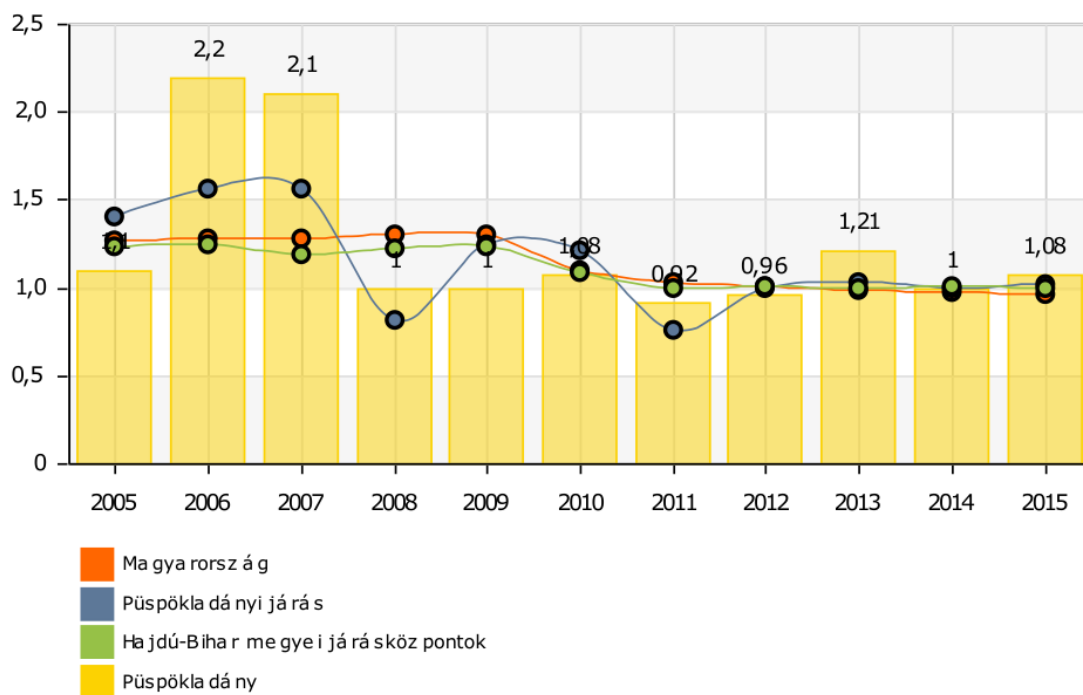
1.8. Püspökladány település humán infrastruktúrája

1.8.1. HUMÁN KÖZSZOLGÁLTATÁSOK (OKTATÁS, EGÉSZSÉGÜGY STB.)

A város egy bölcsődét működtet, amelynek férőhelyeit az elmúlt évtizedben kétszer is bővítette. 2007-ben 10, 2008-ban 18, 2010 óta pedig 24 férőhelyet biztosít az Önkormányzat a bölcsődés korú gyermekek nappali elhelyezésére.

Egy működő bölcsődei férőhelyre jutó bölcsődések száma (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

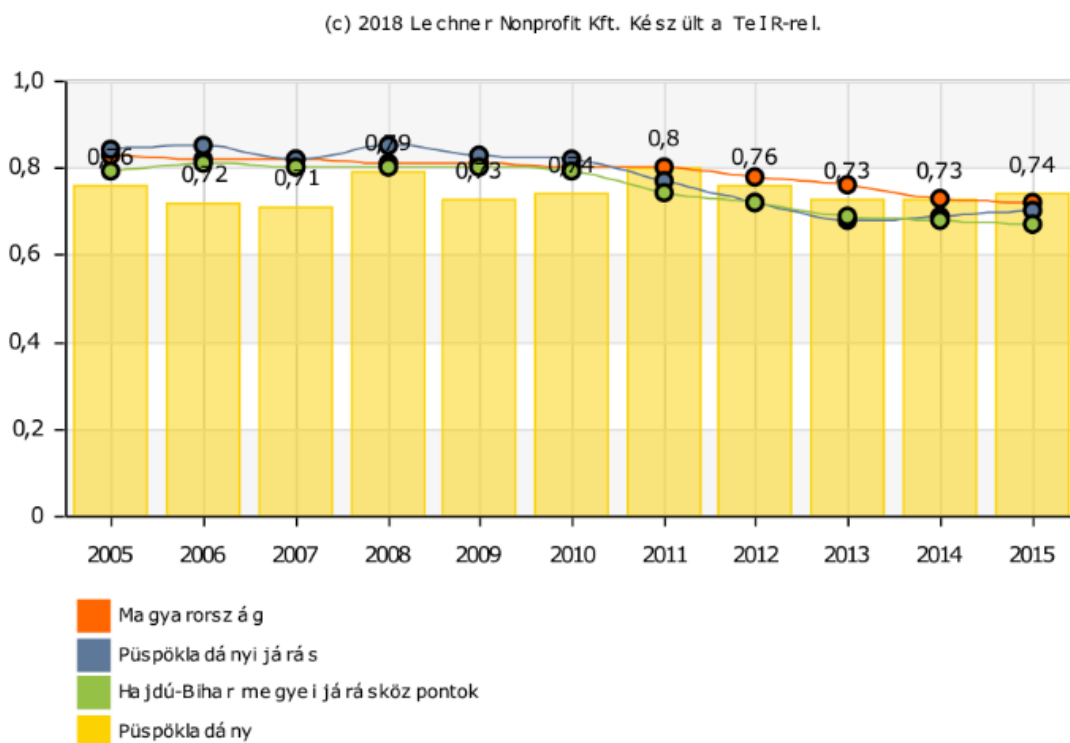

2008. október 1-től az Önkormányzat a városban működő két szociális alapellátást végző intézményt összevonta, azóta működteti a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat intézményét, amelyhez Sárrétudvari és Szerep önkormányzatai, 2011-től pedig Nagyrábé és Földes önkormányzatai is csatlakoztak, és a hatékonyabb működtetés érdekében a szociális alapszolgáltatások biztosítását a püspökladányi intézményre bízták. A szolgáltató központ azóta 5 településen, 11 telephelyen, 91 dolgozóval látja el a szociális étkeztetést, idősek (demens személyek) nappali ellátását, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, fogyatékos személyek nappali ellátását, pszichiátriai betegek nappali ellátását, családsegítést, gyermekjóléti szolgáltatást.

Püspökladányban önkormányzati fenntartású, illetve a KLIK által fenntartott oktatási intézmények is működnek. A KLIK fenntartásában működik a Petőfi Sándor Általános Iskola és Speciális Szakiskola, valamint annak telephelyei, és a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium. Önkormányzati fenntartásban működik a Püspökladányi Egyesített Óvodai Intézmény és annak 7 tagóvodája.

Egy óvodai férőhelyre jutó 3–5 évesek száma (fő)

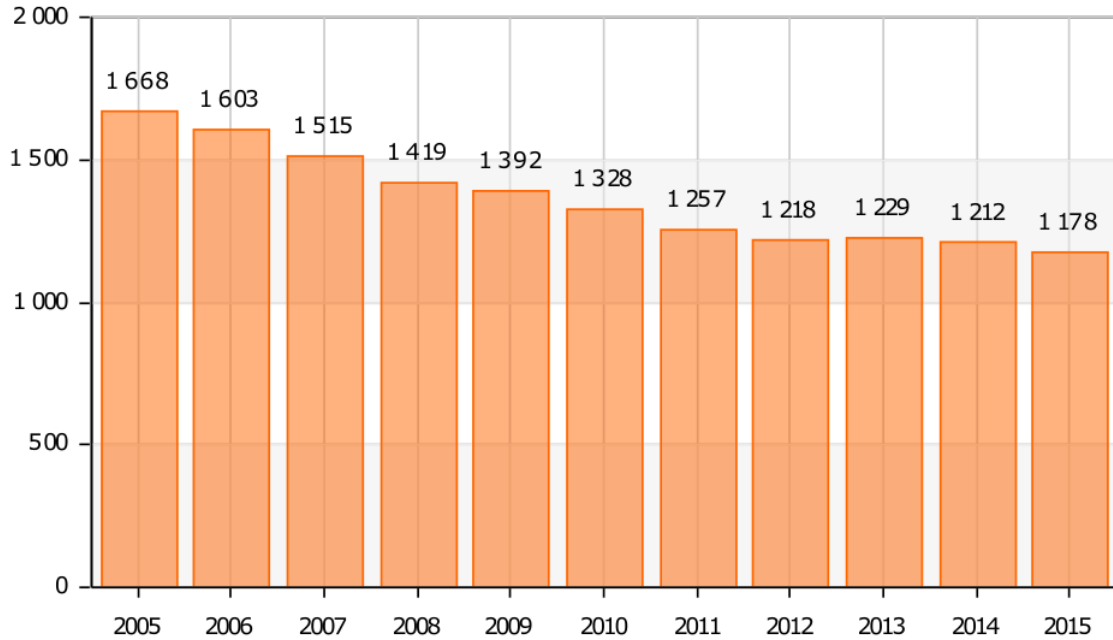

A Berettyóújfalui Tankerületi Központ, mint intézményfenntartó két általános iskolát működtet Püspökladányban, ezek a Kálvin Téri Általános Iskola és a Petritelepi Általános Iskola, valamint szintén a fenti intézmény működteti a Csenki Imre Alapfokú Művészeti Iskolát. A Püspökladányi Református Egyházközség fenntartásában működik az Erőss Lajos Református Általános Iskola.

Az általános iskolai tanulók száma az ezredforduló óta évről évre csökkent, majd a tendencia 2011-ben megállt, azóta a tanulók száma 1200 fő körül enyhén ingadozik. A városban évente 140-170 gyermeket íratnak be az első osztályba. A tanulók nagyjából 50%-a hátrányos helyzetűnek minősül. A püspökladányi általános iskolák népszerűek a környező településeken is, naponta több mint 50 gyermek jár be a város iskoláiba.

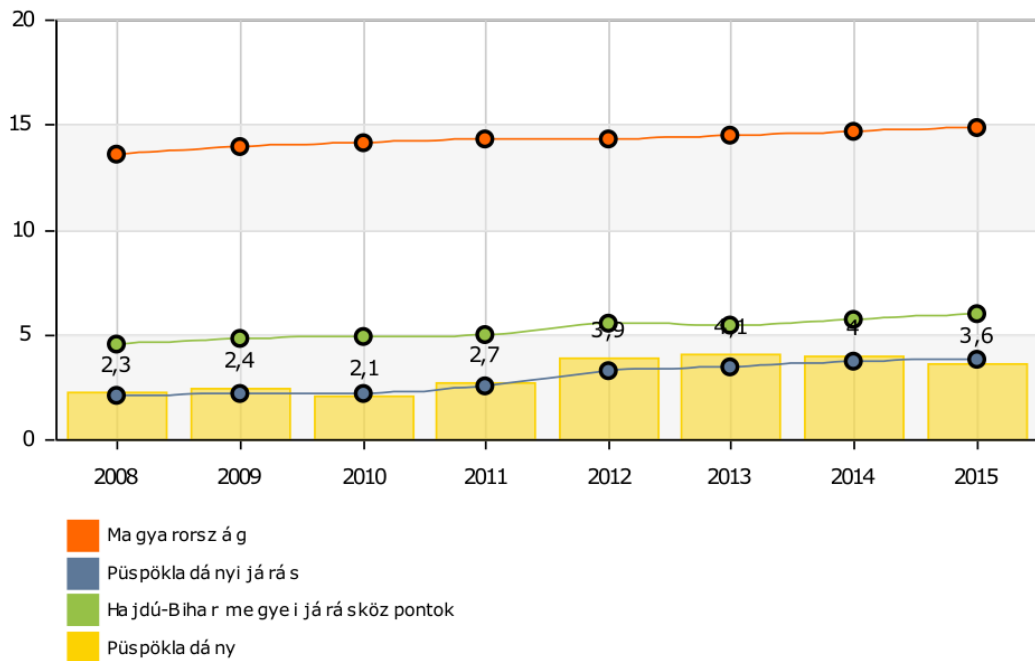
Általános iskolai tanulók száma, gyógypedagógiai oktatással együtt (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (%)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

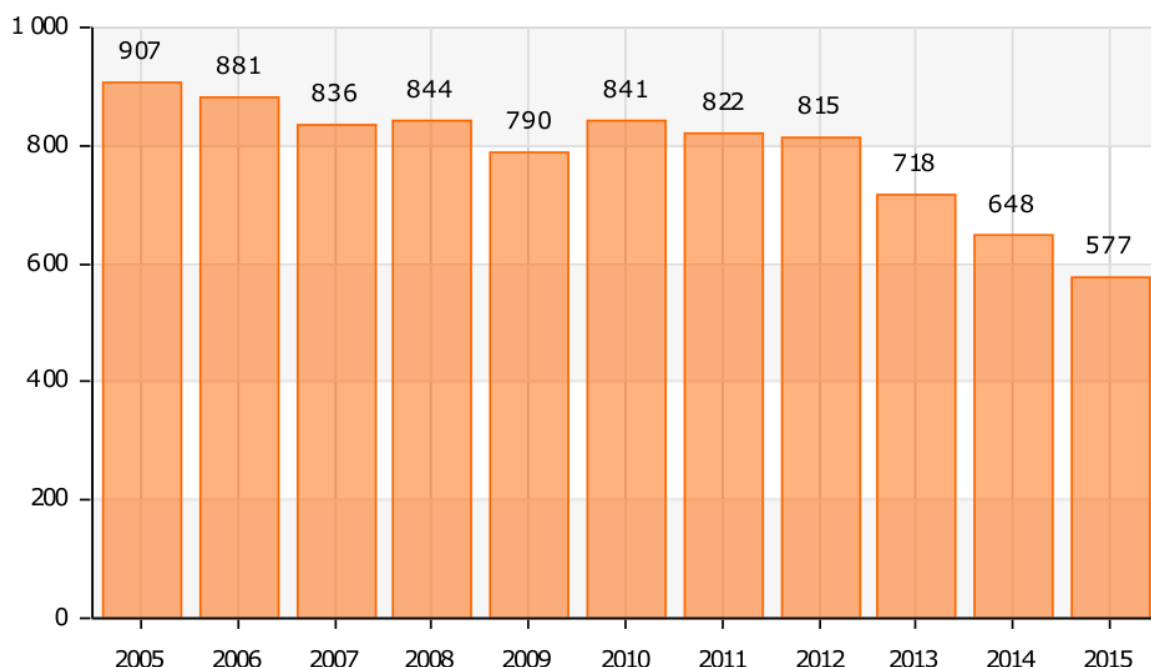

Püspökladányban a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban kaphatnak középfokú képzést és oktatást a gyerekek. A következő szakokon szerezhetnek érettségi bizonyítványt a tanulók: informatikai rendszergazda, környezetvédelmi technikus, mezőgazdasági gépészmérnök és szociális asszisztens. A Szakiskola hét szakmában nyújt képzést: asztalos, épület- és szerkezetlakatos, festő-mázoló-tapétázó, kőműves és hidegburkoló, női szabó, mezőgazdasági gépész, szociális gondozó és ápoló.

Az intézményben a kollégiumi férőhelyek száma 120, a kihasználtság 98%-os.

Nappali tagozatos középiskolai tanulók száma, a hat- és nyolcosztályos gimnáziumok megfelelő évfolyamaival együtt (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

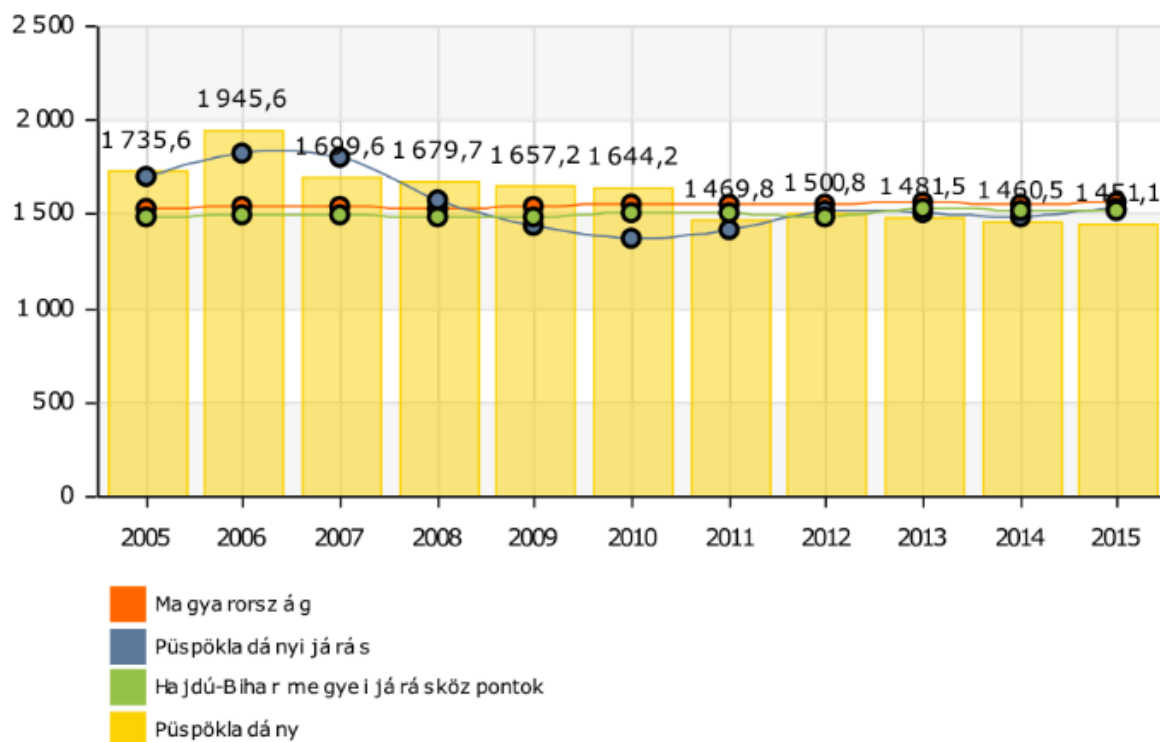

Püspökladányban jelenleg 5 háziorvosi rendelő, 3 gyermekorvosi rendelő és 4 fogorvosi rendelő gondoskodik a lakosság ellátásáról. A városban 6 védőnői körzet található. A Püspökladányi Egészségügyi Szolgáltató Nonprofit Kft. a következő szakrendelőkben biztosítja a járóbetegek szakorvosi ellátását: belgyógyászat, bőr- és nemibeteg-gyógyászat, foglalkozás-egészségügy, fül-orr-gégészet, gyermekpszichiátria, ideggyógyászat, kardiológia, laboratórium, nemibeteg-gondozás, nőgyógyászat, röntgen, sebészet, szemészet, tüdőgyógyászat és tüdőgondozás, ultrahang és radiológia, urológia. A szakellátásokat a kistérség többi településének lakossága is igénybe veszi a területi ellátási kötelezettségek rendszerének megfelelően.

Püspökladány házi- és gyermekorvosi ellátottsága mind az országos, mind a járási átlagnak megfelelő.

Egy házi- és házi gyermekorvosra jutó lakosok száma (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.8.2. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

Püspökladány Város Önkormányzata az esélyegyenlőség megvalósítása érdekében több komplex programot is működtet, egymással párhuzamosan. Ennek keretében az Önkormányzat az Országos Tranzitfoglalkoztatási Egyesülettel és a Püspökladányi Városüzemeltető és Gyógyfürdő Kft.-vel közösen innovatív, kísérleti foglalkoztatási projektet működtet immár ötödik éve. Ennek lényege, hogy a városban élő 18 és 24 év közötti, nem tanuló és nem dolgozó, alacsony iskolai végzettségű fiatalok számára új, innovatív, komplex munkaerő-piaci szolgáltatást nyújtson. A konzorciumi partnerek a pályázat megírásakor azt vállalták, hogy a projektbe bevonásra kerül 100 fiatal, akik valamennyien egyénre szabott szolgáltatásokban és különböző képzésekben részesülnek. A projekt keretében 15 helyi munkáltató vett részt érzékenyítő képzésben, amelynek során megismerhették a pályakezdő fiatalok helyzetét, problémáit, a fiatalokban rejlő értékeket és lehetőségeket egyaránt, hogy mindezek tükrében dönthessenek a saját vállalkozásukban történő alkalmazásukról.

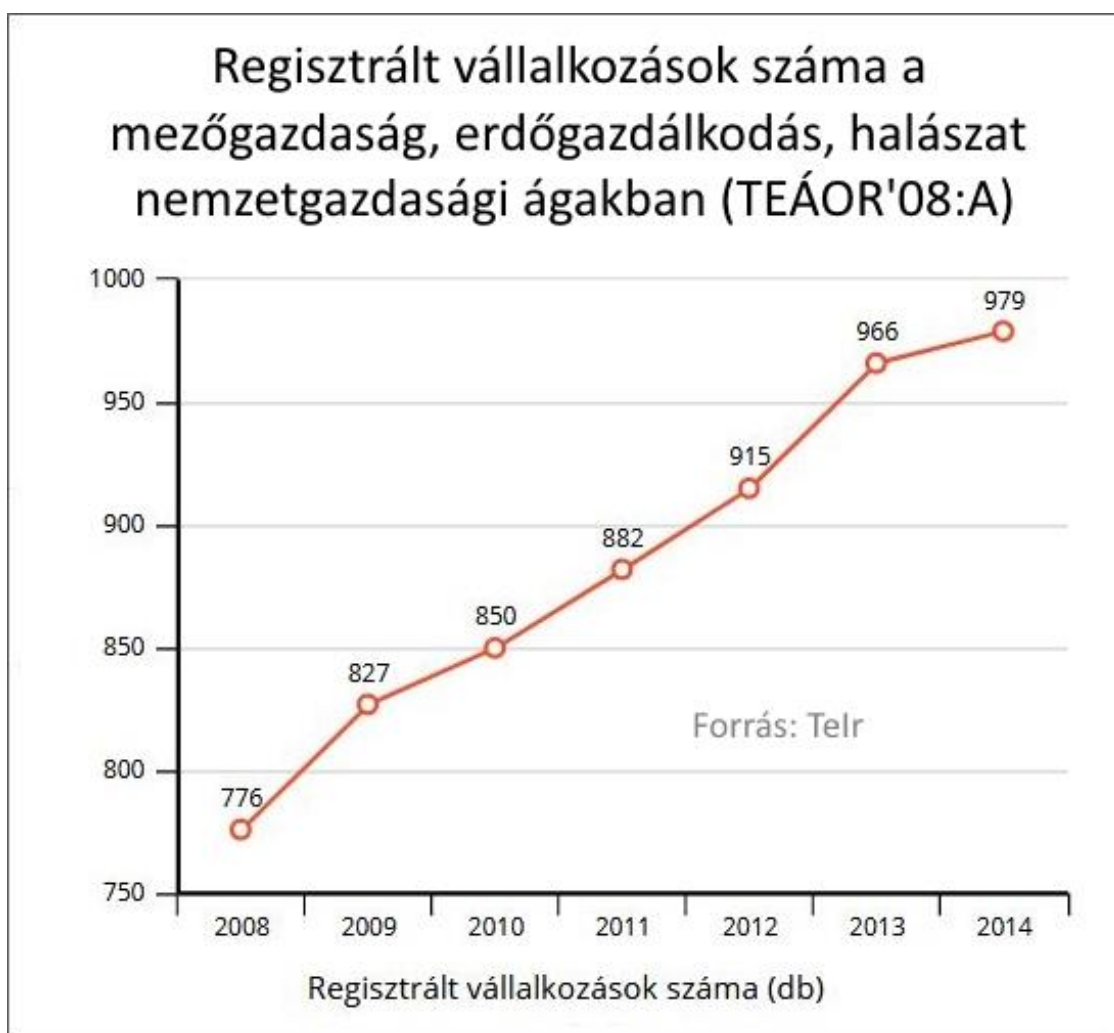
1.9. Püspökladány gazdasága

1.9.1. A TELEPÜLÉS GAZDASÁGI SÚLYA, SZEREPKÖRE:

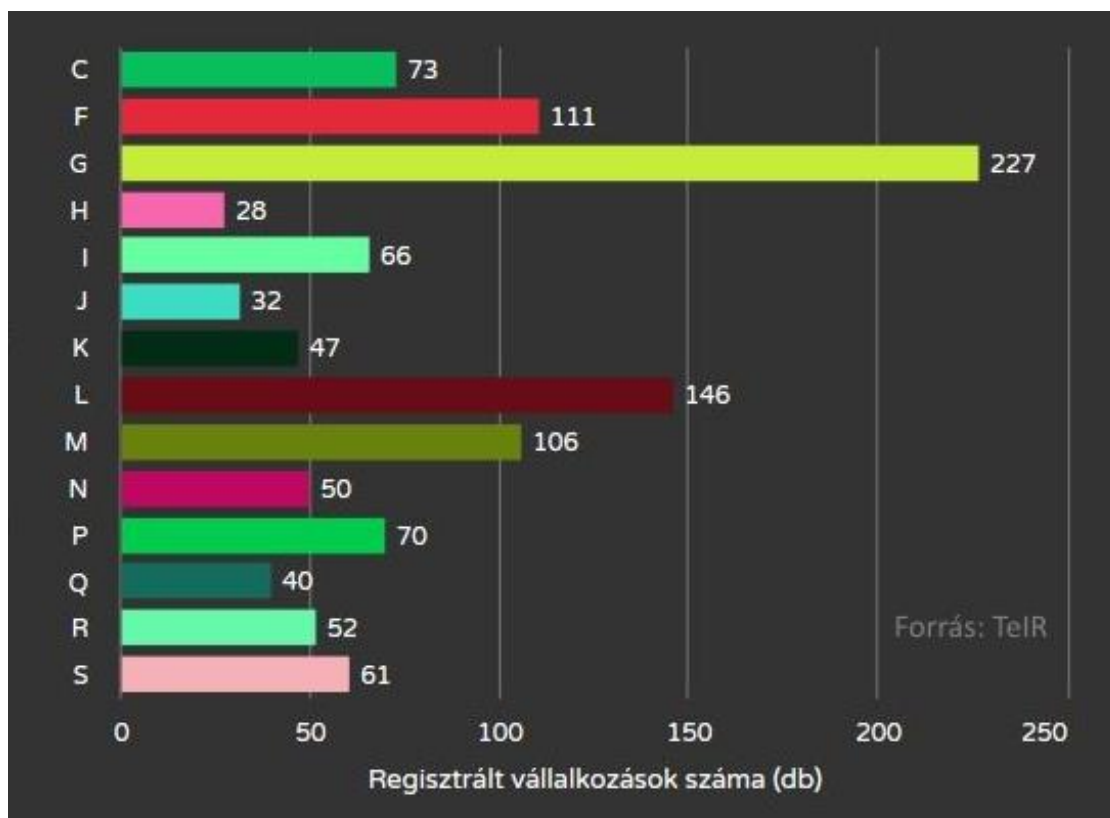
A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Püspökladány a megye területének 3%-án terület, a megye lakosságának 2,74%-a él a településen. A város gazdaságának foglalkoztató képessége megegyezik a megyei átlaggal. A település gazdasági életének gerincét - mezőváros lévén - a mezőgazdasági ágazat alkotja.

1.9.2. A TELEPÜLÉS FŐBB GAZDASÁGI ÁGAZATAI, JELLEMZŐI:

Püspökladányban a regisztrált vállalkozások igen jelentős részét a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágazatában (TEÁOR'08:A) tevékenykedő vállalkozások képezik. Az ágazat Püspökladányban regisztrált vállalkozásainak száma hosszú évek óta töretlen növekedési tendenciát mutat.

Jellemző adat, hogy amíg 2014-ben a városban 979 vállalkozás működött mezőgazdasági területen, addig a listán soron következő nemzetgazdasági ágazat, a kereskedelem és gépjárműjavítás 227 vállalkozást foglalt magában. Az alábbi ábra a város regisztrált vállalkozásainak darabszáma alapján készült, a már említett, toronymagasan kiemelkedő mezőgazdasági ágazat adatai nélkül.

Jelmagyarázat:

C - feldolgozóipar (TEÁOR'08:C)

F - építőipar (TEÁOR'08:F)

G - kereskedelem, gépjárműjavítás (TEÁOR'08:G)

H - szállítás, raktározás (TEÁOR'08:H)

I - szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (TEÁOR'08:I)

J - információ, kommunikáció (TEÁOR'08:J)

K - pénzügyi, biztosítási tevékenység (TEÁOR'08:K)

L - ingatlanügyletek (TEÁOR'08:L)

M - szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (TEÁOR'08:M)

N - adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (TEÁOR'08:N)

P - oktatás (TEÁOR'08:P)

Q - humán-egészségügyi, szociális ellátás (TEÁOR'08:Q)

R - művészet, szórakoztatás, szabadidő (TEÁOR'08:R)

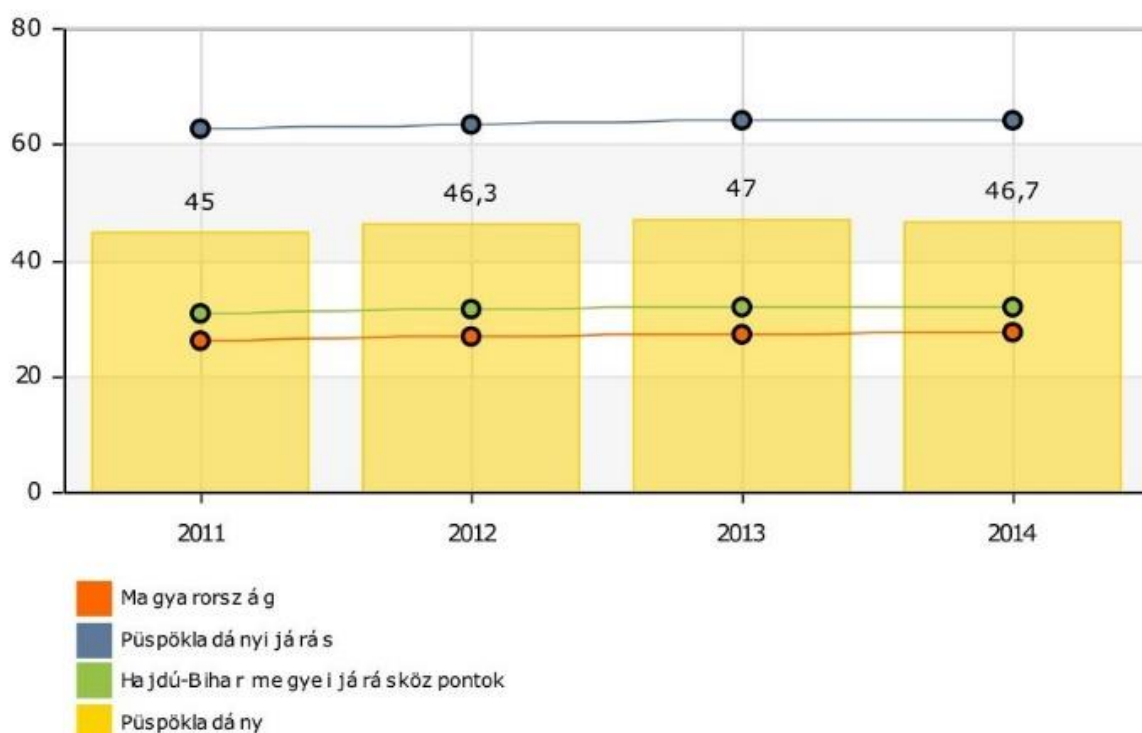
S - egyéb szolgáltatás (TEÁOR'08:S)

1.9.3. A GAZDASÁGI SZERVEZETEK JELLEMZŐI, FONTOSABB BERUHÁZÁSAI TELEPÜLÉST ÉRINTŐ FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSE

A mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya az összes többi vállalkozás százalékában évek óta stabilan 45% és 47% között stagnál. Ez az adat jóval meghaladja az országos értéket, illetve a megye járási székhelyeire jellemző értéket, viszont alatta marad a Püspökladányi Járást jellemző értéknek. Összehasonlításképpen ugyanezen mutató az ipari vállalkozásokat tekintve 11% és 9,1% között mozog, tendenciáját tekintve csökken. A szolgáltató szektort jellemző arány szintén jelentős, az összes vállalkozáshoz képest 44,2% és 45,1% között mozog az utóbbi években a TeIR adatai szerint.

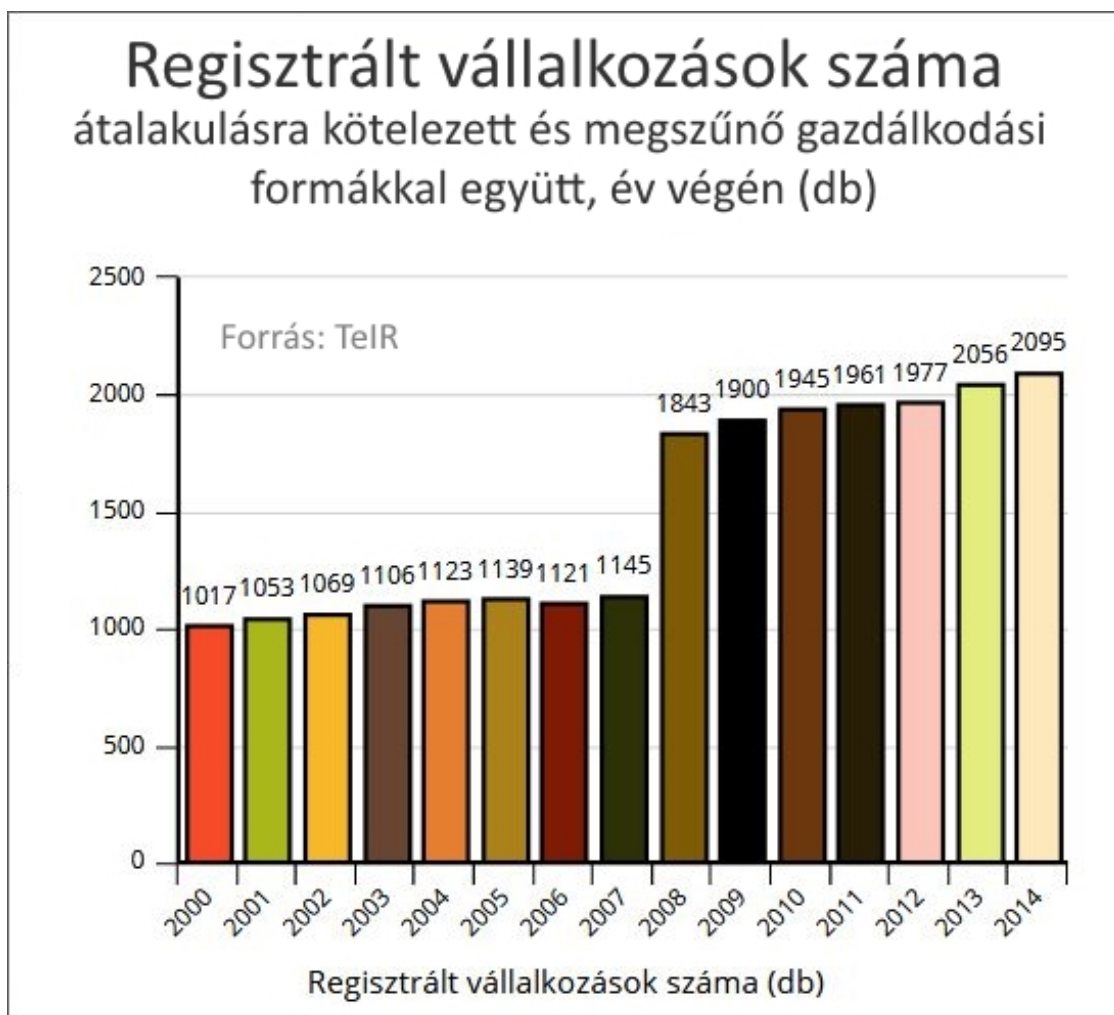
Mezőgazdaságban regisztrált vállalkozások aránya (az összes regisztrált vállalkozás százalékában)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A TeIR 2014-ben regisztrált adata szerint a 10-49 fő közötti munkavállalót foglalkoztató vállalkozások száma 25 db, az 50-249 főt foglalkoztató vállalkozások száma 5 db volt. Jellemzően az 1-9 főnek munkát adó kisvállalkozások vannak jelen Püspökladány gazdasági életében, számuk 2014-ben 1573 db volt.

A regisztrált vállalkozások összes darabszáma az ezredforduló és 2007 között csekély mértékben haladta meg az 1000-es értéket, a mutató lényegében stagnált. 2008-ban jelentősen megugrott a vállalkozások száma, az év végére elérte az 1843-at. A következő években az érték enyhén emelkedő tendenciát mutat, 2014-ben 2095 db regisztrált vállalkozást tartottak nyilván Püspökladányban.

1.9.4. A GAZDASÁGI VERSENYPÉSSÉGET BEFOLYÁSOLÓ TÉNYEZŐK (ELÉRHETŐSÉG, MUNKAERŐ KÉPZETTSÉGE, K+F STB.):

Sokáig arra lehetett számítani, hogy Püspökladány közúti megközelíthetőségét az M4-es autópálya (majd gyorsforgalmi autót) fogja jelentősen javítani, mára azonban az M35-ös autópálya került a legközelebb a településhez. Jelenleg az idő szerinti optimalizálás esetén a leggyorsabb út hossza a megyeszékhelyig, illetve autópálya-csomópontig 58 km, ugyanez a mutató a főváros vonatkozásában 192 km.

Jelenleg is zajlik az M35-ös autópálya déli irányban való meghosszabbítása Berettyóújfaluig, két szakaszban. A rövidebb szakaszt 2017. december 13-án átadták a forgalomnak, míg a hosszabb, déli szakasznak a tervezett átadása 2018. év vége.

A vasúti közlekedés terén jóval kedvezőbb a helyzet Püspökladány számára. A felújított Szajol-Püspökladány vonalszakasz folytatásaként, a Püspökladány-Debrecen korszerűsítés első ütemében valósulnak meg a Püspökladány-Ebes vasúti vonalszakasz pályaépítési és kivitelezési munkái. A beruházás során 31,25 kilométer hosszon 160 kilométer/óra sebességű és 225 kN tengelyterhelésű közlekedésre alkalmas, kétvágányú pálya épül át a szükséges közműkiváltások elvégzésével. A beruházás alapkövét 2017. augusztus 28-án tették le Hajdúszoboszlón, az átadás 2020 őszére várható.

Fontos versenyképességi jellemző a város fiatalokat és képzettebb munkaerejét megtartó képessége is. E tekintetben Püspökladány a Karacs Ferenc Gimnázium, Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégiumban folyó képzésre támaszkodhat.

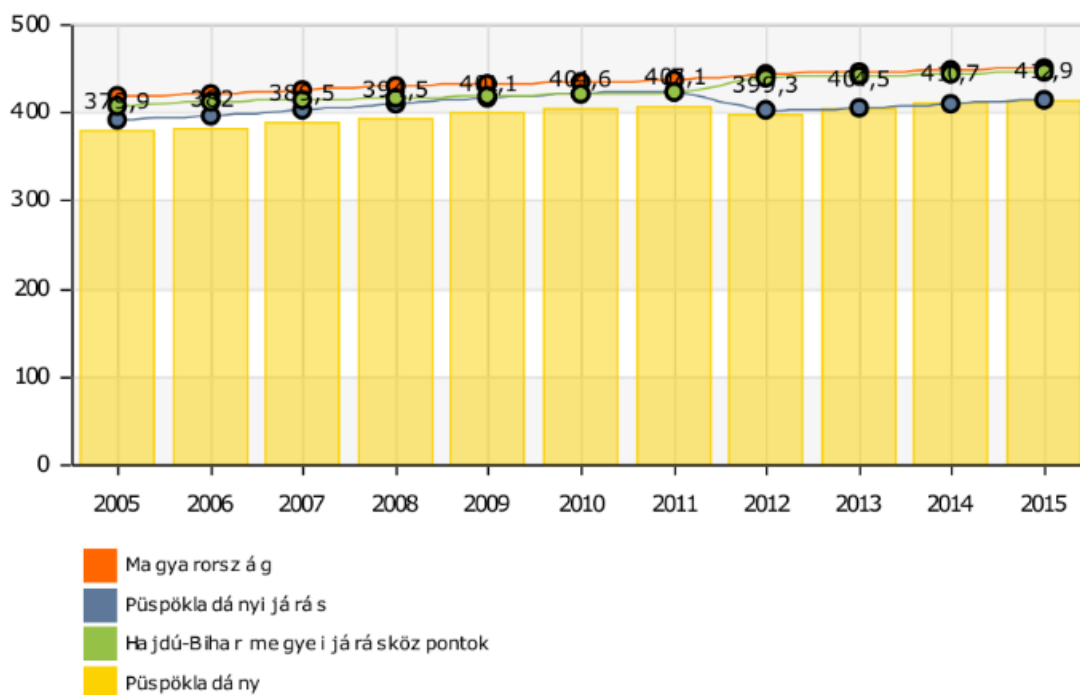
A K+F terén kedvező változást jelent Püspökladány számára, hogy 2017 ősze óta az eddiginél is kedvezőbb feltételekkel igényelhető a kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenység ösztönzését szolgáló nulla százalékos kamatozású beruházási hitel, és immár a mikrovállalkozások is igénybe vehetik. A kölcsön összegének minimálisan felvehető összege 100 millió forintról 5 millió forintra csökken. Ez a fejlemény azért lényeges Püspökladány számára, mert a város gazdasági életében igen jelentős mértékben vannak jelen a mikrovállalkozások. A módosítással a hitel az innovációs láncnak a piachoz legközelebbi részét finanszírozhatja, amikor a K+F+I tevékenység már üzletileg kezelhető kockázatot hordoz. Már tervezhető a kifejlesztett termék, szolgáltatás, eljárás előállításához, gyártásához szükséges, a vállalkozás számára technológiai előrelépést biztosító eszközök, infrastruktúra beszerzése.

1.9.5. INGATLANPIACI VISZONYOK JELLEMZŐJE

Püspökladány lakásállománya 2015-ben 5992 db lakásból állt, a korábbi adatokkal összemérve ez azt jelenti, hogy tíz év alatt 58 új lakás létesült. Az 1000 lakosra jutó lakások száma nagyjából megegyezik az országos, illetve a járásban mért mutatókkal, valamint a megyei járásközpontok ide vonatkozó mérőszámaival.

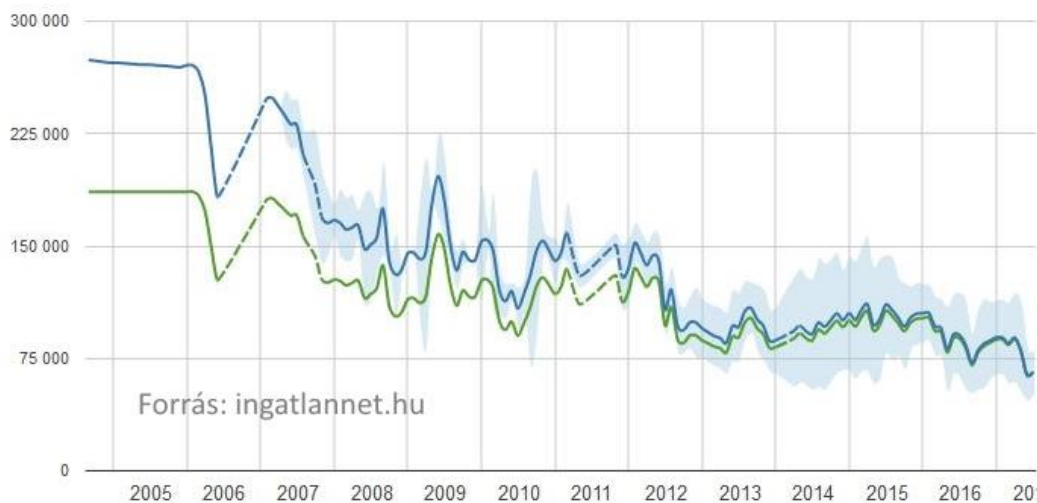
Ezer lakosra jutó lakások száma (db)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Az ingatlanet.hu adatai alapján, lakóingatlanok esetén Püspökladány településen az elmúlt 5 évben az átlag négyzetméter ár 86.979 forintról 62.450 forintra csökkent, ami 24.529 forintos esést jelent. A lakóingatlanok között 2017 decemberében a legmagasabb négyzetméter ár 145.937 forint, a legalacsonyabb 29.361 forint, valamint az átlag ár 62.708 forint volt. Az ingatlanárak csökkenése egyébiránt nem újkeletű fejlemény, már a 2000-es évek közepe óta megfigyelhető.

Püspökladány ingatlanainak négyzetméter ár alakulása

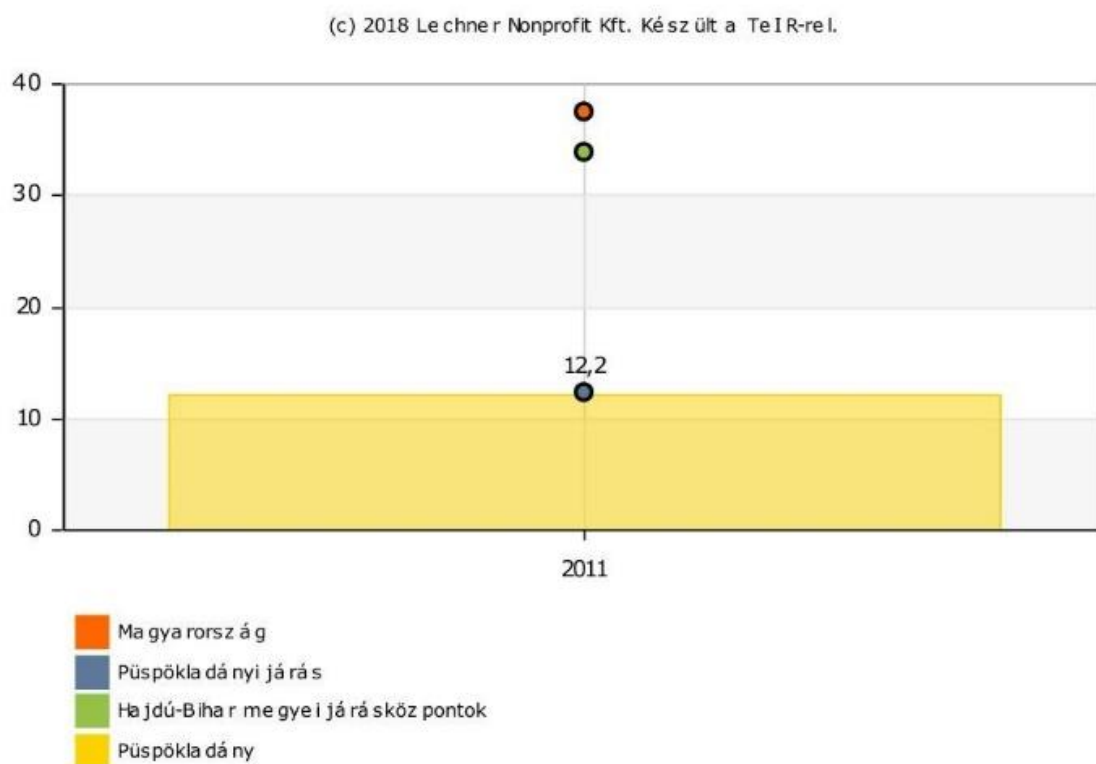
1.10. Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

1.10.1. KÖLTSÉGVETÉS, VAGYONGAZDÁLKODÁS, GAZDASÁGI PROGRAM

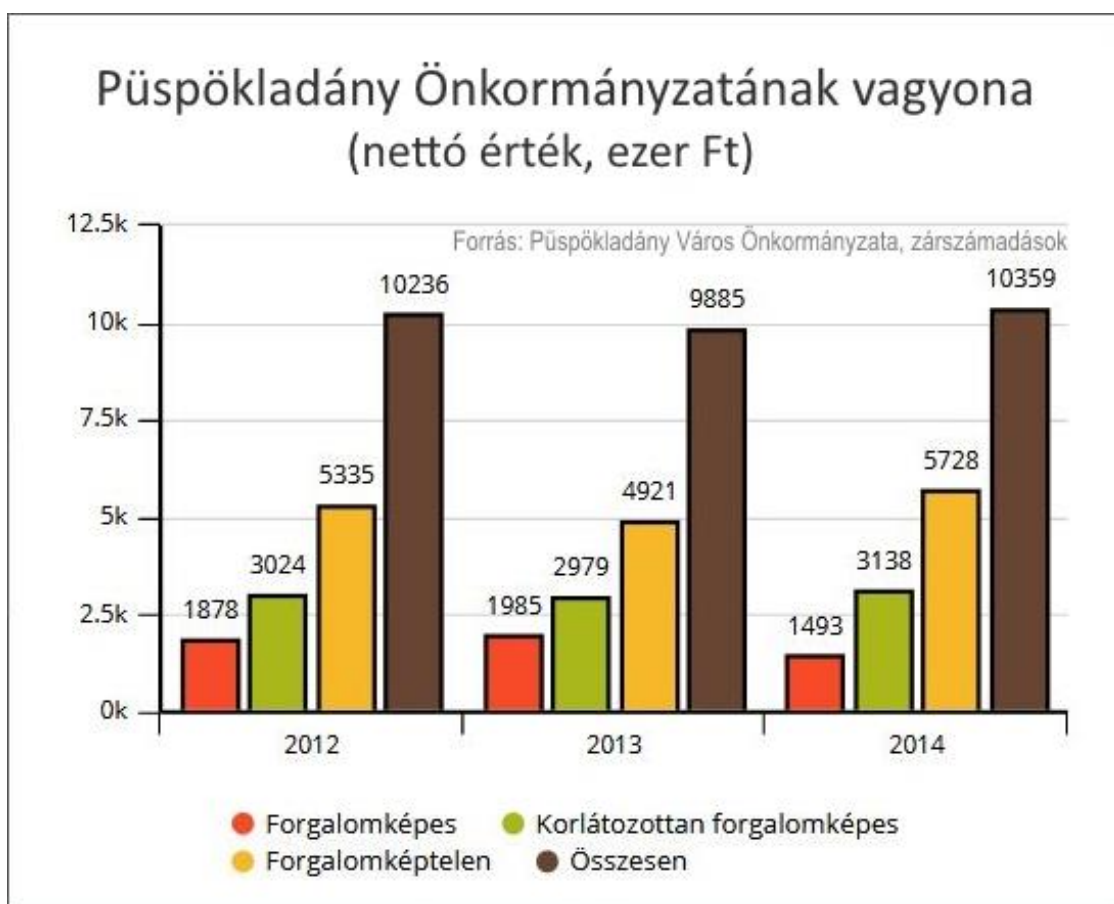
A költségvetés Püspökladány intézményeinek fenntartásában, a város fejlesztésében a legfontosabb tényező. Az önkormányzat éves költségvetésének készítésekor a település stabil pénzügyi pozícióinak megőrzésére, a lakosság életszínvonalát javító szolgáltatások bővítésére, a település gazdasági potenciáljának növelését segítő fejlesztések megvalósítására és megfelelő tartalék képzésére törekszik.

Az Önkormányzat és az Állam közötti feladatmegosztás változása miatt 2013-tól jelentős változások történtek a város költségvetésében. A feladat átstrukturálása miatt a bevételi oldalon már nem szerepel az önkormányzat személyi jövedelemadóból való részesedése, valamint az illetékbevételek, továbbá a beszedett gépjárműadónak csak a 40%-ával rendelkezik a város. Az önkormányzat saját bevételei közül a három legjelentősebb tétel a magánszemélyek kommunális adója, az idegenforgalmi adó, valamint a helyi iparüzési adó. A település fejlesztésének szempontjából a helyi iparüzési adó jelentősége kiemelkedik.

Egy lakosra jutó iparüzési adó (1 000 Ft) – 2011-től

Az önkormányzat vagyona törzsvagyon vagy üzleti vagyon lehet. A törzsvagyon közvetlenül a kötelező önkormányzati feladatkör ellátását vagy hatáskör gyakorlását szolgálja. A törzsvagyon három részre oszlik: a kizárólagos önkormányzati tulajdonban álló vagyona, valamint azokra, amelyeket az Nvtv. vagy a helyi önkormányzat rendelete nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősít, és azokra, amelyeket a törvény vagy a helyi önkormányzat rendelete korlátozottan forgalomképes vagyonelemként állapít meg. Az első két kategória képezi az önkormányzat forgalomképtelen törzsvagyonát.

A helyi önkormányzat gazdálkodásának alapja az éves költségvetése. Ebből finanszírozza és látja el törvényben meghatározott kötelező, valamint a kötelező feladatai ellátását nem veszélyeztető önként vállalt feladatait. A helyi önkormányzat a feladataihoz igazodóan választja meg a gazdálkodás formáit, és pénzügyi előírások keretei között önállóan alakítja ki az érdekeltségi szabályokat. A helyi önkormányzat a feladatai ellátásának feltételeit saját bevételeiből, más gazdálkodó szervektől átvett bevételekből, valamint központi költségvetési támogatásból teremti meg.

Püspökladány Önkormányzata jelenleg elfogadott gazdasági programmal rendelkezik, amely a 2015-2019 közötti időszakra vonatkozóan helyi szinten meghatározza mindazokat a feladatokat és célokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

Ezenfelül a város integrált településfejlesztési stratégiával is rendelkezik, amelyben az Önkormányzat a következő lehetőségeket sorolja fel a város gazdasági, társadalmi és környezeti fejlesztésének és a távlati célok meghatározásának mentén:

- Településismertető készítése (pl. ipartörténeti kutató)
- Turisztikai termékpaletta szélesítése
- Kerékpárutak kialakítása a központon kívül is
- Gyógy- és egészségturizmus
- Ipari park infrastrukturális fejlesztése, befektetés-ösztönzés
- Kutatás-fejlesztési tevékenységi bővítése
- Elérhetőséget javító infrastrukturális fejlesztések
- A multimodális közlekedési csomópontok logisztikai szerepe nő
- A gazdasági együttműködések szerepe felértékelődik
- Jelentős EU-s források állnak rendelkezésre a 2014-2020-as időszakban
- Alternatív energiaforrások térnyerése
- A vasúti összeköttetés Románia felé
- A magyar-román határ schengeni határrá nyilvánítása
- A járásközpont szerepe bővül, fejlesztési forrásai növekednek
- A magyar-román határmenti program
- Az M4 autópálya nyomvonalán történő fejlesztések és a nemzetközi vasútvonalak rekonstrukciója javítja a város külső kapcsolatait
- A kerékpárutak és -tárolók bővítése
- Uniós pályázati lehetőségekkel a városi életminőség javítása
- Forgalmi terhelés csökkentése a keleti elkerülő út megvalósításával
- Munkaerő-képzés az igényeknek megfelelően
- Visszatérést és letelepedést ösztönző programok
- Közösségi és társadalmi események ösztönzése
- Identitás növelése iskolás kortól (oktatási-nevelési programok, tananyag-fejlesztés)
- Szociális városrehabilitációs program megvalósítása

- Kisgyermekesek, gyermeküket egyedül nevelők és nagycsaládosokat segítő programok megvalósítása
- Közoktatási szegregáció elkerülését szolgáló intézkedések megvalósítása
- Fogyatékkal élők életminőségének javítása
- Zöldfelületek növelése
- Közösségi terek létrehozása/felújítása
- Tavak megóvása, bekapcsolása a turisztikába
- Mezővédő erdősávok, szegélyfásítások létesítése, elsősorban az országos ökológiai hálózat területein
- Csatornák mentén parti sáv helyének meghagyása, növénytelepítése a kedvező ökológiai potenciál elérése érdekében
- A halastavak és a strand, kemping zöldfelület-együtteseinek összekötése a közöttük elhelyezkedő terület rekreációs célú fejlesztésével
- A település arculatát meghatározó Rákóczi utcai zöldsáv zöldfelületi megújítása
- Keleti városrész „üres” zöldfelületeinek közparkká fejlesztése
- Közkert kialakítása Petritelepén (pl. a vasúti sínpár melletti „üres” zöldfelületen)
- Zöldfelületi rendszer teljessé tétele a zöldhálózati összekötőelemek zöldfelületi fejlesztésével, fásításával
- A Farkas-szigeti arborétum turisztika és jóléti hasznosítása
- Az Ágota-pusztához közvetlenül csatlakozó területeken a táj értékéhez méltó földhasználat megvalósítása
- A Víz Keretirányelv alapelveinek és a fenntartható vízkészlet gazdálkodás érvényesülésének a biztosítása
- Kifolyó vizek ellenőrzése
- A tüzelésszerkezet és energia felhasználás korszerűsítésével csökkenthető a fűtésből eredő kibocsátás
- Szolgáltatások színvonalának emelése
- Infrastrukturális fejlesztések a közigazgatásban, közoktatásban, egészségügyben

1.10.2. AZ ÖNKORMÁNYZAT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉGE, INTÉZMÉNYRENDSZERE

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény, valamint az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján Püspökladány Város Önkormányzata Képviselő-testülete és Szerep Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a Püspökladányi Közös Önkormányzati Hivatal Szervezeti és Működési Szabályzata az alábbiak szerint rendelkezik:

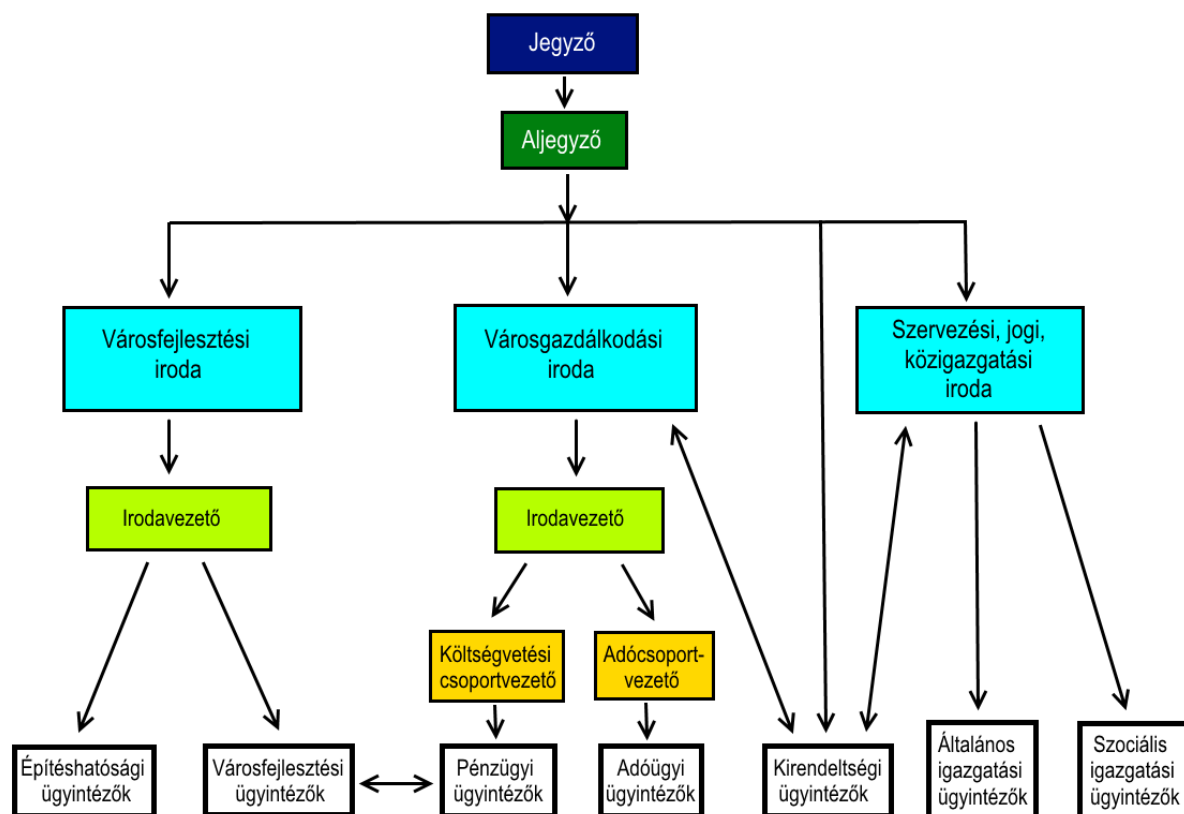
A költségvetési szerv megnevezése: Püspökladányi Közös Önkormányzati Hivatal (a továbbiakban: Hivatal), amely jogi személy általános képviseletét a jegyző látja el. A Hivatal önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szerv, hozzá rendelt önállóan működő költségvetési szerv nincs. A Hivatal vállalkozási tevékenységet nem folytat. A Hivatal működési területe Püspökladány város és Szerep község közigazgatási területe, elsőfokú építésügyi hatóság tekintetében, jogszabályban meghatározottak szerint, a Püspökladányi Járáshoz tartozó települések közigazgatási területe.

A képviselő-testület az általa elfogadott rendeletek és határozatok révén dönt többek között a városfejlesztés, a pénzeszközök kezelése, a város településszerkezeti terve, a helyi építési szabályzat és szabályozási terv elfogadása, módosítása ügyében, valamint az előzőekhez kapcsolódó pályázatokhoz szükséges önerő biztosításáról. A képviselő-testület döntéseinek előkészítésében fontos szerepet játszanak a képviselőtestület különböző bizottságai:

- Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottság
- Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság
- Szociális és Humán Bizottság
- Oktatási, Kulturális és Sportbizottság

A városfejlesztéssel összefüggő döntések végrehajtása a polgármesteri hivatal osztályainak, kiemelten a városfejlesztési iroda feladata.

Püspökladányi Közös Önkormányzati Hivatal szervezeti felépítése:

1.10.3. GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TEVÉKENYSÉG

A település részletes gazdaságfejlesztési programot állított össze. A településfejlesztési koncepcióban ez az anyag a 1.10.1. Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program fejezet költségvetés-részéhez kapcsolódóan kapott helyet a vizsgálat keretében.

Püspökladány rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával (Projekt azonosító: ÉAOP-6.2.1/K-13-2014-0002), amely a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján. Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. Püspökladány városa 2009-ben dolgozta ki és fogadta el első Integrált Városfejlesztési Stratégiáját. A következő években ez mind külső, mind belső tényezők hatására módosításra és korszerűsítésre került, de alapvető és átfogó célja nem változott, melyet a dokumentum a következőképpen fogalmaz meg: A kor kihívásainak megfelelő, de a

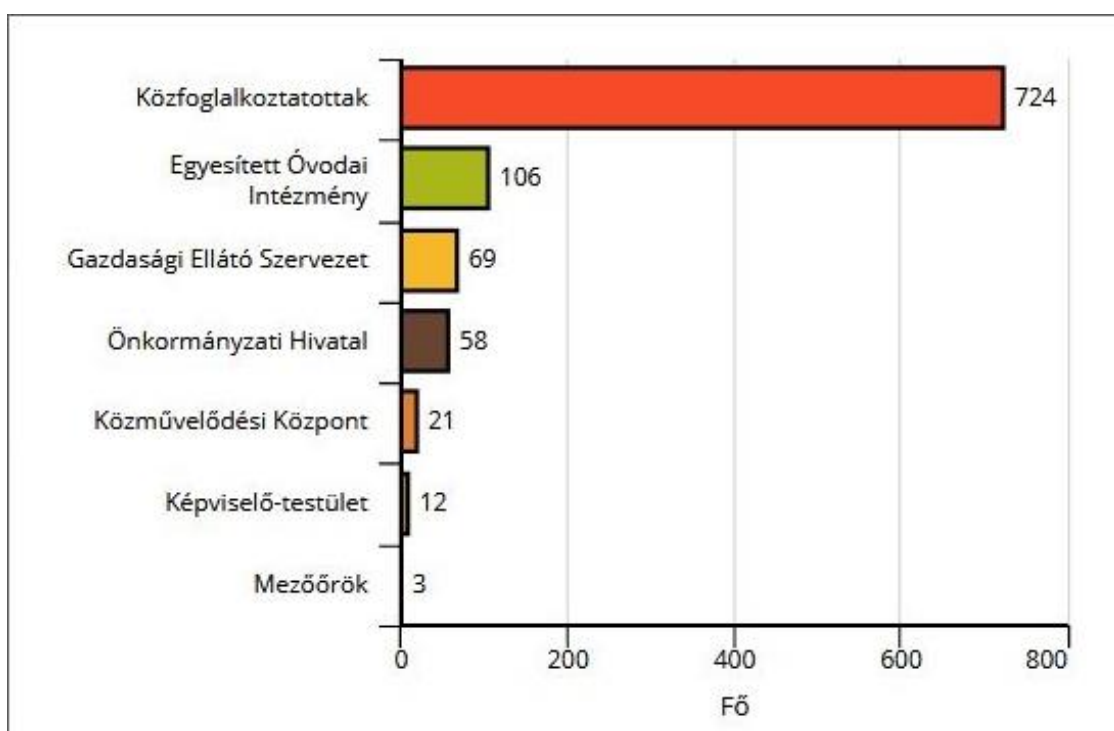

hagyományra épülő gazdasági-társadalmi szerkezet fejlesztése, a város egyedi adottságainak kihasználásával, melynek eredményeképpen a város dinamikusan fejlődő, megerősödött identitással rendelkező térségi központtá válik, és javul a lakosság életminősége.

1.10.4. FOGLALKOZTATÁSPOLITIKA

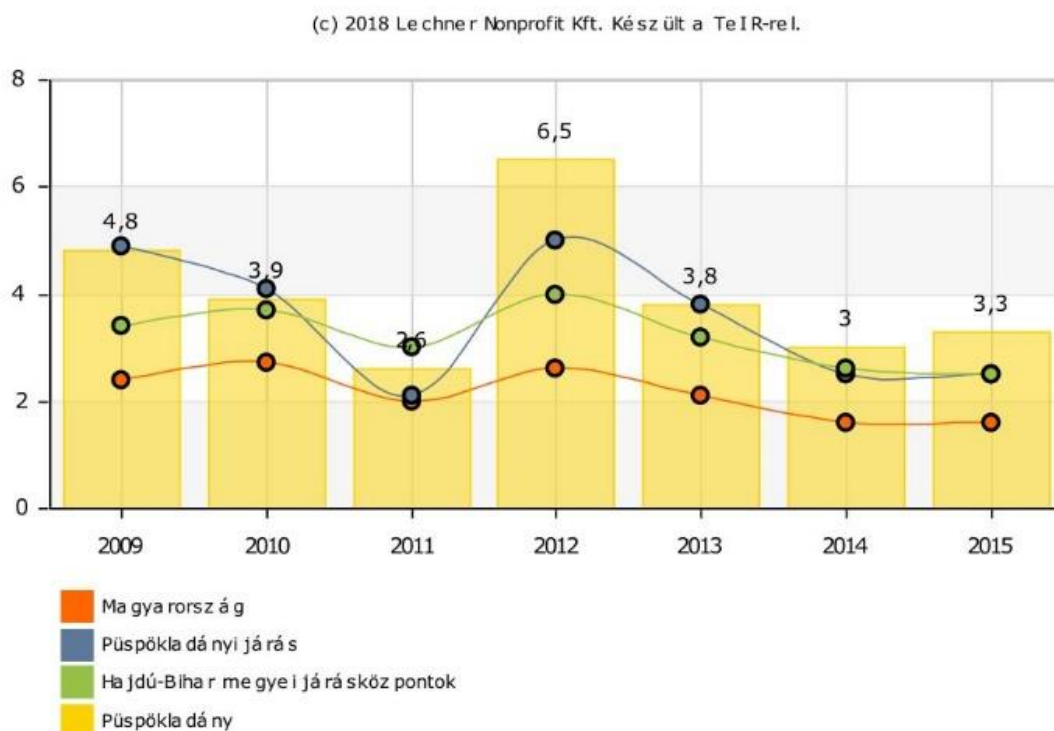
Az új önkormányzati törvény hatályba lépése jelentősen csökkentette az Önkormányzat dolgozóinak számát, mivel a közalkalmazottak és köztisztviselők jelentős része átkerült a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Járási Hivatal kötelékébe. Azonban a költségvetési szervek és a kizárólag önkormányzati tulajdonban lévő vállalkozások révén még mindig jelentős foglalkoztatónak számít az Önkormányzat a településen. Püspökladány a finanszírozhatóság érdekében az utóbbi évtizedben több érdemi változtatást, átszervezést valósított meg a kezelésében lévő intézmények működésében, amellyel számottevő, százmillió forintokban mérhető megtakarítást ért el.

A város képviselő-testülete a 2016. évi költségvetésében a következő létszámkeretet irányozta elő az általa működtetett vagy a felügyelete alá tartozó szerveknél, intézményeknél:

Püspökladány Önkormányzata jelentős erőfeszítéseket tesz a munkanélküliség csökkentése érdekében, ezt szolgálja a város esélyegyenlőségi programja és a megvalósult közmunkaprogramok egyaránt.

Tartós munkanélküliek (legalább 360 napig) aránya

Püspökladány Önkormányzata a foglalkoztatáspolitikai céljai elérése érdekében megyei és országos szintű együttműködést folytat. Ennek egyik példája, hogy a város részt vesz a megyei foglalkoztatási Paktum kialakításában. A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatallal, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzati Hivatallal és a Hajdú-Bihar Megyei Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.-vel konzorciumi partnerségben valósítja meg a megyei foglalkoztatási Paktum kialakítását célzó pályázatát.

A pályázat egyik célja, hogy a projektet megvalósító konzorciumi tagok együttműködésével, közös munkájuk eredményeként, az egész megyére kiterjedően olyan gazdaság- és foglalkoztatás fejlesztési partnerség (Paktum) jöjjön létre, melynek tagjai szakmai hozzáértésükkel, aktív részvételükkel folyamatos szakmai tanácsadói tevékenységet folytassanak.

Az együttműködést létrehozó és megvalósító feleknek általános célja a munkaerő-piaci helyzet javítása; gazdaságfejlesztés; oktatás és képzés eredményességének javítása; partnerségi együttműködések fejlesztése. A megyei szintű foglalkoztatási együttműködés (Paktum) a megye egészére kiterjedő célokkal és tevékenységekkel működik, ugyanakkor ösztönzi, előkészíti, segíti a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket. Ernyőszervezeti feladatokat lát el, és biztosítja a megyei szintű koordinációt, monitoring tevékenységet végez a helyi Paktumok vonatkozásában.

A projektnek részese Püspökladány is, mint járásszékhely, így Püspökladányban is sor került 2017. év elején a projekthez kapcsolódó rendezvényre, melynek során a vállalkozások információt kaptak az újonnan alakuló megyei Paktumiroda szerepéről; a pályázat keretein belül nyújtandó bér- és járulék, valamint a foglalkoztatást elősegítő képzésben történő támogatásról. Emellett a püspökladányi fórumon tájékoztató hangzott el a Gazdaságfejlesztési- és Innovációs Operatív Program (GINOP) és a Vidékfejlesztési Program (VP) aktuális pályázati lehetőségeiről, valamint a közvetlen brüsszeli források felhasználhatóságáról. Utóbbi jelentősége nagy, hiszen várhatóan pár éven belül egyre inkább ezekre a közvetlenül lehívandó forrásokra támaszkodhatnak a pályázók Magyarországon.

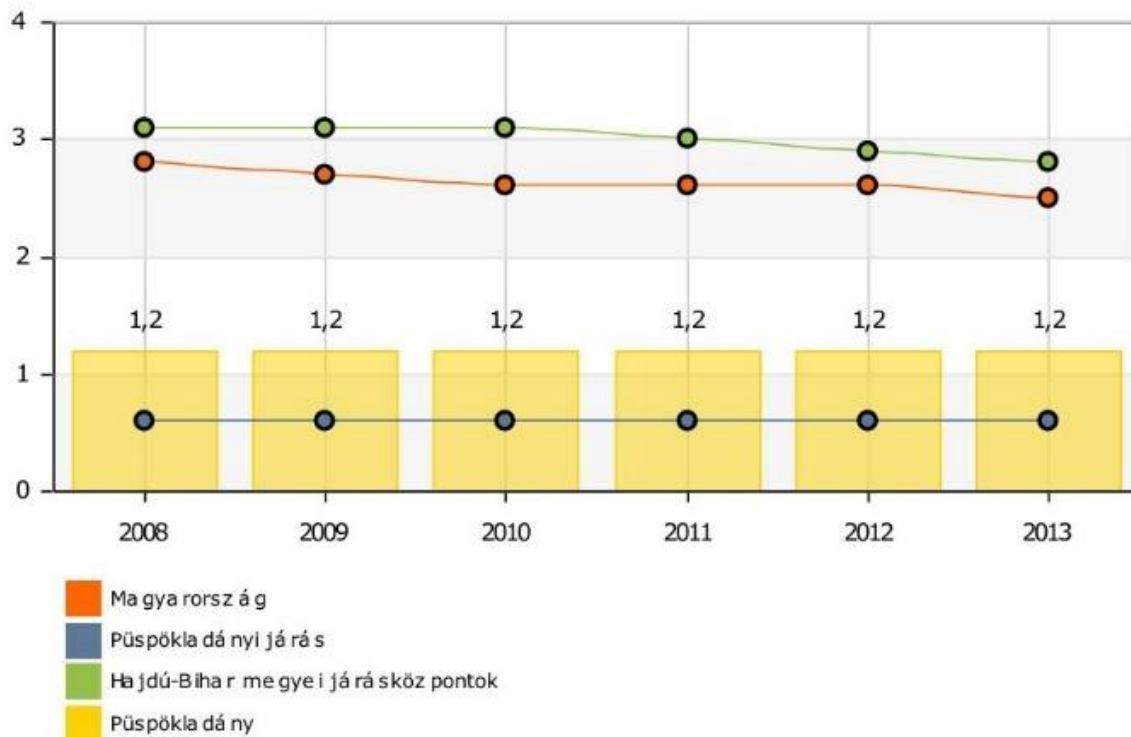
1.10.5. LAKÁS- ÉS HELYISÉGGAZDÁLKODÁS

Püspökladány lakásállományának adatait áttekintve látható, hogy a lakások többsége komfortos, többszobás lakóingatlan. A komfort nélküli vagy egyszobás lakások aránya a városközponton belül a legalacsonyabb. Komfort nélküli lakások legnagyobb számban a Déli városrészben találhatóak. A 2001-es adatokhoz képest azonban a lakások száma és komfortossága tekintetében egyaránt jelentős előrelépés történt a város minden részében.

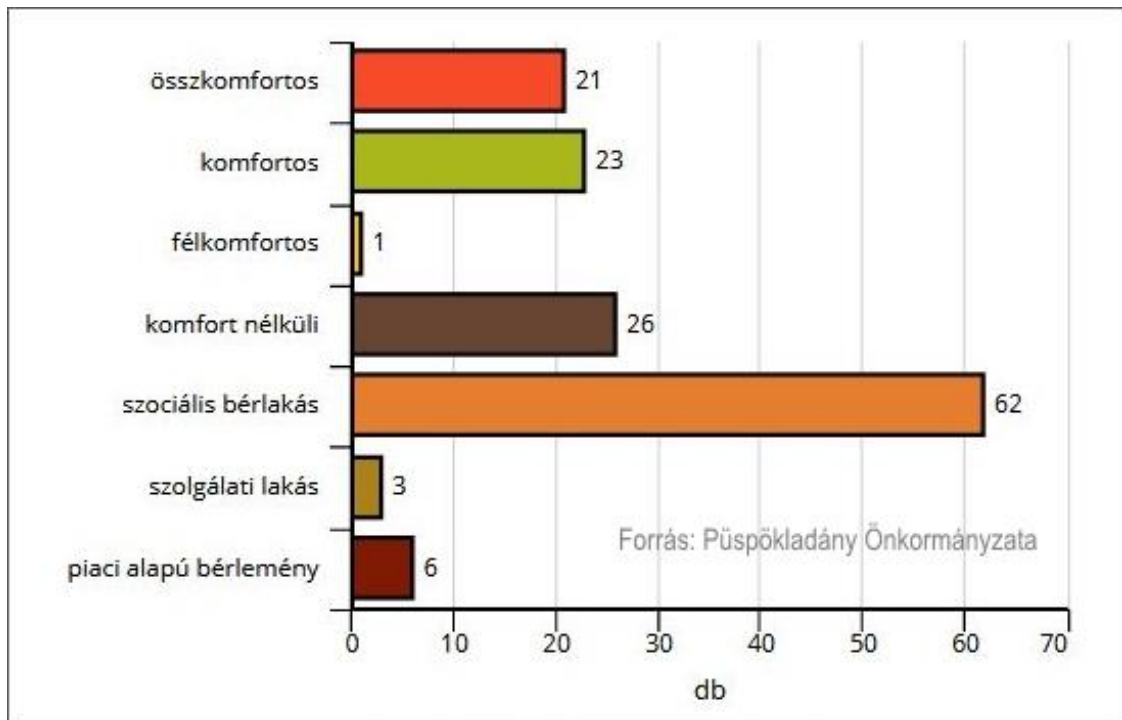
Püspökladányban a TeIR legfrissebb adatai szerint az egyszobás lakások aránya a lakott lakóingatlanokon belül 6,1%, amely a megye egyéb járásközpontjaiban vagy a Püspökladányi Járás egyéb területein mért adatoknál alacsonyabb. Összehasonlításképpen ez az arány Nagyrábén például 13,9%.

Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A Püspökladányi Önkormányzat 71 lakáscélú ingatlannal rendelkezik. Ebből 18 családi ház és 53 lakás. A bérlakások többsége a Városközpontban és a Keleti városrészben helyezkedik el, de vannak bérlakások Petritelep, Darányi telep és Újtelep városrészekben is. A bérlakások között van házgyári technikával készült épület, továbbá vályogból, illetve téglából épült társasházi lakás és családi ház. Az önkormányzati bérlakások jellege a komfortfokozat, illetve a hasznosítás jellege szerint a következő táblázatban tekinthető át:

Az Önkormányzat által akár pénzbeni, akár természetbeni lakásfenntartási támogatásban részesített lakosok száma növekvő tendenciát mutat:

1.10.6. INTÉZMÉNYFENNTARTÁS

A települési költségvetés alapján követhető, hogy az intézményfenntartás különösen az állóeszközök tekintetében igen takarékosan működik, aránytalan, túlméretezett beruházások üzemeltetési költségei nem terhelik az önkormányzatot. Az intézményfenntartás kiterjed a polgármesteri hivatal, bölcsőde, óvoda, szociális intézmények, kulturális intézmények működtetésére és karbantartására, ezen felül az Önkormányzat fejlesztési célokat is előirányzott ezen intézmények vonatkozásában, melyek közül a legfontosabbak a következők:

- Önkormányzati tulajdonú intézményi épületállomány megújuló energetikai fejlesztése
- Önkormányzati épületek zöld épületgépészeti rekonstrukciója
- Óvodák energetikai korszerűsítése
- Bölcsőde bővítése és energetikai korszerűsítés
- Egészségügyi alapellátás fejlesztése
- Bentlakásos Otthon gépészetének energetikai fejlesztése

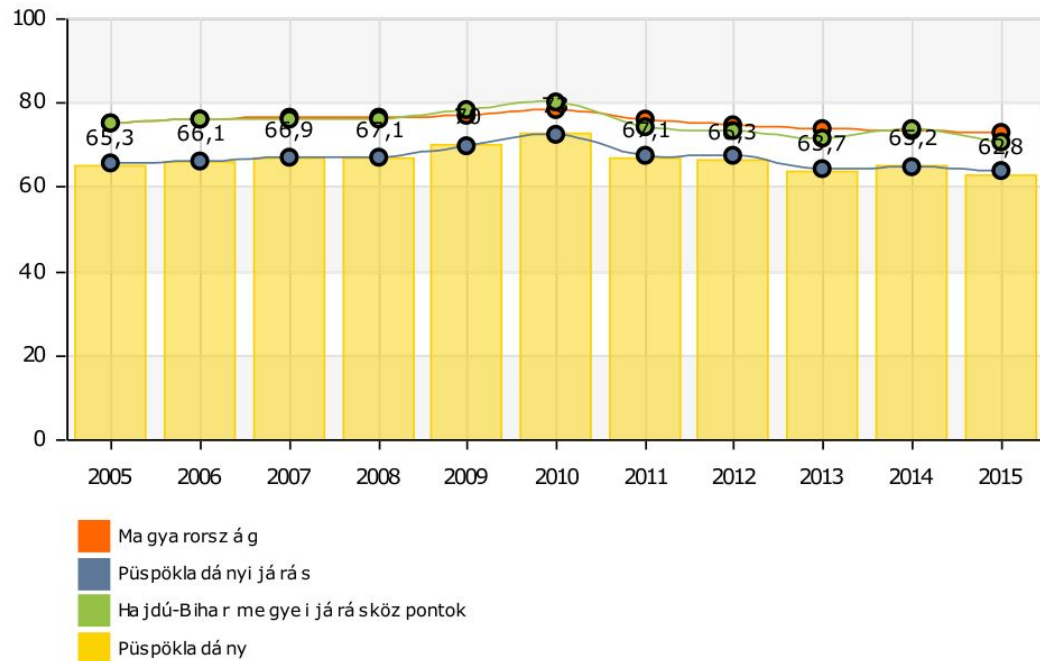
1.10.7. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

A város energiaellátásának helyzetét az 1.16. fejezet mutatja be.

Püspökladány az elmúlt időszakban több olyan beruházást is megvalósított, amelyek az energetikai hatékonyság növelését célozták, illetve folyamatban van a különböző intézményekben ilyen fejlesztések előkészítése, amelyek fókuszában a megújuló energiahordozók hasznosításával történő épületgépészeti korszerűsítések állnak. Az Önkormányzat jövőbeni céljai között is prioritást élvez az intézmények energiatakarékos üzemeltetése és a megújuló energiaforrások használata. A városvezetés kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a közszolgáltató rendszer, valamint a tervezett fejlesztések fenntartható üzemeltetése is biztosított legyen. Ennek jegyében a közszolgáltatások energiaszükségleteit a jövőben a lehető legnagyobb mértékben megújuló energiaforrások felhasználásával kívánja az önkormányzat biztosítani.

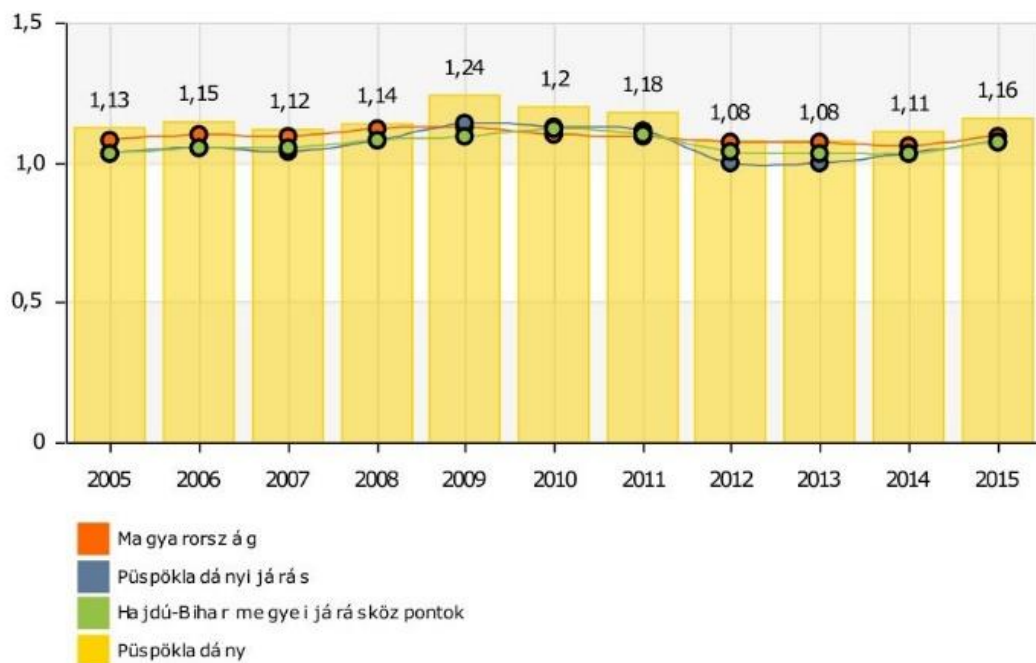
Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

Egy lakosra jutó, háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége (1000 kWh)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

1.11. Településüzemeltetési szolgáltatások

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény a helyi önkormányzatok által ellátandó településüzemeltetési feladatokat a következők szerint határozza meg:

- köztemetők kialakítása és fenntartása
- a közvilágításról való gondoskodás,
- kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása,
- a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása,
- közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása,
- gépjárművek parkolásának biztosítása.

A településüzemeltetési feladatokhoz sorolhatóak továbbá a településen élő lakosság, vállalkozások, intézmények közszolgáltatásokhoz, komfortérzethez kapcsolódó igényeinek kielégítéséhez, illetve az élhető, fenntartható települési környezet megteremtéséhez és fenntartásához szükséges, az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat is.

Püspökladányban az áramszolgáltatást az E.ON, a gázzolgáltatást a TIGÁZ, az ivóvíz- és szennyvíz-elvezetési szolgáltatást a Püspökladányi Városüzemeltető és Vízzolgáltató Kft., a helyi, menetrend szerinti személyszállítást a SZIA 2000 Bt., a hulladékgazdálkodási szolgáltatásokat pedig a Bihari Hulladékgazdálkodási Kft. biztosítja.

A kötelező egészségügyi, szociális, oktatási, nevelési és közművelődési szolgáltatások teljes körét az önkormányzat elsősorban a Polgármesteri Hivatalon és intézményein, illetve gazdálkodó szervezetein keresztül látja el.

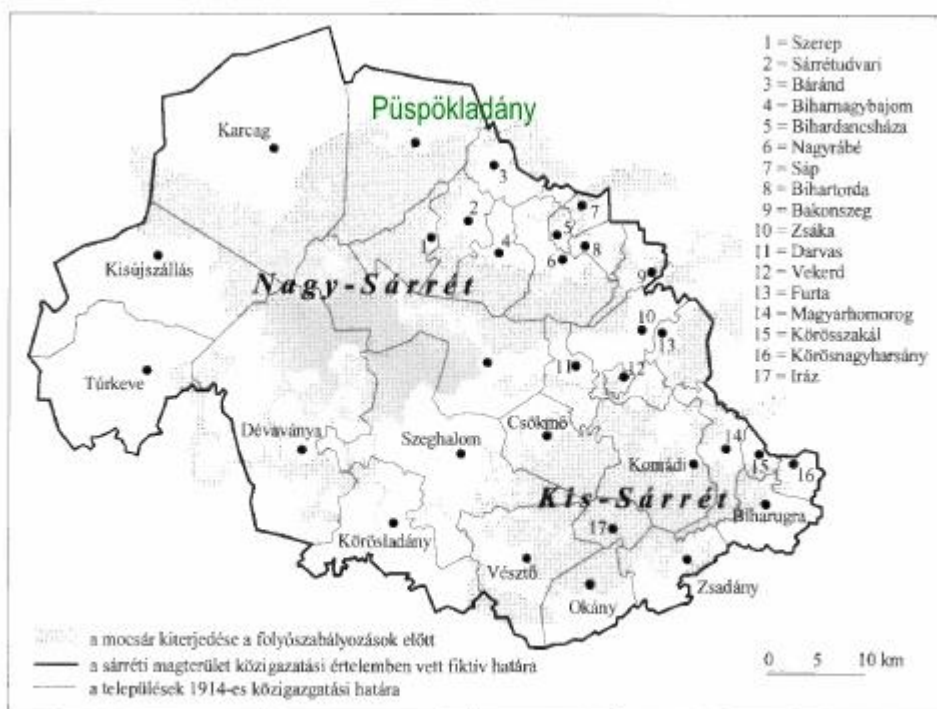
1.12. A táji és természeti adottságok vizsgálata

Püspökladány az Észak-Alföld régió és a Tiszántúl középső részén, Hajdú-Bihar megye nyugati szélén helyezkedik el. A város négy kistáj találkozásánál fekszik, amelyek a következők: Szolnok-Túri-sík, Hortobágy, Dél-Hajdúság és Nagy Sárret. A település legnagyobb része a Nagy-Sárret kistájhoz tartozik.

1.12.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Sárrétnek nevezték azt a hatalmas mocsárvilágot, amely a lecsapolások előtt Bihar, Szabolcs, Békés és Jász-Nagykun-Szolnok vármegyék szomszédos területeit borította. Ez a hatalmas mocsárvilág két részből állt, a Nagy- és Kis-Sárrétből. A Nagy-Sárrét egy 150.000 kh-nyi területen fekvő vadvíz, láp, mocsár volt, amely **Püspökladány**, Szerep, Sárrétudvari, Biharnagybajom, Nagyrábé, Bihartorda, Bakonszeg, Darvas, Füzesgyarmat, Szeghalom, Dévaványa, Túrkeve, Kisújszállás, Karcag települések között terült el.

Forrás: multunktara-tfsz.hu

Püspökladány domborzatát alapvetően a Hortobágy-Berettyó és a Keleti-főcsatorna határozzák meg. A terület jellemzően 85 és 100 m közötti tszf-i magasságú, kis relatív relief energiájú, többnyire alacsony, ármentes síkság. A talajképző kőzet a település teljes területén löszös üledék. A felszín nagy részét ártéri iszap és agyag borítja, amelyen jellemzően réti szolonyeces talajok alakultak ki.

Püspökladány éghajlata mérsékelt meleg és száraz. Közel 2000 az évi napsütéses órák száma, ebből 800 óránál több a nyári félévben. Az évi középhőmérséklet 10,2 °C, a csapadék évi összege 540 mm körüli. Legnagyobb valószínűséggel az északkeleti, északi és déli szelek fújnak.

A várostól nyugatra, Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok megye határán folyik a Hortobágy-Berettyó, valamint vízrajzi szempontból jelentős még a Hamvas-Sárréti főcsatorna. Állóvizei mesterségesek, főleg halastavak. A település közelében több hektáros horgászható tórendszer van. A talajvíz 2-4 m mélységben található. Mennyisége nem számottevő, kémiai jellege szerint kalcium-magnezium-hidrogénkarbonátos. Jóval jelentősebb a rétegvízkészlet. Az átlagosan 700 m mélységű artézi kutak nátrium-hidrogénkarbonátos és kloridos gyógyvize fontos természeti adottság.

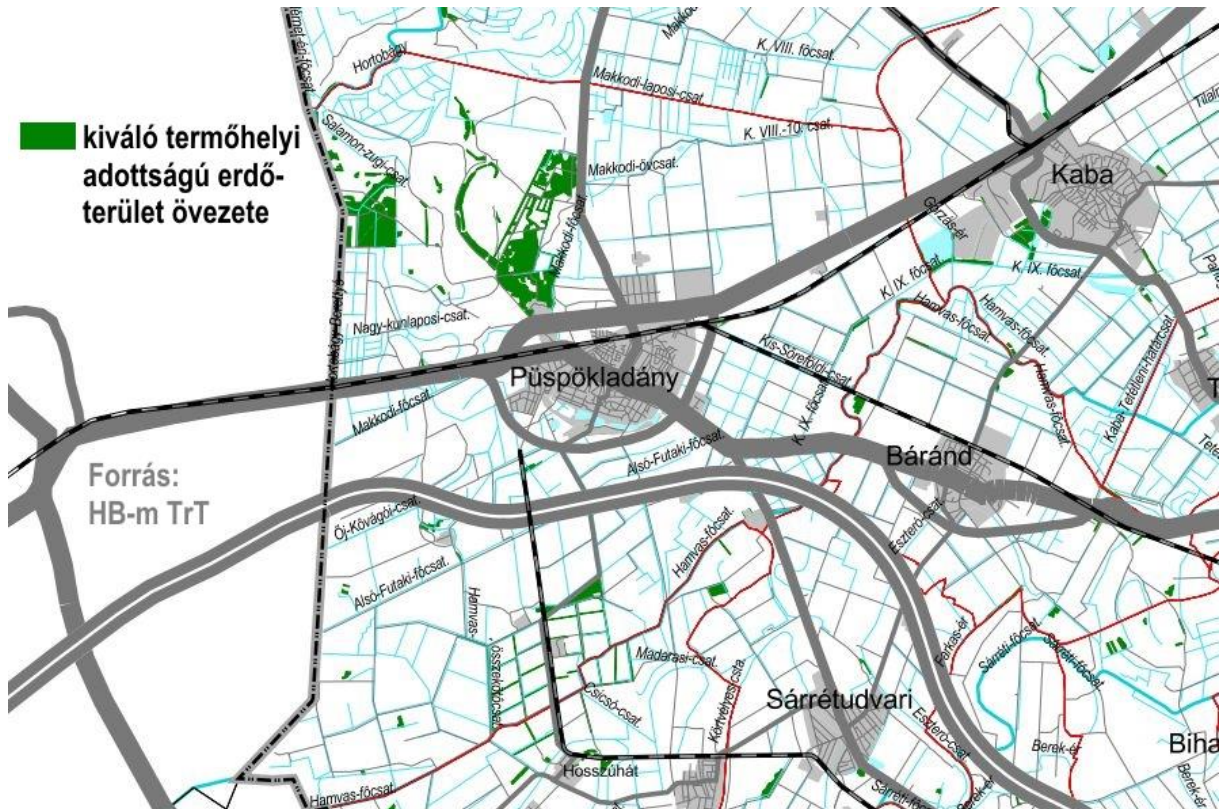
A település élővilágát is főként a vízfolyások határozzák meg. A táj potenciálisan ártér, egyes részein padkás szikesekkel, erdőssztyep-foltokkal, sziki tölgyesekkel tarkítva. Püspökladány nyugati, mélyebb fekvésű részein, az egykori nagy kiterjedésű mocsarak helyén jellemzően szántókkal találkozhatunk, melyek között egy-egy természetszerű élőhely fragmentum található, míg a település keleti felén a holtmedrekben kialakított szántók, mezsgyék és halmok mozaikja határozza meg a táj arculatát.

Növényzetében nagy változatosság figyelhető meg: a lősz- és hajdani mocsártársulások mellett sziki növénytársulások is gazdagítják a táj képét. A várostól északnyugatra található Meggyespuszta, a Hortobágyi Nemzeti Park legdélibb kapuját jelentő Ágota-pusztába olvad be. A városhoz tartozó Ágota-pusztá a Hortobágyi Nemzeti Park része, jellegzetes sziki növényzet jelenik meg rajta.

(Forrás: Püspökladány Város Településfejlesztési Konceptiója)

Püspökladány a Tiszántúli flórajárásba tartozik (Cirsicum), potenciális erdőtársulásai közé tartoznak a tölgy-kőris-szil ligeterdők (*Quercus-Ulmus hungaricum*), a sziki tölgyesek (*Pseudotsuga-Quercus roboris*) és a pusztai tölgyesek (*Festuca-Quercus roboris*), nyílt társulásai közé pedig az ecsetpázsitos sziki rétek (*Artemisia-Festuca pseudovinae*) a szikes mocsarak (*Bulboschoenus maritimi*) és a bükkönyösök (*Consolida orientalis-Vicia striata*).

A Sárréti kistérség Magyarország egyik leggyengébben beerdősült területe. A 95.492 ha-ból az erdő területe alig haladja meg az 1800 ha-t, ami azt jelenti, hogy nem éri el az összterület 2%-át sem. Püspökladány igazgatási területén 730 ha erdőterület található, mely a földterületek mindössze 4,1%-át foglalja el.

1.12.2. TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

Püspökladány természetföldrajzi helyzete, a község és környezetének domborzata, az éghajlat, a környező talajok termőképessége meghatározták a táj szerkezetét, a tájhasználat alakulását. A település síkvidéken található, alapvetően mezőgazdasági művelés alatt álló területekkel meghatározott környezetben helyezkedik el.

1.12.2.1.-1.12.2.2. TÁJTÖRTÉNETI VIZSGÁLAT, TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

A Nagy-Sárrét kiterjedt vízi világát főként a Berettyó és a Tisza élte. A Berettyó Bakonszegnél medrét veszítve a Nagy-Sárrét medencéjében áradt szét. Árvizek alkalmával állott elő az az érdekes jelenség, hogy a réttel összefüggésben lévő erek hol előre, hol pedig hátra folytak aszerint, hogy a Tisza, vagy a Berettyó árvize volt a nagyobb. A Sárréten élő emberek meg tudták állapítani, hogy melyik folyó vizén hajóznak aszerint, hogy milyen színű volt a víz. A Tisza vize szőke volt, a Berettyóé barna, a Körösé zöldes, a Kállóé pedig kék. A

települések között csónakkal és hajóval közlekedtek. A XIX. Században Püspökladány és Biharnagybajom között hajójárat is üzemelt.

A települések közül már csak Sárrétudvari neve utal a rég elfeledett Sárrétre. A régi gazdag állatvilágot már csak a települések történeti emlékei őrzik. Püspökladány régi pecsétjén és mostani címerén egy daru képe látható, Biharnagybajom régi címerében hattyú, Bakonszeg címerében két rák, Darvas és Nagyrábé címerében daru, Nádudvar címerében pedig gyékény, nád és gólya található. A nagyméretű vízi világot az 1860-as években végzett lecsapolási munkák teljesen eltüntették. A tavakat, vadvizeket, lápokát lecsapolták, így a táj arculata teljesen megváltozott. A növény és állatvilág jelentős része eltűnt, vagy visszahúzódott a maradék vizes területekre. Ma már Sárrét elnevezés alatt azon településeket, falvakat és határukat értjük, melyeknek kialakulásában ez a nagyméretű mocsár volt a legfontosabb tényező.

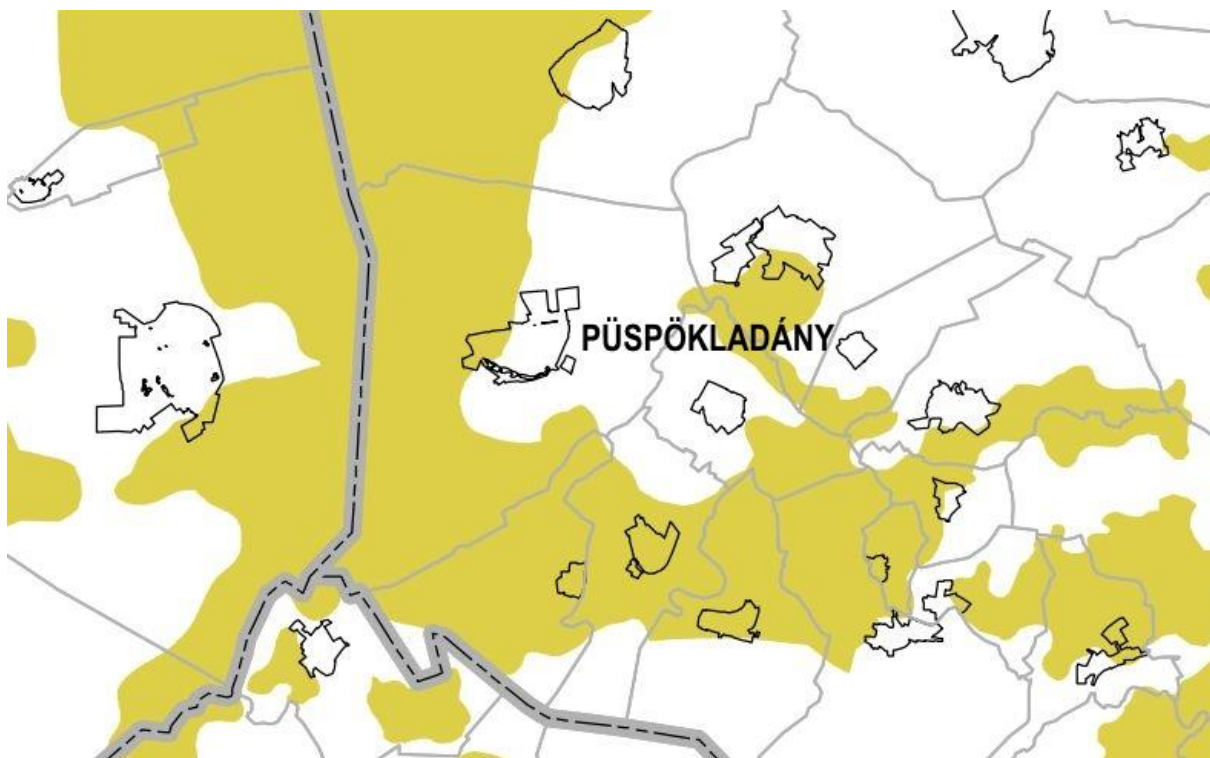
Püspökladány közigazgatási területe 18.695 hektár, melynek 94%-a külterület. A belterület a település 5%-át foglalja el (928 ha), a kertes mezőgazdasági területek, az egykori zártkertek pedig a település 1%-át teszik ki (195 ha). A földhivatali nyilvántartás szerint Püspökladány területén legnagyobb arányban a szántók fordulnak elő, a teljes terület 62%-át teszik ki (11.576 ha). A második legnagyobb területi arányt a gyepek adják: a legelők a közigazgatási terület 20%-át (3.681 ha), a rétek 1%-át (161 ha), összesen 21%-át fedik le. A gyepek a külterület északnyugati felén helyezkednek el, a szántók a fennmaradó részét uralják. A szántók nagy része kiváló vagy jó termőhelyi adottságú szántóterület (forrás: OTTrT)

1.12.3. A VÉDETT ÉS VÉDENDŐ TÁJ, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, TERÜLETEK:

1.12.3.1. TÁJKÉPVÉDELMI SZEMPONTBÓL KIEMELTEN KEZELENDŐ TERÜLETEK

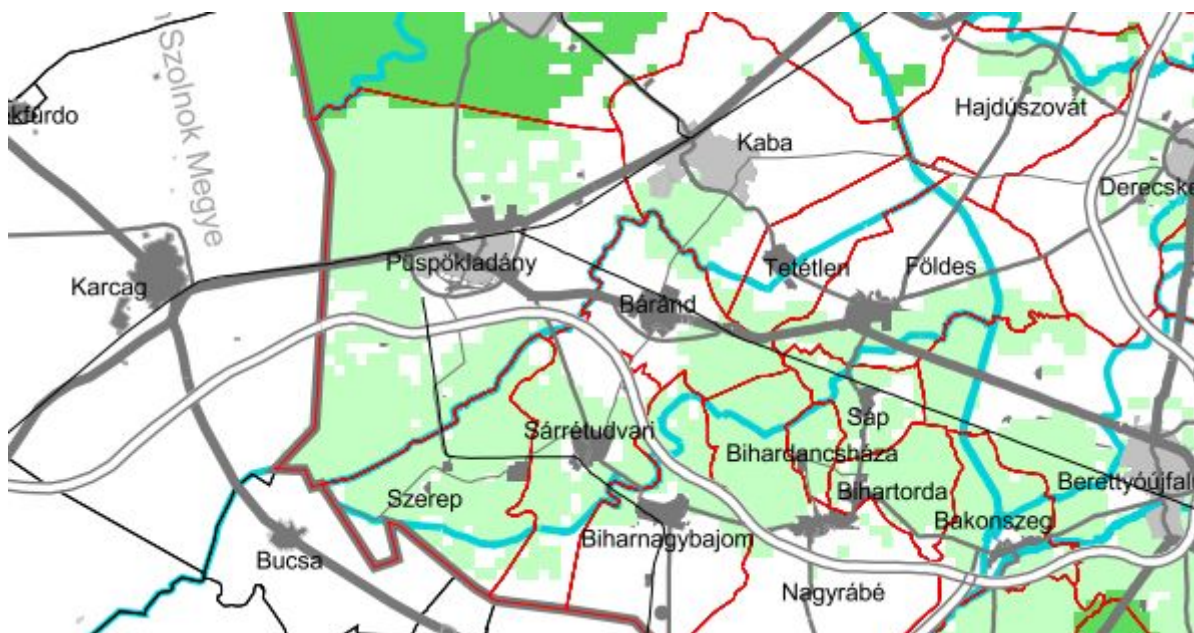
A tájképvédelmi szempontból értékes, védendő területeket a területrendezési tervek határolják le. Püspökladány esetében a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területeket az Országos Területrendezési Terv, valamint Hajdú-Bihar Megyei Területrendezési Tervének vonatkozó tervlapjai tartalmazzák.

OTrT – Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezete által érintett területek: Püspökladány közigazgatási területének közel kétharmada az övezet besorolása alá tartozik. A lehatárolt területből kimarad a belterület nagy része, valamint a közigazgatási terület észak-keleti részen található mezőgazdasági művelésű területek.

Hajdú-Bihar megyei TrT – Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete által érintett területek: A megyei területrendezési terv térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete az országos jelentőségűvel összhangban van. A térségi jelentőségű tájképvédelmi övezet nem tartalmaz belterületi elemet, a külterület tekintetében viszont az észak-keleti szántóterületek egy részére is kiterjed, tehát az országos jelentőségű övezetnél nagyobb területet fed le.

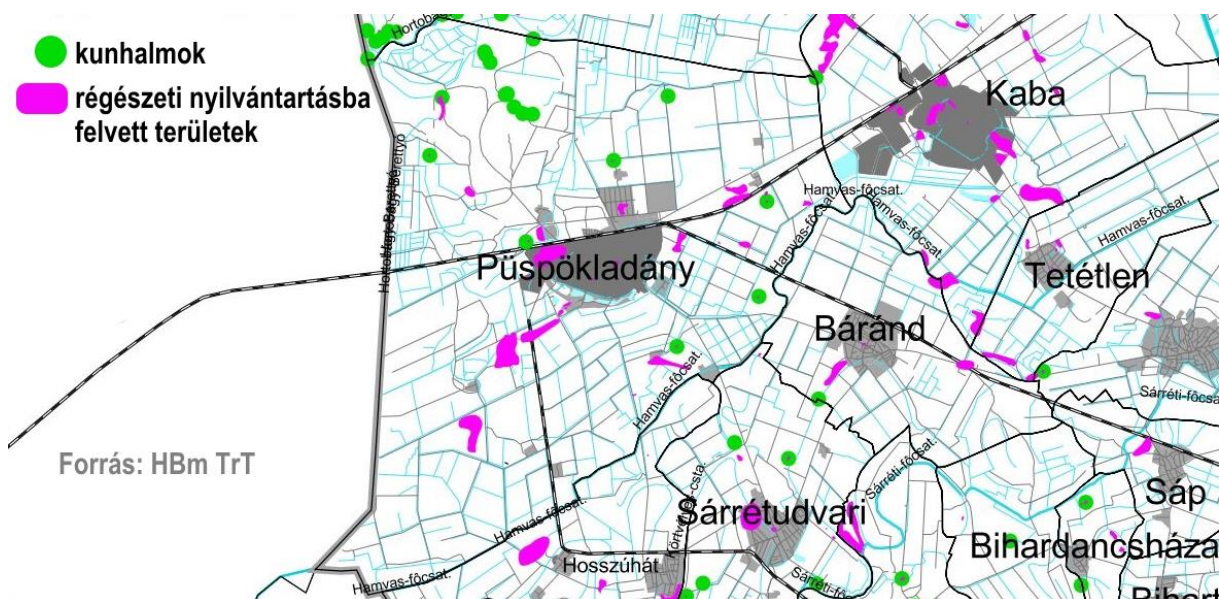
*1.12.3.2. NEMZETI ÉS NEMZETKÖZI TERMÉSZETVÉDELMI OLTALOM ALATT ÁLLÓ VAGY
VÉDELEMRE TERVEZETT TERÜLET, ÉRTÉK, EMLÉK*

Püspökladány közigazgatási területén egyaránt találhatók nemzetközi, országos és helyi védett, illetve védelemre érdemes természeti területek, értékek.

Püspökladány a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén fekszik. A település észak-nyugati határrészénél, Ágota-pusztán található a Hortobágyi Nemzeti Park legdélebbi területe, egyben a **Pusztai világörökségi helyszín** része is.

A Hortobágyi Nemzeti Park hazánk első nemzeti parkja, melyet 1973. január 1-jén hozott létre az Országos Természetvédelmi Hivatal. 1999-ben az UNESCO Világörökség Bizottsága felvette a Hortobágyi Nemzeti Park egész területét a Világ Kulturális és Természeti Örökségének listájára. A nemzeti park egész területe bioszféra-rezervátum, vízi élőhelyei nemzetközileg is védettek. A Hortobágy olyan táj, amelyet sajátos története, értékes élővilága, egyedülálló néphagyománya jellegzetesen magyar vonásokkal ruház fel. A nemzeti park területe sík, csak néhol emelkednek ki alacsony halmok. Ezeket az úgynevezett kunhalmokat (tudományos néven kurgánokat) emberi kéz alkotta, amelyeket a keleti sztyeppékről a középső rézkorban beözönlő nomádok építették ördomboknak vagy temetkezési helyeknek (halomsíroknak).

Püspökladány közigazgatási területén számtalan kunhalom található:

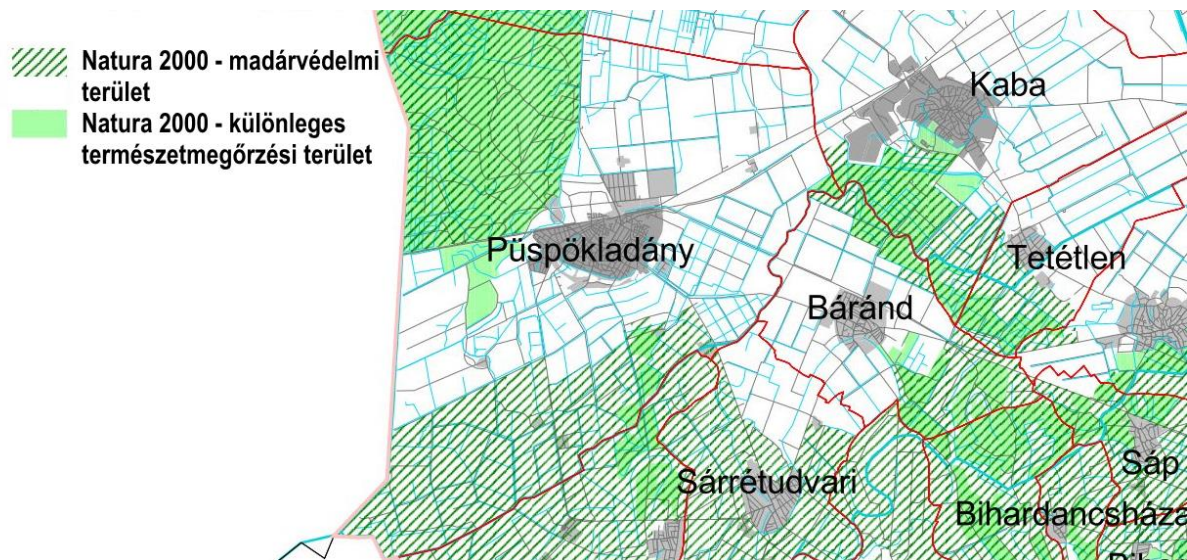
A Természetvédelmi Információs Rendszer hivatalos honlapja (termeszetvedelem.hu) szerint Püspökladány közigazgatási területén az alábbi védett természeti területek találhatók:

#	Név	Település	Védettségi szint	Védelmi kategória
1	Hamvas-csatorna melletti kocsányos tölgyek	Püspökladány	helyi jelentőségű	TT
2	Hortobágyi NP	Ároktő, Balmazújváros, Egyek, Folyás, Görbeháza, Hajdúböszörmény, Hajdúszoboszló, Hortobágy, Karcag, Kunmadaras, Nádudvar, Nagyhegyes, Nagyiván, Négyes, Polgár, Poroszló, Püspökladány, Tiszabábolna, Tiszacsege, Tiszafüred, Tiszavalk, Újlőrincfalva, Újszentmargita	országos jelentőségű, egyedi	NP
3	Hosszúhátú mezővédő erdőszávok	Püspökladány	helyi jelentőségű	TT

Jelmagyarázat: TT – természetvédelmi terület; NP – nemzeti park

A jelenleg hatályos 14/2010. (V.11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szerint Püspökladány közigazgatási területét az alábbi Natura 2000 területek érintik:

1.12.3.3. ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT

Az országos ökológiai hálózat területeit az Országos Területrendezési Terv (OTrT) határolja le. Az OTrT-ben meghatározott ökológiai hálózatba tartozó területeket a megyei területrendezési tervek három differenciált területre bontják tovább, úgymint magterület, ökológiai folyosóra és puffterület. Ezek definíciója a következő:

Magterület: „Olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életközösségeit hosszú távon biztosítani képesek és számos védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont.” (OTrT 2. § 16. pont)

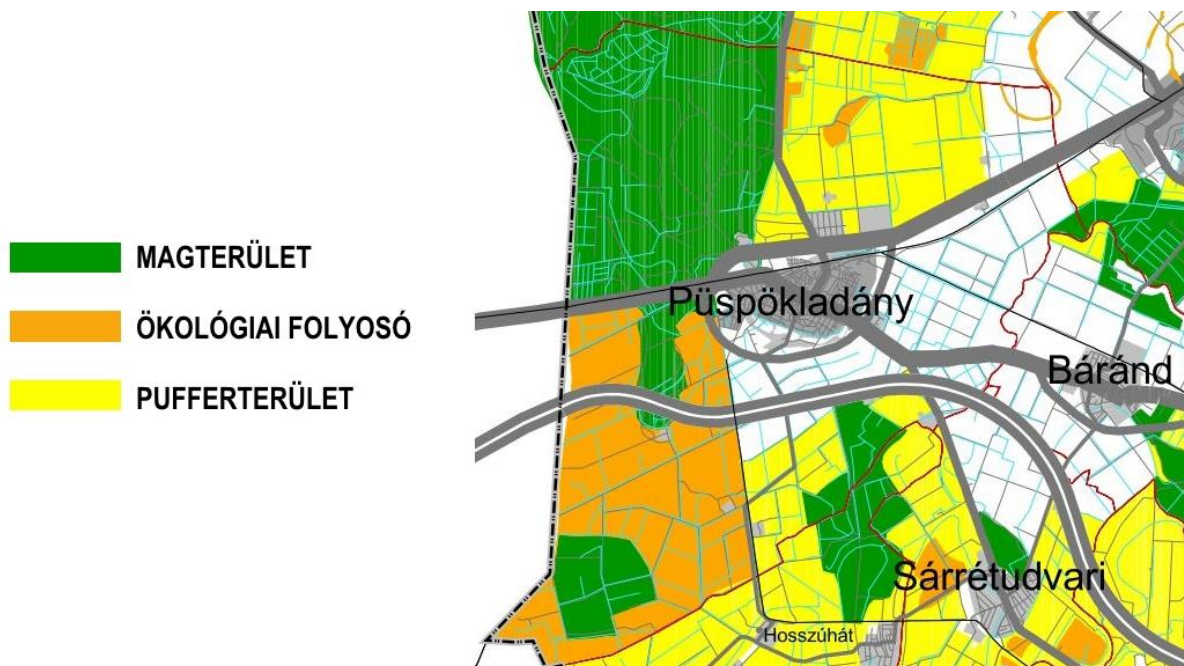
Ökológiai folyosó: „Olyan, többnyire lineáris kiterjedésű folyamatos vagy megszakított élőhelyek, élőhelysávok, élőhelymozaikok, élőhelytöredékek, élőhelyláncolatok), amelyek döntő részben természetes eredetűek, és amelyek alkalmasak az ökológiai hálózathoz tartozó egyéb élőhelyek (magterületek, puffterületek) közötti biológiai kapcsolatok biztosítására.” (OTrT 2. § 22. pont)

Puffterület: „Olyan rendeltetésű területek, melyek megakadályozzák vagy mérséklék azoknak a tevékenységeknek a negatív hatásait, amelyek a magterületek, illetve az ökológiai

folyosók állapotát kedvezőtlenül befolyásolhatják vagy rendeltetésükkel ellentétesek.” (OTrT 2. § 23. pont)

Hajdú-Bihar megye Területrendezési Terve Püspökladány közigazgatási területén az alábbi területeket sorolta a nemzeti ökológiai hálózat területei közé:

Magterület: Ágota-puszta, Farkasszigeti arborétum és annak környezete, a belterülettől nyugatra fekvő Mérges területrészt, a közigazgatási terület délnyugati szélénél található Nagyzódon területe, déli határszélén Hamvas, Szókesziget és Gatáj területe.

Ökológiai folyosó: a közigazgatási terület délnyugati negyede, valamint egy-egy kisebb terület a Makkodi-főcsatorna és Makkodi-övesatorna mentén.

Pufferterület: a közigazgatási terület északkeleti negyedének nagy része, valamint a délkeleti magterület környezetében található.

1.12.4. TÁJHASZNÁLATI KONFLIKTUSOK ÉS PROBLÉMÁK ÉRTÉKELÉSE

A település egész közigazgatási területén gyenge az erdősültség, kevés a mezővédő erdősávok területe. Ugyanakkor a kevés számban megjelenő faállomány nem zavarja a sík alföldi táj beláthatóságát. A jelentősebb faállomány hiánya gátolja az apróvadak megtelepedését, búvó- és pihenőhelyek hiányában jelentősen csökkennek élet lehetőségeik. Az erdők, erdősávok hiánya mindazonáltal növeli a talajfelszín száradását, növeli a deflációs erózió megvalósulását, a felszíni légmozgásokat nem tudja gátolni, csökkenti a páratartalmat. Ezek a folyamatok semmiképpen nem előnyösek a mezőgazdasági termelés számára. Arról se feledkezzünk meg, hogy a pusztta jelenléte csak az utóbbi néhány száz évben része a valóságnak, korábban a természetes növénytakaró kiterjedt erdőket és mocsarakat foglalt magába, tehát az erdősültség nem állna ellentétben az alföldi táj megjelenésével.

A létesítendő M4-es gyorsforgalmi út is potenciális konfliktusforrást eredményezhet, mivel a tervezett nyomvonal meglehetősen közel esik a településhez. Javasolt az erdősávok létrehozása, amely kedvező településrendezési eszköz az autópálya megépülte után fellépő tájképi konfliktus kezelésére, továbbá jelentősen mérsékelné a por- és levegőszennyezés, valamint a zajterhelés kedvezőtlen hatásait.

1.13. Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Az emberi életminőségtől elválaszthatatlan a környezet minősége. Ez a környezet első megközelítésben a települési környezetet jelenti. A településrendezés elsődleges célja, hogy a települések élhetőek és fenntarthatóak legyenek. A lakókörnyezet nem csupán az épített világ, a zöldfelületek éppen úgy hozzátartoznak, mint az épületek és egyéb művi létesítmények. A zöldfelületeknek a településen belül megjelenő aránya, eloszlása, minősége nagyban befolyásolja, hogy milyen mértékben tud jótékony hatást kifejteni a település életminőségére. Az ökológikus településfejlesztésnek ma már elengedhetetlen részét képezi a környezettudatos területhasználat.

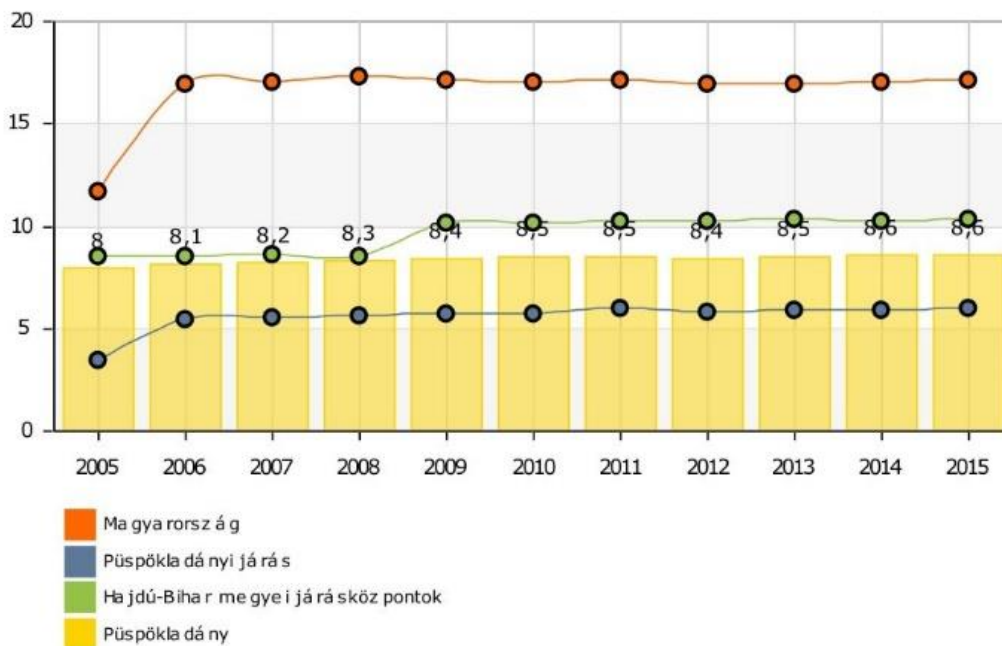
1.13.1 A TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

Püspökladány közterületei kellő számú zöldfelületi elemmel rendelkeznek, a város zöldterületi ellátottsága a beépítettségének arányait tekintve jónak mondható. A településre érkezők a belvárosban hangulatos fasorokkal, gondozott és igényes kertekkel találkozhatnak. A város belterületein a látogatók gondozott zöldfelületeket láthatnak, nemcsak a főtéren, hanem a hozzá kapcsolódó templomok, intézmények kertjeit illetően. A kikapcsolódásra vágyók is szép környezetben pihenhetnek, egyrészt a város belterületén található strandfürdőben, a kempingben és a csónakázó tónál, valamint a külterületen elhelyezkedő, jelentős kiterjedésű „jóléti” horgásztavak mellett. Ezen felül Püspökladány zöldfelületi rendszerének fontos elemei a közparkok, a sportcélú területek, az értékes faállományú utcák, valamint a jelentősebb fásított, parkosított területtel rendelkező intézmények (nevelési-oktatási létesítmények) telkei, a temetők és kegyeleti parkok is.

Zöldfelületi intézmények közé azok a létesítmények tartoznak, melyek zöldfelület nélkül nem képesek betölteni funkciójukat. Püspökladányban zöldfelületi intézmények körébe tartozik: a strandfürdő (Püspökladányi Gyógyfürdő), a kemping (Árnyas Thermal Camping és Üdülőpark), a Vajda utcai sportpálya és a sportcsarnok melletti szabadtéri sportpálya. A város zöldfelületi rendszerében fontos szerepet töltenek be a jelentősebb fásított, parkosított kerttel rendelkező intézmények: iskolák, óvodák kertjei, templomok kertjei, temetők, arborétum. A Farkaszigeti-erdőben található arborétum értékes külterületi eleme a város zöldfelületi rendszerének.

Egy lakosra jutó zöldterület nagysága (m²)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A település a zöldfelületeket illetően komoly jövőképpel rendelkezik, Püspökladány Város Településfejlesztési Konceptiója a következő fejlesztési célokat tűzte ki e tárgyban:

- A belterület jelenleg hasznosítatlan, beépítésre alkalmatlan, vagy csak gazdaságtalanul beépíthető területeinek bevonásával, törekedni kell egy egységes, egybefüggő, és így ökológiailag értékesebb zöldfelületi rendszer kialakítására. A belterület meghatározó, értékes zöldterületeit megtartva azokat további területekkel szükséges kiegészíteni.

- A városi szintű ellátás biztosítása mellett, a városrészek és kisebb közösségek ellátását is javítani szükséges. Növelni kell a gondozott parkok, pihenő és játszóterek számát.

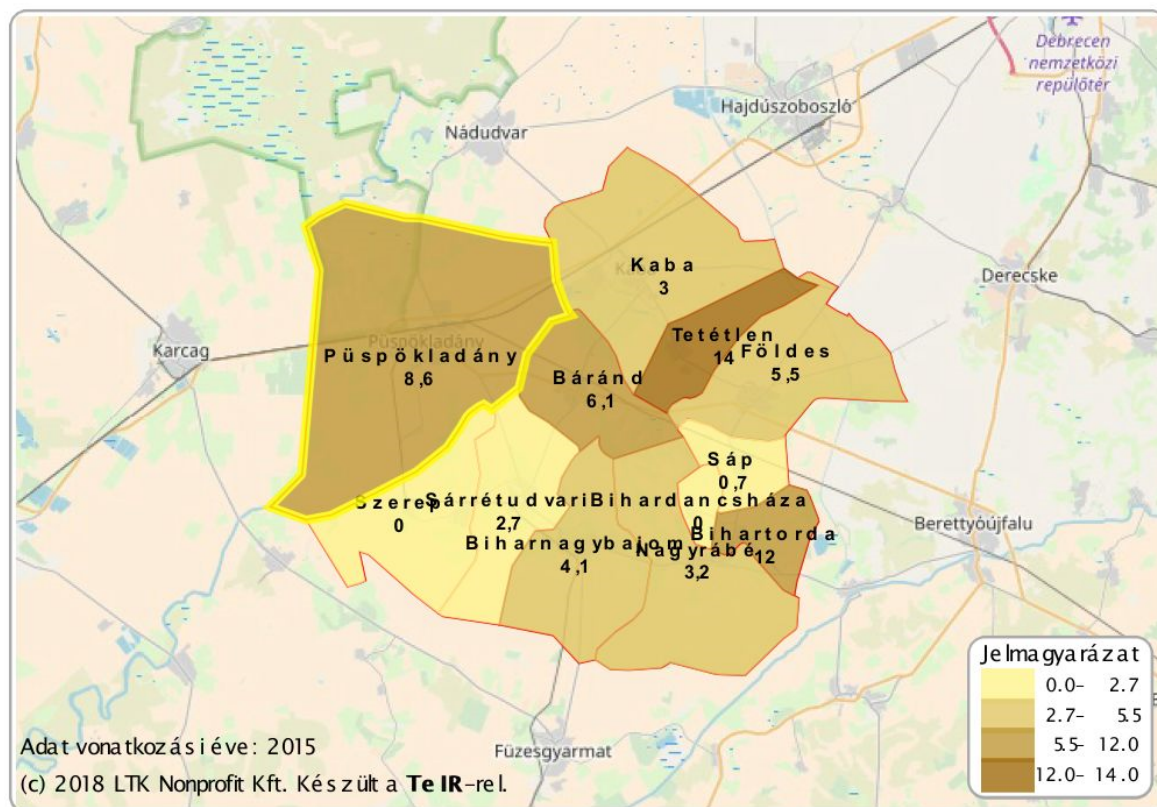
- A város zöldfelületi rendszerében hiányzó elemeket, a lakóterületeket védő erdősávokat, a belterület északkeleti részén, valamint a szennyvíztisztító és belterület (illetve temető) között hiányzó erdőtelepítéseket betervezni, pótolni szükséges.

- A Jóléti tavak környezetében, különösen a nemrégiben elkészült új tározó mellett, a rekultiválásra váró szeméttelp környezetében a gazdasági területek és a csatlakozó lakó-intézményi területek között megfelelő méretű zöldterületet, parkosítást, védőfásítást kell betervezni és megvalósítani.

- A strand és gyógyfürdő területét, az azt kísérő zöldfelületi rendszert, és a hozzá kapcsolódó tórendszert, mely a város belterületének déli- délkeleti szélét kíséri, a strandfürdőt

és a körülötte kialakult, pihenő és zöldfelületi rendszert, a körülötte kialakítani tervezett üdülőjellegű lakóövezetet, valamint a jóléti tavak által alkotott pihenő és rekreációs területeket egybefüggő rendszerként kell összefogni, továbbfejleszteni.

Püspökladányban a járási viszonyokat tekintve is jónak mondható a zöldfelületi ellátottság:

1.13.2. A ZÖLDFELÜLETI RENDSZER KONFLIKTUSAI ÉS PROBLÉMÁI

A zöldfelületi rendszer problémái a fent közölt területfejlesztési koncepcióban meghatározott célkitűzésekből kiolvashatók, azokból egyenesen következnek. Amit ezen felsoroláson túl érdemes kiemelni (és a városfejlesztési koncepcióban is fontos elemként jelenik meg), az a következő:

- A településkép és beépítési mód hagyományőrző, de modern alakítása, a belterületi zöldfelületek védelme.
- A külterületeken szükséges az ökológiai, a klimatikus és védelmi funkciójú erdő- és zöldfelületek növelése.

1.14. Az épített környezet vizsgálata

1.14.1. TERÜLETFELHASZNÁLÁS VIZSGÁLATA

1.14.1.1. A TELEPÜLÉS SZERKEZETE, A HELYI SAJÁTOSSÁGOK VIZSGÁLATA

A település közigazgatási szempontból belterületre és külterületre tagolódik. A belterületét a 4. számú elsőrendű főút választja ketté.

A település építési szempontból beépítésre szánt – általában belterület - és beépítésre nem szánt – jellemzően külterület, belterületi zöldterületek, közlekedési - területek, mely tagozódás a közigazgatási besorolástól esetenként eltérő lehet.

Általában belterületen helyezkednek el a város beépítésre szánt területei, de külterületen is jelöl ki a rendezési terv beépítésre szánt területeket.

Belterület beépíthető területei a lakó, vegyes, gazdasági kereskedelmi szolgáltató, különleges területek, beépítésre nem szánt területek a zöldterületek, közlekedési területek, közcélú erdők, mezőgazdasági kertes területek.

Külterület beépítésre nem szánt terület-felhasználása általános és kertes mezőgazdasági, közcélú erdő, vízgazdálkodási, közlekedési területek, beépítésre szánt területei elsősorban különleges területek (hulladéklerakó, bánya, ipar, temető, sport).

1.14.1.2. AZ INGATLAN-NYILVÁNTARTÁSI ADATOK ALAPJÁN, TERMŐFÖLD ESETÉN A MŰVELÉSI ÁGAK ÉS A MINŐSÉGI OSZTÁLYOK

A Püspökladányi járás földhivatali adatai:

Püspökladány igazgatási területének nagysága: 18.695,4510 ha, melynek 95%- át a külterület képezi. Külterületen a mezőgazdasági területek 15.988,5 ha területet foglalnak el, mely a külterület 87,9%-a. Ezek művelési ágak szerinti megoszlása jelenleg a következő:

Szántó	11208,0
Legelő	3783,6
Erdő	689,5
Rét	156,8
Kert	57,8
Gyümölcsös	50,9
Nádas	41,9

Művelés alól kivett terület 179,8 ha.

1.14.1.3. A BEÉPÍTÉSRE SZÁNT ÉS BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

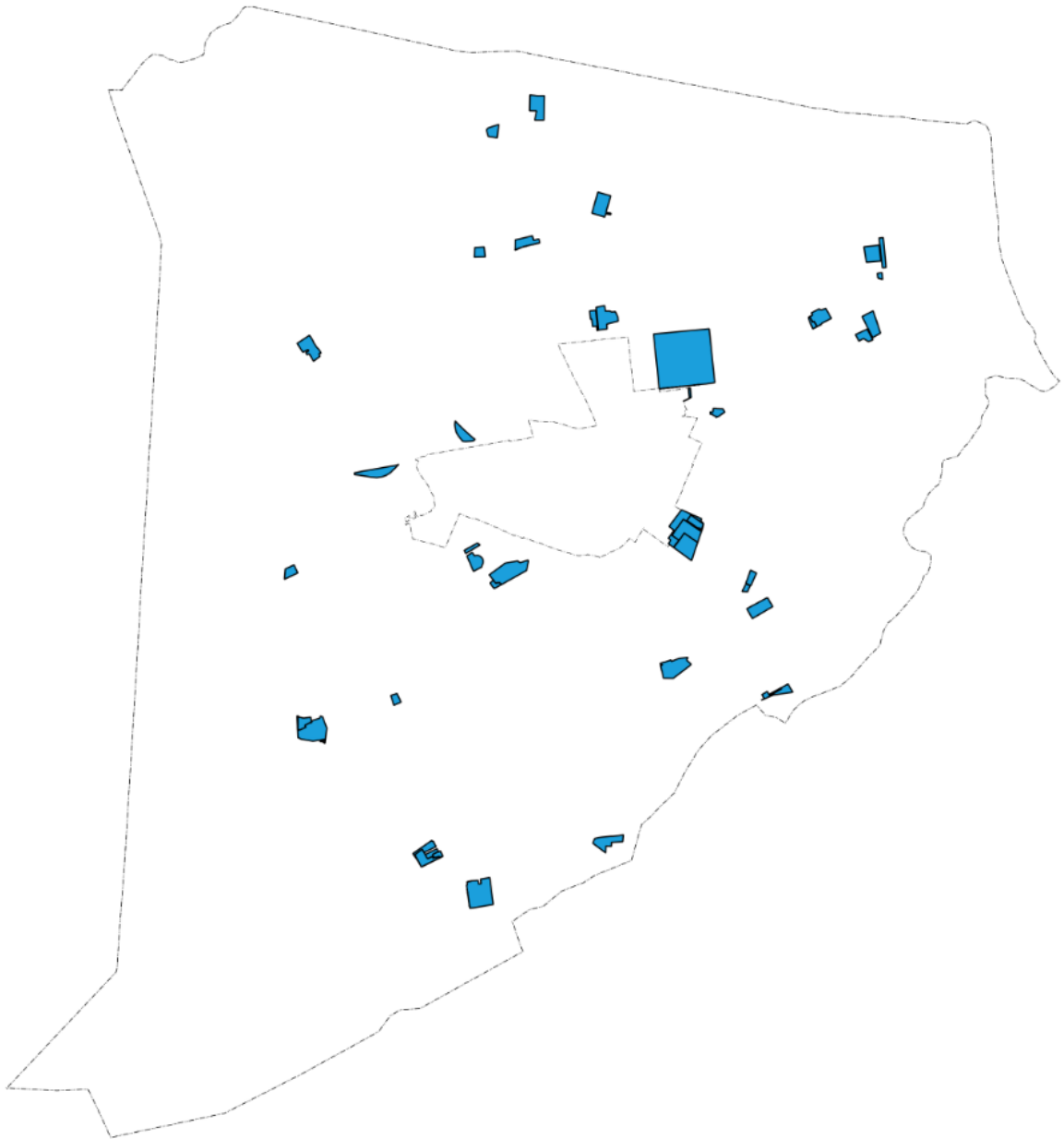
Beépítésre nem szánt terület: a település közigazgatási területének a zöldterületi, a közlekedési, a mezőgazdasági, az erdőművelési, illetőleg az egyéb célra szolgáló része.

Beépítésre szánt terület: a település közigazgatási területének a beépített, illetve a további beépítés céljára szolgáló területrésze (lehet a település külterületén is).

Belterület: a település közigazgatási területének – jellemzően a település történetileg kialakult, összefüggő, beépített, vagy beépítésre szánt területeket tartalmazó – a helyi építési szabályzatban kijelölt része.

Külterület: a település közigazgatási területének belterületnek nem minősülő, elsősorban mezőgazdasági, erdőművelési, vízgazdálkodási, vagy különleges (pl. bánya, vízmeder, hulladéktelep) célra szolgáló, vagy művelés alatt nem álló természetközeli része [321/2012. (XI. 16.) Korm. rend. 1. § 6. pont].

Külterületi beépítésre szánt területek

*1.14.1.4. – 1.14.1.6. A FUNKCIÓ VIZSGÁLAT, ALULHASZNOSÍTOTT TERÜLETEK, KONFLIKTUSSAL
TERHELT TERÜLETEK*

A város funkcionális szempontból centralizált, a központot jobbra lakófunkciójú területek veszik körül.

A városrészre funkcióbőség jellemző és több funkció csak itt található meg. Petri telep funkcióellátottsága alacsony, de a funkciók sokféleségét tekintve kevésbé funkcióhiányos terület.

A déli városrész az egyik legnagyobb területű, közösségi, közlekedési és gazdasági funkciók tekintetében a funkcióellátottság kielégítő. A keleti városrész területe a legnagyobb, ahol a gazdasági funkciók ellátottsága a legmegfelelőbb.

A Darányi telep, mint a legkisebb városrész funkció-összetétel szempontjából hiányos.

Az Újtelepi városrész a központtól legtávolabb esik, így funkcióellátottság szempontjából bővítés indokolt.

Összefoglalva: a funkcióellátás jórészt a városközponti területen történik, míg a külső városrészek kevesebb funkcióval rendelkeznek és főleg kereskedelmi, szolgáltató, gazdasági területek, mezőgazdasági területek, erdők vannak a HÉSZ-ban rögzített használati módokkal.

Alulhasznosított barnamezős terület

Az ipari területek többsége a Budapest-Záhony vasútvonal mellett, a vasútállomáshoz csatlakozó területeken, kisebb része a Püspökladány-Szeghalmi vasútvonal és Árpád úthoz csatlakozó területen helyezkedik el. Fejlesztési célok: A vállalkozásra alkalmas új gazdasági területek kijelölésénél a tervezett M4 gyorsforgalmi út és a 42. sz. főút nyomvonalát is figyelembe kell venni.

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezeken a területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe ágyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket).

Püspökladányban mindkét szerkezeti elhelyezkedés megtalálható.

A fő cél, hogy az alacsony státuszú, már szegregálódott vagy szegregációs veszélynek kitett, a szegregátumokban, illetve az erősen leromlott területeken élő lakosok magasabb koncentrációja csökkenjen, lehetőleg közelítsen a városi átlaghoz. A fejlesztések során fontos, hogy a város más területein vagy a város környezetében elhelyezkedő falvakban ezzel párhuzamosan ne

nőjön a számuk. Az antiszegregációs beavatkozási terv lehetőséget kínál arra, hogy a helyzetelemzésben leírt problématerületekre települési szintű megoldások szülessenek.

1.14.2. A TELEKSTRUKTÚRA VIZSGÁLATA:

A város szerkezeti, terület-felhasználási adottságai kedvezőnek mondhatók. Az intézmények jelentős része a két fontos közlekedési út csatlakozásánál kialakult városközpontban helyezkedik el. A súlypontban az igazgatási, társadalmi, egészségügyi, művelődési és kereskedelmi, szolgáltató intézmények, a városközpont északnyugati részén jellemzően oktatási, míg az északi részén egészségügyi, szociális és oktatási intézmények helyezkednek el. A városközpont délkeleti részén a tömbtelkes lakóterület és intézmények, déli részén a középfokú és alapfokú intézmények elhelyezkedése terület-felhasználási és szerkezeti szempontból is kedvező.

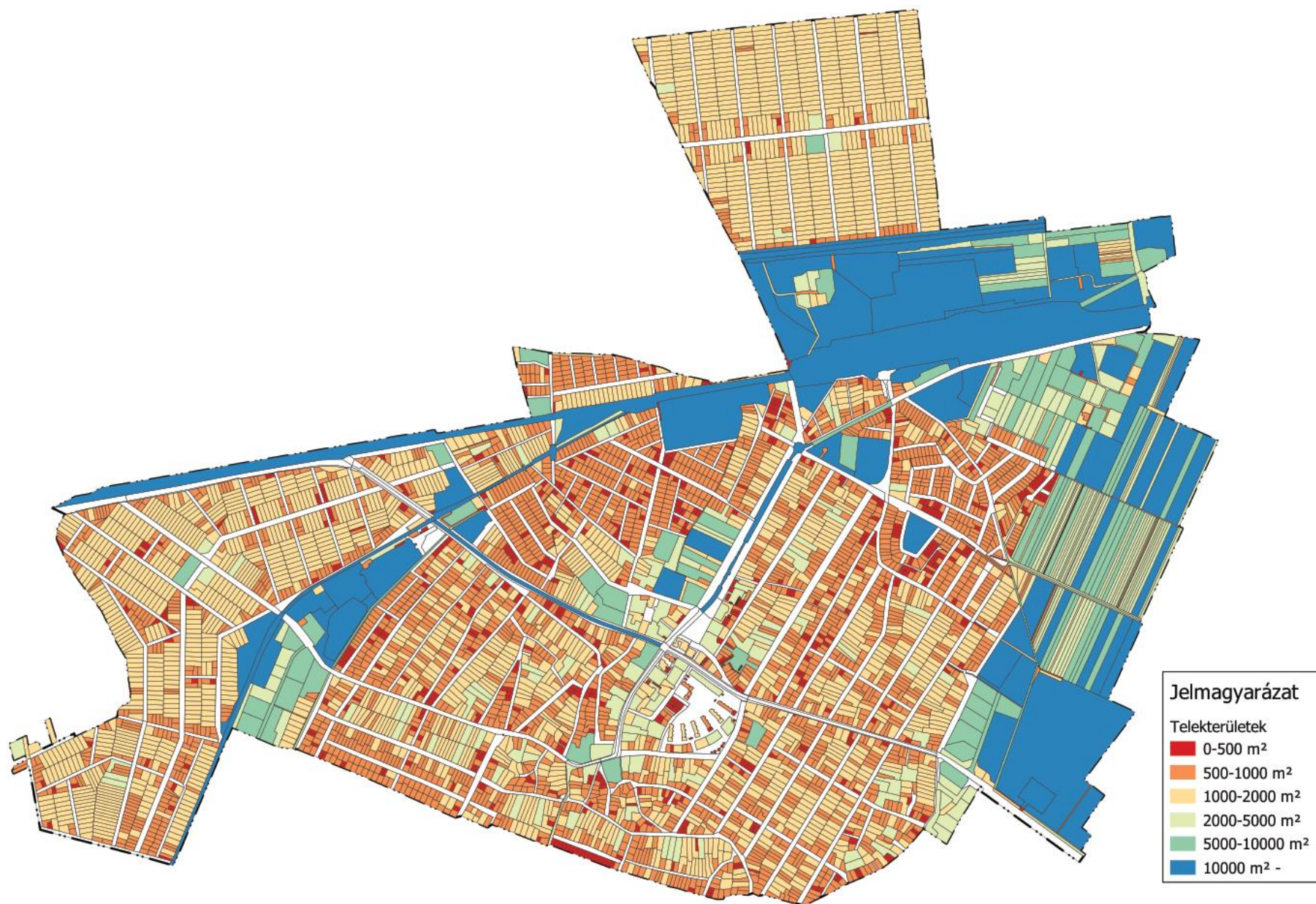
A város két kisebb különálló lakóterületének, a Petri és Újtelepi lakóterületek súlypontjában kisebb alközpont alakult ki. Ezek megtartása, továbbfejlesztése, rendezettebbé tétele is szükséges.

Az ipari területek többsége a Budapest – Záhonyi vasútvonal vasútállomáshoz csatlakozó területen, kisebb részben a Püspökladány – Szeghalmi vasútvonal és Árpád úthoz csatlakozó területen helyezkedik el.

Értékes városszerkezeti elem a Hősök tere és Rákóczi utca kialakult mérete és növényzete miatt, valamint a belterület déli-délkeleti szélé melletti jóléti tavak és környezete, a strandfürdő és környezete.

1.14.2.1. TELEKMORFOLÓGIA ÉS TELEKMÉRET VIZSGÁLAT:

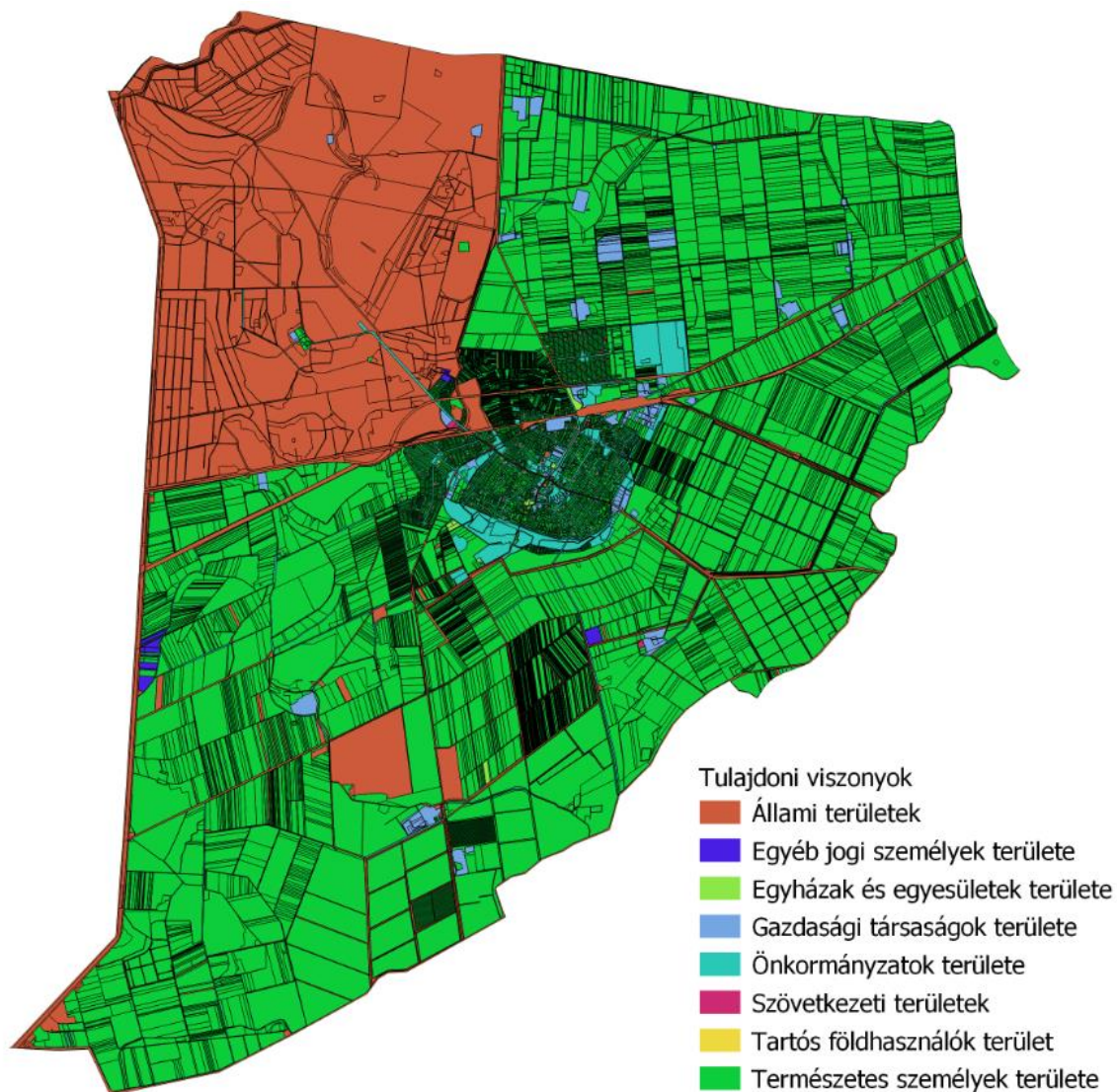
A jövőbeli telekalakításnál a telekhasználatot, a jelenlegi telkekhez képest a differenciált gazdálkodási formákra hangolt szabályozással javasolt kialakítani.

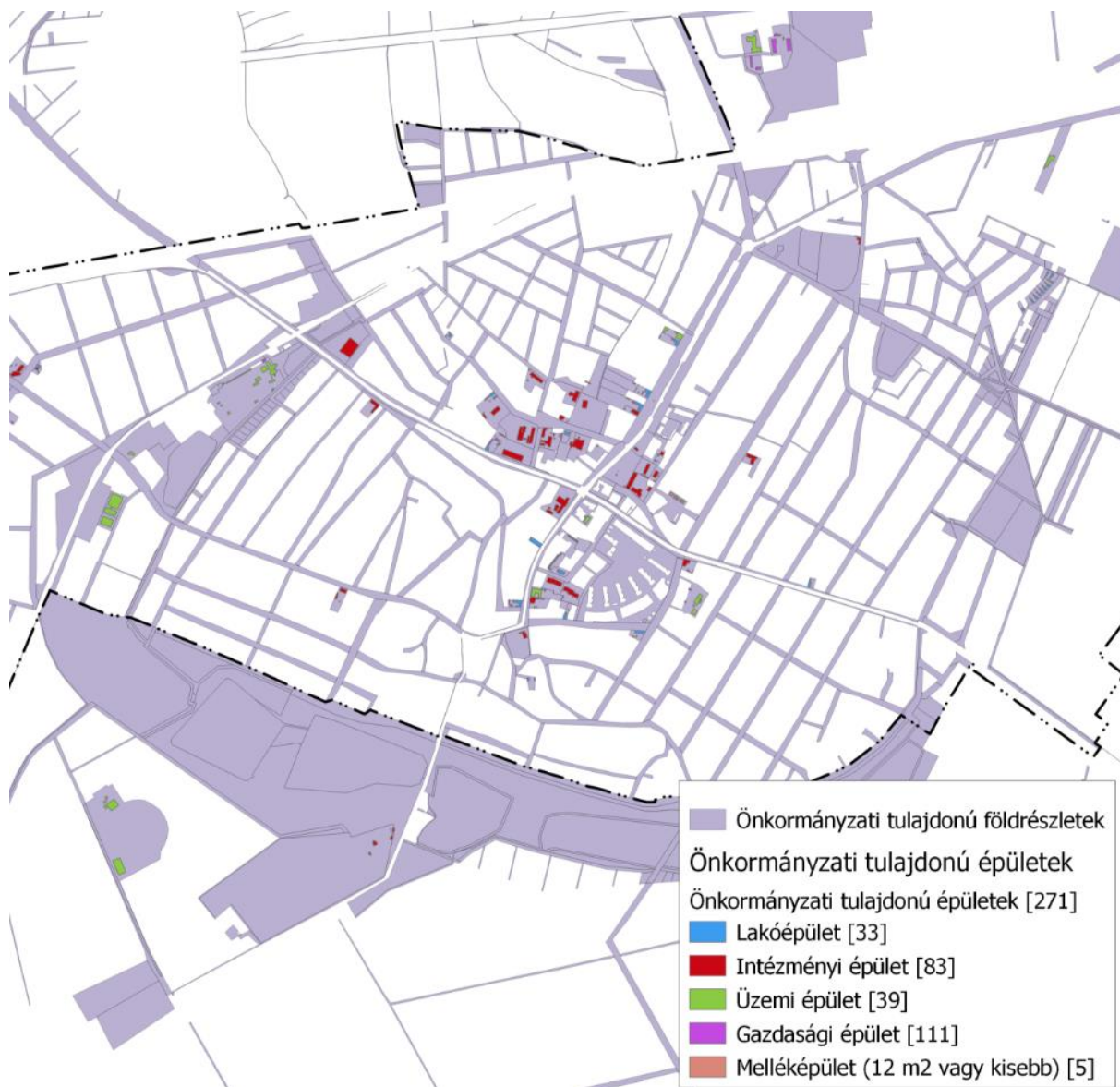

1.14.2.2. TULAJDONJOGI VIZSGÁLAT

A koncepció vonatkozásában nem releváns, mivel az önkormányzatot terhelő kisajátítási folyamattal nem kell számolni.

1.14.3-5 ÖNKORMÁNYZATI TULAJDON KATASZTER - ÉPÜLETÁLLOMÁNY ÉS FUNKCIÓVIZSGÁLAT
– ÖNKORMÁNYZATI TULAJDONKATASZTER

Beépítettség vizsgálat

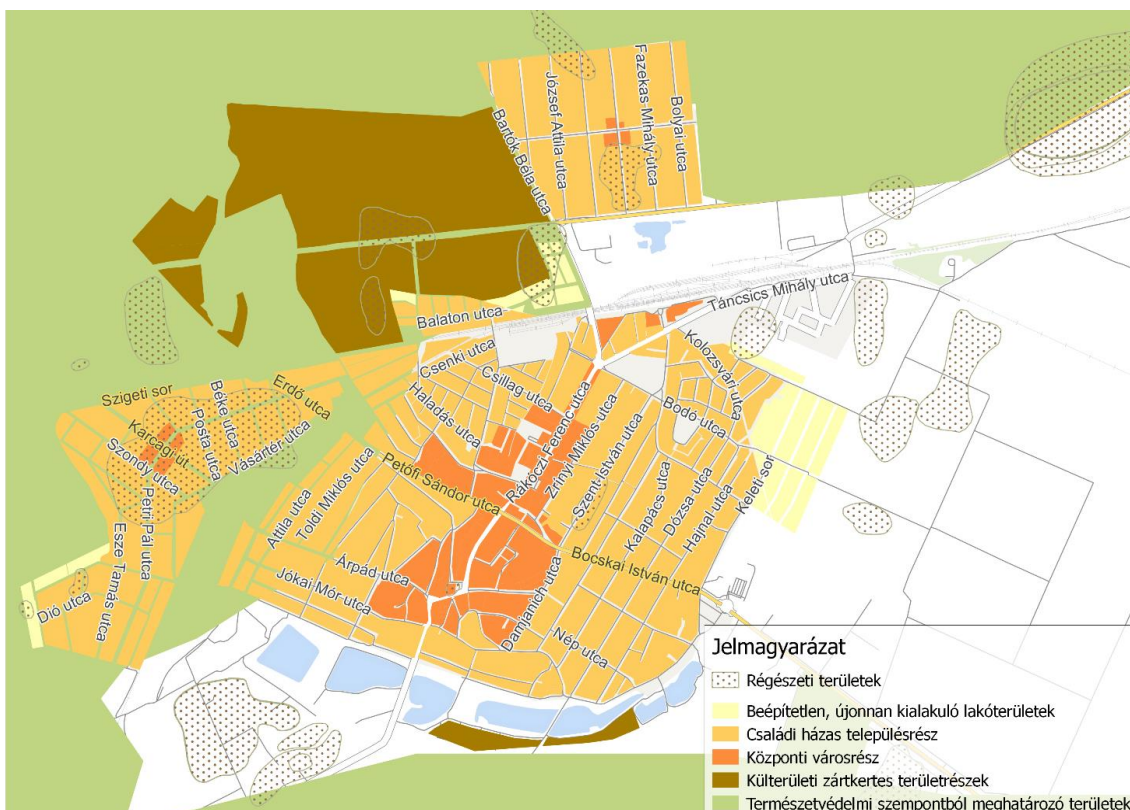
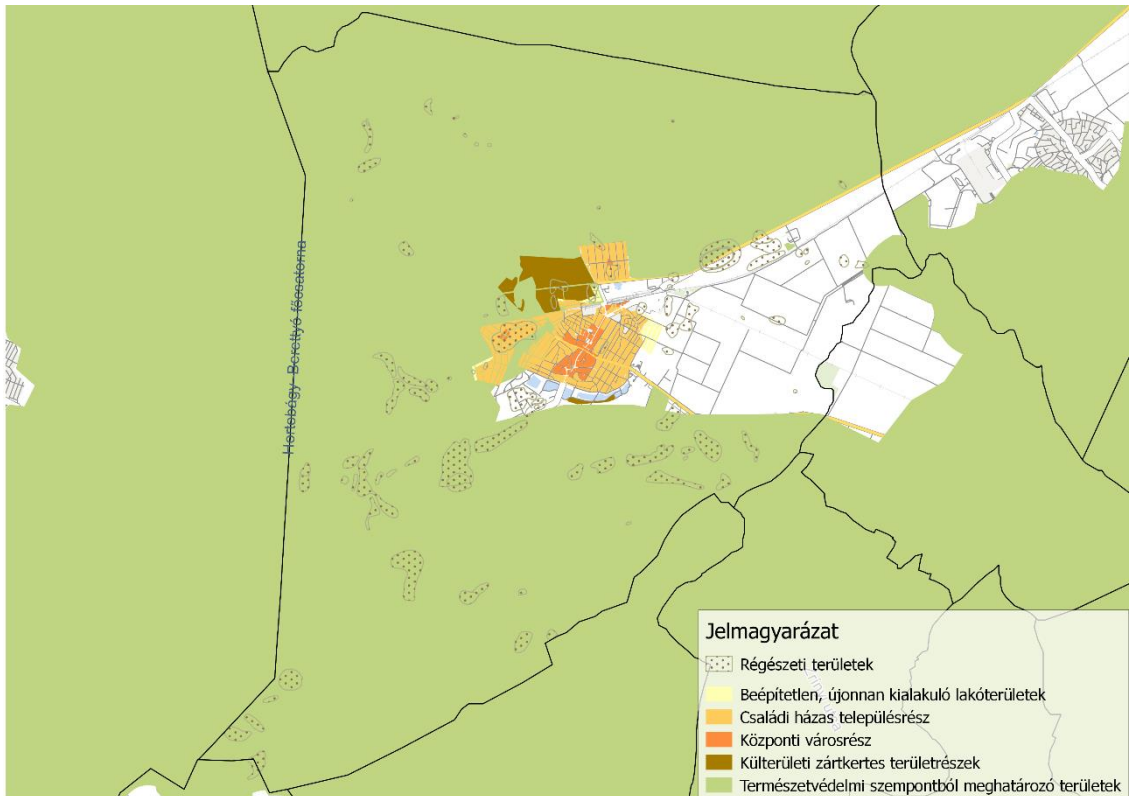
1.14.5.4. TELEPÜLÉSKARAKTER, HELYI SAJÁTOSSÁGOK:

A belterületet a 4. számú Budapest – Debrecen – Záhony elsőrendű főút, a 42. számú Püspökladány – Biharkeresztes elsőrendű főút, a 4211. számú Püspökladány – Sárrétudvari összekötő út valamint a 100-as, 101-es és 128-as számú vasúti nyomvonalak darabolják fel. A központ beépítése belvárosi és polgári karaktert ad, ahol megjelenik az előkert nélküli beépítés, zárt sorú vagy zárt sorú jellegű beépítéssel. A városépítészeti karakter és a város-sziluett szempontjából jellemző a városépítészeti hagyományt jelentő központ zárt sorúsodása és a városból kifelé haladva a csökkenő épületmagasság.

A központ körül a többi belterületi terület részen a kertvárosias karakter jelenik meg. A Petri és Újtelepi lakóterületek súlypontjában helyezkednek el alapfokú intézményközpontok. A városközponton kívüli lakóterület laza, alacsony beépítési intenzitású.

Az utcakép, térarány és a jellegzetes épülettípusok jellemzően a mai napig a rendszerváltás előtti szocialista településtervezés jegyeit viselik magukon.

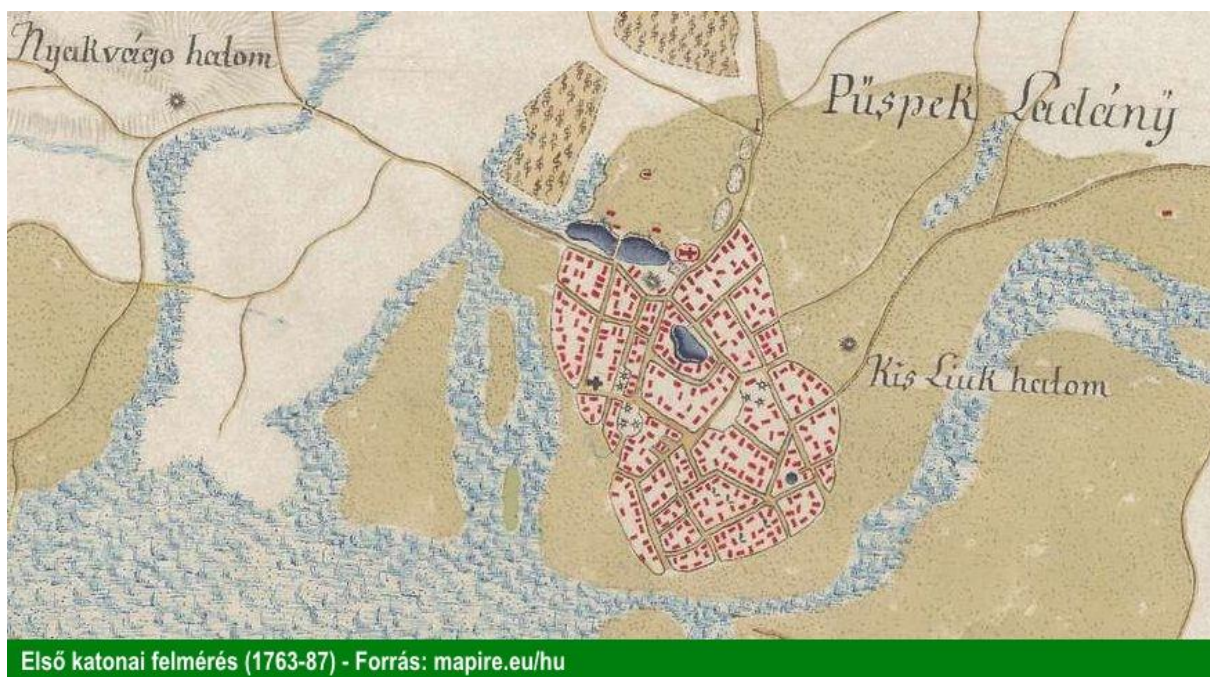

Településkarakterek a településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet alapján.

1.14.6. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉRTÉKEI:

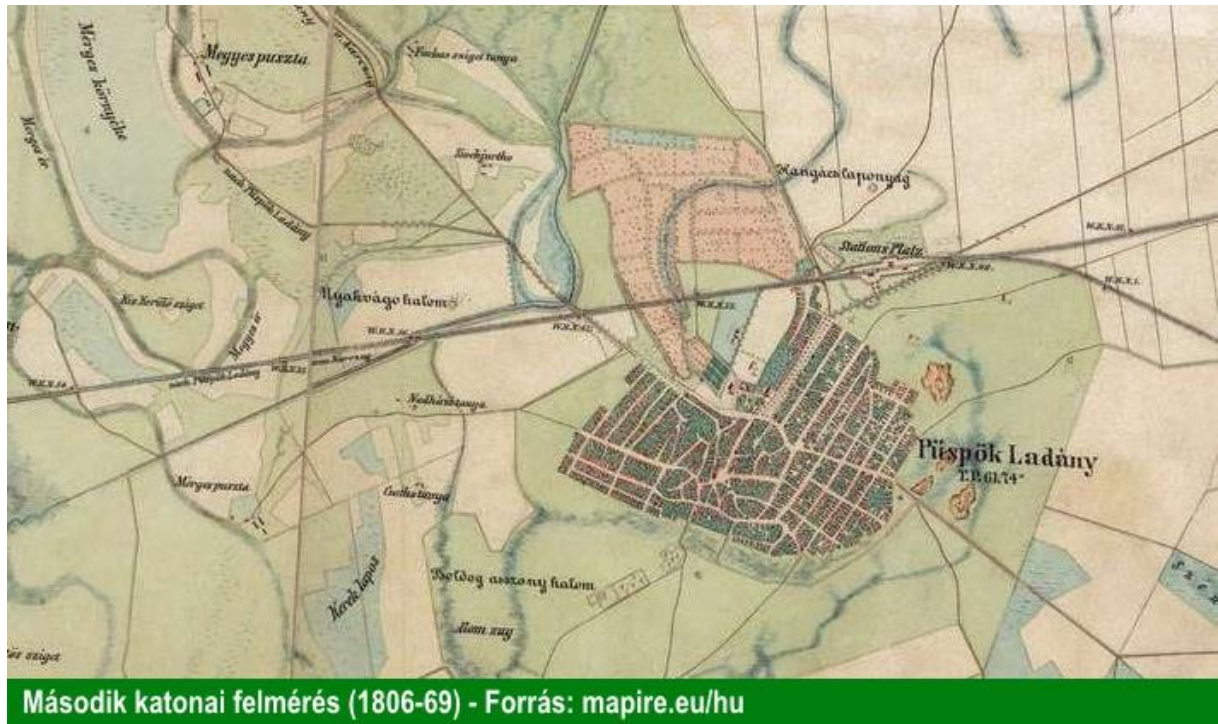
1.14.6.1. TELEPÜLÉSSZERKEZET TÖRTÉNETI KIALAKULÁSA, TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSMAG

Püspökladány lakott hely volt már időszámításunk előtt is, ennek ellenére az első írásos említése a Vári Konvent 1351-ből származó oklevele, mely Ladan formában említi a mai név utótagját. A település nevét 1543-ban Pispek Ladan formában említik. A település a Rákócziak birtoka is volt. Rákóczi György idejéből származik a református templomban lévő ún. Rákóczi-harang. A szabadságharc bukása után Püspökladány kincstári birtok lett, majd a 19. század elején az udvar József nádornak adományozta. A települést 1901-ig Püspök-Ladányként említik, a mai névhasználata ezen időponttól él. A középkorban Püspökladány nem volt számottevő település. Népessége évszázadokon át elmaradt a szomszédos Nádudvarétól vagy Kabától. A korabeli népszámlálások szerint 1552-ben 645 fő, 1594-ben 1.300 fő, 1725-ben 1.190 fő, a II. József korában végzett első magyarországi népszámláláskor pedig 2.454 fő lakosa lehetett Püspökladánynak.

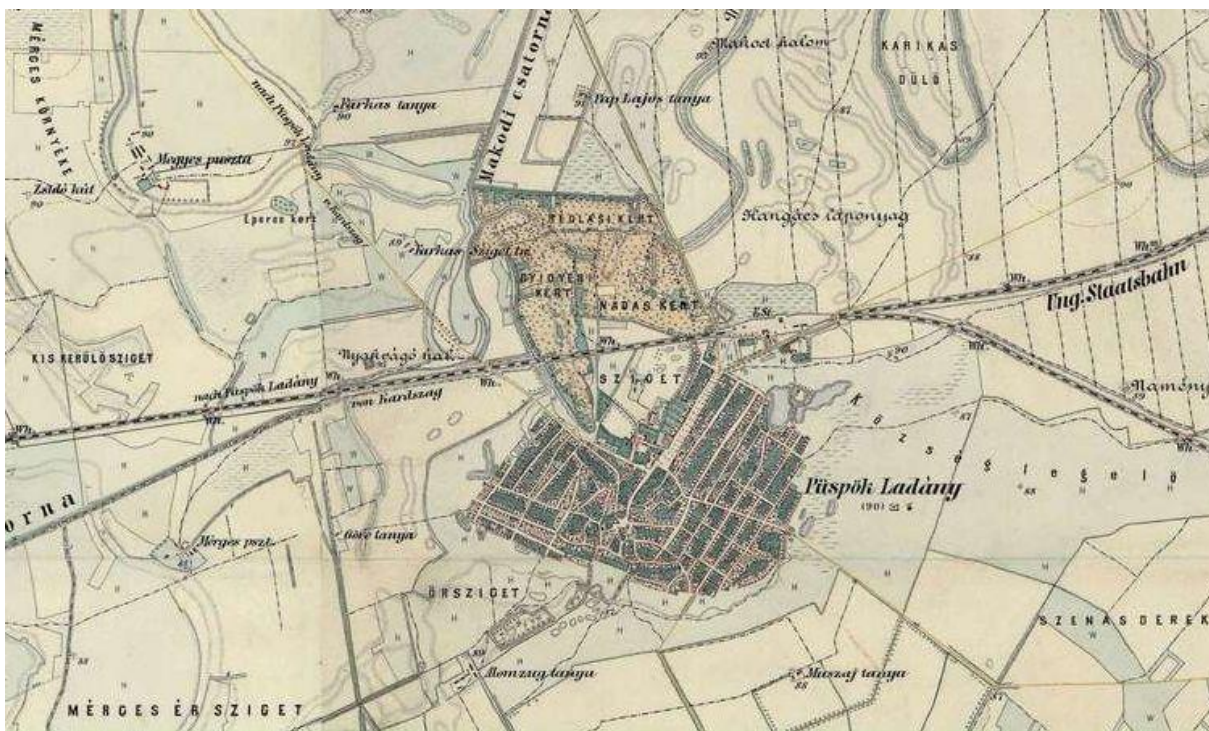
Első katonai felmérés (1763-87) - Forrás: mapire.eu/hu

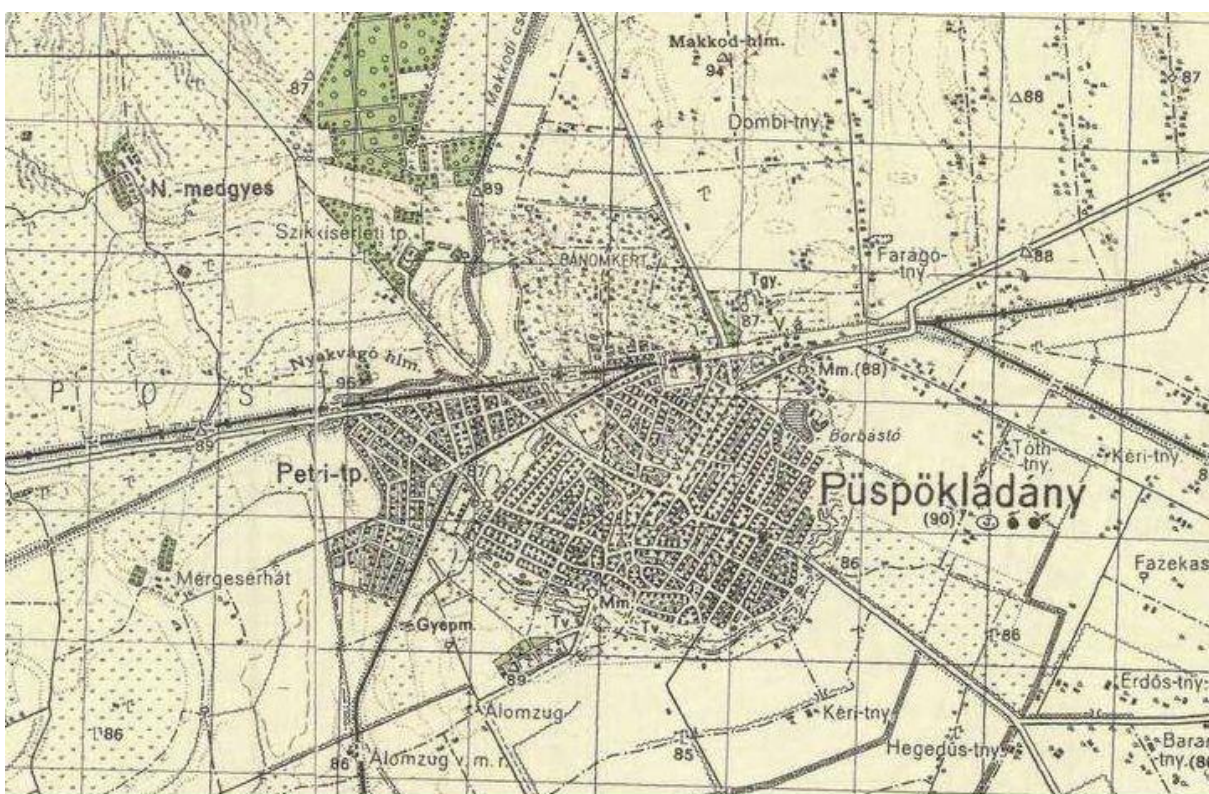

A város fejlődése a 19. század második feléig igen lassú volt, hiszen a település többször elpusztult és benépesült. Az első lakott részek 1554-ben a törökök betörésekor elpusztultak. Ennek ellenére 1558-ban már Dél-Szabolcs vármegye legnépesebb települése volt, de újra elpusztult, és csak az 1600-as évek elején népesült be újra. A 17. század végétől a források Ladányt oppidumnak, azaz mezővárosnak nevezik, bár a mezővárosi rangot jelentő vásártartási jogot csak 1847-ben kapta meg. Püspökladány az 1876-os megyerendezésig a nagy kiterjedésű Szabolcs vármegye délnyugati végén feküdt annak utolsó településeként, ekkor átcsatolták az újonnan létrehozott Hajdú vármegyéhez.

Harmadik katonai felmérés (1869-87) - Forrás: mapire.eu/hu

Magyarország katonai felmérése (1941) - Forrás: mapire.eu/hu

Az 1950-es megyerendezés során az akkor létrejött Hajdú-Bihar megyéhez került. 1930-ban a Hajdú vármegye déli felén fekvő községeket magába foglaló Hajdúszoboszlói járás székhelyét Püspökladányra helyezték, és nevét Püspökladányi járásra változtatták, és ez így maradt a

járások megszüntetéséig, 1983 végéig. 1984. január 1-jével Püspökladányt városi jogú nagyközséggé, majd 1986-ban várossá nyilvánították. (Forrás: Wikipedia)

A város fejlődésében jelentős szerepet játszott az az időszak, amikor a XIX. század utolsó évtizedeiben a nagy folyó- és vízszabályozási munka eredményei megmutatkoztak. Ráadásul ez egybeesett a közlekedés fejlesztésével is, ez az együttthatás pedig komoly lendületet adott a település fejlődésének. Püspökladányon haladt át a Budapest-Debrecen, illetve a Budapest-Nagyvárad közötti vasútvonal, ezáltal a város közlekedési csomóponttá vált, és bekerült az ország vérkeringésébe. A közlekedés és az ipar fejlődése ellenére a város agrárjellegű település maradt. A második világháború után kiépült a városi típusú intézményrendszer, fejlődött az infrastruktúra, és érezhetően megnőtt a település vonzáskörzete. A település 1986-ban kapott városi rangot. A település rendezett, gondozott, az infrastruktúra teljes körű. A városi rang elnyerése nem hozott hatalmas változást a településen élők életébe, ugyanis a fejlődés már előtte megindult, és utána sem állt meg. A várossá válás leginkább szociológiai szempontból volt jelentős, s így a lakosságot nagyobb összefogásra, cselekvésre ösztönözte. A népesség a 2000-es években érte el az eddigi maximumát. Az akkor több mint 16 ezer fős város a természetes fogyás és elvándorlás hatására 2010-es években kissé csökkent, napjainkban azonban ismét növekedés tapasztalható. A rendszerváltás után kiépült intézményrendszere, infrastruktúrája és szolgáltatásai révén méltán vált a Nagy-Sárrét egyik központi településévé.

A település történelméből és a kultúra fejlődéséből valamint a birtokviszonyok és a társadalmi fejlődés során kialakult hagyományok, motívumokban tükröződnek, különböző építészeti megoldásokhoz vezetnek. A különböző korok keveredése, átfedése is hordoz magában olyan megoldásokat, melyben felfedezhetünk szépséget és megővandót. A helyi értékek közt megtalálhatók, azok, amik valamely formában a régi hagyományokat és a népi illetve a valamilyen meghatározható építészeti stílust képviselő épületeket, építményeket, utcaképeket, településrészeket, esetleg jellegzetes kerítéseket, tornácokat, oszlopokat, ablakokat, górékat jelentik.

1.14.6.2. RÉGÉSZETI TERÜLET, VÉDETT RÉGÉSZETI TERÜLET, RÉGÉSZETI ÉRDEKŰ TERÜLET

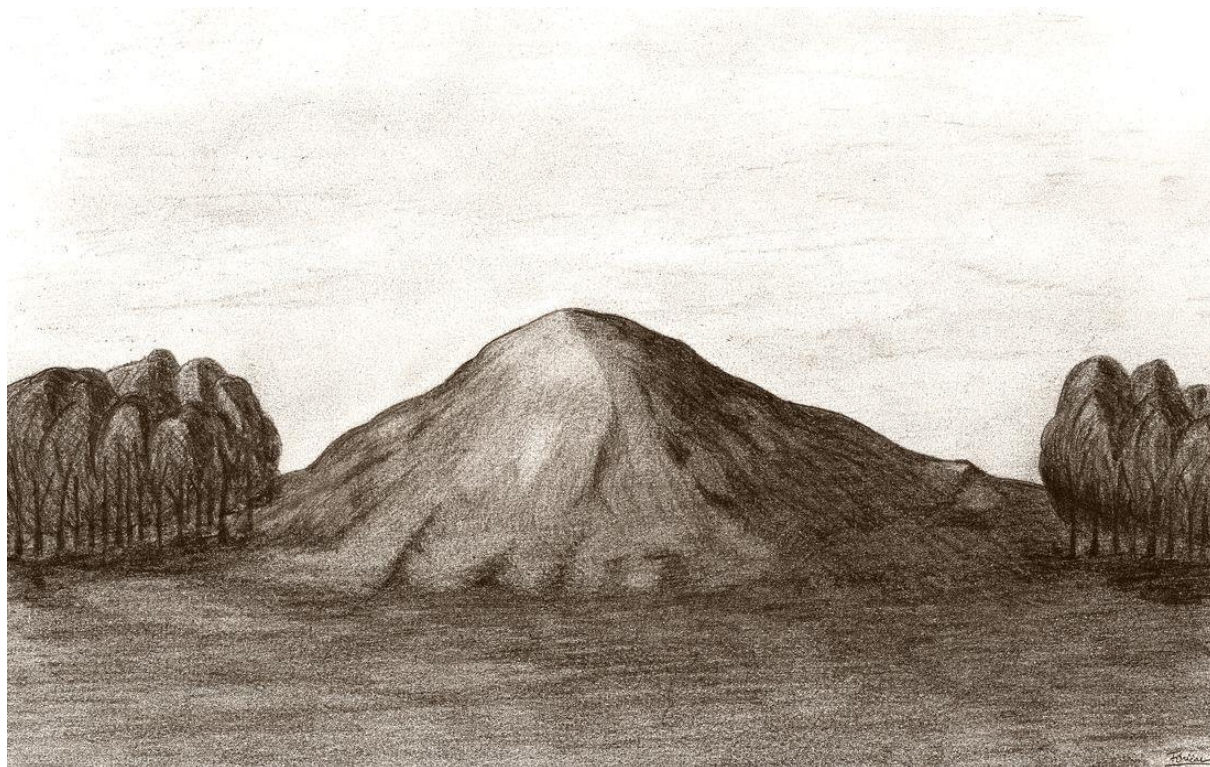
Püspökladány területe már időszámításunk előtt is lakott hely volt, erről tanúskodnak a város közelében végzett ásatások. Különböző leletek bizonyítják a hely lakottságát a népvándorlás, majd a honfoglalás idején és az Árpád-korban is. Ennek ellenére a település keletkezésének ideje nem határozható meg pontosan, ez feltehetően a X-XI. századra tehető.

Püspökladány közigazgatási területén több kunhalom is fellelhető. A kunhalmok típusainak meghatározása során különbséget kell tennünk a települési és a temetkezési halmok között. Az előbbiek a tellek (lakódombok), melyek a több évszázadon keresztül egy helyben lakó közösségek épülettörmelékeinek rétegeiből folyamatosan emelkedő halmokat jelenti, míg a temetkezési halom (a kurgán) tényleges sírhalmot jelent, melyeket a népnyelv tévesen kunhalomnak nevezett el. Ezeknek ugyanis nincs köze a kunokhoz, hiszen használatuk, keletkezésük ideje jóval korábbi, mint a kunok betelepődése, bár Belső-ázsiai őshazájukban időnként ők maguk is alkalmazták e temetkezési formát.

Püspökladány régészeti kincseinek egyik legfontosabb lelőhelye a Kincses-domb, korábbi nevén Nyakvágó-szék (halom), amelyet a 4-es számú főút 1969-ben történő építési munkálatai során tártak fel. A munkálatokhoz szükséges földet a Kincses-dombból igyekeztek kinyerni a kivitelezők. A földkitermelés, illetve a domb lehordása során egy mesterséges járatra bukkantak a földgépek, s ekkor értesítették a Déri Múzeumot. A Múzeum munkatársának, M. Nepper Ibolya régésznek az irányításával végezték el a feltáró munkálatokat, 1969-70. években. Az ásatások során körülbelül 4000 éves katakomba sírokat tártak fel, melyek Európa-szerte egyedülállóak.

(Forrás: puspokladanyanno.hu)

Nyakvágó halom – Forrás: sarretikronika.hu

Jelentős leleteket tártak fel továbbá a Püspökladány-Eperjesvölgyi ásatások, amelyeket 1908-ban végeztek, valamint a Püspökladány-Göreparton folytatott feltárás. A Püspökladány Sárréti Csali-tanya lelőhelyet 2013-ban tárták fel, a lelőhelyen 3 ponton találtak érdekes leleteket. A Püspökladány-Eperjesvölgy X-XI. századi temetőjét szintén M. Nepper Ibolya, a Déri Múzeum régésze tárta fel 1977-82 között. A feltárt terület Püspökladány Eperlapos határrészében a Futak/Hamvas-ér mellett, az Eperjes halomtól a település felé eső terület. A köznépi temetőben 641 sírt találtak. 191 férfi, 163 nő, 256 esetben 22 év alatti fiatal és 31 meghatározhatatlan nemű csontvázat tártak fel. Uralkodó a NY-K irányú tájolás és koporsós temetkezések nyomát is feltártak. Olyan nagy kiterjedésű lelőhelyre bukkantak, amelyet valamikor a honfoglalás idején nyitottak, és László király uralkodásának végéig használtak.

Régészeti érdekű területek:

I. katonai felmérés térképe:

1. Kis-Liuk-halom: a 25329 lh-től K-re 667 m
2. Határ-laponyag: a 86987 lh-től ÉK-re 1105 m-re

II. katonai felmérés térképe:

3. 86803 lh-től É-ra fekvő két halom (548 és 950 m-re)

4. Deák-laponyag a Nagy Makkodi réttől délre és a 32498 lh-től ÉNy-ra
5. Böseney-domb a 89611 lh-től K-re 3200 m-re
6. Nagy-Kárásos a 89611 lh-től K-re 487 m-re
7. Köttös-halom a 32501 lh-től É-ra 50 m-re és K-re 113 m-re. A térképen két halom látszik, azonban csak az egyik halom azonosított (32501 – Borzas-halom)

III. katonai felmérés térképe:

8. 32497 lh-től K-re 951 m-re lévő kiemelkedés
9. 32497 lh-től ÉNy-ra 2351 m-re lévő halom
10. 32497 lh-től DNy-ra 267 m-re lévő kiemelkedés
11. Halom a Bojár telek kúttól DNy-ra
12. Halom a 90669lh-től DK-re 1286 m-re
13. Halom a 87951 lh-től K-re 506 m-re
14. Két halom a 85755 lh-től ÉNy-ra 422 m-re
15. Két halom a 42588 lh-től É-ra 400 és 663 m-re

A halmok belső rétegtani sajátosságairól és egyben a halmok funkciójáról fúrások, régészeti feltárások, illetve különféle bolygatások, elhordások során győződhetünk meg. A terület halmjai nagyrészt régészeti feltáratlanok. Egyedül a 4. sz. főút Püspökladányt kikerülő szakaszának építésekor tártak fel teljes egészében egy halmot, a Nyakvágó-halomot vagy Kincsesdombot (Püspökladány – Kincses-domb, 32460), melynek anyaga a vasúti felüljáró készítéséhez földnyerőhely volt. Ez a halom az építkezés miatt 1969-ben megsemmisült, de a feltáró munka során okkersíros temetkezés nyomait fedezték fel.

A közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során a tervezett beruházás által érintett területen 94 ismert (nyilvántartott) régészeti lelőhelyre utaló adatot gyűjtöttek:

Sz.	Azonosító	Leelőhely neve		Jelleg	Korszak
1	25331	Püspökladány	Kamara-erdő	Szórvány	Ismeretlen kor
2	32465	Püspökladány	Ürmös-hát	Bizonytalan	Őskor
3	32466	Püspökladány	Régi Nagymalom	Bizonytalan	Őskor
4	32503	Püspökladány	Görbe-hát	Település	Római császárkor (szarmata)
5	32504	Püspökladány	Temetődomb	Település	Római császárkor (szarmata), Árpád-kor
6	25329	Püspökladány	Sarló utca	Temető	Római császárkor (szarmata)
7	25330	Püspökladány	Eperjesvölgy	Település, temető	Római császárkor (szarmata), Árpád-kor
8	30452	Püspökladány	Rév-halom	Halom	Rézkor
9	30453	Püspökladány	Mérgezhalom	Halom	Rézkor
10	30568	Püspökladány	Rév-zug	Éremlelet	Késő középkor
11	32458	Püspökladány	Hangács-laponyag	Halom	Őskor
12	32459	Püspökladány	Petri telep	Bizonytalan	Ismeretlen kor
13	32460	Püspökladány	Kincses-domb	Halom, szórványlelet	Késő rézkor, török kor
14	32461	Püspökladány	Kettős-halom	Halom	Őskor

15	32462	Püspökladány	Görepart	Település, temető	Őskor, római császárkor (szarmata)
16	32463	Püspökladány	Meggyes-tanya	Raktárlelet	Vaskor – kora vaskor
17	32464	Püspökladány	Közép-hát	Raktárlelet	Bronzkor
18	32492	Püspökladány	Szöke-sziget	Temető	Középkor
19	32493	Püspökladány	Köztemető	Temető, templom	Árpád-kor
20	32494	Püspökladány	Köztemető, Árpád-kori település	Település	Árpád-kor
21	32496	Püspökladány	Szél utca 13.	Sír	Avar kor
22	32497	Püspökladány	Bojár-halom	Halom	Őskor
23	32498	Püspökladány	Makkod-halom	Halom	Őskor
24	32499	Püspökladány	Várad-halom	Halom	Őskor
25	32500	Püspökladány	Namény-laponyag	Halom	Őskor
26	32501	Püspökladány	Borzas-halom	Halom	Őskor
27	32502	Püspökladány	Eperjes-halom	Halom	Őskor
28	34141	Püspökladány	Református templom	Templom	Késő középkor
29	42586	Püspökladány	Sas-halom	Halom	Késő rézkor
30	42587	Püspökladány	Eperjes-halom	Halom	Késő rézkor
31	42588	Püspökladány	Vasút-dűlő I.	Település	Újkőkör, Gáva-kultúra, kelta, római császárkor (szarmata)
32	42589	Püspökladány	Vasút-dűlő II.	Település	Újkőkör, kelta, római császárkor (szarmata)
33	42590	Püspökladány	Kistag	Település, temető	Bronzkor, római császárkor (szarmata), Árpád-kor, török kor, késő középkor, Gepida
34	42591	Püspökladány	K-IX-8. sz. csatorna térsége	Település	Késő középkor, török kor
35	42592	Püspökladány	Huszonnyolcas	Település	Őskor, római császárkor (szarmata)
36	42593	Püspökladány	Eperjes-völgy II.	Temető	Honfoglalás kor, kora Árpád-kor
37	43892	Püspökladány	Farkas-sziget	Település	Őskor
38	54590	Püspökladány	Kis-Ürmös-hát I.	Település	Római császárkor (szarmata)
39	54591	Püspökladány	Kis-Ürmös-hát II.	Település	Őskor
40	56398	Püspökladány	Nyolcadik-dűlő	Település	Római császárkor (szarmata)
41	59019	Püspökladány	Vasút-dűlő III.	Település	Újkőkör, őskor, római császárkor (szarmata), késő középkor
42	59020	Püspökladány	Vasút-dűlő IV.	Település	Bronzkor
43	59215	Püspökladány	Nagy-Sőre föld	Település	Középkor
44	61362	Püspökladány	Eperjes-lapos	Település	Őskor, római császárkor (szarmata)
45	68439	Püspökladány	Makkod-halmi-dűlő	Település	Őskor
46	72213	Püspökladány	Mérges-ér-hát I.	Szórványlelet	Népvándorláskor
47	72215	Püspökladány	Mérges-ér-hát II.	Szórványlelet	Őskor
48	72217	Püspökladány	Mérges-ér-hát III.	Település	Bronzkor, Árpád-kor
49	72219	Püspökladány	Mérges-ér-hát IV.	Település	Újkőkör, bronzkor, vaskor, római császárkor (szarmata), avar kor, Árpád-kor, késő középkor
50	72221	Püspökladány	Mérges-ér-hát V.	Település	Újkőkör, bronzkor, Árpád-kor, késő középkor
51	72223	Püspökladány	Mérges-ér-hát VI.	Település	Újkőkör, bronzkor, kelta, római császárkor (szarmata), Árpád-kor, késő középkor
52	73527	Püspökladány	Kettős-ér-sziget 1.	Település	Újkőkör, bronzkor
53	73529	Püspökladány	Kettős-ér-sziget 2.	Település	Újkőkör

54	73531	Püspökladány	Kettős-ér-sziget 3.	Település	Újkőkor (AVK), római császárkor (szarmata)
55	73533	Püspökladány	Kettős-ér-sziget 4.	Település	Újkőkor
56	73535	Püspökladány	Alsó-kővágói-csatorna part 1.	Település	Őskor, késő középkor/kora újkor
57	73537	Püspökladány	Alsó-kővágói-csatorna part 2.	Település	Vaskor, bronzkor, római császárkor (szarmata), késő középkor/kora újkor
58	73539	Püspökladány	Közép-hát	Település	Őskor, Római császárkor (szarmata), avar kor
59	73541	Püspökladány	Szöke-sziget 1.	Település	Újkőkor
60	73543	Püspökladány	Szöke-sziget 2.	Település	Újkőkor, Római császárkor (szarmata)
61	73545	Püspökladány	Nagy-tőke-dűlő	Település	Újkőkor, Római császárkor (szarmata), késő középkor/kora újkor
62	73547	Püspökladány	Gatály	Település	Őskor, Római császárkor (szarmata), kora újkor
63	73549	Püspökladány	Püspökladány	Település	Vaskor, Római császárkor (szarmata), avar kor, kora újkor
64	73781	Püspökladány	Nádas-kert	Település	Bronzkor, Árpád-kor
65	73783	Püspökladány	Tűzép dél	Település	Őskor
66	73785	Püspökladány	Papp-tanya	Település	Újkőkor, vaskor
67	73789	Püspökladány	4-es főút lekötő	Település	Őskor, középkor
68	73791	Püspökladány	Vasút-köz	Település	Római császárkor (szarmata), avar kor, késő középkor
69	73793	Püspökladány	Vasút dél	Település	Késő középkor
70	73795	Püspökladány	Kistag II.	Település	Újkőkor, Római császárkor (szarmata)
71	73797	Püspökladány	Kistag, Kisfenék	Település	Késő középkor
72	75305	Püspökladány	Nyakvágó szék	Település	Újkőkor, késő középkor/kora újkor
73	75307	Püspökladány	Hegedüs-hát	Település	Őskor, késő középkor
74	75915	Püspökladány	Görepart, Derítő	Település	Őskor, Római császárkor (szarmata), Árpád-kor
75	66955	Püspökladány	Nagy Kerek tisztás	Település	Ismeretlen kor
76	84479	Püspökladány	Gyigyeri- Kert	Település	Őskor
77	85587	Püspökladány	Bánomkert	Település	Őskor, Római császárkor (szarmata), Árpád-kor
78	85755	Püspökladány	Nagy Fehér-Tó-dűlő	Település, temető	Újkőkor, Római császárkor (szarmata)
79	85757	Püspökladány	Ürmőshát Vasúti Megállótól Délre	Település, temető	Római császárkor (szarmata)
80	86803	Püspökladány	Hatos, Kerülő-ér Ny	Település	Római császárkor (szarmata)
81	86985	Püspökladány	Kis-Dögös, I. halom	Sír	Őskor
82	86987	Püspökladány	Kis-Dögös, II. halom	Sír	Őskor
83	86989	Püspökladány	Kis-Dögös, III. halom	Sír	Őskor
84	86991	Püspökladány	Kis-Dögös, IV. halom	Sír	Őskor
85	86993	Püspökladány	Kis-Dögös, V. halom	Sír	Őskor
86	87945	Püspökladány	Kővágó-dűlő 1.	Település	Őskor
87	87947	Püspökladány	Kővágó-dűlő 2.	Település	Újkőkor, késő középkor
88	87949	Püspökladány	Csala-dűlő	Település	Őskor, újkor
89	87951	Püspökladány	Alsó-Futak-csatorna	Település	Őskor, Római császárkor (szarmata), középkor
90	89611	Püspökladány	Bánfi-dűlő	Település	Újkőkor (AVK)

91	89715	Püspökladány	Zódonyi szivattyúház	Település	Újkőkor, Római császárkor (szarmata)
92	89717	Püspökladány	Bánfi-dűlő Észak	Település	Újkőkor
93	89719	Püspökladány	Sárándi-tanya	Település	Újkőkor
94	90669	Püspökladány	Hídláb-tanya kelet	Település	Otomány-kultúra, Római császárkor (szarmata), Árpád-kor

A vizsgált területen korábban folytatott, lényeges régészeti munkálatok:

- A terület első ásatása Zoltai Lajos nevéhez fűződik, aki Püspökladány-Eperjesvölgyben folytatott ásatást 1908-ban.⁵ Zoltai eredményeire hagyatkozva M. Nepper Ibolya kezdeményezte az Eperjesvölgyben ásatást 1977-ben, amit tovább folytatott 1982-ig. Az eredmény 637 sír lett, melynek tudományos feldolgozását 2002-ben egy két kötetes könyv részeként M. Nepper Ibolya közölte. A területen szarmata, honfoglalás kori és kora Árpád-kori temető került napvilágra.
  - Püspökladány, Eperjes-halom nevű lelőhelyen 1927-ben volt egy rövidebb feltárás.
  - Püspökladány Rév-zug lelőhelyről XVI. századi éremlelet ajándékozás útján került a Déri Múzeum gyűjteményébe 1935-ben.
  - 1969-ben M. Nepper Ibolya ásatást folytatott Püspökladány – Kincses-domb lelőhelyen.
  - 1973-ban M. Nepper Ibolya Püspökladány – Görepart, Derítő lelőhelyen folytatott ásatásán őskori település nyomaira bukkant. Az említett lelőhelyen 2013-ban Hullám Dénes próbaásatást végzett, ahol a pozitív eredmény miatt 2014-ben megelőző feltárást is folytatott. A lelőhelyen őskori, római császárkori (szarmata) és Árpád-kori település nyomai kerültek elő.
  - 1986-ban Sz. Máthé Márta Püspökladány-Szőke-szigeten folytatott ásatást, mely során egy középkori temető került elő.
  - Szintén 1986-ban M. Nepper Ibolya Püspökladány-Köztemető lelőhelyen feltárás során Árpád-kori temetőrészletet kutatott.
- Püspökladány, Nagy-Sőre-föld nevű lelőhelyen 2008-ban a Déri Múzeum munkatársa, Szabó László végzett terepbejárást.
- Püspökladány – Vasút-dűlő III.: D. Szabó László 2008-ban terepbejárás során újkőkori,

őskori, szarmata és késő középkori telepjelenségeket azonosított. A 4. számú főút Hajdú-Bihar megyei szakaszának rehabilitációja kapcsán 2010 augusztusában D. Szabó László megelőző feltárása során 22 őskori jelenséget tárt fel.

- 2008-ban az M4-es gyorsforgalmi út Fegyvernek-Püspökladány közötti szakasz Hajdú-Bihar megyét érintő négy nyomvonal-változatra vonatkozó előzetes kockázatelemző örökségvédelmi (régészeti) hatástanulmányt készített a Déri Múzeum.

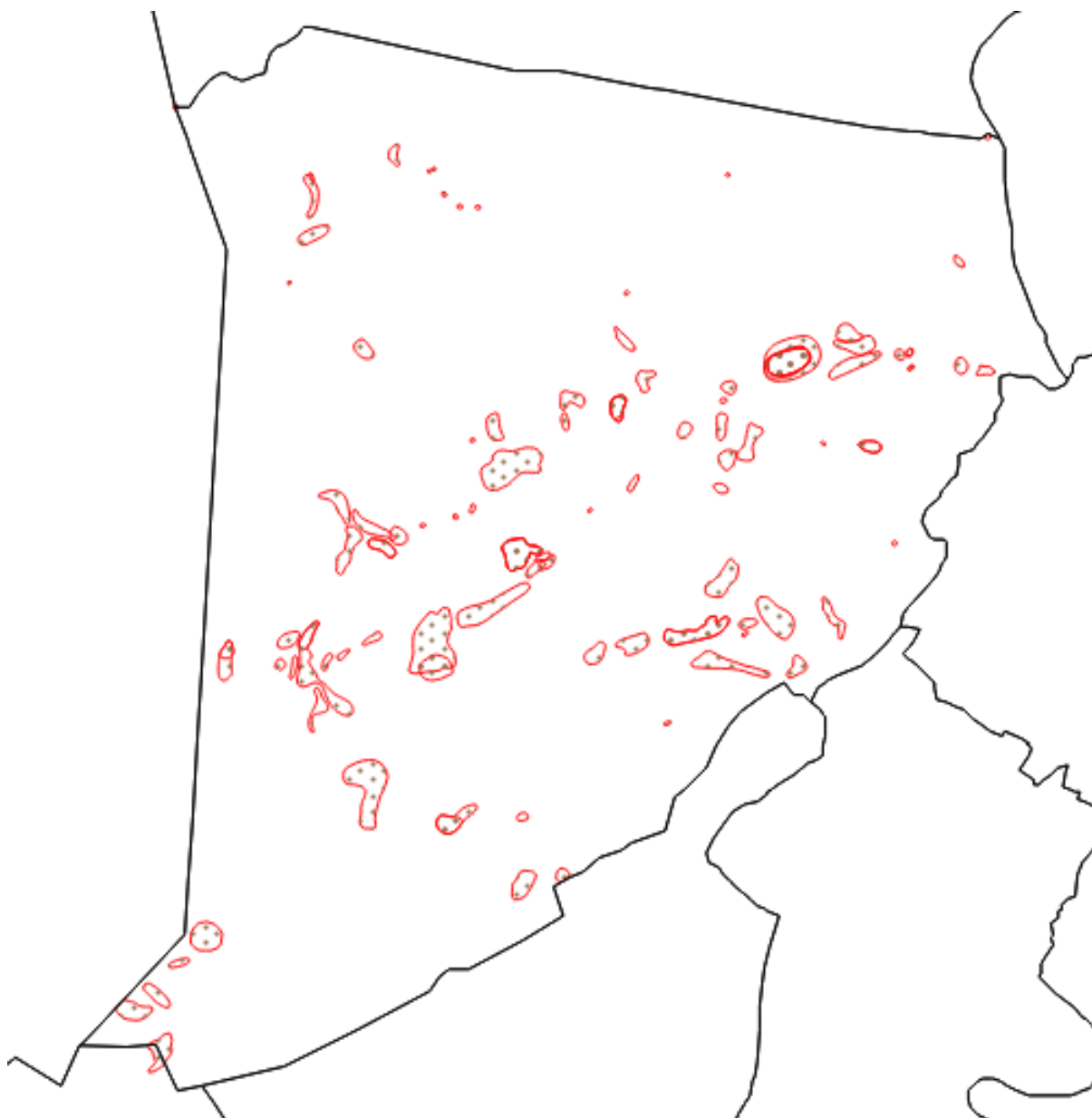
- 2010-ben a Püspökladány város területrendezési tervében szereplő 1.; 3.; 7.; 12.; 13. (Gksz); 14.; 19. számokkal határolt területekre és a 2. számú terület keleti részére vonatkozó örökségvédelmi (régészeti) hatástanulmányhoz kapcsolódó terepbejárást végzett Bocsi Zsófia és Szilágyi Krisztián Antal régészek, valamint Csutak Tünde és Tóth Mihályné régésztechnikusok.

- 2010-ben a Püspökladányt keletről elkerülő út (4. sz. főút és 42. sz. főút összekötése) örökségvédelmi (régészeti) hatástanulmány kapcsán Dani János, Márkus Gábor és Szabó László terepbejárást végeztek.

- 2014-ben az M4 autópálya Püspökladány – Berettyóújfalu közötti szakasz „A” nyomvonal- és betétváltozathoz készített a Déri Múzeum előzetes régészeti dokumentációt, melynek alapjául a nyomvonal terepbejárása szolgált. A „B” nyomvonal- és betétváltozathoz készült előzetes régészeti dokumentációt a Nemzeti Örökségvédelmi Központ készítette.

- 2014-ben a Kisújszállás(kiz) – Püspökladány(bez) Vasúti vonalszakasz átépítése nevű beruházás kapcsán Laczi Orsolya előzetes régészeti dokumentáció keretében próbafeltárást végzett Püspökladány – Nádas-kert lelőhelyen.

Püspökladány régészeti érintettsége

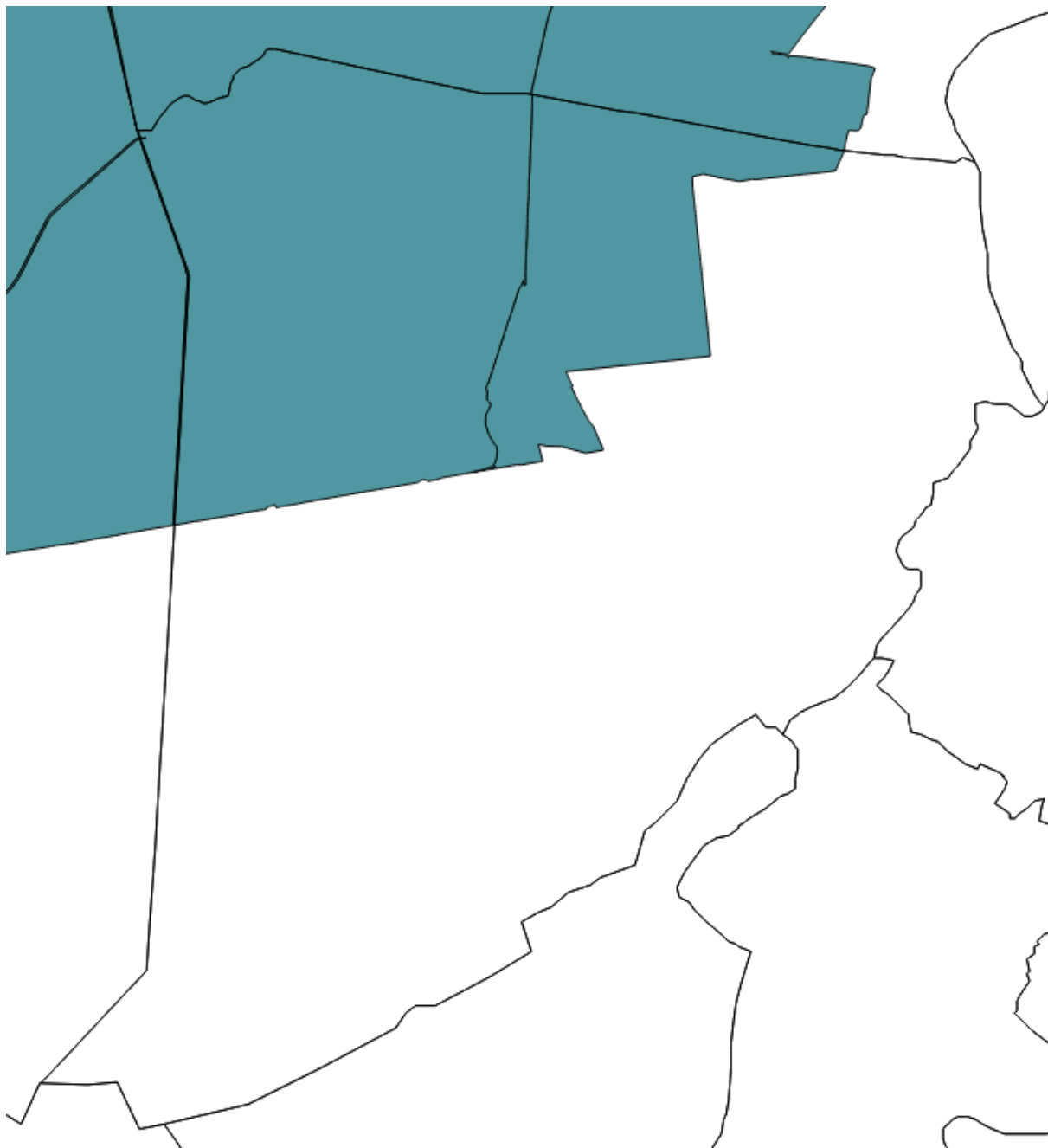
1.14.6.3. VÉDETT ÉPÍTETT KÖRNYEZET, A HELYI, EGYEDI ARCULATOT BIZTOSÍTÓ ÉPÍTÉSZETI JELLEMZŐK

A város önkormányzatának képviselő-testülete a településkép védelméről szóló rendeletét a 17/2017. (IX.29.) Ör. rendeletével hagyta jóvá. Ezt megelőzően készült el a helyi sajátosságokat és arculatot bemutató településképi arculati kézikönyv.

1.14.6.4. VILÁGÖRÖKSÉGI ÉS VILÁGÖRÖKSÉGI VÁROMÁNYOS TERÜLET

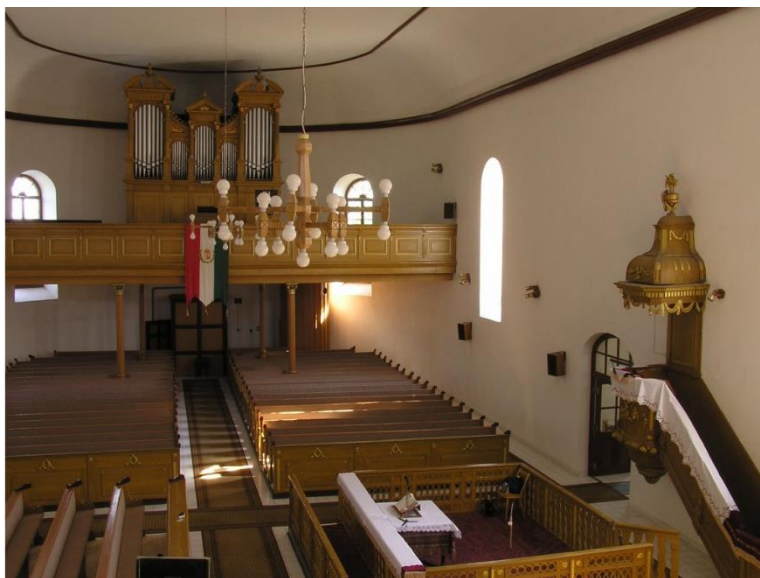
Püspökladány érintett világörökség és világörökségi várományos terület által. A város északkeleti részét érinti a Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta elnevezésű világörökségi helyszíne. A Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta, egy pásztortársadalmak által formált kultúrtáj, amely máig hordozza a több ezer éves hagyományos tájhasználat ép és látható nyomait, példázva egyúttal az ember és természet között harmonikus kapcsolatot. Ennek jelentőségét elismerve emelte a területet az UNESCO1999-ben a világörökségek sor

Hortobágyi Nemzeti Park – a Puszta világörökségi helyszín

1.14.6.5. MŰEMLÉK, MŰEMLÉKI EGYÜTTES

1. Református templom

A templom 1792-ben későbarokk stílusban épült fel. Püspökladányban 1840-ben tűzvész pusztított. E nagy pusztítás után 1859-ben a templomtornyot felújították, és tűzörségi figyelővel látták el. 1935-ben, 1974-ben és legutóbb 1992-től 2002-ig a templom teljes belső és külső részeinek felújítása történt meg. A templom egyhajós, síkmennyezetű. A templomhajó félköríves lezárással készült barokk jellegnek megfelelően. A templomhajó belő kiképzése, tagozása megegyezik a külső homlokzati megjelenéssel. A toronytest a templom északi falán épült. A torony végződésén már a copf stílus jegyei jelentkeznek. A tűzőri körüljárónál kialakított visszaugrás a választópárkányokkal osztott karcsú tornyot szépen tagolja. A templomtest kialakításánál, valamint a párkány tagozatok formálásánál még a barokk jelleg ismerhető fel. A negyedköríves sarok kiképzések, valamint a falpillérek felett kialakított golyvás főpárkányok a provinciális barokk stílust képviselik. A főpárkányok feletti csigavonalas oromfal csatlakozása a toronytesthez a karcsú tornyot még jobban kiemeli. Az utca tengelyébe állított templom kedvező városképet alkot a körülötte lévő parkkal.

(Forrás: hajduvidekiem.hu)

2. Római katolikus templom

Medgyaszay István műegyetemi tanár tervei szerint, Wagner József egri építész építette 1922-ben, egy lebontott magtár tégláiból. A templomot 1923 őszén szentelték fel Szent Péter és Pál apostolok tiszteletére. Oltárképét 1929-ben Mozárovics Z. festette. Különlegessége, hogy az oltárkép sgraffito szerű stílusban ábrázolja Szent Péter és Pál apostolokat. Ilyen stílusban készült a templom külső homlokzatán a „Hegyi beszéd” is. Sajnos a homlokzat csúcsa 1944-ben belövést kapott és a kép olyan súlyosan megsérült, hogy nem is állították helyre. A háborúban a magas torony is megsérült, egy későbbi vihar pedig úgy megroppantotta, hogy le kellett bontani. Az új torony hat méterrel alacsonyabb lett.

A templom orgonáját a pécsi Riegler cég építette. A szembemiséző oltár 1969-ben épült. Az 1980-as években történt meg a templom belső festésének megújítása. Ekkor kapott vörösréz borítást a torony, illetve új palát a tetőzet. 2000-ben kormányzati segítséggel valósulhatott meg az orgona felújítása, a tető javítása illetve újrafedése. Új ereszcsonnákat is kapott a templom, és elkészült a főbejárat előtti díszburkolat.

(Forrás: puspokladanyanno.hu)

3. Vasútállomás épülete

Püspökladány egyik legfőbb nevezetessége a műemlékszerűen felújított Vasútállomás épülete, mely több mint 100 éves. Az épület jellegzetes Tiszavidéki Vasúti felvételi épület. 1989-ben készült el eredeti helyreállítása. Az első magyar vasútvonal, az 1846-ban átadott Pest-Vác szakasz után 11 évvel már Püspökladányt is elérte a közforgalmú vasút, mely Debrecenbe tartott. Egy évvel később elkészült a Nagyváradra tartó pálya is. A Kelet-Magyarországon működő Tiszavidéki Vasúttársaság részére a bécsi tervezőiroda több változatú és méretű felvételi állomásépületet tervezett a település nagyságától függően. A ladányi épületet 1857 és 59 között építették romantikus stílusban, fűrészelt deszkaoromzattal, háromhajós, fából készült vágánycsarnokkal. Az állomásépületek között közepes méretűnek számító épület vágánycsarnokát a visszatérő tüzesetek miatt 1918-ban végleg lebontották. Az állomásépületet 1935-ben és 1989-ben is felújították. A tekintélyes, méltó épület többször is megihlette Krúdy Gyulát munkássága során.

4. Petőfi Sándor utca 17. lakóház épülete

Hitelesen idézi Püspökladány múltját egy eredeti állapotban felújított régi parasztház a Petőfi utcán. A ma lakó és alkotóházként hasznosított parasztház 1880 körül épült. A nádfedeles, hagyományosan háromosztatú ház oromzatán napsugaras díszítést találunk. A portát fűrészelt díszes utcai kerítés védi.

5. Szent Ágota-híd

A várostól északra található a Hortobágyi Nemzeti Park része az Ágota-pusztá, mely jellegzetes szíki növényekkel fogadja a látogatót. Ritka idegenforgalmi látványosság a Hortobágy-Berettyón átívelő műemlék fahíd a Szent Ágota-híd, melyet 1996-ban újíttak fel. A Szent Ágota-híd a Hortobágyon áthaladó "sót" egyik közlekedéstörténeti emléke. A kőlábas hídhöz a Farkasszigeti arborétum bejáratánál az észak felé haladó műúton jutunk el. Az Ágota-pusztára

vezető úton találjuk a ritkaságszámba menő műemlék fahidat, mely a Hortobágy-Berettyó csatornán ível át.

6. Fatelítőtelep, Kiss Ferenc u. 35

A MÁV FAVÉD Fatelítő üzemének század eleji, még ma is működő képes technológiának ad otthont. Az ipartelepen található telítő kazánok és épületük 2009-től műemlékvédelmi védettség alatt állnak.

Püspökladány országos jelentőségű műemlékeinek elhelyezkedése a város területén

1.14.6.6. - 1.14.6.7. MŰEMLÉKVÉDELEM SAJÁTOS TÁRGYAI, MŰEMLÉKI TERÜLET:

A város bel- és külterületén számos kunhalom található, leghíresebb a Boldogasszony-halom, melyen egy Árpád-kori kápolna maradványai láthatók. A püspökladányi Boldogasszony-halom és a rajta épült kápolna a "legendás csodatévő helyek, energiaközpontok" közé tartozik.

1.14.6.8. NEMZETI EMLÉKHELY

Püspökladány területén nincs nemzeti emlékhely.

1.14.6.9. HELYI VÉDELEM

A városban jelenleg nincs helyi védelem alatt álló épített érték.

Kiemelt helyi védelemre javasolt épületek:

1. Petőfi Sándor utca 9., általános iskola épülete
2. Városi rendőrkapitányság épülete
3. Bíróság Kossuth utca 30.
4. Karacs Ferenc Kollégium
5. a „nagyvárosháza”
6. A „zsidóiskola” Bocskai utca 21.
7. A „picula” ma Kereskedelmi és Hitelbank Zrt.
8. A „Gólyavár” Baross és a Rákóczi utca sarkán
9. Rákóczi utca 39. eklektikus lakóház

- 10. Rákóczi utca 14. lakóház
- 11. Kossuth utca 19.
- 12. Kossuth utca 28. múzeum épülete
- 13. Petőfi Sándor utca 24. Lakóház

Javasolt helyi területi védelem objektumai:

- 1. Rákóczi utca 12. Lakóház
- 2. Rákóczi utca 41. Lakóház
- 3. Kossuth utca 15. „cívís parasztház”
- 4. Kálvin téri általános iskola Kálvin tér 6.
- 5. Kálvin téri általános iskola Kálvin tér 3.
- 6. A katolikus iskola karcagi utca 35.
- 7. Petritelepi általános iskola karcagi utca 28.
- 8. Árpád utca 5. Lakóház
- 9. Kossuth utca 17.
- 10. Kálvin téri általános iskola Kálvin tér 8.
- 11. Nagysándor József utca 10. lakóház
- 12. Báthory Fejedelem utca 1. lakóház
- 13. Petőfi Sándor utca 19. lakóház
- 14. Vörösmarty utca 3. lakóház
- 15. Batthyány utca 27. Lelkészi lakás
- 16. Egészségügyi utógondozó épülete (Bajcsy Zsilinszky utca 7.)

Helyi értéket képviselő, de védelemre nem javasolt épületek:

- 1. Kolozsvári utca 16. Lakóház
- 2. Dózsa György utca 42. Lakóház
- 3. Toldi utca 37. Lakóház
- 4. Szondi utca 16. Lakóház
- 5. Jókai utca 45. Lakóház
- 6. Jókai utca 6. Lakóház
- 7. Wesselényi utca 27. Lakóház
- 8. Bem utca 10. Lakóház

9. Szondi utca 8. Lakóház
10. Báthory Fejedelem utca 49. Lakóház
11. Szondi utca 31. Lakóház
12. Szondi utca 33. Lakóház
13. Hajnal utca 22. Lakóház
14. Ék utca 13. Lakóház
15. Dorogi Márton utca 8. Lakóház
16. Nagysándor József utca 27. Lakóház
17. Esze tamás utca 105. Lakóház
18. Keleti sor 18. Lakóház

Helyi értékvédelmi kataszterbe felvett jellegzetes épületek:

1. Dózsa György utca 92. Lakóház
2. Petőfi Sándor utca 38. Lakóház
3. Arany János utca 215. Lakóház
4. Petri Pál utca 123. Lakóház
5. Mikes Kelemen utca 10. Lakóház
6. Petri Pál utca 173. Lakóház
7. Petri Pál utca 119. Lakóház
8. Bercsényi utca 35. Lakóház
9. Dózsa György utca 82. Lakóház
10. Zrínyi utca 22. Lakóház
11. Bercsényi utca 19. Lakóház
12. Báthory Fejedelem utca 30. Lakóház
13. Petri Pál utca 103. Lakóház

A város helyi természetvédelmi rendeletében két külterületi facsoportot - a Hosszuháti mezővédő erdősávot és a Kocsányostölgyek Püspökladányban Hamvas csatornánál elnevezésű facsoportot védi. Viszont fontos megemlíteni a Rákóczi út menti fasort, mely a településre érkezők részére nyújt meghatározó településképi látványt.

1.14.7. AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET KONFLIKTUSAI, PROBLÉMÁI:

A központot alkotó építészeti alkotások és az azokat övező növényzet részben tervezett, távlati fejlesztésre vonatkozó elhatározások nem születtek.

Az ipari park már kiépült elemeinek tájba illesztése nem megoldott. Ennek megoldását az önkormányzatnak szükséges sürgetnie.

1.15. Közlekedés

1.15.1. HÁLÓZATOK ÉS HÁLÓZATI KAPCSOLATOK

Püspökladány mind a közúti, mind a vasúti közlekedés vonatkozásában jelentős csomópont. Közúton Budapest, illetve Debrecen felől a 4-es számú főúton közelíthető meg; Nagyvárad, Berettyóújfalu felől pedig a 42-es főúton, amely a városból az ártándi határátkelőhöz vezet. Ezen főúthálózati elemeken kívül közúton a környező településekkel északi irányban, Nádudvar - Hajdúszoboszló felé, délnyugati irányban pedig Szerep - Sárrétudvari összekötő utakon áll még kapcsolatban.

Vasúton a város a MÁV 100-as számú (Budapest-Szolnok–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony-vasútvonal), a 101-es számú (Püspökladány–Biharkeresztes-vasútvonal) és a 128-as számú (Békéscsaba–Kötegyán–Vésztő–Püspökladány-vasútvonal) vonalán érhető el.

A vasútállomásról a Hajdú Volán járatai az alábbi célállomások felé biztosítanak kapcsolatot: Berettyóújfalu, Biharnagybajom, Bihartorda, Földes, Nádudvar, Nagyrábé, Sárrétudvari, Szerep.

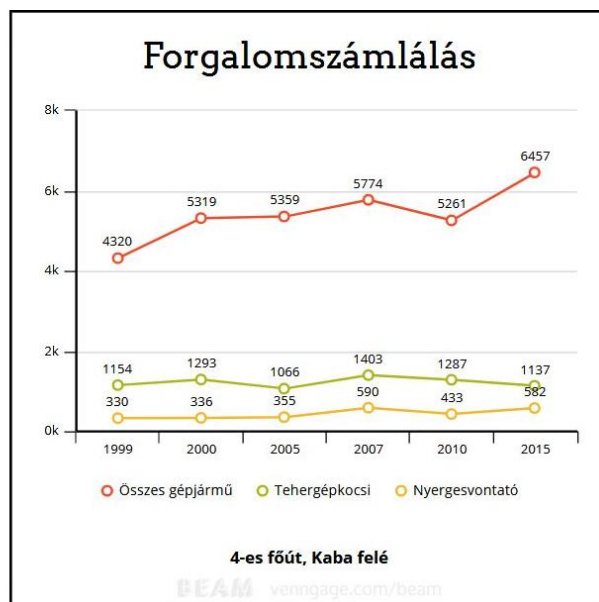
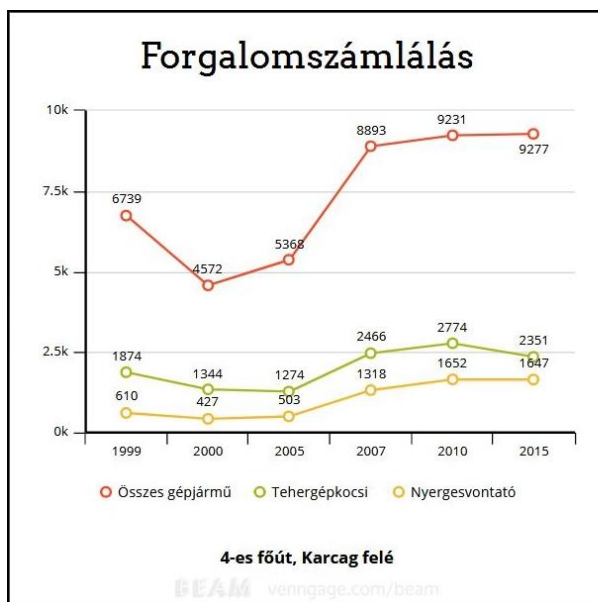
1.15.2. KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

Püspökladány közúthálózatának fő elemei az országos hálózatnak a településen átvezető szakaszaival jelentős részben egybeesnek. A fontosabb városi főutak, főbb gyűjtőutak önkormányzati kezelésben vannak. Az úthálózat alkalmazkodik a földrajzi adottságokhoz (például a vasúthálózathoz). A város területének jelentős részén a lakóutak szabályos alakzatban épültek, elrendezésük a fő- és gyűjtőutak mentén nagyjából párhuzamos és merőleges.

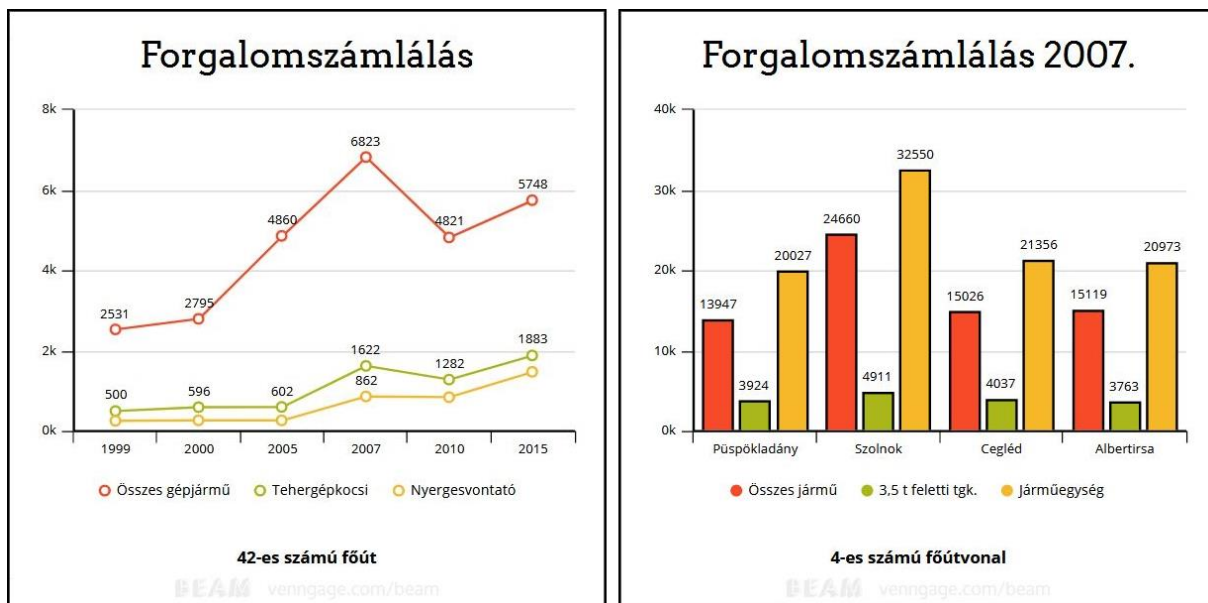
Az utak forgalmát a csomópontokban közúti jelzőtáblák és útburkolati jelek megfelelően szabályozzák. A városban jelzőlámpás forgalomirányítás működik a 42-es főút öt csomópontjában, további három csomópontban pedig körforgalom segíti a balesetmentes és gördülékeny közlekedést.

A városközpontot a jelentős átmenő teherforgalommal rendelkező 42-es főút szeli ketté, ennek függvényében megállapítható, hogy a város belső területeit terhelő zaj- és levegőszennyezésért nem a helyben keletkező tehergépkocsi-forgalom a felelős.

Ahogy több más települést, úgy Püspökladányt is kifejezetten hátrányosan érinti a 4-es számú főút fejlesztésének csúszása. A forgalomszámlálási adatok arról tanúskodnak, hogy 2007-ben Románia és Bulgária Európai Unióhoz való csatlakozása jelentősen megnövelte mind a 4-es, mind pedig a 42-es főút forgalmát.

Jelentősen árnyalja a helyzetet, hogy 2000 és 2006 között a központilag végzett forgalomszámlálás módszertana nem mindig a tényleges számlálást, hanem az úgynevezett „felszorzást” alkalmazta, így a valódi forgalmi adatok rejtve maradtak a szakemberek előtt. Miután 2007 júniusában a Minisztérium újabb és valós forgalomszámlálást rendelt el, bebizonyosodott, hogy a 4-es főúton Püspökladánytól Albertirsákig autópálya nagyságrendű forgalom halad. (Lásd: Forgalomszámlálás 2007. című ábra.)

1.15.3. KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS

A **vasúti közösségi közlekedés** tekintetében jelentős múltra tekinthet vissza a település. Püspökladányban jött létre a Tiszántúl elő vasúti csomópontja. A Tiszavidéki Vasúttársaság 1857-ben adta át Szolnok-Püspökladány-Debrecen elsőrendű vasútvonalat, amelyből Püspökladányból ágaztatta ki az egy évvel később átadott Püspökladány-Berettyóújfalu-Biharkeresztes-Nagyvárad vasútvonalat.

A 100-as számú vasútvonal Budapestet köti össze a záhonyi határátkelővel és csomóponttal, érintve Magyarország második legnagyobb városát, Debrecenét. A vasútvonal kelet-nyugati irányban szeli át az ország keleti felét.

A 101-es számú vasútvonal a 100-as számú vasútvonalból ágazik ki Nagyvárad, Kolozsvár (Románia) felé, Biharkeresztesnél lépve át az országhatárt. A vasútvonal funkciója a helyi áru- és utasforgalom, valamint az átmenő személy- és teherforgalom lebonyolítása.

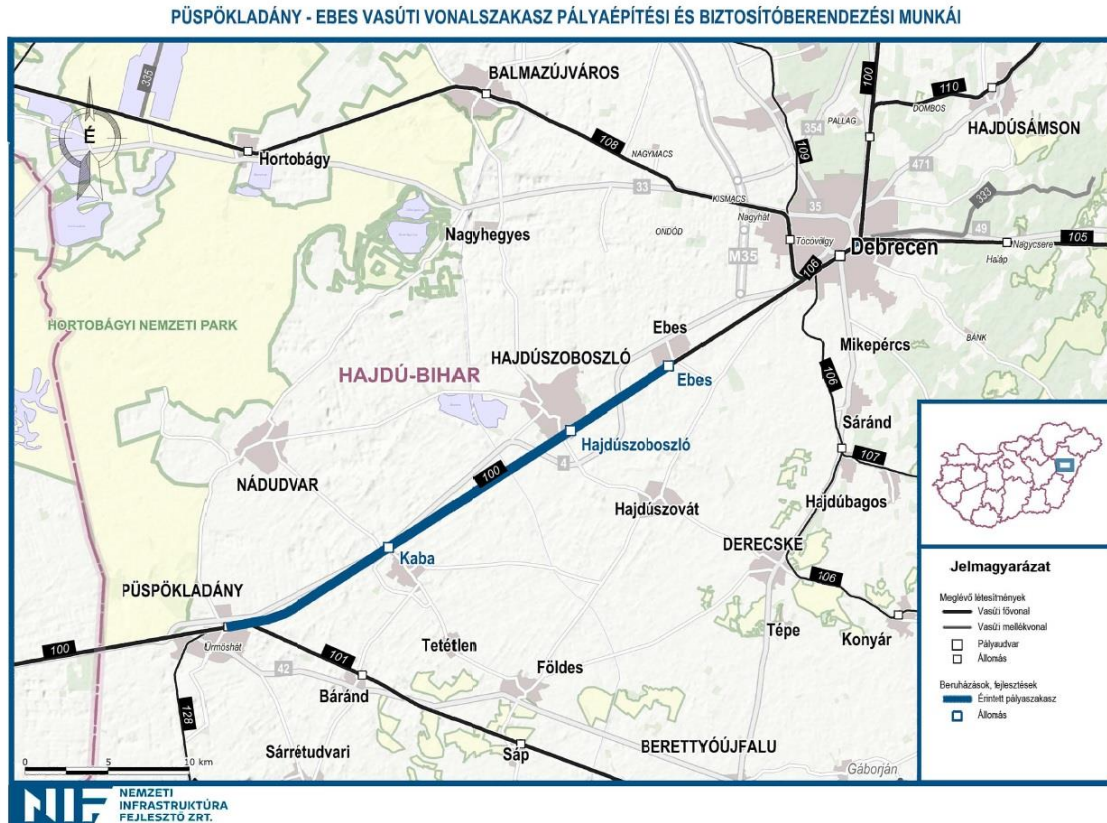
A 128-as számú vasútvonal végig egyvágányú, dízel vontatású. A „regionális vasúti pálya” besorolású vasútvonal Békés megye észak-keleti és Hajdú-Bihar megye dél-nyugati részét köti össze Püspökladánnyal, funkciója a helyi áru- és utasforgalom lebonyolítása.

Püspökladány területén egy vasútállomás (Püspökladány állomás) és két megállóhely (Püspökladány-Vásártér és Ürmöshát megállóhelyek) található, az utóbbi két szolgálati hely a 128-as számú vasútvonalon helyezkedik el, míg Püspökladány állomást mindhárom vasútvonal érinti.

Püspökladány állomáson egy átlagos munkanapon a 2014/2015. évi menetrend alapján 127 személyszállító vonat áll meg. Az állomáson az állomást érintő valamennyi személyszállító vonat megáll. Az állomást napi 4 pár nemzetközi vonat érinti: a Debrecen – Bécs viszonylatú HORTOBÁGY EC, a Budapest – Püspökladány – Brassó viszonylatú HARGITA és CORONA IC, valamint a Budapest – Kijev viszonylatú LATORCA IC.

2017 augusztusában megkezdődött a debreceni vasútvonal Püspökladány és Ebes közötti szakaszának korszerűsítése. A már felújított Szajol-Püspökladány vonalszakasz folytatásaként, a Püspökladány-Debrecen korszerűsítés első ütemében valósulnak meg a Püspökladány-Ebes vasúti vonalszakasz pályaépítési és biztosítóberendezés tervezési és kivitelezési munkái. A beruházás során 31,25 km hosszon 160 km/h sebességű és 225 kN tengelyterhelésű közlekedésre alkalmas, kétvágányú pálya épül át a szükséges közműkiváltások elvégzésével.

A teljes projekt 2020 nyarára Kaba és Hajdúszoboszló állomások vágányhálózatának és környezetének megújításával zárul.

A Püspökladány-Ebes közötti 32 km hosszú, kétvágányú villamosított vonalszakaszának átépítésével emelkedik a vasúti szolgáltatás színvonala, korszerű vasúti létesítmények szolgálják ki az utazóközönséget 2020 őszétől Püspökladány és Ebes között. A fejlesztés a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium megbízásából, a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. beruházásában uniós forrásból valósul meg.

Az autóbuszos közösségi közlekedést tekintve a Hajdú Volán Zrt. a legjelentősebb szolgáltató, a Püspökladányt érintő helyközi autóbusz-közlekedési szolgáltatást ez a nagy múltú cég látja el. A város a regionális központot jelentő Debrecen felé közvetlen járatokkal rendelkezik, naponta 80 járat indul a megyeszékhely felé. Az autóbuszjáratok menetideje 25 és 33 perc közé esik. Ugyancsak jelentős az autóbusz-forgalom Miskolc irányába, a borsodi megyeszékhelyre naponta 19 járat indul, a menetidő 1 óra 35 perc és 1 óra 43 perc közé esik.

Püspökladány és környéke autóbusz-hálózatát tekintve megállapítható, hogy a hálózati lefedettség néhány összekötő út kivételével lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden környező település elérhető.

A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást a SZIA 2000 Bt. biztosítja. A helyi autóbusz-hálózat valamennyi városrészt eléri. A SZIA 2000 Bt. szolgáltatási feladatait a Püspökladány Város Önkormányzatával 2014. június 19-én megkötött, 2014. július 01-től 2019. június 30-ig

szóló Közszolgáltatási Szerződés határozza meg. A szerződés értelmében a társaság kizárólagos joggal látja el Püspökladány város közigazgatási területén a helyi, autóbusszal végzett, menetrend szerinti személyszállítási feladatokat. A szolgáltató mind állandó járatokat, mind pedig úgynevezett igényvezérelt járatokat működtet. Püspökladány helyi autóbussz-menetrendjében 3 helyi viszonylat szerepel, a különböző járatok egy része kizárólag iskolai tanítási napokon közlekedik. A szolgáltató naponta 53 járatot indít.

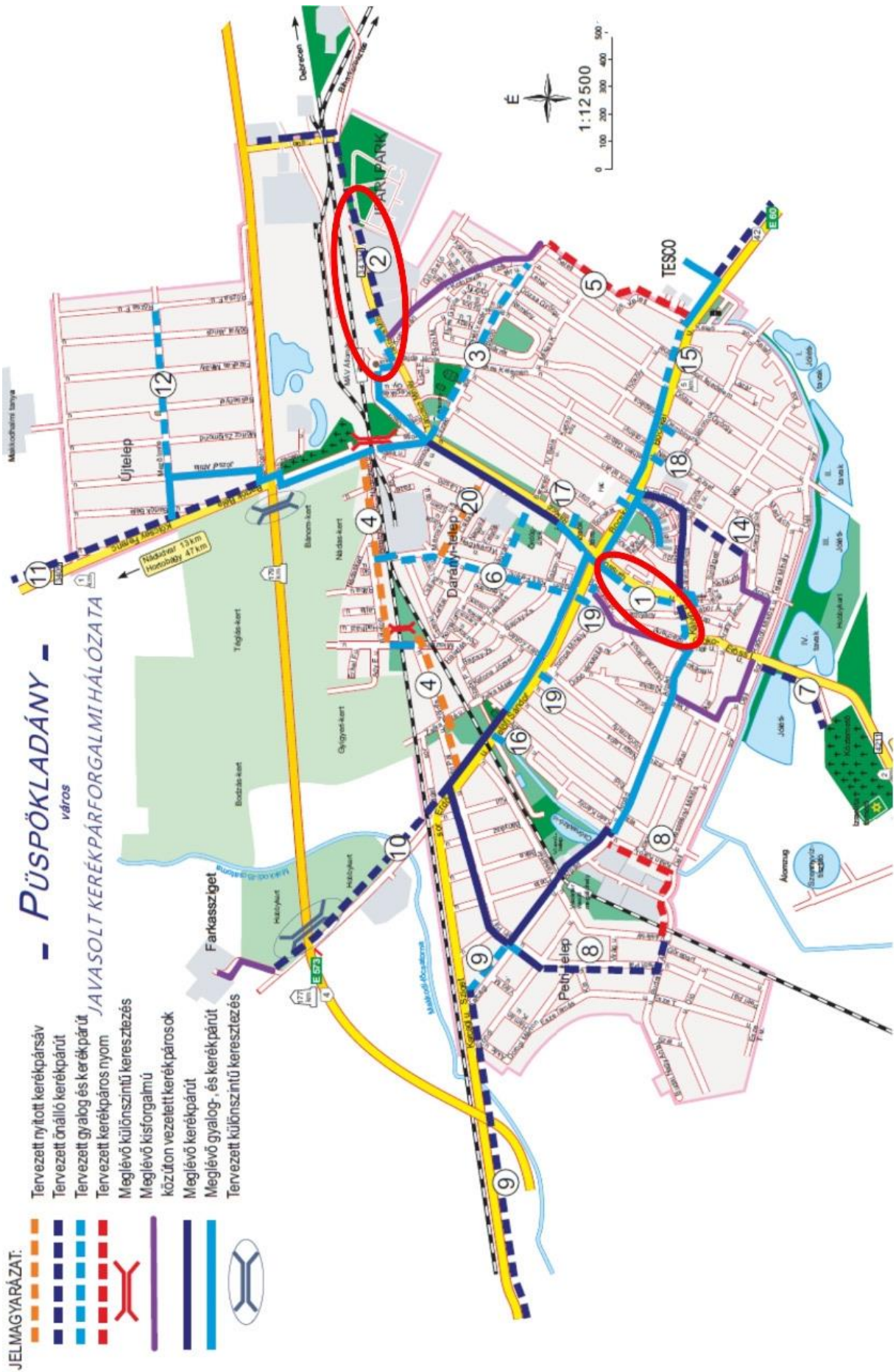
1.15.4. KERÉKPÁROS ÉS GYALOGOS KÖZLEKEDÉS

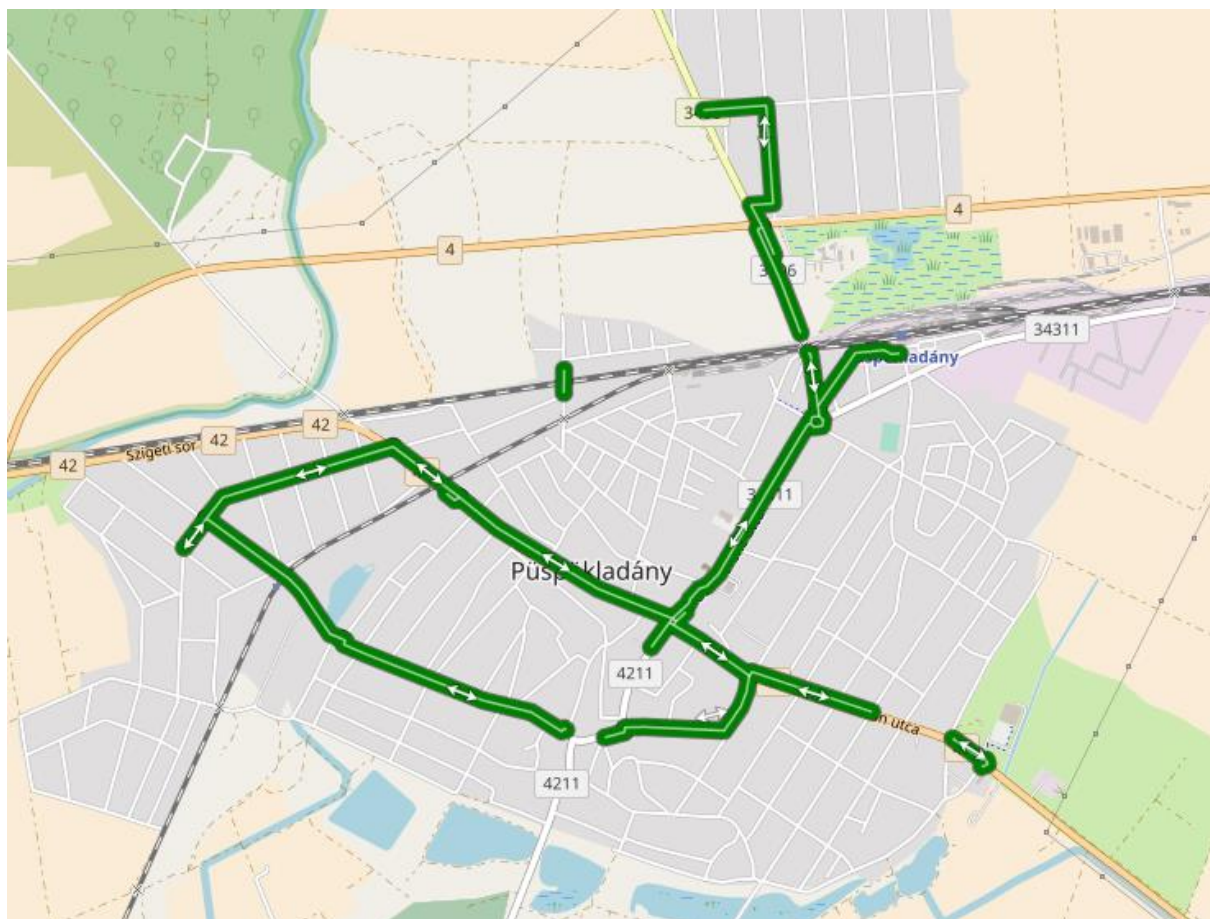
A településen kiépített járdák hossza 110 km, kiépítetlen 2,9 km. Az utcák egy részében járda csak az egyik oldalon található. A városközpont déli részén a gyalogosok biztonságát forgalomcsillapítás segíti. Továbbá a városközpontban a gyalogosok tájékozódását segítő jelzések elhelyezésére került sor.

A hasonló méretű és karakterű településekkel összevetve Püspökladányban is jelentős a kerékpárosok aránya, jelenlétük meghatározó a város közlekedésében. A helyben közlekedőknek közel fele rendszeresen igénybe veszi a kerékpárt. A településen a nyilvántartás szerint 2,3 km kiépített kerékpárút van (Rákóczi út, Baross u.), emellett azonban jelentősebb hosszban elválasztás nélküli gyalog- és kerékpárút is ki van jelölve. A párhuzamos kisforgalmú utak jól használhatók a helyi kerékpározáshoz. A városközpontban forgalomcsillapítás is segíti a kerékpárosokat. A kerékpárosok számára elegendő kerékpártámasz létesült, a vasútállomásnál pedig B+R parkolót hoztak létre.

A közelmúltban a városon belüli kerékpárút-hálózat fejlesztésére 346 millió forintot nyert az önkormányzat. A vasútállomástól a Tánicsics utcán lévő benzinkútig, a Széchenyi utcától a Kálvin Téri Általános Iskoláig, valamint a Kossuth utcán a bíróság épületétől a postáig épül meg a bicikliút.

Meglévő kerékpárutak a város belterületén (kenyi.hu)

1.15.5. PARKOLÁS

Püspökladányban a nagyobb városokkal, megyeszékhelyekkel ellentétben a parkolás nem jelent számottevő problémát. A város parkolóhelyekkel viszonylag jól ellátott, összesen 400 db parkolóhely épült ki. Az újonnan létrehozott szolgáltató létesítmények környezetében is kellő számú parkolóhelyet létesítettek. Fizetős parkoló a városban nincsen.

1.16. Közművesítés

1.16.1. VÍZI KÖZMŰVEK

A vizek védelmét, a vízhasználatot és a vízgazdálkodás többi elemét, azaz a vízpolitikát az Európai Unió minden tagállamában az úgynevezett Víz Keretirányelv (2000/60/EK irányelv) szabályozza, mely 2000. december 22-én lépett hatályba. Az EU-hoz való csatlakozásunk óta (2004. május 1.) Magyarországra nézve is kötelező az ebben előírtak végrehajtása. A Víz Keretirányelv általános célja a vizek jó állapotának elérése 2015-ig (indokolt esetben legkésőbb

2027-ig), és a jó állapot hosszú távú fenntartásának biztosítása. Ez a célkitűzés a felszíni és a felszín alatti vizekre egyaránt vonatkozik. A Keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz megfelelő minőségét, hanem a megfelelő vízmennyiséget is jelenti, valamint a vizek és a víztől függő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát is. Fontos, hogy a vizek jó állapotának megőrzése és a társadalom fejlődését, létét, életminőségét biztosító vízszükséglet hosszú távon is fenntartható kielégítése egyszerre valósuljon meg.

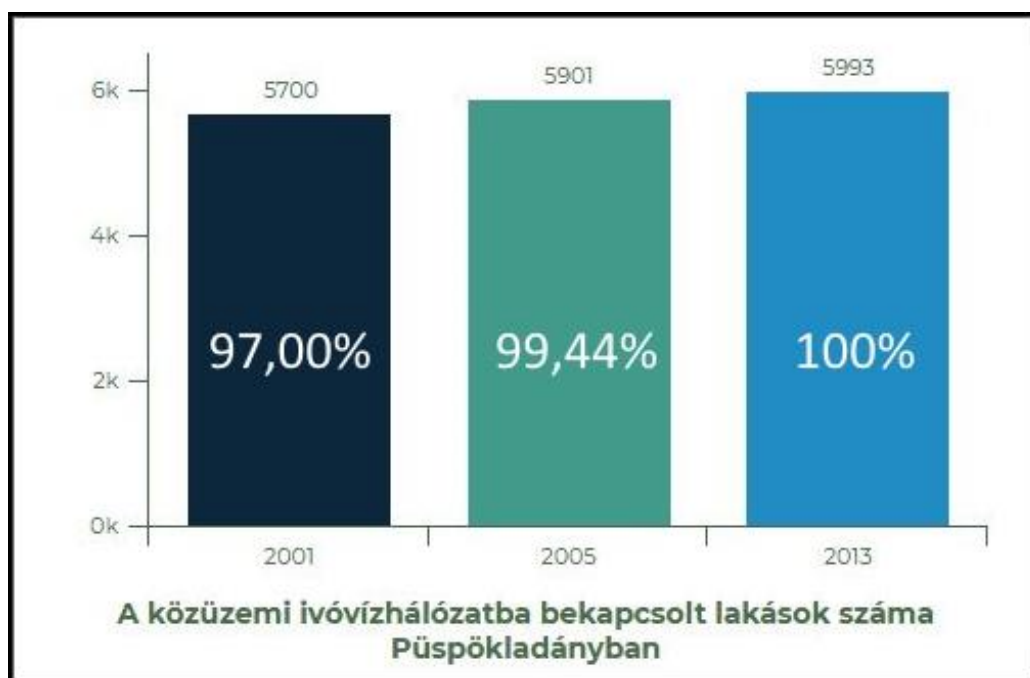
Püspökladány területén a vízellátással és csatornázással kapcsolatos szolgáltatásokat és feladatokat a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. végzi. A városban található vízműtelep kapacitása 2500 m³/nap, a településen ellátott népesség létszáma 14.815 fő. A cég legutóbbi jelentése szerint a szolgáltatás során kétórás időtartamot meghaladó kiesés nem történt. A szolgáltatás színvonalával, az ivóvíz minőségével kapcsolatos hatósági és fogyasztói kifogások minimális mértékben fordultak elő. Az önkontroll vízminőségi vizsgálatokat az ÁNTSZ által jóváhagyott rendes évi ütemtervek alapján végzik társaságuk akkreditált laboratóriumában. A vizsgálati eredményeket folyamatosan feltöltik a regionális közegészségügyi hatóság online adatbázisába.

A Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. a fogyasztók megfelelő kiszolgálása érdekében, a jogszabályi előírásoknak megfelelően ügyfélszolgálatot üzemeltet Püspökladányban. A cég munkatársai rendelkezésre állnak a fogyasztók számlázási, reklamációs, szerződéskötési és egyéb ügyeinek intézésére.

A víztermelést a cég 6 db mélyfúrású kúttal végzi, melyek együttes vízhozama 3.460 l/min. Az éves kitermelt vízmennyiség 764.592 m³.

1.16.1.1. VÍZGAZDÁLKODÁS. VÍZELLÁTÁS (IVÓ-, IPARI-, TŰZOLTÓ-, ÖNTÖZŐVÍZ, TERMÁLVÍZ HASZNOSÍTÁS)

Püspökladány ivóvízellátása felszín alatti vizekből történik. A mélyfúrású kutakból búvárszivattyúval kitermelt ivóvizet magasabb gáz- és arzéntartalma miatt a felhasználás előtt megtisztítják. A víztisztítási technológia többnyire az arzén koncentrációjának az Európai Unió által előírt határérték alá csökkentését foglalja magában. A városban az elmúlt időszakban folyamatosan emelkedett a közüzemi ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások száma, ennek eredményeként 2013-ra sikerült elérni a 100%-os bekötési arányt.

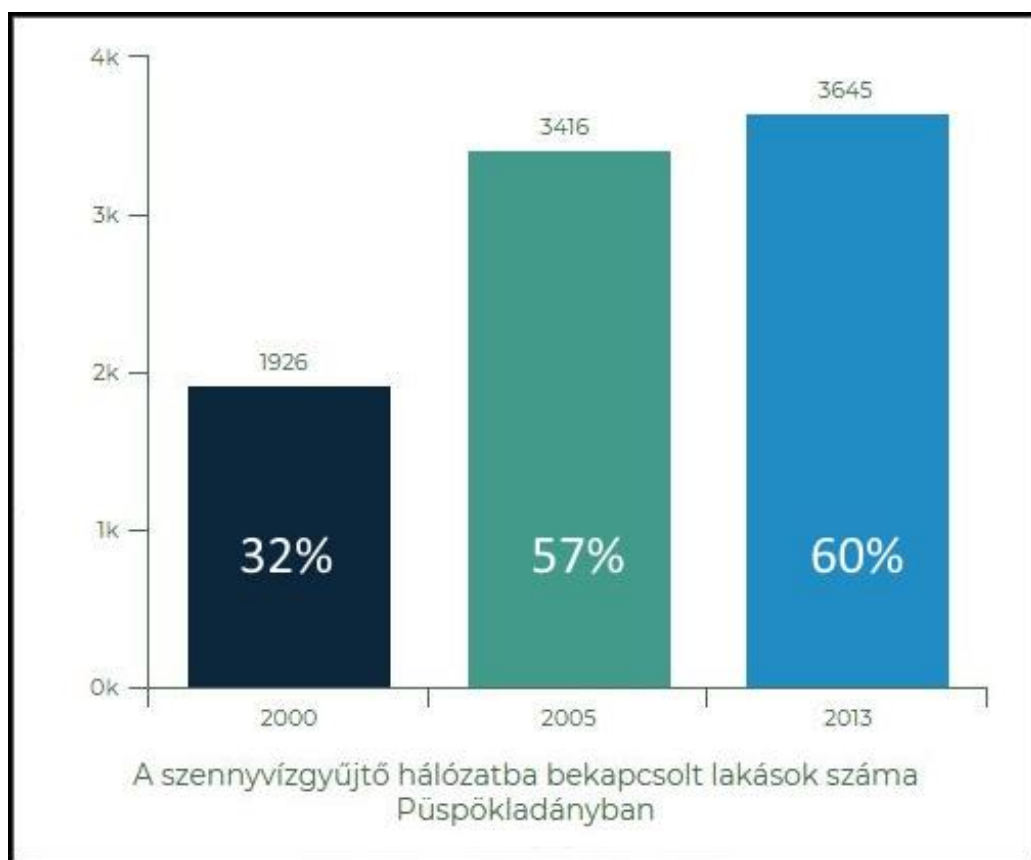
(forrás: Püspökladány Város Önkormányzata vízi közmű rendszerének gördülő fejlesztési terv javaslatáról)

A település termálvizét 1920-ban tárták fel, amely 1987-ben megkapta a gyógyvíz minősítést. A fürdő több mint négy évtizede nyitotta meg kapuit. A lehetőségek teljesebb körű kihasználása érdekében Püspökladány Város Önkormányzata 2001-ben sikeresen pályázatot adott be egy a Széchenyi Terv keretében megvalósítani kívánt fürdőfejlesztésre. A tervezett beruházás első üteme - a Gyógyfürdőcentrum kialakítása - 2003 őszére valósult meg. A létesítmény 2004-ben regionális gyógyfürdő minősítést kapott. Az egész évben üzemelő komplexum gyógyvize 1068 méter mélyről feltörő nátrium-kloridos, hidrogén-karbonátos, jódos, brómot is tartalmazó termálvíz.

1.16.1.2. SZENNYVÍZELVEZETÉS

Püspökladányban a csatornázási és szennyvízelvezetési szolgáltatást szintén a Tiszamenti Regionális Vízművek Zrt. végzi. A városhoz tartozó szennyvíztisztító telep kapacitása a csatornán keresztül érkező szennyvíz esetében 2400 m³/nap, a szippantott szennyvíz esetében 100 m³/nap. Jellemző adat a 2013-as év során a befogadóba vezetett tisztított szennyvíz mennyisége, amely 782.606 m³, a tisztítótelepre beszállított folyékony hulladék mennyisége pedig 2.000 m³. A városban a szennyvízgyűjtő hálózatba kapcsolt lakások száma folyamatosan

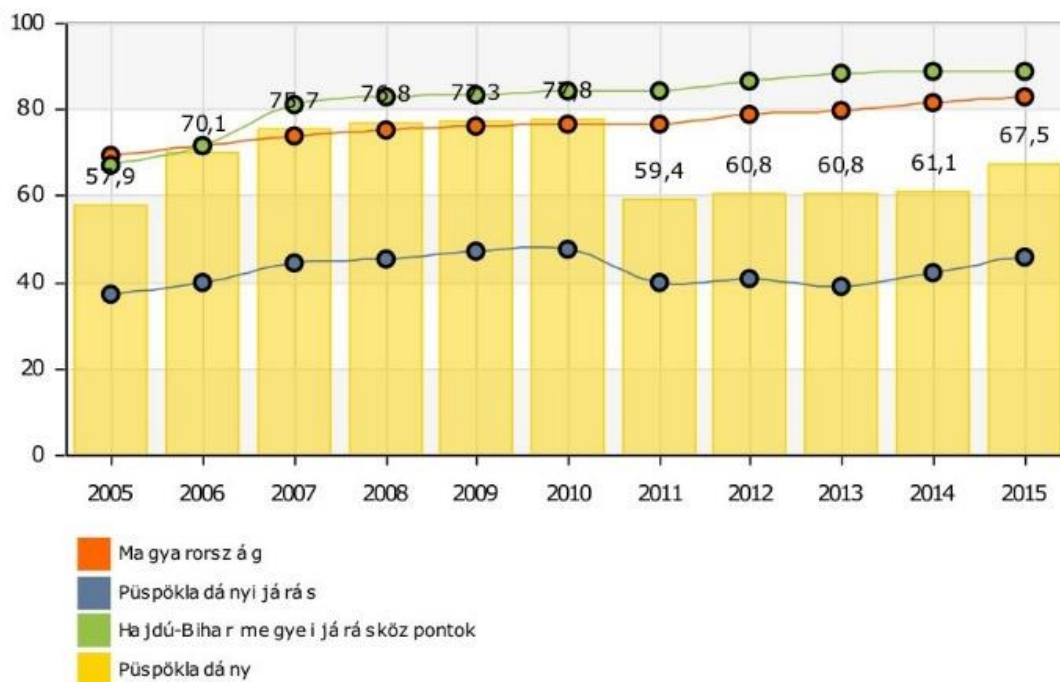
emelkedik. A bekötött lakások aránya 2013-ra elérte a 60%-ot, de a növekedés a következő években is folytatódott.

(forrás: Püspökladány Város Önkormányzata vízi közmű rendszerének gördülő fejlesztési terv javaslatáról)

A közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya a vezetékes ivóvízhálózatba bekapcsolt lakások százalékában

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.16.1.3. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS, FELSZÍNI VÍZRENDEZÉS

A belterületi vízrendezés kifejezetten önkormányzati feladat, és a települések felszíni vizeinek az elvezetésével foglalkozik. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdése tartalmazza a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokat, melynek 11. pontja szerint az önkormányzat feladata a helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás.

A települések belterületén elvégzendő vízrendezési munkákat befolyásolják a települést jellemző körülmények, mint például a település szerkezete, vízhálózata, hidrológiai jellemzők, lejtési viszonyok, talajtani adottságok, stb. A település szerkezete, beépítettsége nagyban meghatározza a vízrendezési művek vonalvezetését, a nyílt vagy zárt rendszerű árkok, csatornák kialakítását. A sűrűn lakott, burkolattal ellátott helyeken a zárt rendszerek szükségesek (bár számos hátrányt hordoznak), míg a laza - falusias vagy zöldövezetes településeken a nyílt, tájba illő vízelvezető árkok kialakítása javasolt.

(forrás: Püspökladány Város Önkormányzata vízi közmű rendszerének gördülő fejlesztési terv javaslatáról)

1.16.2. ENERGIAELLÁTÁS

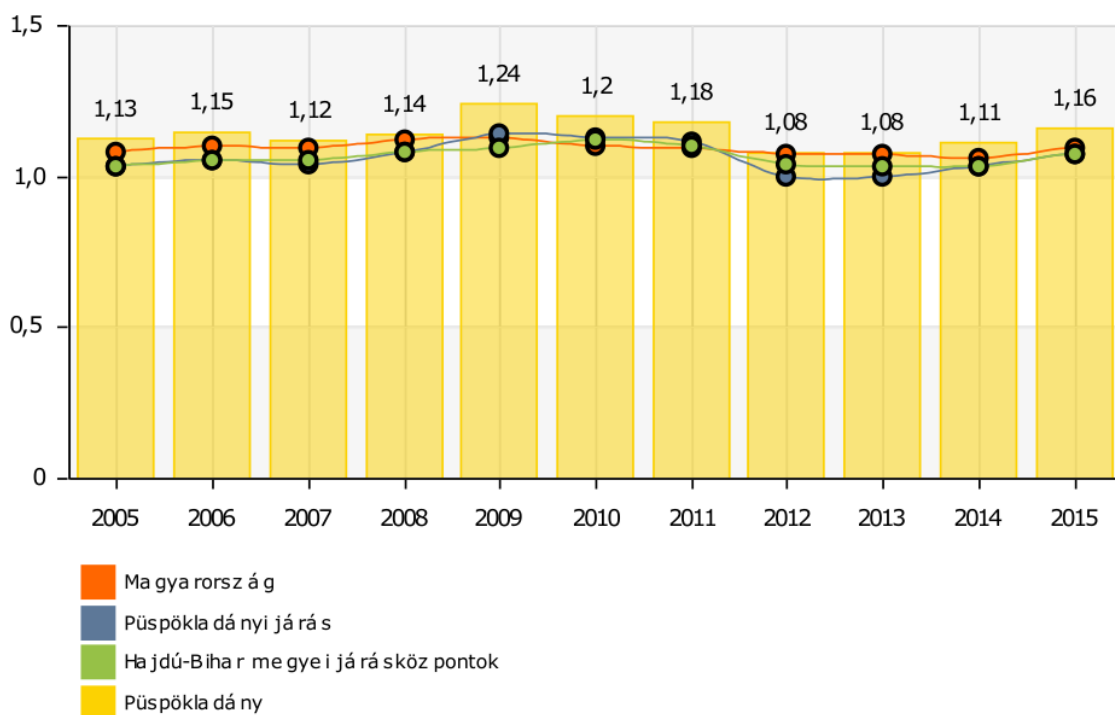
Püspökladányban a villamosenergia-, a gáz-, valamint a távhőszolgáltatás is biztosított. Az áramellátást az E.ON, a gázszolgáltatást a Tigáz, a távhőszolgáltatást pedig a Püspökladányi Városüzemeltető és Gyógyfürdő Kft. biztosítja.

1.16.2.1. ENERGIAGAZDÁLKODÁS ÉS ENERGIAELLÁTÁS (VILLAMOS ENERGIA, KÖZVILÁGÍTÁS, GÁZELLÁTÁS, TÁVHŐELLÁTÁS ÉS MÁS ELLÁTÓRENDSZEREK)

Püspökladányban a villamosenergia-ellátottság lefedettsége 100%-os, az esetleg felmerülő többletkapacitások is rendelkezésre állnak. A hálózatok többsége szabadvezetékes, amelyek a jelenlegi követelményeket kielégítik. A település elektromos energiával való ellátása a város dél-keleti részén elhelyezkedő 120/20 kV-os táppontról történik. A meglévő 20 kV-os hálózat állaga jó, a légvezetékek, illetve a földkábelek keresztmetszete a távlati igények kielégítésére is megfelelő. A meglévő közvilágítás korszerű.

Háztartások számára szolgáltatott, egy lakosra jutó villamos energia mennyisége (1000 kWh)

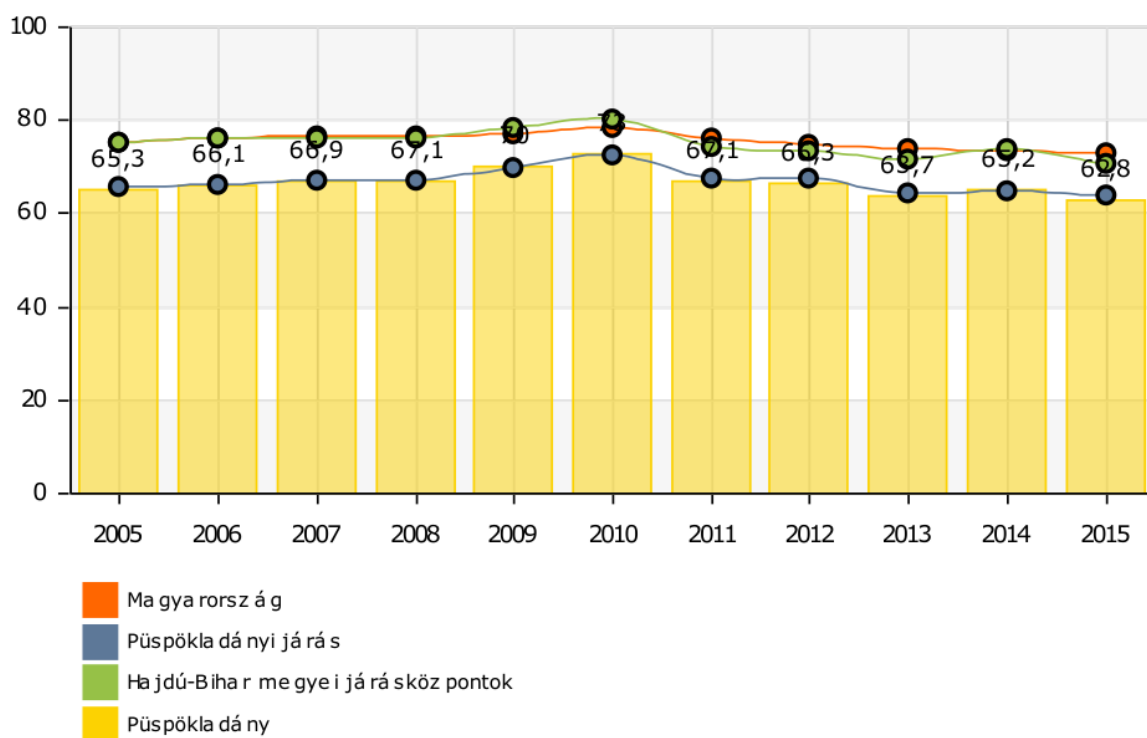
(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Püspökladány külterületén halad az NÁ 800 méretű "Összefogás" gázvezeték, ezzel párhuzamosan halad a várost ellátó nagy középnyomású gázvezeték. A település teljes területén kiépült a középnyomású gázvezeték-hálózat, a fűtési energiát tekintve a földgázhálózat a város területét lefedi. Püspökladányban ma a fűtési energia döntő többségét a gázenergia biztosítja. Megjegyzendő, hogy az országos tendenciának megfelelően az utóbbi időszakban Püspökladányban is tapasztalható a visszatérés az alternatív (fosszilis) energiahordozókra.

Száz lakásra jutó háztartási gázfogyasztók száma (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

A Püspökladány központjában felépülő lakótelep létesítésével egy időben valósult meg a városban a távhő-ellátási szolgáltatás. A Püspökladányi Városüzemeltető és Gyógyfürdő Kft. jelenleg a város területén 770 lakásban és 54 közületnél biztosítja a távfűtést, valamint 195 lakásban a melegvízellátást. A saját hőtermelő egységük gázüzemű teljesítménye 9 MW. 1996 szeptemberétől teljes körű a hőmennyiségmérés és a mérés szerinti elszámolás. Az utóbbi évek fejlesztésének eredményeképpen a távfelügyeleti rendszer is kiépült. A Püspökladányi Városüzemeltető és Gyógyfürdő Kft. jelenleg a város legnagyobb szolgáltató egysége.

Mivel a városközponton kívül újabb lakótelepek nem épültek, így Püspökladányban a távfűtéses lakások aránya hosszú idő óta 12,9%-on stagnál.

1.16.2.2. MEGÚJULÓ ENERGIAFORRÁSOK ALKALMAZÁSA, A KÖRNYEZETTUDATOS ENERGIAGAZDÁLKODÁS LEHETŐSÉGEI

Püspökladányban az elmúlt években óvoda és egészségügyi intézmény vonatkozásában olyan fejlesztés valósult meg, amelynek során a napenergia felhasználása is szerepet kapott. Ugyan a megújuló energiák alkalmazása még nem terjedt el a városban, de ezen ingatlanok napelemmel történő felszerelése jó referencia pontot jelent a további fejlesztésekhez, amelyekre egyre nagyobb igény mutatkozik.

1.16.2.3. AZ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZMÉNYEK ENERGIAHATÉKONYSÁGI ÉRTÉKELÉSE

Az önkormányzat az elmúlt években is törekedett a megújuló energiahasznosítás, energiatakarékosság elvét követni. A Polgármesteri Hivatal és a Mezei Virág Óvoda épületében biomassza-kazánok beüzemelésére került sor a START munkaprogram keretében. A fűtéshez szükséges fás és lágyszárú növények aprítékolását szintén a programon belül tudta a város megoldani. A közintézmények részbeni korszerűsítése már jelentős megtakarításokat eredményezett, és szükséges a további korszerűsítési feladatok elvégzése, ahol indokolt ott a gépészeti rendszer átalakítása.

1.16.3. ELEKTRONIKUS HÍRKÖZLÉS (VEZETÉKES ELEKTRONIKUS HÁLÓZAT, VEZETÉK NÉLKÜLI HÍRKÖZLÉSI ÉPÍTMÉNYEK)

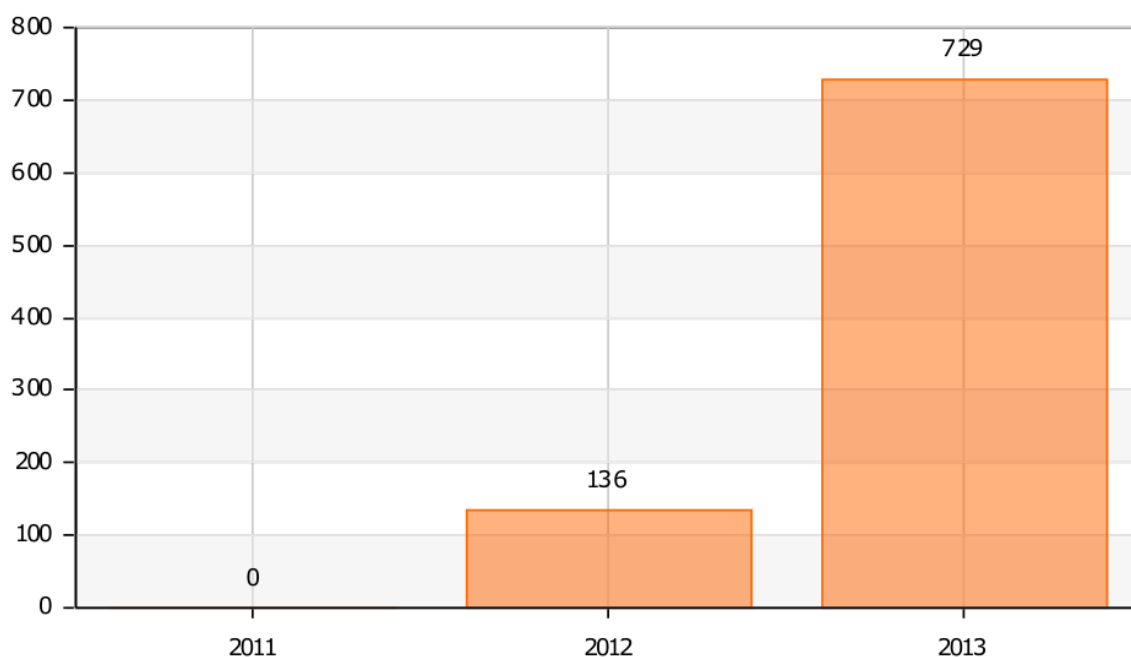
Az elektronikus hírközlési szolgáltatás olyan szolgáltatás, amely jeleknek (bármely értelmezhető formában előállított jel, jelzés, írás, kép, hang) elektronikus hírközlő hálózaton történő átvitelét, továbbítását biztosítja. A szolgáltatást, az elektronikus hálózatok üzemeltetését végző, azt létrehozó, vagy arra szervezett, vagy arra létrehozott szolgáltatók biztosítják. Az elektronikus hírközlés szolgáltatása alanyi jogú.

Az elektronikus hírközlési infrastruktúra lehet távközlési ellátás, műsorszórás, kábeltévé-ellátás. A szolgáltatás felügyelője a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH), melynek legközelebbi területi igazgatósága a Debreceni Igazgatóság.

Püspökladány területén mind a vezetékes, mind a vezeték nélküli kommunikációs hálózatok rendelkezésre állnak, minden országos mobilszolgáltató teljes körű szolgáltatást tud nyújtani. A településen a kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakások aránya enyhén ingadozó, jellemzően a 35%-os arány körül mozog. A városban a legalább 30 Mbps sávszélességgel rendelkező internet-előfizetések száma 2012 és 2013 között ugrásszerűen megnőtt.

Legalább 30 Mbps sávszélességre képes vezetékes internet-hozzáféréssel rendelkező lakosság száma (fő)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

1.17. Környezetvédelem

1.17.1. TALAJ

Hortobágy: A kistáj 80 és 110 m közötti tszf-i magasságú, jellemzően ártéri szintű tökéletes síkság. Jellemző magassága 88-92 m. A kistáj az Alföld felszínalaktani szempontból egyik legegységibb területe. Felszíni formái közül szinte mindenütt megfigyelhető elhagyott Tiszamedreket, morotvákat és hozzájuk kapcsolódó folyóhátakat. A kistájat a pleisztocén végén három hordalékkúp fogta közre (É-ről az Ős-Tapoly-Ondava, Ny-ról a Sajó-Hernád, K-ről az észak-kelet-alföldi hordalékkúp-sorozat). E sajátos helyzet miatt itt főképp finomszemű üledékek (agyag, iszap) akkumulálódtak, a pleisztocén üledékekben durva homok, illetve kavics csak ÉNy-on fordul elő. Jelentős futóhomok képződésre a mély fekvés és a magas

talajvízszint miatt nem került sor. A lösziszapos felszínek a kistáj K-i szegélyét kivéve elszikkesedtek.

Dél-Hajdúság: A kistáj 88 és 110 m közötti tszf-i magasságú, löszös iszappal fedett hordalékkúpsíkság. A legnagyobb részt az alacsony, ármentes síkság foglalja el, az É-i területek az enyhén hullámos síkság kategóriájába sorolhatók. A síkságba változatosságot csak az 1-3 m magas folyóhátak, kunhalmok és a 2-3 m magas, löszös homokkal fedett homokbuckák visznek. A terület D-i részét nagy sűrűségben fedik különböző feltöltődési stádiumban levő egykori folyómedrek (ezekhez parti és övzátonyok kapcsolódnak). A jelentős vastagságú, pliocén rétegsorokra helyenként 200 m-es pleisztocén folyóvízi üledék települt. Ennek felépítésében a Sajótól a Körösig számos folyó vett részt.

Nagy-Sárrét: A Berettyó-síkság jellegzetes kistája 85 és 100 m közötti tszf-i magasságú, a SebesKörös hordalékkúpjának Ny-i lábánál alakult ki. É és D felől folyóhátak fogják közre, amelyek csaknem teljesen zárt, rossz lefolyású mélyedést alakítottak ki. A kistáj peremein a vízfolyás sűrűség értéke többszörösen meghaladja a belső medencerész értékeit. A felszín nagy részét ártéri iszap és agyag borítja. A gyors feltöltődésű medencébe a Berettyón kívül a Kálló-ér is ide szállította hordalékát a Nagykunságon keresztül a Tisza, az Ér völgyén át a Kraszna árvice is eljutott ide. A felső 10 m-es összletben csak helyenként fordul elő néhány cm vastag "iszapos", agyagos tözegcsík, de az iszapos, homokos rétegek helyett gyakran (vörös) agyag keletkezett. Ezzel kapcsolatos az elmocsarasodás. (forrás: Országos Vízyűjtő-gazdálkodási Terv, 2016. március 9.)

A felszínt borító löszös üledék 63%-án vályog mechanikai összetételű, nem felszíntől karbonátos, azaz kilúgozott, 3-4% szerves anyagot tartalmazó, kedvező termékenységű (int. 85-110) réti csernozjom talajok találhatók, amelyek 95%-ában szántóként és legelőként, valamint erdőterületként hasznosíthatók.

A szikes talajvízű réti csernozjom talajok agyagos vályog fizikai féleségű a 45-60 (int.) földminőségű besorolású mélyben sós réti csernozjom változata 6% területen, a némileg gyengébb minőségű (int 35-45.), mélyben szolonyeces réti csernozjom változata pedig 3 % területen jelenik meg. A mélyben sós változat 85% és a mélyben szolonyeces változat 15%-a hasznosítható szántóként, a fennmaradó rész pedig legelőként és erdőként. A szikes talajok a kistáj 17%-án fordulnak elő. A szikes talajok 40, illetve 60%-a legelőként, a fennmaradó rész

pedig szántóként hasznosulhat. A szikes talajok ellenére a táj mezőgazdaságilag értékes. (forrás: kistaj 1.11.12. fejezet)

1.17.2. FELSZÍNI ÉS A FELSZÍN ALATTI VIZEK

Püspökladány és környékének területe a Hortobágy–Berettyó vízgyűjtőjéhez tartozik. Az alegység területén jelentős az öntözőcsatornák, belvízcsatornák és kettősműködésű csatornák száma. Mind vízmennyiségi, mind vízminőségi adottságok tekintetében a területen a belvízi, illetve vízgazdálkodási célú vízkormányzások meghatározóak. Az alegység Hajdú-Bihar megye nyugati felét foglalja el.

A Hortobágy-Berettyó főcsatorna vízgyűjtője teljes terjedelmében az országhatáron belül helyezkedik el, ebből kifolyólag teljes területe síkvidéki jellegű, ma az Alföld legszárazabb része. A Hortobágy-Berettyó teljes hossza 167,3 km, melyhez 5843 km² országhatáron belüli vízgyűjtő terület tartozik. A szabályozások előtt összefüggő mocsaras, lápos terület volt, e tájon kanyargott az Ős-Tisza és az Ős-Szamos. A Hortobágy-Berettyó főcsatorna a Tiszántúl terület közepén, a Tiszától keletre található. Központi földrajzi elhelyezkedéséből adódóan, mellékágaival fontos szerepet játszanak a magyar Alföld jelentős részének vízellátásában.

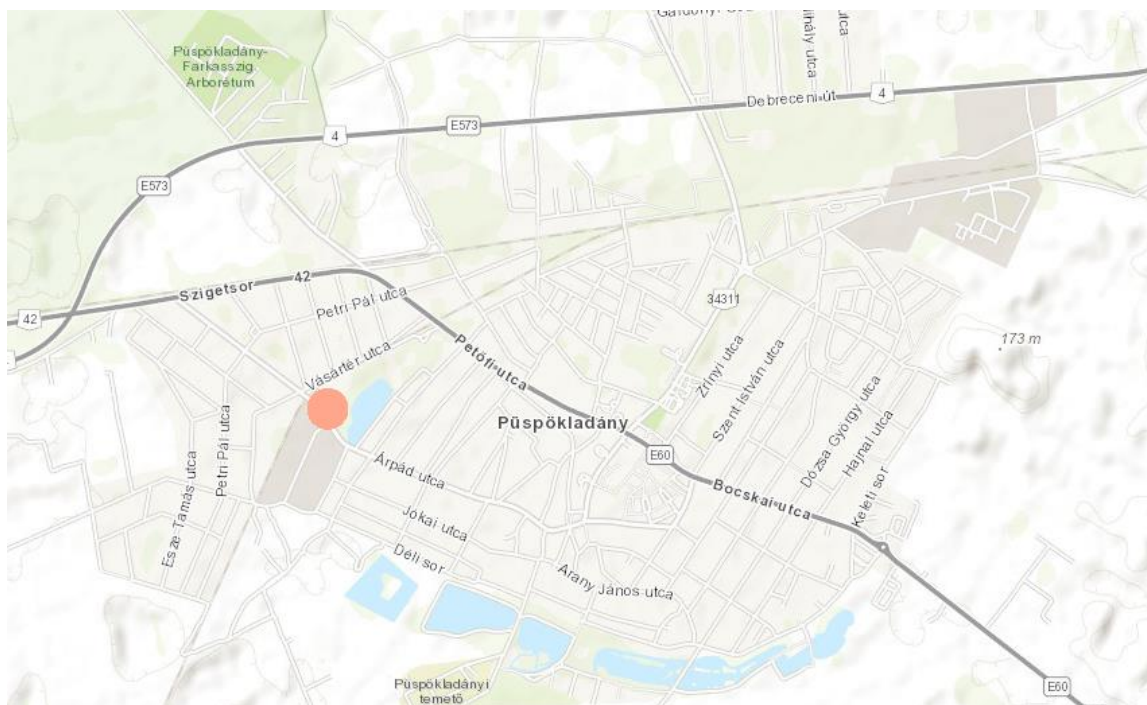
A Berettyó és a Körösök szabályozási munkáit Bodoky Károly kerületi főmérnök tervei alapján 1858-ban kezdték meg. 1865-re a Berettyót a Sárrétől elzárták és 1866-ban, Bakonszegtől Szeghalomig vizének új medret ástak a Sebes-Körösre. A vízrendezési munkálatok hatására a Berettyó Sárrétje kiszáradt, melynek lecsapolását számos kisebb csatorna is elősegítette. A Hortobágy lefolyó vize még egy ideig táplálta a Nagy-Sárrét mocsárvilágát. A Bakonszegtől Bucsa irányába tartó folyószakaszt Bucsnál elvágták, a Hortobágy folyót pedig összekötötték az Ős-Berettyó alsó, Bucsa alatti ágával. Innen kapta nevét: Hortobágy-Berettyó főcsatorna. A folyószabályozások során a Bucsa és túrkevei Ballai híd közötti kanyarokban gazdag folyószakaszt nem háborgatták, így megmaradt eredeti formájában. A Hortobágy-Berettyó főcsatorna tulajdonképpen a Hortobágy folyónak az Ágota-halomtól délre eső, a torkolatig terjedő alsó szakasza. Helyén a vízszabályozási munkálatok megkezdése előtt még a Berettyó vize folyt, - ekkor a Hortobágy folyó csupán jobb oldali mellékfolyójának számított - de az eredeti vízfolyás XIX. század végi elterelése óta a régi Berettyó-meder már csupán egykori mellékfolyójának a vizét szállítja a Hármaskörösbe. Az eredeti meder kanyargósabb volt a mainál, de a szabályozási munkálatok során számos helyen kiigazították, és ennek

következtében jobbára csatorna jellegűvé vált. A Hortobágy-Berettyó egy 20 km-es szakasza védett, azon ritka magyarországi folyók egyike, amely elkerülte a múlt századi folyamszabályozást.

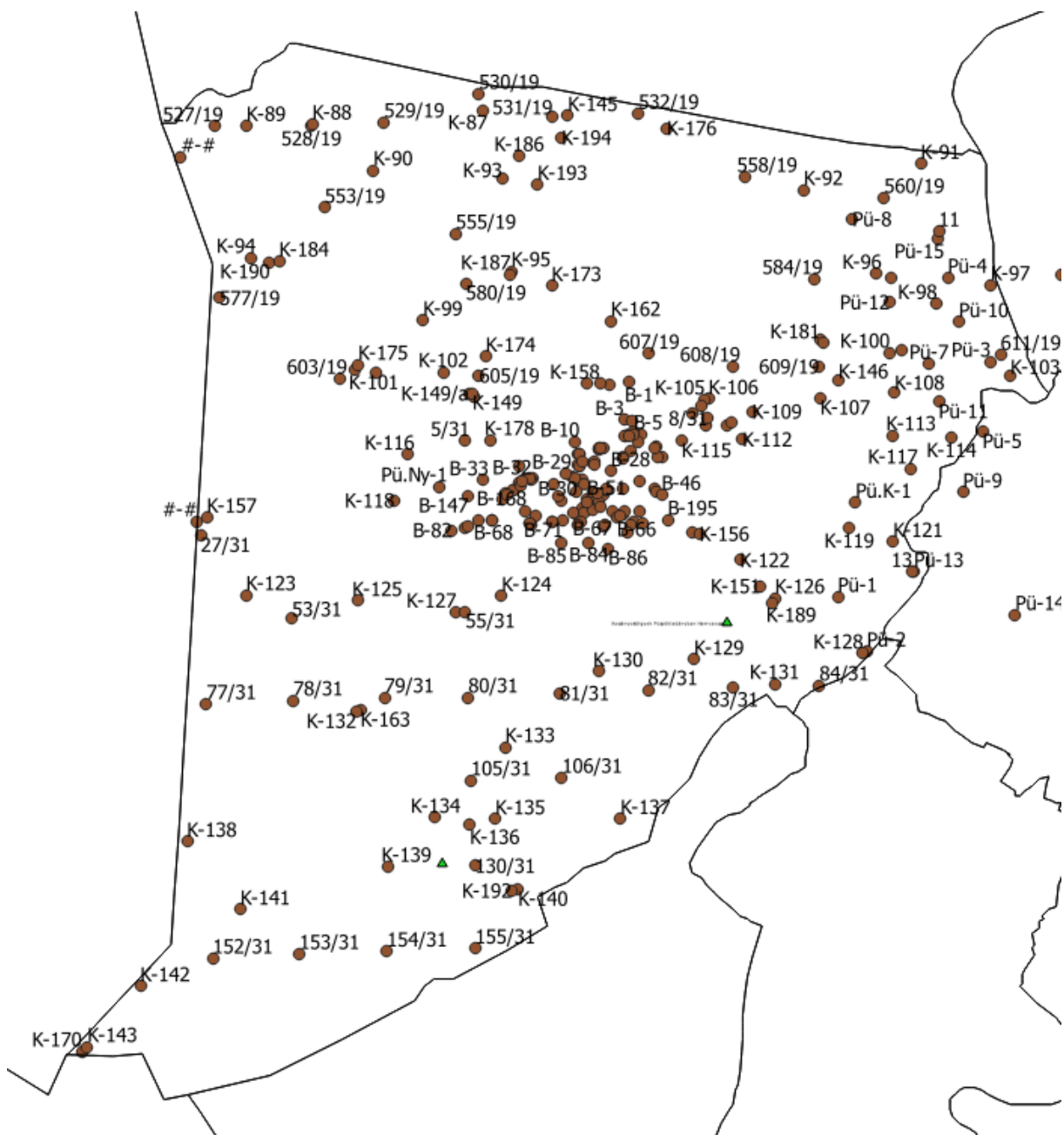
A Hortobágy-Berettyó tervezési alegységhez 23 db vízfolyás, víztest, vízgyűjtő, 26 db állóvíz-víztest, 5 db talajvíztest-rész, 5 db rétegvíztest-rész és 3 db hévíztest-rész tartozik. (forrás: vizeink.hu TIVIZIG)

Püspökladány belvízzel erősen veszélyeztetett települések közé tartozik, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerre. A meglévő szivattyútelepek mellett, az ingatlanokról kifolyó vizek ellenőrzése is szükséges a településen. Az elmúlt évek csapadékosabb időjárása ráirányította a figyelmet a belvízelvezető rendszer hiányosságaira. A lapos Hortobágy tájegységet természetes viszonyok között mocsaras területek tarkították, amelyek helyén a lecsapolások után sokfelé nagy kiterjedésű halastavakat létesítettek, illetve egyes területeken mesterségesen visszaállították a mocsaras jelleget. Így ezen a területen ritkább vízfolyás rendszert és jelentős állóvizeket találunk. A Sárréti területeket sűrűn hálózzák be részben mesterségesen létesített belvízelvezető csatornák. (forrás: www.vizeink.hu)

A város vízműjének „víztermelő telepe” rendelkezik felszín alatti ivóvízkivételi védőterülettel. A védőterület 100 méter sugarú kör.

A vízmű 100 méteres védőterülete

Püspökladány területén nyilvántartott fúrások (mbfsz.hu)

1.17.3. LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELME

A levegő minőségére legjelentősebb hatást a közlekedésből, a lakossági fűtésből és az ipari tevékenységből származó szennyezések gyakorolják, de nem hanyagolhatók el a különböző meteorológiai helyzetekben esetlegesen nagyobb távolságról érkező szennyezések sem. A településeken a fűtési időszakban a nitrogén-oxid (NO_x) és a kisméretű szállópor (PM₁₀), nyáron a felszín közeli ózon szennyezettség jelenthet problémát. A levegő védelméről szóló, 306/2010. (XII.23.) Kormányrendelet szerinti légszennyezettségi agglomerációkat és zónákat az 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet hirdette ki. A rendelet az egyes zónákban 11 szennyező anyagot értékel, ezekre A, B, C, D, E, F csoportokba, valamint a talaj közeli ózon esetében O-I és O-II csoportokba tipizálja a zónát. Ez alapján Püspökladány a 10. légszennyezettségi zónába került besorolásra az alábbiak szerint.

Püspökladány területének besorolása	Zónacsoport légszennyező anyagok szerint					
	Kén-Dioxid (SO ₂)	Nitrogén-Dioxid (NO ₂)	Szén-Monoxid (CO)	Szilárd (PM ₁₀)	Benzol	Talajközeli ózon
	F	F	F	E	F	B

A 4/2011. (I.14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsájtási határértékeiről 5. melléklete szerint:

B csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szintre vonatkozó határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a levegőterheltségi szint meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

E csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a levegőterheltségi szint az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

A település levegőminőségét általában az alábbi tényezők befolyásolják:

- mezőgazdasági tevékenység (talajművelés, terményszállítás, takarmánygyártás)
- állattartásból, komposztálásból eredő bűzhatás
- közlekedés
- fűtés (hagyományos illetve vegyes tüzelés, avar- illetve kerti hulladékégetés)
- pollenallergiát okozó gyomok elterjedése

Jelentős légszennyezést okozó üzem nem található a település közigazgatási területén belül. A kisebb gazdasági területek hozzájárulnak a légszennyezéshez, de a határérték túllépését még egyszer sem lehetett megfigyelni. A településen az avar és a kerti hulladékok égetését, valamint a parlagfű visszaszorítását helyi rendeletben szabályozzák. A fűtésből származó szén-monoxid és nitrogén-oxidok kibocsájtása főként a családi házas övezetekben fordul elő.

A levegő-tisztaság védelmével kapcsolatos jogszabályok:

306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet a levegő védelméről,
 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről,
 4/2011. (I.14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint határértékekről, a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsájtási határértékéről.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet 2011. január 15. óta hatályos. Ennek értelmében:

- Tilos a légszennyezés, valamint a levegő lakosságot zavaró bűzzel való terhelése, továbbá a levegő olyan mértékű terhelése, amely légszennyezettséget okoz.
- A környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi hatóságok a védelmi övezet nagyságát - a környezetvédelmi engedélyben, egységes környezethasználati engedélyben a legnagyobb teljesítmény-kihasználás és kedvezőtlen terjedési viszonyok (különösen az uralkodó szélirány, időjárási viszonyok) mellett, a domborzat, a védőelemek és a védendő területek, építmények figyelembevételével - a légszennyező forrás határától számított, legalább 300, legfeljebb 1000 méter távolságban lehatárolt területben határozza meg.
- Meglévő telephelyen tervezett új légszennyező forrás esetében a hatóság a védelmi övezet kijelölése során az előírt 300 méternél kisebb távolságot is meghatározhat, amennyiben valamennyi levegővédelmi követelmény teljesül.

A jelenlegi állapot megtartása, esetleges javítása – például a porszennyezés csökkentésével – érdekében a következő általános célkitűzéseket fogalmazzuk meg:

- a közlekedés okozta porterhelés csökkentése fasorok ültetésével, burkolt utak növelésével

- a mezőgazdaságból származó diffúz szennyezések, elsősorban a porszennyezés csökkentésére szélvédő erdősávokkal, út menti fasorok telepítésével, a gyengébb termőképességű földrészekeken kisebb erdők telepítésével. Az elérhető legjobb, és biztonságosabb mezőgazdasági technológia alkalmazása (porleválasztók stb.)
- a kommunális eredetű légszennyezés csökkentése – gázfűtésre való teljes átállás
- mezőgazdasági telephelynél (elsősorban állattartó telepnél, majornál) figyelembe kell venni a védőövezet kialakításának lehetőségét telekhatáron belül
- gyom irtása (különös tekintettel az allergénhatású növényekre)

1.17.4. ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS

A város településfejlesztési koncepciója megállapítja, hogy Püspökladány általános zajterhelésében a közlekedés játszik domináns szerepet, amely a belvárost terheli elsősorban. A zajcsökkentés érdekében hosszútávon a közlekedési zajforrásoknak a lakott területekre történő hatását csökkenteni kell. A 27/2008. (XII.3.) KvVM-EüM együttes rendelete alapján a zajtól védendő területek többsége kertvárosias, valamint az üdülőterületek és temetők, zöldterületek.

1.17.5. SUGÁRZÁSVÉDELEM

A természetes háttérsugárzás mértéke Magyarországon 50-180 nSv/óra körül ingadozik. Ez az érték függ a magasságtól és a talaj típusától. Az ingadozást természeti hatások, időjárási körülmények (légnyomás, csapadék mennyiség) változásai befolyásolják.

Mesterséges eredetű sugárzások tekintetében élettani hatás szempontjából a távvezetékeknek két jellemzőjét kell figyelembe venni: a kibocsátott villamos és a mágneses terét. A villamos vezetékek által kibocsátott térerősség nagyságát a feszültség szinten kívül befolyásolja a vezetékek föld feletti magassága, a fázisvezetők és védővezető geometriai elrendezése, magas objektumok, épületek (a villamos teret 85-90%-ban leárnyékolják).

A Magyarországon érvényben lévő védőtávolság különböző feszültség szintű távvezetésektől:

- 750 kV esetén 40m, - 400 kV esetén 20m, - 220 kV esetén 10m, - 120 kV esetén 5 m.

Ezen védőtávolságok betartását a településrendezési eszközök és az építéshatósági engedélyezési eljárások során figyelembe kell venni.

Amennyiben atomerőműtől a település 300 km-es távolságon belül van, akkor az Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik, amennyiben 30 km-es távolságon belül, akkor a Sürgős Óvintézkedési Zónába tartozik.

Püspökladány a Paks és Mochovce atomerőművek 300 km-es Élelmiszer-fogyasztási Korlátozások Óvintézkedési Zónája (ÉÓZ) területére esik.

A légkörben található sugárzó anyagok terjedésének követésére hazánkban országos sugárzásfigyelő rendszer épült ki. A rendszer legfontosabb része a több mint 130 mérőállomásból álló hálózat. Ezek a szabadtéren álló állomások mérik az óránkénti sugárzási dózist, azaz a dózisteljesítmény értékét. A figyelmeztető szint 250 nSv/óra, ami a valós veszélyt jelentő szint töredéke és a szakembereket figyelmezteti a kivizsgálás megkezdésére. Püspökladány közelében Berettyóújfaluban található mérőállomás. Tulajdonosa a Honvédelmi Minisztérium.

1.17.6. HULLADÉKKEZELÉS

A térségben a hulladékgyűjtéssel kapcsolatos feladatokat a Bihari Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. látja el. A cég a bihari és a sárréti települések szilárd hulladékainak korszerű, minden környezetvédelmi előírásnak megfelelő szintű kezelésére jött létre. A Kft. 2003-ban alakult, akkor még a 49% tulajdoni hányaddal rendelkező debreceni székhelyű A.K.S.D. Városgazdálkodási Kft. támogatásával, majd ezt a tulajdoni részt felvásárolta a Bihari Szilárd Hulladéklerakó és Hasznosító Társulás, ami által 100 százalékban a berettyóújfalui önkormányzat tulajdonába került a cég.

A tevékenységükhöz szükséges alapinfrastruktúra: szigetelt hulladéklerakó, válogatómű, komposztálómű, mérlegház kiépítése az Európai Unió finanszírozásával az ISPA előcsatlakozási alap által valósult meg, a szakmai háttérrel a több évtizedes múlttal rendelkező A.K.S.D Kft. biztosította.

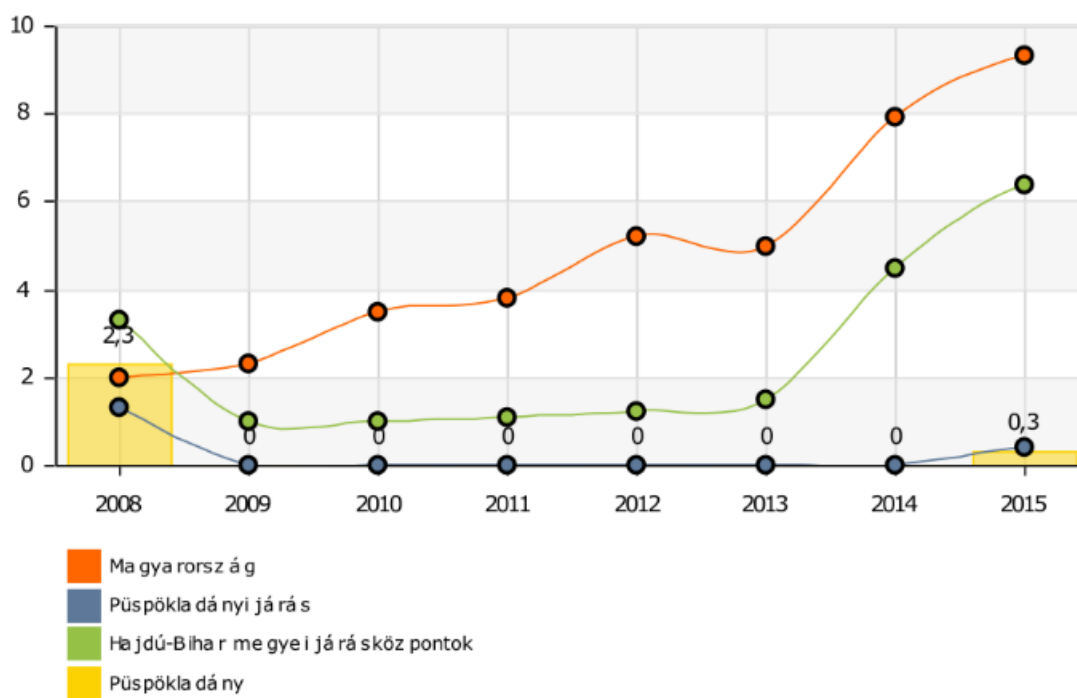
A régió vonatkozásában kiemelt figyelmet kíván az elérhető környezeti feltételek biztosítása, mely nemcsak az itt élők érdeke, hanem uniós elvárás is a hulladékgazdálkodás tekintetében. A

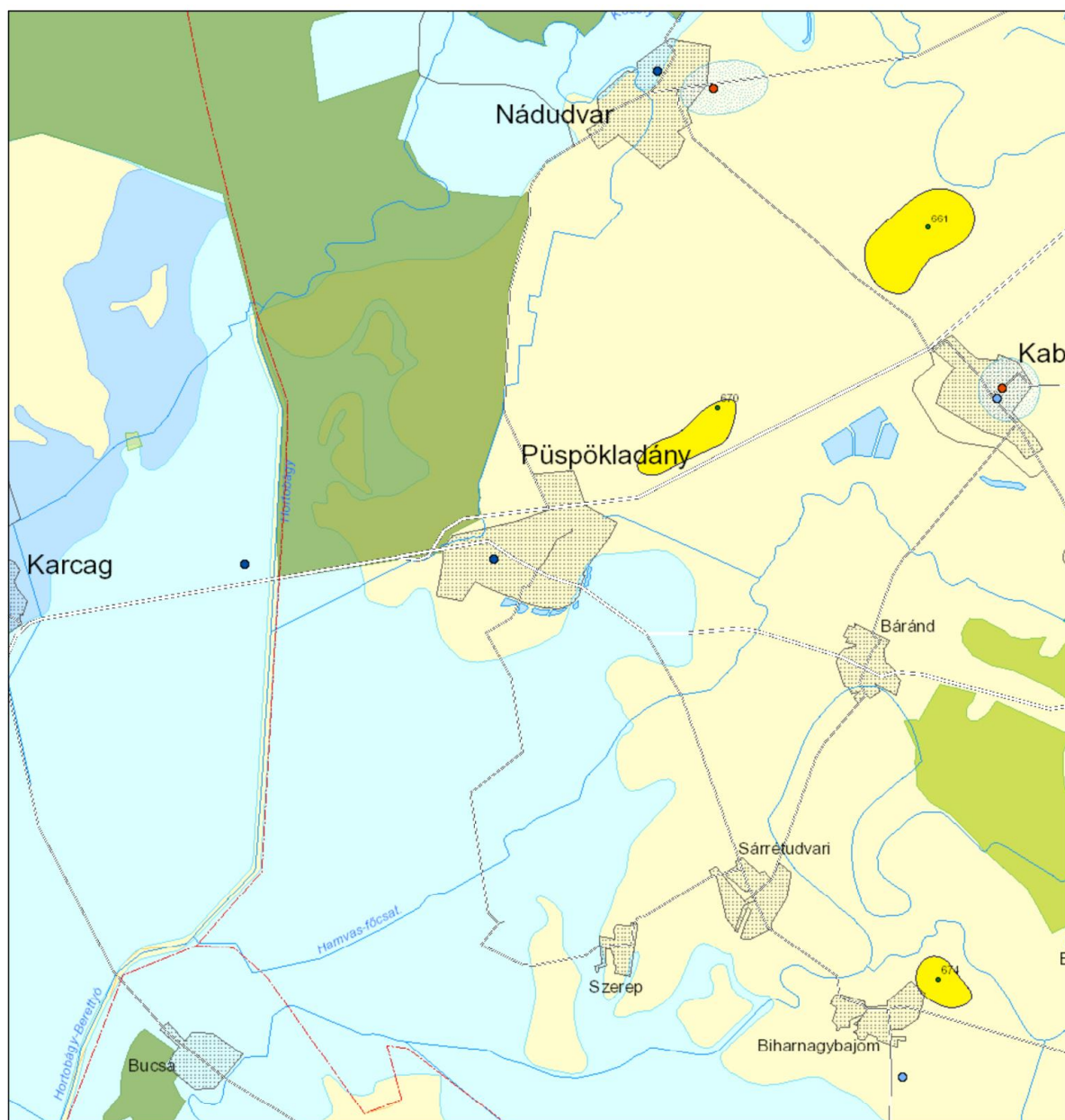
felszíni és felszín alatti vizek további szennyezésének megakadályozása érdekében meg kell szüntetni a környezetet és a lakosságot is folyamatosan veszélyeztető régi, műszakilag nem megfelelő, bezárt, illetve felhagyott települési szilárd hulladéklerakókat, az állati hulladéktemetőket, illetve folyékony hulladék fogadóhelyeket. A 2007 szeptemberében beindított szolgáltatásuk lehetővé teszi a régióban lévő valamennyi régi, környezetszennyező szemételep felszámolását és rekultivációját.

Püspökladányban heti rendszerességgel történik kommunális és szelektív hulladékgyűjtés, szállítás, a beszállított hulladék lerakással történő ártalmatlanítása, a szelektíven gyűjtött hulladékok utóválogatása, bálázása, a szerves hulladékok komposztálása. (Forrás: biharikft.hu)

A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék aránya (%)

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rei.

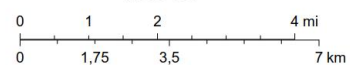

július 18, 2018

1:100 000

— országhatár	9	Távlati vízbázis védőterületei (50 év elérési idő)
— megyehatár	O	Nemzeti parkok
— Gyógyvíznyerő helyek	P	Tájvédelmi körzetek
— Ásványvíznyerő helyek	— Potenciális hulladék-lerakóhelyek számai	Természetvédelmi területek
— Sérülékeny vízbázis	— Sérülékeny vízbázis védőterület nélkül	Karsztos képződmények felszínén
utak	— Távlati vízbázis	Karsztos képződmények 100 m fedővel
— 1	— vízrajz	Elöntési területek (1%)
— 2	— vízfelületek	Elöntési területek (0,1%)
— 3	— települések	Régiók
— 4	— Ásványvíznyerő helyek védőterületei	
— 5	— Gyógyvíznyerő helyek védőterületei	
— 6	— Sérülékeny vízbázis védőterületei	
— 7	— Potenciális hulladék-lerakóhelyek	
— 8	— Távlati vízbázis védőterületei (5 év elérési idő)	

Potenciális hulladéklerakóhely területe Püspökladányban – MBFSZ

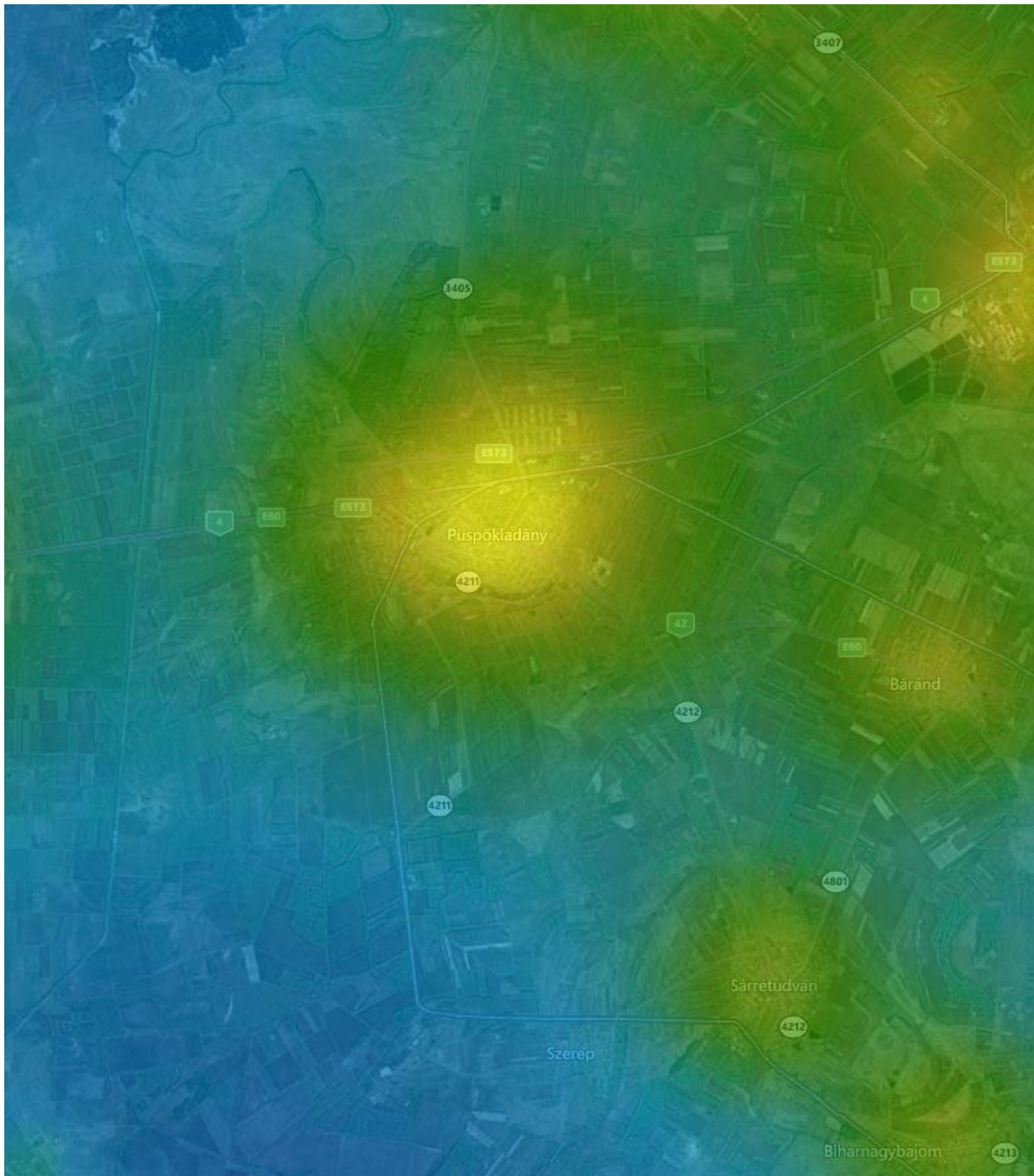

1.17.7. VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS

Püspökladány közigazgatási területén problémát jelentenek az illegális hulladéklerakók, melyek potenciális veszélyt jelentenek a környezeti elemekre és vizuális konfliktust is okoznak. Sajnos ez a település külterületén is visszatérő probléma. A megelőzés tudatformálással képzelhető el. Az illegális hulladék felszámolását a Városüzemeltető és Vízzolgáltató Kft. végzi.

Az éjszakai fényszennyezés is vizuális környezetterhelés, mely a városok környezetében jelentősebb. A világítás kialakítása során csak lefelé világító megoldások javasoltak. Az éjszakai fényszennyezés csökkentése érdekében nem javasolt a hideg fehér fényű világítótestek alkalmazása. A világítás időtartamát a tényleges használat idejére, a szükséges mennyiségre kell csökkenteni, és a világító eszközök árnyékolásáról is gondoskodni kell. Amennyiben az épület megvilágítása a cél, úgy a megvilágítás során keletkező fényt az épület teljes mértékben nyelje el. Javasolni, csak személy és vagyonbiztonsági okokból lehetséges az éjszakai fényforrások alkalmazását.

Az alábbi ábra bemutatja a város fényszennyezettségét. (www.lightpollutionmap.info)

1.17.8. ÁRVÍZVÉDELEM

Püspökladány a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság (Tivizig) működési területén található. A Hortobágy-Berettyó teljes hossza 167,3 km, a fővédvonal hossza a bal oldalon 67,119 km, a jobb oldalon 70,480 km. A Hortobágy Berettyóba ömlésénél vészlezárómű létesült. Több folyó együttes áradása esetén, amennyiben például magas a Tisza vízállása, és az felduzzasztja a Köröst, utóbbiba nem engedik bele a Hortobágy-Berettyó vizét, hanem egyszerűen elzárják a

víz útját, szükség esetén pedig megnyitják a nagyiványi tározót, vagyis átvágják a töltést Ágota közelében, és a víz a legelőre, a Hortobágyi Nemzeti Park területére folyik. Utoljára 2006-ban aktiválták a vészlezáróművet. Korábban ideiglenes elzáró rendszer működött, de miután ezt két egymást követő évben is használni kellett, ésszerűbb és hosszabb távon olcsóbb megoldást jelentett a vészlezárómű megépítése.

1.17.9. FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

Püspökladányban az alábbi környezetvédelmi konfliktusokra, problémákra kell leginkább összpontosítani a közeljövőben:

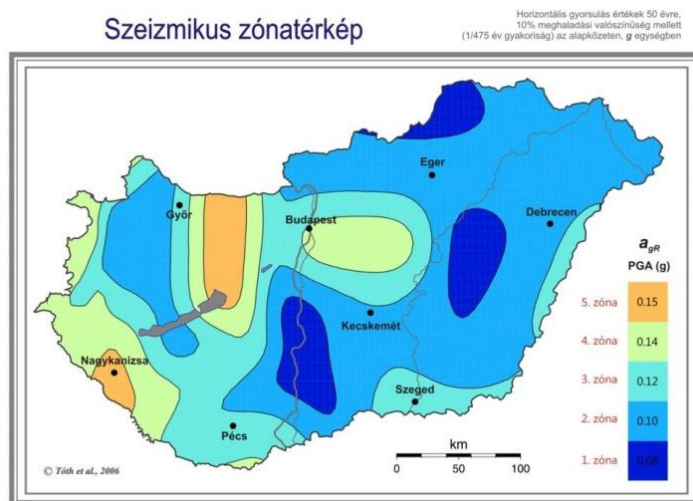
- A város és környéke csapadékos időszakban erősen belvívveszélyes, ezért fokozott figyelmet kell fordítani a belterületi csapadékvíz-elvezető rendszerre, a meglévő szivattyútelepek mellett különösen az ingatlanokról kifolyó vizek ellenőrzésére.
- A levegő tisztasága szempontjából, Püspökladány mezőgazdasági beágyazottságából fakadóan a növényvédőszeres, műtrágyák kiszórását fokozott figyelemmel kell kísérni. Ugyanez vonatkozik a szabadtéri avar- és hulladékégetésre.
- Az illegális hulladéklerakás terén folyamatos ellenőrzésre van szükség, az esetleges környezeti károk mielőbbi felszámolása érdekében.

1.18. Katasztrófavédelem (területfelhasználást, beépítést befolyásoló vagy korlátozó tényezők)

1.18.1. ÉPÍTÉSFÖLDTANI KORLÁTOK

Püspökladány területén alábányászott területek, barlangok és pincék nincsenek. A város területén a domborzati viszonyokból és a tájhasználatból adódóan csúszás- és süllyedésveszélyes terület nincs.

Az UNIÓ egységes földrengés szabványa Magyarországon is érvényben van (Eurocode-8 (MSZ EN 1998-1)). Ez a szabvány egységes tervezési metodikákat ír elő az Európai Unió teljes területén. Az egyes országok eltérő földrengéses viszonyai miatt minden ország egyénileg határozza meg a helyi szeizmikus zónákat, és az épületek tervezéséhez szükséges alapadatokat. A tervezési tapasztalat csekély.

Magyarország szeizmikus zónatérképe. Földrendések következtében 50 év alatt 10 %-os meghaladási valószínűséggel, az alapvetően várható vízszintes g (gravitációs gyorsulás) egységben.

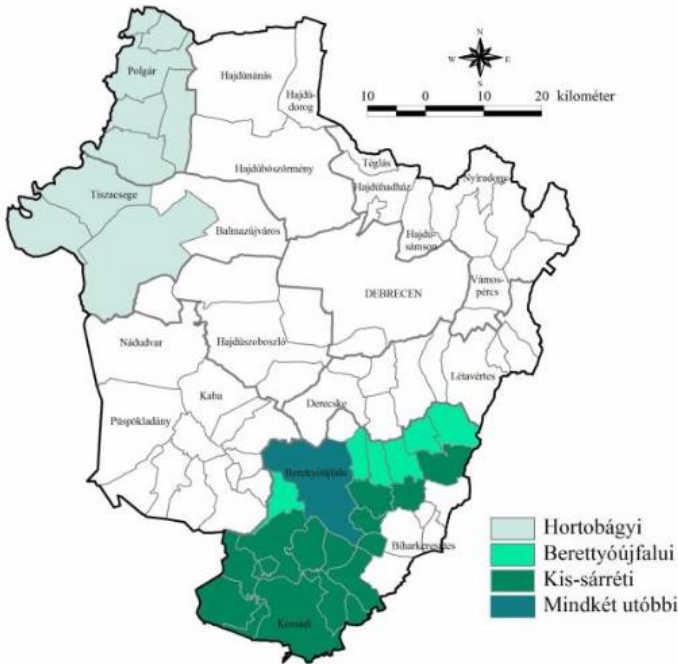
A Kárpát-medence a szeizmikusan aktív mediterrán térség és a gyakorlatilag földrengés-mentes Kelet Európai-tábla között helyezkedik el. Püspökladány a szeizmikus rengések által legkevésbé érintett területek közé tartozik, területe földrengés által a jelen tektonikai adatok alapján nem veszélyeztetett.

1.18.2. VÍZRAJZI VESZÉLYEZTETETTSÉG

A települések ár- és belvíz-veszélyeztetettség szerint történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében ugyan nem szerepel Püspökladány, ám ebből nem az következik, hogy a település mentes volna a vízkárveszélytől, hanem az, hogy a vízkárok kialakulásának az esélye kisebb és bekövetkezésük esetén a hatás helyi jelentőségű lesz.

1.18.2.1. ÁRVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK:

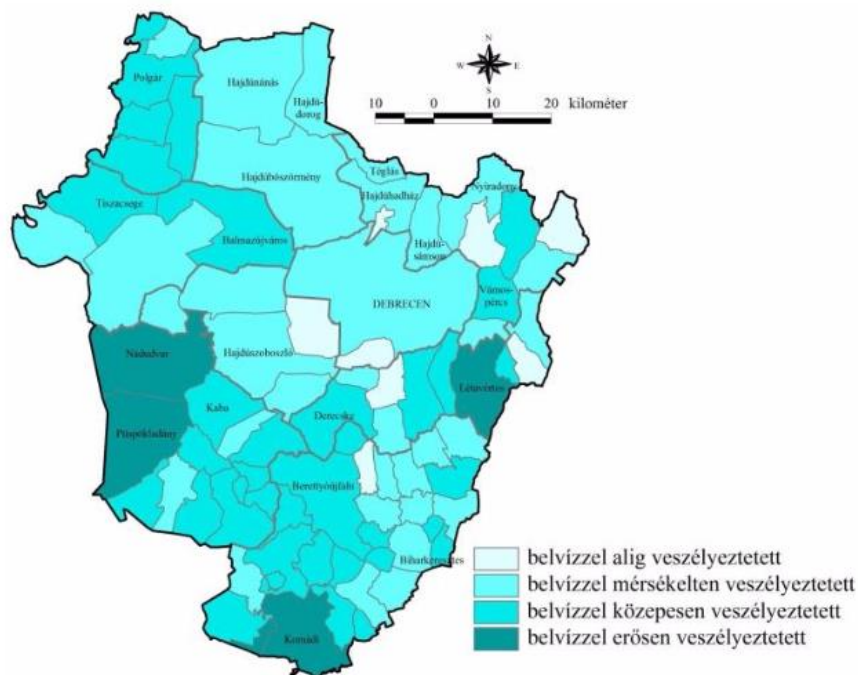
Püspökladány nem fekszik árvízveszélyes területen, a település a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság működési területén található.

Az állami árvízvédelmi művek állékonyságának, védképességének helyreállítása érdekében megvalósult projektnek (azonosító száma: KEOP-2.1.1/09-11-2013-0001) részese volt Püspökladány is. Az érintett települések: Karcag, Fegyvernek, Szolnok, Mezőtúr, Tiszakürt, Zagyvarékas, Magyartés, Csanytelek, Baks, Egyek, Tiszacsege, Csökmű, **Püspökladány**, Békésszentandrás, Szeghalom, Csongrád, Szentes.

A projekt célkitűzése volt a védképesség helyreállítása az I. rendű árvízvédelmi fővédvonalakon, a 2013. őszi felülvizsgálatokon tapasztaltak és az elmúlt években levonuló árvizek alkalmával regisztrált árvízi jelenségek alapján a KÖTIVIZIG, ATIVIZIG, TIVIZIG és KÖVIZIG területén. Feltárássra kerültek azok a kritikus védvonal szakaszok, melyek az árvízvédelmi biztonságot veszélyeztették, azonnali, rendkívüli beavatkozást igényeltek. (Forrás: ovf.hu)

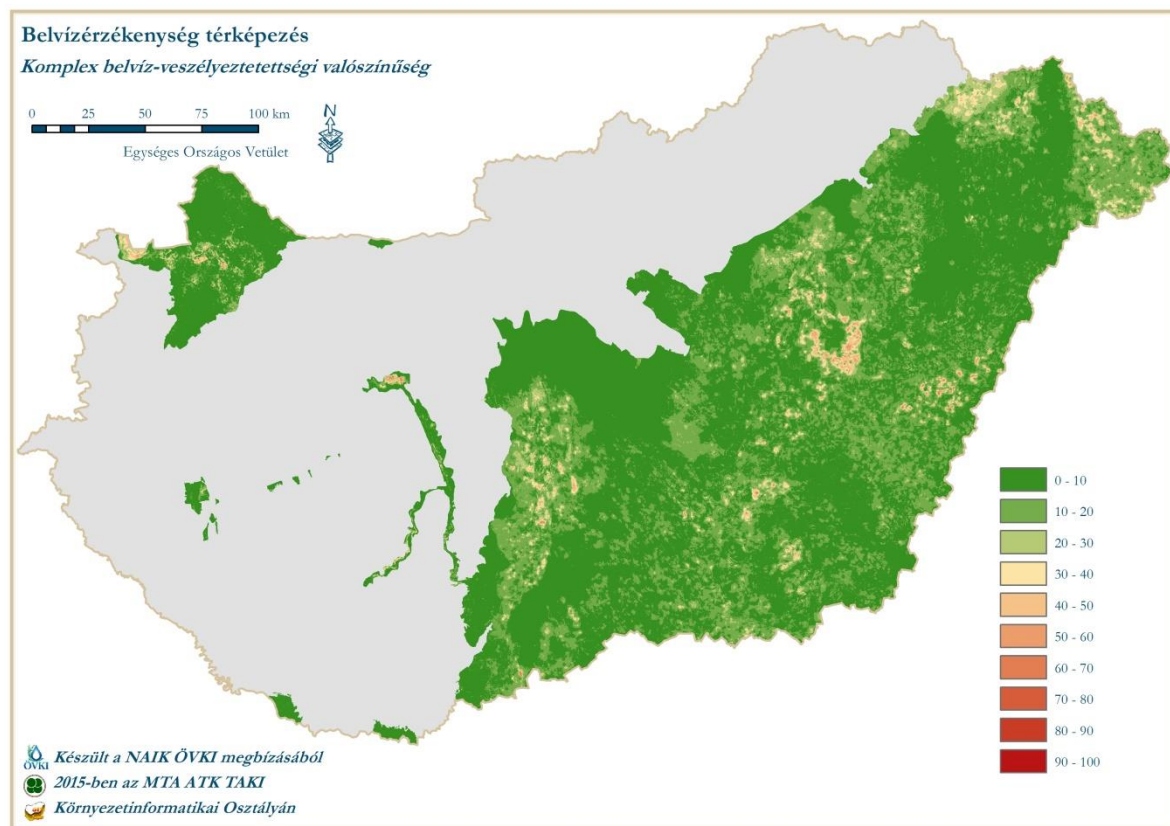
1.18.2.2. BELVÍZVESZÉLYES TERÜLETEK

A belvív-veszélyeztetettséget feldolgozó térképen látható, hogy Püspökladány területe belvív problémákkal erősen érintett. Magyarország körülbelül egynegyede olyan mély fekvésű sík terület, amelyről természetes úton nem folyik le a víz. Ezeket a területeket a belvívvédelmi művek nélkül állandóan vagy időszakosan hosszú időre elborítaná az összegyülekező hólé és

csapadékvíz. Az Önkormányati vízügyi kézikönyv szerint az ország belvízzel leginkább veszélyeztetett térségei közé tartozik a Hortobágy - Berettyó melléke is.

1.18.2.3. ÁRVÍZ ÉS BELVÍZVÉDELEM

A rendkívüli időjárás elleni védekezés elsőrendű feltétele a vizek gyors elvezetését szolgáló művek kiépítésén túl a funkció ellátására képes állapotban való fenntartása, tehát a megelőző védekezés. Ugyancsak fontos, hogy a védekezésben résztvevők ismerjék a csapadékvíz-elvezető hálózat rendszerének aktuális állapotát, a meglévő szűk keresztmetszeteket. A hirtelen jött időjárási jelenségek (csapadék) – amennyiben a csapadékvíz hálózat, szivattyútelepek kapacitását meghaladó terhelést okoznak - a város épített környezetében jelentős károkat okozhatnak. Az esetleges károk csökkentése vagy elkerülése érdekében a szokásos üzemelési, karbantartási feladatokon túlmutató intenzív beavatkozás válhat szükségessé.

A vízkár megelőzésének egyik biztosítéka lehet a meglévő belterületi főgyűjtők, gyűjtő és utcai vízelvezető rendszerek éves karbantartása, szükség esetén felújítása. Másik biztosíték a csatornák olyan kapacitásra történő átépítése, melyek képesek a várható vízhozamok gyors elvezetésére. A nyílt szelvényű medrekből évente el kell távolítani a lerakódott iszapot, a

lefolyást gátló növényzetet (fákat, cserjéket, vízi növényzetet), az uszadékot, a belekerült hulladékokat, szemetet. A zárt csatornahálózat megfelelő állapotban tartásáról szintén gondoskodni kell, szükség esetén iszaptalanítást, mosatást kell végezni. 3-5 évenként szükség szerint gondoskodni kell a burkolatok, műtárgyak, meder rézsűk kialakításáról, felújításáról. A főgyűjtő csatornák nyílt földmedrű szelvényeit célszerű kiburkolni.

(Forrás: Polgármesteri tájékoztató a város belvízelvezető rendszerének helyzetéről, a szükséges intézkedések megtételéről, valamint a külterületi árkok, csatornák állapotáról - Püspökladány, 2013. május 14.)

1.18.3. EGYÉB KATASZTRÓFAVÉDELMI TÉNYEZŐK

1.18.3.1. KEDVEZŐTLEN MORFOLÓGIAI ADOTTSÁGOK

Kedvezőtlen morfológiai adottság (pl. lejtés, falszakadás) Püspökladány területén nincs.

1.18.3.2. MÉLYSÉGI, MAGASSÁGI KORLÁTOZÁSOK ÉS TEVÉKENYSÉGBŐL EREDŐ KORLÁTOZÁSOK

Püspökladányban mélységi, magassági, valamint tevékenységből eredő korlátozások nincsenek.

1.18.3.3. IPARI VESZÉLYFORRÁSOK

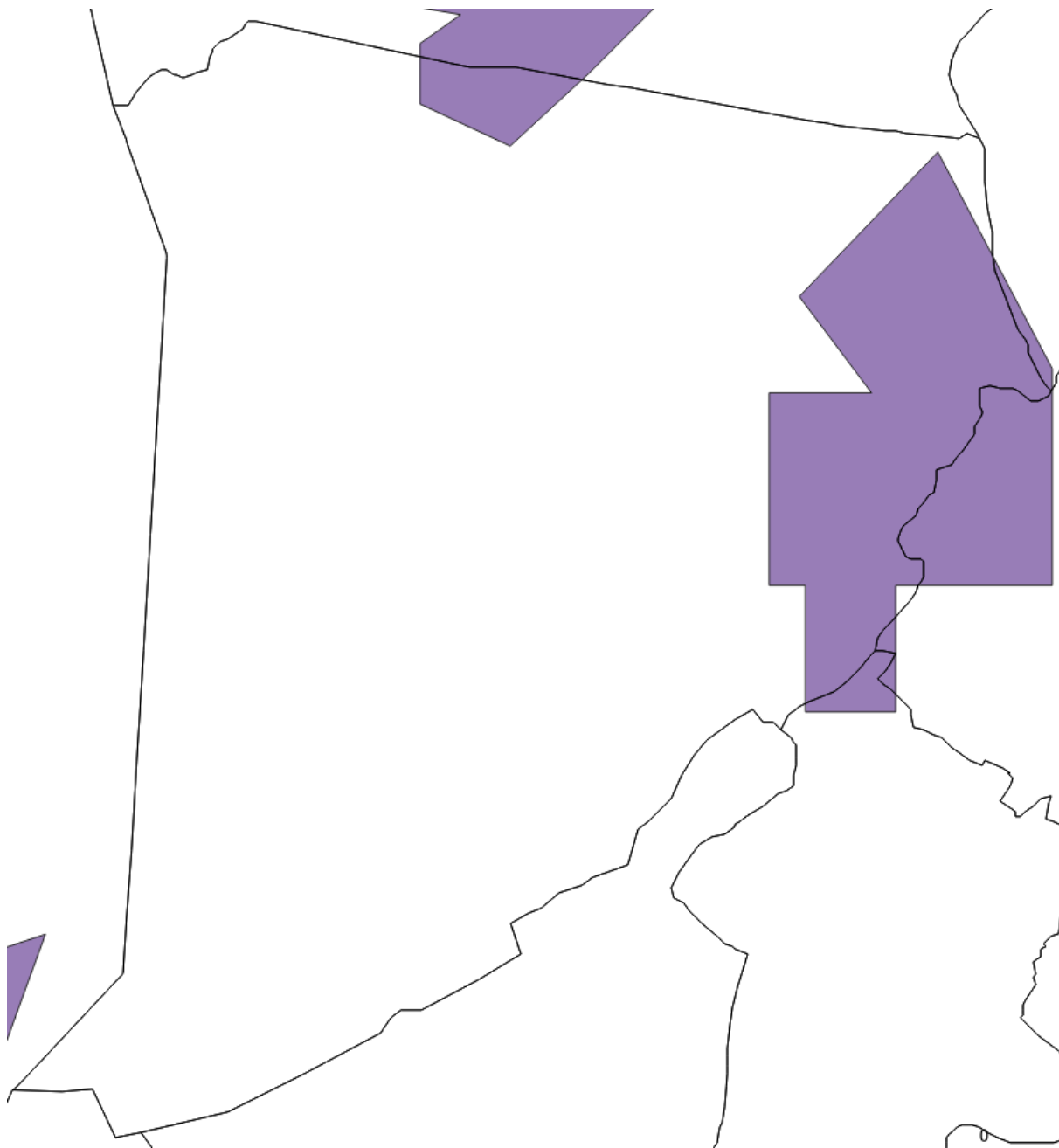
A Veszélyes Üzem Adatbázis szerint Püspökladányban két olyan üzem működik, melyek az általuk folytatott tevékenység alapján veszélyes üzemnek minősülnek. Ezek a KLORID Vegyi- és Műanyagipari Zrt. (a telephelyükön tárolt veszélyes anyagok mennyisége miatt), valamint a NAGISZ Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Zrt.

1.19. Ásványi nyersanyag lelőhely

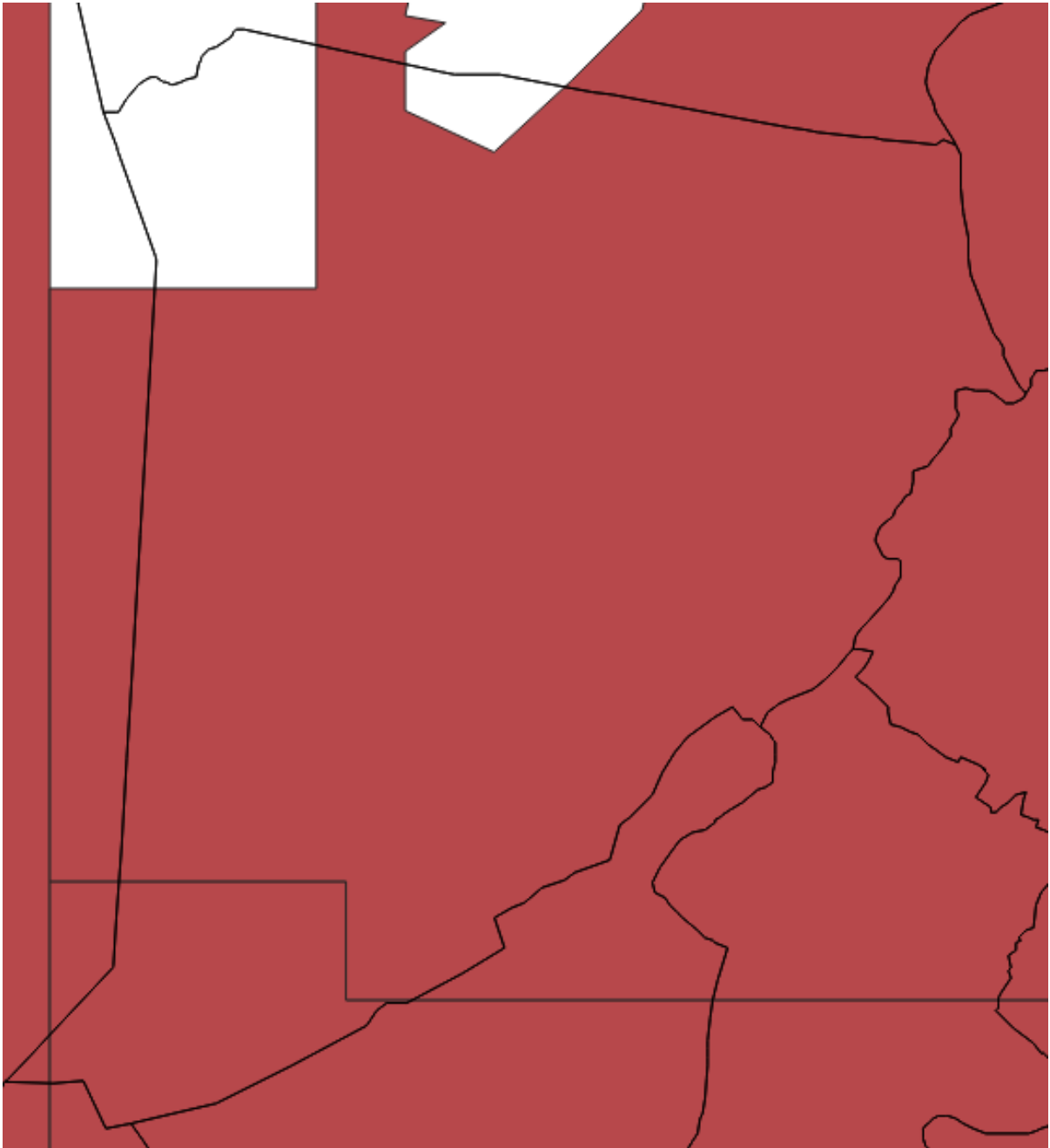
A 2012-es adatok szerint Hajdú-Bihar megyében számos bányatelek található, ahonnan kőolaj és hagyományos típusú földgáz kitermelése folyik. A megye területén hazai viszonylatban gazdag szénhidrogén lelőhelyek húzódnak az ún. alföldi flis öv részeként. Energiaforrások tekintetében megállapítható, hogy a megye jelentős szénhidrogén készletekkel rendelkezik, melyek kitermelése a jövőben is fontos feladat.

(http://www.pusokladany.hu/kozadat/hirdetmenyek/2013/kozerdeku/HBM_koncepcio_helyzetfelt_aras.pdf)

Püspökladányt kettő bányatelek érinti. A Püspökladány I – szénhidrogén elnevezésű bányatelek a város közigazgatási területének keleti részén, valamint a város északi határát érinti a Nádudvar II. – szénhidrogén elnevezésű bányatelek.

A város jelentős részén folyik szénhidrogén koncessziós kutatás. Az érintett területeket a Magyar Bányászati és Földtani Szolgálat 2018-as adatbázisa alapján.

Koncessziós kutatással érintett terület

1.20. Települési klíma

Püspökladány éghajlata mérsékelt meleg és száraz. Közel 2000 az évi napsütéses órák száma, ebből 800 óránál több a nyári félévben, télen 180 óra körüli a napfénytartam. A hőmérséklet évi és vegetációs időszaki átlaga 9,9-10 Celsius. Kifejezetten száraz de nem túl meleg kistáj. A tenyészidőszakra eső csapadék 250-300 mm közötti, a téli csapadék azonban segíti a növényzet tavaszi megindulását.

Mint minden település klímája, melegebb és szárazabb, mint a környező táj, ez elsősorban a település épített elemeinek sűrűségének következménye, ugyanis ezek jobban magukba zárják, majd intenzíven kisugározzák a környezetükbe a hőt. Dinamikus hőegyensúly van jelen mindenütt, mely a beérkező és kisugárzódó valamint a felhasznált energiák pillanatnyi eredője. Ez a hőegyensúly magasabbra tolódott, így emelkedik a település hőmérséklete is.

A hőegyensúly viszont megváltoztatható. A paraméterek közül a beérkező energiákon nem tudunk módosítani. Változtatni lehet viszont a beérkező energiák elnyelődésén, ezen keresztül a környezetbe való kisugárzáson, az energiák felhasználásán, valamint a kisugárzott hő településről való eltávolítása is segíti a települési klíma javulását.

Az energia elnyelődés csökkentésének alapvetően három eszköze van:

- az épített felületeket minél világosabb színűre kell színezni, miáltal a fényben lévő energia kisebb mértékben nyelődik el a felületek anyagába
- optimalizálni, csökkenteni kell a szilárd, épített felületeket, részben a szükségtelen felületek megszüntetésével, részben növényzeti fedéssel
- Növelni kell a zöldfelületek mennyiségét, parkok, kertek létesítésével, de akár tetőkertek, zöldfalak építésével

Fontos még a település számára, hogy vízfelületek jelenjenek meg, ugyanis a természetes vízfelület emeli a talajvízszintet, párolgásával emeli a levegő páratartalmát és hűti a levegőt. Ezen felül a vízi növényvilág rengeteg oxigént termel, és por- valamint pollen megkötő szerepe is jelentős.

A település belterületét tekintve kevésbé tapasztalható éghajlati változás a kis- és nagyvárosok városi klímájához hasonlóan. A települési területhasználat többségében kertes lakóterületekre, falusi gazdálkodásra is alkalmas területekre osztja a belterületi lakóterületeket.

A településen sajátos klimatikus viszonyok alakulnak ki (városklíma), amelyek hóhullámok idején különösen megterhelőek lehetnek. Az egyes települések klímája között jelentős eltérés lehet, mely eredhet az összetett beépítési struktúrából, a burkolatokon használt vízzáró anyagok miatt megváltozott lefolyási viszonyokból, alacsony növényborítottságból, a sokféle emberi tevékenység általi kibocsátástól.

A településrendezési tervek készítésekor (településszerkezeti terv, szabályozási terv), beépítési tervek, zöldfelületi rendszer tervezésekor és a közút- és közműtervezés során nagyobb hangsúlyt kapjanak a klimatikus szempontok.